Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.9, november 2016

Ændret i version 1.13, november 2018

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Ændret i version 1.13, november 2018

Tekstkilder

A *Førstetrykket,* 1815 (SJ: 251)

a88 *"Gunderslev Skov",* 1808 (SJ: 88)

a93A *Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer,* 1808 (SJ: 93A)

a119 *"Sagas Tempel",* 1809 (SJ: 119)

a149 *Nytaarsnat eller Blik paa Kristendom og Historie,* 1810 (SJ: 149)

a182 *Til Dannerkongen Frederik hin Sjette paa Hans Fødselsdag den 28de Januarii 1812,* 1812 (SJ: 182)

a195 *"Til Professor Sverdrup (Ved liden Regines Kiste i Dimmelugen)",* 1812 (SJ: 195)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 3

US *Udvalgte Skrifter* 3

VU *Værker i Udvalg* 7 og 9

Teksten er etableret af Kirsten Vad
Punktkommentarer og indledning er skrevet af Kirsten Vad, redigeret af Ida Marie Klahn og Klaus Nielsen
Tekstredegørelse er skrevet af Kirsten Vad, redigeret af Klaus Nielsen og Henrik Yde

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2025

|[A:I]

Kvædlinger

eller

Smaakvad

ved

Nic. Fred. Sev. Grundtvig,
Præst.

Spiritum Graiæ tenuem camoenæ
Parca non mendax dedit et malignum
Spernere vulgus.
Horat.

Kiøbenhavn, 1815.
Trykt og forlagt af *Andreas Seidelin,*
store Kannikestræde No. 46

|[A:II] |[A:III] |VU7:213 |US:64

Til

Cathrine Marie Bang

min elskede Moder.

|[A:IV]

1 |[A:V]|PS:475Moder! i Dit Enkesæde
Til Din Priis jeg Harpen slaaer,
Sjunge skal for Dig med Glæde
Hvert af mine Skjaldeaar;
Ingen Krands de har at bringe,
Men med ubesmittet Navn
Og med klare Toner svinge
De sig til Din Moderfavn.

2 De har ingen Krands at bringe
Thi ei Verdens Priis de sang,
Altid de paa kjække Vinge
Over Støvet sig opsvang,
Vild de foer, men aldrig bøied
De for Døgnets Afgud Knæ,
Haaned kjæk hvad han ophøied,
Spotted med hans Laurbærtræe.

3 |**[A:VI]**Derfor, naar min Harpe lyder,
Klinger over Danevang,
Døgnet haaner og forskyder
Alt mit Syn og al min Sang;
|VU7:214Men, o Moder! dog saalænge
Du har Søn og Syner kjær,
Tone høit de stemte Strænge,
Trodse Døgnets Skyggespær.

4 |PS:476|US:65Baaret har Du under Hjerte
Alt mit Syn og al min Sang,
Født til Verden dem med Smerte,
Skjalden af dit Skjød udsprang;
I de gamle Heltedage
Gjennem Dig han har sin Rod,
Sands for Sang og Syn for Sage
Fik han med dit Adelsblod.

5 |**[A:VII]**Dog, det vilde lidt ham gavnet,
Havde som et Hjerteskud
Du ei from med Adelsnavnet
Gjemt den gamle Troe paa Gud,
Troe paa Ham, som fra Guds Throne
Kom til Jord og sank i Grav,
For vor Vanart at udsone,
Skjænke os Sit Adelskab.

6 Foer jeg vild i Ungdoms Dage,
Vild fra Gud og fra Hans Ord,
Foer jeg vild med Asa-Brage
Fandt jeg seent min Frelsers Spor,
Skjøndt der for min Vugge sjunget
Var saamangen Psalme sød,
Hvad! om da jeg var udsprunget
Af en vantro Moders Skjød!

7 |**[A:VIII]**Ene dog Du vilst ei tage
Takken for min Troe paa Gud,
Du Din Arv i onde Dage
Redded som en Præstebrud,
Derfor vil i Chor vi love
Gud, som gav i ægte Stand
|VU7:215Ham der nu mon salig sove
Mig til Fader, Dig til Mand!

8 |PS:477Moder! fra Dit Enkesæde
Flytter jeg da nu min Stav,
Takkesangen vil jeg kvæde
Over gamle Grundtvigs Grav,
|US:66Den mod Himlen sig skal svinge
Hvor han nu forklaret staaer,
Over Haven skal den klinge
Ind i gamle Præstegaard.

9 |**[A:IX]**Der Du bygged, ædle Kvinde!
Med Din Præst saamangen Dag,
Medens end de vakkre Linde
Løfted kjækt sig over Tag,
Der Du bar mig under Hjerte
Som en christen Præstebrud,
Der Du fødte mig med Smerte
Som til Verden saa til Gud.

10 Rige kun paa Troens Skatte
Fattige paa Sølv og Guld,
I til Gud og Bogen satte
Eders hele Sønnekuld,
Trende alt paa Gulvet ginge,
Sadde og ved Skolebord;
Verdslig talt var Haabet ringe,
Kvinde! men Din Troe var stor.

11 |**[A:X]**Det var i den Præstebolig
Under Lind med Ruder smaa,
Under Moderhjertet rolig
Og usynlig end jeg laae,
Der var Gilde, der var Gjæster,
Der og over breden Bord,
Alt for Bispen mellem Præster
Faldt om mig det første Ord.

12 |PS:478|VU7:216Spottefuglen tog til Orde:

“Det betvivles vel omsonst,
Hvis en Søn det skulde vorde,
Er han født til boglig Konst,
Ikke sandt, han er den Fjerde,
Moderhjertet ham vel glad
Tæller alt iblandt de Lærde,
Fuldt er Lykkens Kløverblad.”

13 |**[A:XI]**|US:67Moder! Du det selv bekjender,
Heed og harmefuld Du blev,
Alt som dine gamle Frænder,
Naar med Slægten Spot man drev;
Over Bord Du flux lod klinge,
Kjæk i Troe, men og lidt stolt:
“Skal min sidste Trøie springe
Blir han dog til Bogen holdt.”

14 Moder! som en ærlig Kvinde,
Ord Du holdt, der høit det gjaldt,
Ei, skjøndt Taarer maatte rinde,
Troen vakled, Modet faldt,
Aldrig Du fortryde vilde,
At Du mig til Bogen holdt,
Skjøndt Du sagde: det var ilde
At mit Løfte lød saa stolt.

15 |**[A:XII]**Stavene Du lærde Pogen
Under Graad og Hjertevee,
At han dued ei til Bogen,
Tykdes Dig var grandt at see;
Men Du bad og sagde: Amen!
Herren bød, og flux Din Pog
Staved ei, men lagde sammen,
Lærde som en Leeg sin Bog.

16 |PS:479O! det var et Aftensæde
Som vi glemme ei paa Jord,
|VU7:217Der din Pusling sad med Glæde
Ved det vakkre, lille Bord,
Læsde om de gamle Dage,
Reent og klart med høien Røst,
Fulgde gjennem Kirkens Sage
Frelseren med Liv og Lyst!

17 |**[A:XIII]**Naar da fra sin Præstecelle
Gamle Fader til os kom,

Lod sig Læsningen fortælle,
Retted den med Christendom,
|US:68Gav Beskeed om hvad vi gjemde
Til han kom, forstandig, blid,
O! hvad var vi, hvis vi glemde
Slig en hellig Gammenstid?

18 Moder! jeg vil ei opregne
Hvad Du siden for mig leed,
Ingen og i Støvets Egne,
Ikkun Himlens Gud det veed,
Men min Tak jeg Dig vil bringe,
Signe Dig i Jesu Navn,
Lade Harpen for Dig klinge,
Synke kjærlig i Din Favn.

19 |**[A:XIV]**Give Gud, o Moder kjære!
At oprinde maae den Dag,
Da en Slægt til Danmarks Ære
Sjunger saa med Harpeslag
Om et livligt Aftensæde
Under Bøgeblad og Gran,
Hvor hos Kvinden stod med Glæde
Hendes gamle Præstemand.

med sønlig Kjærlighed
Nicolai Frederik Severin.

|**[A:XV]** |US:69

Fortale.

|PS:473I det jeg udgiver nærværende Samling af Smaavers, der betegne Veien jeg i syv forledne Aar har vandret, kunde jeg vel ønske at tale med mine Landsmænd om Skjaldskabs Vilkaar i Almindelighed og om min Deelagtighed deri; men deels veed jeg, at om de end ikke alle fradømme mig Digternavn, ønske dog kun Faa at høre min Tale om saadanne Ting; deels har jeg ofte, og selv i |PS:474den Fortale til Nytaarsnat som her er aftrykt, sagt mine Tanker, som jeg vel kunde nøiere bestemme og videre udvikle, men ikke forandre, og endelig er Bogen alt blevet en god Deel større end jeg havde tænkt. Det Sidste har voldt en anden Udeladelse, som adskillige Læsere maaskee mindre havde øn|**A:XVI**sket, nemlig den af et Kvad om Freden til Fædrenelandet fra 1813 og et historisk Digt

om det gamle Norge, men ogsaa disse vil vel lade sig høre i betimelig Tid, hvis de skal høres. Forresten har jeg kun det at anmærke om Samlingen i Almindelighed, at jeg ikke troer heri at have indlemmet noget Stykke der kan synes ganske ubetydeligt, uden for dem, der ansee det Hele for ubetydeligt og for dem har jeg naturligviis ikke samlet; men at jeg imidlertid har indrykket enkelte Smaastykker, som jeg selv tillægger lidet eller intet poetisk Værd, har samme Grund som det, at jeg har ladet alle de ældre Stykker aftrykke, paa enkelte Ord nær, uforandrede, thi det er ingenlunde skeet, fordi jeg ingen Feil saae i dem, men fordi jeg veed det maae være en tænkende Læser, som i det Hele ynder min Sang, kjært at kunne med et Blik overskue min Gang, som den virkelig har været.

Hvad de enkelte Stykker angaaer, da har jeg ved hvert især anmærket, hvad jeg derom havde at sige, og saa uvelkomne disse Anmærkninger kan være mange, |A:XVII baade for Indholdens Skyld, og for det braagede Udseende de give Bogen, tør jeg dog |US:70haabe at de jeg skriver for vil billige min Hensigt. Hvad som derimod maae synes underligt er, at der i disse Anmærkninger tales om forskjellige Tider som nærværende, men det kommer deraf, at jeg begyndte Samlingen for hardtad et Aar siden, Trykningen har varet mere end et halvt, og de sidste Tillæg skrev jeg da i den nysfuldendte Maaned. Det sidste Stykke i Samlingen forsynede jeg ei med noget Tillæg, da et saadant tykdes mig unødvendigt, og jeg behøver vel neppe at anmærke at det er skrevet ganske nylig.

Vel har man ei for Skik at recensere mine Riim eller overhovedet Andet af min Skrift, end hvad man vil fordømme ubetinget, men skulde denne Samling alligevel vorde dømt eller fordømt ved det litteraire Bything, da tjener det forud til behagelig Efterretning, at den ei gaaer ud for at beile til de Krandse der have andensteds hjemme, men blot for at hilse gamle Kyndinge og med dem venlig fordrive en Aftenstund.

|A:XVIIITil Eder, I adspredte Ædle! Eder med hvem jeg vandrede venlig, og Eder, som skjøndt vi ei saaes, venlig annamme min Tale, |PS:475til Eder er den stilet, med Eder er det jeg taler aabenhjertig om mit Syn og min Gang, mit Mæle, mine Feil og Vildfarelser; de som hade og haane mig vil ogsaa misbruge mine Bekjendelser og bruge mine egne Ord som Vaaben imod mig; men det faaer saa være, Eder skal min Tale stadfæste i den Vished, at jeg ei er den hovmodige, egenkjærlige Mand, jeg udraabes for, og at jeg hos mig selv som hos Andre hader og fordømmer al Plantelse som Faderen ei haver plantet. Og saa, i Guds Navn, lad Verden gaae sin skjæve Gang! den kan ikke andet.

Kjøbenhavn, den 9de April 1815.

|A:IXX |US:71

Indhold.

	Side
Maskeradeballet 1808	1
Tiderne	22
Villemoes	25
Krigssang	29
Gunderslev Skov	32
Til Pram	41
Nornerne	43
Freias Kjærlighed	47
Ygdrasill	86
Duggen	91
Honningduggen	94
Skjaldskab	97
Kjøbenhavn	102
Nors Saga 1809	105
Knud Lavard	123
Riisbrigh	130
Freias Priis	134
Sagas Tempel	139
Til Balle	146
|[A:XX]Til Oehlenschläger 1809	148
Gravskrift	152
Til min Fader 1810	154
Christian August	157
Villemoes	171
Nytaarsnat	179
Helligtrekongerne	229
Anholtstoget 1811	235
Til Bechmann	248
Til Kongen 1812	275
Skjaldelivet	293
Til Sverdrup	308
Til Elises Søster	315

Kammersvenden 320
Golgatha 334
Historien 339
Reinhard 351
Tyge Rothe 369
Til Grev Danneskjold 385
Farvel 1813 390
Karen Bjørn 393
Fædrenelandet 1814 412
Min Sangfugl 425
Hammervisen 1815 439

|[A:1]

Maskeradeballet i Danmark

1808.

(Et Syn).

Tid er at tale
– – –
– – –
Jeg saae, og tænkde,
Jeg saae, og tav.

Jeg lytted til Raad,
Til Taleruner,
Da jeg hørde Domme
– – – –
I den høie Sal.

Døer Fæ
Døe Frænder,
Selv hver paa det Sidste,
Eet dog veed jeg.
Som ret aldrig døer:
Dom over hver en Død.

Havamal.

Fortale.

Her er da den første Bog jeg lod udgaae paa Prænt, det er kun faa Blade, og der staae Ord udi, som jeg nu |A:2for ingen Priis vilde gientage, men alligevel anseer jeg den for det Bedste og Vigtigste jeg skrev mellem min Afhandling om Religion og Liturgi og min Dimispræken. Det er et begeistret Syn af Danmarks dybe Fornedrelse, som dets Sønners Brøde, og den visse Undergang, naar ei Fædrenes Tro og Dyder gjenfødtes. Sangen, i hvilken Synet tolkedes, skiæmmes af enkelte hedenske Vildtoner: men Synet var Sandhed, det er stadfæstet for vore Øine, det vil gruelig opfyldes, dersom vi, hvad Gud forbyde! vægre os gjenstridige mod Herrens Kald.

Rygtet om Hovedstadens Forlystelser umiddelbar efter Tugtelsen 1807, og en Maskerade paa Langeland, hvor jeg da opholdt mig, gave Anledning saavel til Synet selv, som til dets Indklædning og Navn.

Skarer af alle Stænder samledes i Danmarks Sørgetid, i dets Lykkes haarde Vinter, i Vinteren Attenhundrede og otte; de samledes, for i overgiven Spøg at præge deres Glæde.

Enkelte traadte frem, med Billedet af den lidende den blødende Dana i Haand, og stillede det for de Jublendes Øie; enkelte Stemmer lød: skammer eder dog, Sønner af Nord! skammer eder dog ved at dandse og giøgle paa Bredden af Dannemarks Grav, Dog – blind og døv var Skaren for Synet og Stem|A:3men; Strængelegen tonede høit, og med den blandede sig i rædsom lystige Accorder:

Fryd dig ved Livet!

Gulvet dundrede under de Dandsende, medens andre Formummede dreiede sig under Rægrimen[1] i lystige Kredse, og skreve i hinandens Hænder, som kunde der tvivles om deres Navne: *de rette*.

Men, see! Lysenes Lue flød over i blaalige Flammer, raslende aabnedes Dørren og ind traadte en bleg, skiælvende Olding, et Spyd var hans Stav, haardt havde han lænet sig til det paa sin tunge Gang, og farvet var det af hans Blod, Faa men Trofaste fulgde ham med løftet Sværd i den stærke Haand, og en Taare hang i det ildfulde Øie, fremmerst var Danmarks Kongesøn blandt dem, tæt vandrede han ved Oldingens Side og bød ham hvile sig paa den kraftige Arm[2].

Forvirret samledes Skaren trindt Gubben, paa hvis Bryst stod Dannemarks Navn med halv udslettet Skrift. Tale vilde han, men kun en utydelig, jamrende Lyd kom over de sittrende Læber; den Ædle ved |A:4hans Side stod rede til at styrke ham med sit Blod, men da rystede den Gamle sine hvide Lokker med truende Alvor; flux traadte Tvende frem af Følget, skjulde Spydsodden i det blottede Bryst, og lædskede Oldingen med det varme Hjerteblod, skrækket veeg Skaren tilbage, men den Gamle reisde sig kiæmpehøi og talde:

Saa stod jeg gjennem Seclers Aar,
I Manddoms fulde Styrke,
Kraft var min Søn, Blufærdighed
Min favre, rene Daatter.

Naar Bølgen slog i Syd og Vest
Mod fjerne Landes Kyster;
Mit Navn den bar, og Feighed skjalv
I stolte Marmorsale.

Hovmodig paa sin brede Bænk
Som Havets Dronning throner
Nu Bretland, men i Jernet spændt
Hun ved min Fod har hvilet.

Jeg slumred, Valmusaften giød
En Trolddom paa mit Øie,
Mit Navn forglemdes, paa min Ryg
Opkravled kaade Dværge [3].

|A:5Jeg vaagned, saae og skjalv, men frem
Jeg raabde mine Sønner,
Med Staal i Bryst og Staal i Haand,
De tæmmed kaade Dværge. [4].

Jeg ældedes, en Søn af Skjold,
(End staaer han ved min Side)
Gjenfødte mig, og Ungdoms Blod
Alt varmede mit Hjerte.

Da kom fra Vesterleed en Vind,
Saa luun, som Vestenvinde,
Ak! Storm den blev, bortrev min Krands,
Som dulgde hvide Lokker.

Naar Bølgen, som mit stolte Navn

Henbar til fjerne Lande,
I Syd og Vest nu slaaer mod Kyst,
Den bærer – mine Sukke [5].

|A:6Jeg raaber mine Sønner frem,
Ak! Faa er de som høre,
I Blødheds Favn og Lystens Skiød
De slumrende sig velte.

See! tomme Herrens Templer staae,
Og Støvet ei vil knæle
I Støvet ned for Støvets Gud,
At angre sine Synder!

Ak! mine Børn det er som saa
Foragte Himlens Konge,
Som see mig syg, og springe dog
Med Lyst i Giøglerhammen!

O! reis dig dog, nedfaldne sjunkne Slægt!
Mod Himlen op fra Blødheds fule Leie!
Husk, du udsprang af Nordens Kiæmpeæt,
Til Daad, og ei til Sydens kiælne Vellyst!
O, kaster dog den fæle Giøglerham!
O! dæmper dog de vilde Glædestoner!
Ombytter Prunk med festlig Sørgedragt,
|A:7Og ganger hen i Herrens Huus at bede!
Med hellig Sang, det fromme Hjertes Bøn
Sig hæver da paa Andagts Luevinge,
Og Ungdoms Kraft nedstiger i min Barm
Fra Ham som holdt mig reist i lange Tider.
Da hvæs, o Mand, paa hellig Alterfod
Det tunge Sværd til Bretlands Skjold at kløve!
Og sværg da Had til Sydens lumske Gift!
Til Vellyst, Pragt og Guldets dorske Glimmer!
Men Kvinde! du, som Herren af Sin Soel
En Straale gav til Mandens Bryst at varme,
Kys Altrets Fod! og sværg ved Straalen selv!
At ei med den du meer min Søn vil daare,
At du med Smil vil nære Himlens Ild,
Og svale med din Taare Jordens Flamme,
At med din Haand du huld vil klæde mig,
Og vandre frem, som ærbar Dannekvinde!
Naar Bølgen da mod Syd og Vest henruller,
Og naar den slaaer mod fjerne Landes Kyst;
Da atter skal den, som i Oldtids Dage,

Henbære did mit næsten glemde Navn.

O Søn! o Daatter! hør en Faders ømme Stemme!
O! *hører dog, imens* det *end er Tid!*
Før, dræbt af Sorg og Mødighed jeg segner
I skumle Grav til evig Glemsel ned!

|A:8Oldingen tav, et Øieblik stod Skaren som grublende, men nu lød det i Salens øvre Ende:

Glaubt nicht an solche dumme Dinge!

og i den anden:

Tro ei Zelotens mørke Lære:
At Himlen er den Glade vred!

fordobblet vendte den vilde Fryd tilbage.

End ravede Oldingen enstund, støttet af sin ædle Ledsager og hans mandige Følge, men – Dødningeuhret slog sit tolvte Slag, og livløs nedsank den Gamle, med sine tro Sønner blødende trindt sig. Stort var Faldet, Salen rystede som Blad i Storm, og Skræk udpustede Livsaanden af de Dandsende, gispende fore de til Hel.

Lysskinnet blaanede end mere, Jorden gungrede, som under Kiæmpefod, og ind traadte tvende Skarer af Nordens gamle Helte, Hedningene havde sorte, men de Christne hvide med Kors udsmykkede Brynier, og alle havde de gyldne Hjelme. For dem gik en Skjald med Harpen i Haand, taus sørgende stirred de Christne paa den Døde, men Hedningene omginge trende Gange Liget og kvad:

Af dine Lænder
Vi alle sprang.
Vi, baarne Frænder,
Gik Kiæmpegang.
|A:9Med Sværd vi hærged,
Med Skjold vi værged,
Vor Fader! dig.

Vi hørde runge
I Valhals Borg
Dit Fald, det tunge,
Da voxde Sorg,
Hvor Roser stode;
Hvor Liljer groede,

Paa Vigrids Mark [6].

Skjalden greb i Strængene og kvad saa gladelig om den Hedenfarnes Manddom, saa sørgelig om hans Død. Som stivnede stode alle Heltene, og lyttede til Kvædet, men da det var endt, fremtraadte Regner Lodbrok og kvad:

|A:10I Bretland fangen
Jeg sad enstund,
Mig favned Slangen
I Ormegrund,
Den fast mig knuged
Mit Blod den suged,
Jeg blegned ei.
I Ellas Taarne
Da lød min Sang:
For gamle Orne
Blir Tiden lang,
Men vidste Grise,
Hvad Orme spise,
De tøved ei.

Frem stod da Ivar Beenløs[7] og kvad:

Vi tøved ikke,
Men djærve lod
Vi Ulve drikke
Af Bretlands Blod,
Vi Ryggen risted,
Og Hjertet vristed
Af Ellas Bryst.

|A:11Af den christne Skare fremtraadte Gunhild, Svend Tveskiægs den stolte, den deilige Syster, og kvad:

Udsprungen af Dannemarks kraftige Rod,
Udrunden af Skjoldungers herlige Blod,
I Bretland mig timedes Kvide,
Paa troløse Ø,
Der maatte jeg dø,
I Ungdommens favreste Tide.

Paa Kongestol Nidingen Edelred sad,
Han blanded og laved saa blodigt et Bad
For Danske, det havde ei Lige;
Da dræbdes i Løn
Hver Dannemarks Søn,

Som bygged' i Engellands Rige.

Ei havde de Vaaben, de dristige Mænd,
Saa trøstig de flydde til Kirkerne hen,
Men Kirkerne tændtes i Lue,
Saa ynkelig klang
Da Hylen for Sang
Alt under den hellige Bue.

|A:12Af nyfødte Spæde, forbarme Sig Gud!
Fløi Hjernen mod Stolper, mod Stenene ud,
Kun Faa kiende Moderens Smerte,
Da groves i Jord
De Kvinder fra Nord,
Og Hundene sleed deres Hjerte.

Dog end havde Bretland ei styret sin Lyst,
Jeg maatte i Søns og i Ægtemands Bryst
De blodige Spyde beskue;
Den Høieste veed,
Hvad Angest jeg leed,
Men Ingen dog saae mig at grue.

Nu løftedes Øxen, jeg gjorde min Bøn
Til Christ og hans hellige Moder i Løn,
Og døende tog jeg til Orde:
Græd Bretland! o græd!
Thi Blod var din Sæd
Og blodig vil Høstdagen vorde [8].

|A:13Frem stod da Ottar den Sorte og kvad:

Ja, hevnet du blev,
Du, Gunnild hin fagre!
Med Blod vi beskrev
Paa Engellands Agre
Dit Mord og vor Hevn.

Saa harmefuld drog
Kong Svend over Strande,
Han Edelred jog
Til fremmede Lande,
Fra Rige og Stoel.

Han synded mod Gud,
Mod Edmund, og døde,
Da farvede Knud

De Hjelme saa røde,
Og Bretland var Træl.

Christne og Hedninge sloge Kreds om Liget og kvad i Chor:

|A:14Ja, Fader! tro
Vi stod og streed,
Og høit vi lo
I blodig Sveed.

Men vee den Svend,
Og vee den Mø,
Som saae dig dø,
Og lever end!

Baalet tændtes midt i Salen, og viedes med Korsets og Hammerens Tegn, mens Choret kvad:

Høie Odin, Hvide Christ!
Slettet ud er eders Tvist,
Begge Sønner af Alfader [9],
Med vort Kors og med vort Sværd
Vies eder Baalet her,
Begge elskde I vor Fader.

|A:15Tregange bares den Døde paa Skjolde trindt om Baalet, og Choret kvad:

Os Guderne sende,
At hædre dit Liig,
Til Aske vi brænde,
O Elskede! dig.

En Høi vi skal reise
Paa smuldrede Been,
Og paa den skal kneise
En varslende Steen.

Den Høi skal ei lægges af Jord eller Muld,
Men af Sølv og af Guld,
Men af Silke og Liin,
Begydt med den skummende Viin,
|A:16Og af Skarlagen rød,
Og af Fraadsernes Kiød,
Saa Guderne bød.
Paa Høien vi reise en Bautasteen,
Af Dødningebeen,

Af Hormænds Been,
Af Hoerkvindebeen,
Af Nidingebeen,
Og den Bautasteen
Skal stande i Nord
Til forældede Jord
Opløses i Damp.

Liget lagdes paa Baal, Flammerne omsnoede hele Følget og Alt forsvandt.

Tillæg.

Dette Kvad gjorde ikke mindste Opsigt, ja udentvivl ere der mange, som kiende mine senere Arbeider og veed dog ei at det er til. For min egen Skyld var det saare godt, at saavel dette, som min øvrige Skrift i hine Aar blev saa godt som uændset, thi jeg var langt fra at være fri for Lyst til Bifald og Navnkundighed, naar de kun vare at vinde uden Opoffrelse af min Overbeviisning, og havde man misbilliget denne men rost mine Anlæg, da var jeg uden Tvivl kommet |A:17i et Vilderede, hvoraf Udveien er vanskelig at finde og end tungere at vandre, fordi man da skal bortkaste de Verdens Krandse, Man elsker, og agter for sit *Hovedsmykke*. Jeg forvildedes alt for meget ved Bifaldet i en snever Kreds, Gud skee Lov! at Fristelsen ikke blev større.

Seer jeg derimod hen til Danmark, da maa jeg kalde det sørgeligt, at en saadan Tale ingen Opsigt gjorde, thi det beviste, at den desværre! var alt for sand, at Aanden ingenlunde var vaagnet ved Tordenen, Hjertet ei ydmyget ved Tugtelsen, men at Man i Sikkerhed begyndte det gamle Syndelevnet, uden at frygte for den Høiestes Dom, uden at ændse de Røster, som forkyndte den. Aldrig blev Maskeradeballet recenseret og aldrig var det vel indtil nu blevet nævnet paa Prænt, hvis ikke en ung Mand med christen Tro, inderlig Kiærlighed til alt Godt og til det gamle Danmark, men ei noksom bekiendt med Tidens Elendighed og dybe Fordærvelse, havde fundet mit Syn for mørkt og udsagt det i et Vers til mig[10]. Vist havde han Ret deri, at Livet var ei reent forsvundet og troede det |A:18sagtens *inderligere* end jeg, at Slægten kunde gjenfødes ved Troen, men Uret havde han i at tiltro Krigens Bulder formeget, og mig den Tanke, at Danmarks Undergang var uafvendelig. Derom mindede jeg, men ikke venlig som jeg burde, i følgende Vers [11]:

Meer end man veed,
Trænges og lider
Ygdrasils Ask,
Høit bider Hjorten,
Trøsket er Siden,
Nidhøg gnaver forneden.

Grimnismal.

Hvorfor mon Danmarks Tale lød
Ved Siden af de gamle Sange,
Ifald jeg troede Kraften død
Og Jorden gold i Nordens Vange!

Nei, vække vilde jeg den Aand,
Der slumrede i Fortids Grave,
Og derfor grov min svage Haand.
I Bautastenen Runestave.

Men er jeg feig, fordi jeg ei
Tiltroer mig Vegtams høie Galder,
Og seer vel den, som skuer ei
Tungsøvned Hela i vor Alder?

|A:19Jeg føler det, om Nordens Træ,
End stod med tørre, visne Grene,
Et nyt dog i det Gamles Læ
Opvoxde vist blandt Klippens Stene.

Men, synker, under tunge Vægt,
Den gamle Eeg i Baalets Flamme,
Da ligefuldt dog Vee den Slægt,
Som falde laer den gamle Stamme!

Jeg henrykt skuer hver en Gnist,
Som minder mig om Oldtids Lue,
Men Valhal faldt ved Lokes List,
Og maa da Nordens Søn ei grue?

Naar Ormen gnaver Træets Rod,
Da maa, trods Ørnens ædle Vrede,
Det falde, hvis i Mandeblod
Ei drukne, dødes kan den Lede.

Vil Nidhøg med sin Ormehær [12]
Fra Danmark flye til fjerne Lande,

Da skal, i Ly af Fredriks Sværd,
Den gamle Eeg urokket stande.

|A:20Men, hist i Salen seierrig
Uhyret klædte Herresæde,
Og derfor lød ved Danmarks Liig
De gamle Heltes Sørgekvæde.

Endnu engang blev mit Syn bemærket, men kun for at belees og udskiældes. Da jeg nemlig, ei uden Føie, men ei heller uden Kaadhed, lastede en Comedie i nogle Linier, fik jeg et Svar fra en Navnløs, der bør anføres, ei fordi det har mindste Værd i nogen Maade, men fordi det viser hvad Man, og vel ikke forgiæves, dengang ventede at vække Latter med i Dannemark. Saa lød det [13]:

Du som reisde dit Land en Bautasteen
Af Dødningebeen og Hoermændsbeen,
Af Hoerkvindebeen og Niddingebeen,
Hvor kan din Barm, saa høi og reen,
Selv nære Selvtens[14] nidske Smerte?
Hvor kan du midt i Syner om Nord,
Mens Hundene slide Kvindernes Hjerte
Og Ryggen ristes, og, kort hvor du lærte
Os Dannemarks Død saa komisk stor,
I Hjertet saa lav en Misundelse nære,
At Latteren heel du beholde vil?

|A:21Mit Svar viisde tydelig, at Fornærmelsen mod mig selv gik mig nærmere end den mod Sandhed og Danmarks Aand, men dog paatalte jeg denne ikke usømmelig i følgende Vers [15]:

Engellands Niding lod grave i Jord
De Kvinder fra Nord,
Og Hundene sleed deres Hjerte,
Harmer det dig, da lyd mit Raad:
Afskye hver Nidingsdaad!

Ikke du lider en Bautasteen
Af Nidingebeen
Paa Dannemarks Grav, naar Dannemark faldt:
Gyser du ved,
At ei dine Been skulde hvile i Fred;
Hør da mit Raad:
Vogt dig for Nidingedaad!

Du snakker om Syner fra Nord,
Og veed, at det rimer paa stor,

Hvis i det var trængt dine Blikke,
Du om det vist snakkede ikke.
Kunde du see
Dannemarks Gravhøi, og lee,
(Mærk da mit Ord!)
Var du hin argeste Niding paa Jord.

1

Rægrime (Rædselsgrime) er hos Anders Vedel det danske Ord paa Maske efter det Islandske Grima som betyder en Maske og hos Digterne Natten, som dølger og forvender Skikkelser. Ordet: *grimet* (besmurt i Ansigtet) er hermed beslægtet.

2

Bogen er skrevet i Begyndelsen af 1808 før Kong Christian den Syvendes Død, og udkom, enten kort før han sov hen, eller i de samme Dage, hvilket *nu* synes mig mærkeligt.

3

I Dagene mellem Svend Estridsen og Valdemar.

4

I Absalons og Valdemarernes Dage; at jeg dengang saae kun Dagenes Glimmer, ei deres Brøst, er ligefrem.

5

At jeg ei havde klart og stadigt Syn paa det som gienfødte Danmark, nemlig Troen og Guds Ord, mærkes let, knap tænkde jeg engang ret paa den hele Oldenborgske Stamme ved at nævne *Sønnen* af *Skjold,* eller paa den aandelige Pest, ved at nævne Vestenvinden, som drev Bretlands Snekker hid; men det er ikke derfor desmindre Ordenes rette Mening, og at jeg dog ei var blind for Troens Kraft og vort største Savn viser det Følgende.

6

Det kan omtvivles, hvor de Roser og Lilier havde mindst hjemme, paa Vigrids Mark, paa de gamle Kiæmpers eller min Tunge, men det er vist, at de havde der ingensteds hjemme. Sagen er, at jeg fandt Blomster klædte godt, der var ingen i det Iisland, hvor jeg dengang boede, jeg stjal da det Par i Oehlenschlägers Have, og for at vise, hvor godt jeg forstod mig paa Blomster, plantede jeg dem paa Vigrids Mark, og i de nordiske Hedningers Hjelme. Latterligt var det tilvisse, dog, gid det var min største Synd!

7

Vist nok er det forvovent at lade en *beenløs* Mand *staa,* men i en Tidsalder da de Fleste indbilde sig at kunne baade levende og døde staae i Luften baade beenløse og grundløse, lønner det |A:11ei Umagen at gaae i Rette med Ivar, som dog havde Spydet og Valhals Støtter at læne sig til; thi i en *saadan* Tid maae Man jo ansee ham

for en ret standhaftig Mand.

8

Alt dette, og selv Gunhilds Spaadomsord, som dog ei er *fuldkommedes* under Svend og Knud, er en aldeles tro historisk Fortælling, som man kan see i Suhms Dannemarks Historie. Tom. 3. Side 349-52. De engelske Skribentere sige selv at *alle* Danske bleve udryddede, dog er det vel troligt, hvad Suhm mener, at foruden de tolv unge Karle |A:13som undflydde med den Tidende til Dannemark, Flere kan have reddet sig. Til Ihukommelse af dette gruelige Nidingsværk, holdt Engellænderne i lang Tid en Høitidsdag, som fortrinlig kaldtes *Høitidsdagen* (Hockeday).

9

Hver Christen seer let, at det er formastelige Ord, som, naar de toges strængt, maatte betyde, at Christus var som Odin kun en Idee, et luftigt, indbildt Væsen. Det var nu *ikke min* Mening jeg følde selv, det var usømmelig talt, og sendte *derfor* aldrig min salig Fader den Bog; men det er aabenbart, at jeg ei for Klangens Skyld havde ladet saadanne Ord staae, og end mindre sagt noget lignende i min Mythologie, dersom jeg havde været ret omhyggelig for at undgaae |A:15Mistydning i saa vigtige Ting, og havt den Tro i Hjertet at der er ikke Salighed i noget Navn, uden i Jesu. Langt er det endnu, som altid, fra mig at fordømme fromme Hedninger som vandrede redelig for Gud ved de Stjerner de saae, men ligesaalangt er det fra mig, at nævne et Afgudsnavn ved Siden af Christi, og Ordene lader jeg kun staa *til min Skam,* og til et Vidnesbyrd om, hvad et Menneske, som dog troede paa Christus, i den galne Tid, kunde føre det over sit Hjerte at sige.

10

Kiøbenhavns Skilderie No. 66 1808. Herved foranledigedes det Bekiendskab, der hører til de glædelige og vigtige Optrin i mit Liv, og det i mange Maader: Bekiendskabet med Povel Dons, hvem det her ei passer sig at rose, men visselig at nævne som den redelige, frimodige og trofaste Ven, han var og er for mig.

11

Kbh. Skild. No. 69 1808.

12

Saaledes husker jeg tydelig der stod i min Haandskrift, men til Trykningen læmpede og forvanskede jeg det ret mærkelig til det flaue:

Vil Nidhøg *Luxus* med sin Hær.

13

Kbh. Skild. No. 98 1808.

14

Jeg skrev dengang Selotens, ved en Trykfeil stod der Selvtens, og det var en af Blomsterne jeg fik for min kloge Orthographie.

15

Kbhavns. Skild. No. 99. 1808.
|A:22

Tiderne.

(Til min Ven C. Molbech [16]).

1 Til Absalons nedsjunkne Grav,
Du gange hen i Kvælde!
Eet Baand omslynger Sværd og Stav,
I Andagt luer Vælde.

2 Jeg stander i den svundne Old,
Og skuer i dens Indre,
Mod Verden vendes brede Skjold
Og lyse Sværde tindre;
Men Øiet stirrer længselfuld
Didop mod Solens Lue,
Og Helten sukker dybt fra Muld
Mod høien Himmelbue.
Saa stræber Aanden mod sit Hjem,
Men kjæmpende den stræber,
Da stiger Daad paa Jorden frem,
Og Sang fra fromme Læber;

3 |A:23Den Evige, forsonet, ned
En hellig Straale sender;
Og Straalens Navn er Kiærlighed,
Den lyser og den brænder;
Paa Jord den brænder som en Glød,
Og brændte Fod sig hæver,
Men blid igiennem skumle Død
Den lysende hensvæver.

4 Ak! at den svandt, den skiønne Old;
Ei fængslet selv i Norden [17],
Da hæved sig, forstandig kold
En anden Tid paa Jorden,
Man kiæmped for at vinde Jord,
Og agted Himlen ringe,
Saa brat den Straale da opfoer,
Alt paa sin lyse Vinge.
Ei mere tvinger heden Glød

Vor Fod til sig at hæve,
O! skued vi vor store Nød,
Da maatte vi vist bæve:
|A:24Bag Straalen lukdes Porten i
Som staaer for Evigheden,
Thi drømme vi om Harmoni,
Om Harmoni herneden.

5 Du Ædle mod den brudne Form
Saa længselfuld henskuer,
Du seer den svøbt i hellig Storm,
Du vender dig, og gruer,
Din Længselstaare tørres hen,
Og svag dig selv du kalder,
Da Absalons saa hulde Ven
Lovpriser sjunkne Alder.

6 Jeg stander i den svundne Old
Og rører Harpens Strænge.
O! kan da giennem Tidens Vold
Ei Tonen mere trænge!
Til Absalons nedsjunkne Grav,
Du gange hen i Kvælde!
Der vies Sværd af hellig Stav,
I Andagt luer Vælde;
Nedknæl! bekiend! den høie Glands
Den svandt og maatte svinde,
Men ei vanhellig Seierskrands
For Nutids Prunk du binde!

16

Kbhvs. Skild. No. 81. 1808 i Anledning af Molbechs to første Breve fra Sorøe, hvor han vemodig stirrede paa den svundne Middelalder, men lovede dog den nærværende Tid. At jeg ophøiede den *Absalonske* Tid meget for meget er aabenbart, men det er kun saa, fordi den lignede den nærværende formeget.

17

Ogsaa her tog jeg ved Trykningen netop det Halve fra Sandheden, og læmpede Ordene saa:

Kun fængslet halv i Norden.

|A:25

Villemoes.

1 Ved Midnat jeg sad i min enlige Vraa,
Og Nutiden veeg fra mit sorgfulde Øie,
Ved Stjernernes Glimt paa det hvælvede Blaa,
Da Oldtiden steeg fra de Fædrenehøie,
Jeg holdt mig saa fast ved dens kraftige Arm,
Jeg slynged mig tæt til dens brændende Barm,
Og pludselig standsed den rindende Taare.

2 Med inderlig Tillid til Asernes Magt,
Jeg bad at jeg Hærfaders Sal maatte skue,
Og aaben stod Valhal i herlige Pragt,
Bestraalet af Rinmalmens skinnende Lue;
Som naglet til Jord var min skiælvende Fod,
Beruset, henrykket i Salen jeg stod,
Og kasted mit Blik paa de salige Helte.

3 Dog, ikke for Støv er Einheriers Fryd,
Til bittreste Sorg blev min sværmende Glæde,
Det gjalded, jeg hørde en tordnende Lyd
Fra Odins det fjerne, ophøiede Sæde.

4 |A:26Odin bød,
Høit det lød:
Gøndul! spænd dit Sværd ved Belte!
Leed fra Val
Til min Sal
En af Nordens djærve Helte!
Høit da klang
Gønduls Sang:
Hid fra Nordhavs røde Bølge
Ungersvend.
Kampens Ven
Brat skal Herjans Norne følge.

5 Et Hynde var bredt mellem Norbye og Skram,
Paa Hjertet da faldt det saa tungt det er ham,
Som Kongedyb vied til Bølgernes Herre.

6 Som natlige Spøgelse Nutiden steeg
End sortere klædt for mit sorgfulde Øie,
Den kraftige Oldtid for Svagheden veeg,
Og skjulde sig atter i Fædrenehøie,

Jeg sørged ved Nat og jeg sørged ved Dag
Opfyldt var mit Øre af Vaabnenes Brag,
Jeg stirred saa vildt paa den nordlige Bølge.

7 |A:27De Tidender fløi over Sø, over Land,
At hisset i Nord vare Bølgerne røde,
At Christian kiæmped og segned som Mand,
Men Villemoes faldt i det natlige Møde,
Da runde de Taarer saa stride i Løn
For Dannemarks bolde, elskværdige Søn,
O Fædreneland! du mig Svage tilgive!

8 O Villemoes! Søn af den herlige Old,
Som kun i et Speil at beskue jeg mægter
Med glimrende Stave skal Saga paa Skjold
Nedsende dit Navn til de sildige Slægter;
Men længe skal Taaren nedrinde i Løn
For Dannemarks bolde, elskværdige Søn:
Din Gravhøi skal blaane af tætte Kiærminder.

9 Thi Du var en Søn af den herlige Old,
Som blindede Nutid ei mægter at skue;
Naar Sværdene lød paa det buklede Skjold,
Da blussed dit Mod som fortærende Lue;
Og naar du hjemvendte fra Fare og Strid
Da skued du Møen saa kiærlig og blid;
Men stundede dog efter Heltenes Lege.

10 |A:28Nu Kvinder og Mænd skal i løbende Aar
Paa Langelands Høi og paa Lavlandets Slette
Opsøge Smaablomster i Høst og i Vaar,
Velsigne dit Minde, og sørgende flette
Af Taarer bedugget uvisnende Krands,
Thi du gik til Striden som Møen til Dands,
Og vendte tilbage med elskende Hjerte.

11 Saa rid da, du Ædling! ved Stjerner fra Grav
Til Valhals og Vingolfs de glimrende Sale!
Sig graahærdet Sømand skal støtte ved Stav,
Og Helten og Vennen for Sønnen afmale,
Men Daatter skal sidde paa Moderens Skjød
Og høre din Daad og begræde din Død,
Og knyttes saa fast til dit elskende Hjerte.

Tillæg.

Om dette Vers, som stod i Danske Tilskuer No. 49 1808, gjorde nogen Lykke veed jeg ikke, men at det var derpaa stilet, det kan ieg see, og naar Man skriver et saadant pynteligt Liigvers, da har Man visselig mere sin end den Afdødes Roes for Øie, og |A:29ikke det, men kun Pennen fælder Taarer. Den hedenske Indklædning lod sig maaskee noget undskylde med det Exempel selv Christne Mænd have givet i mere end eet Aarhundrede, men det er stedse uforsvarligt og usømmeligt, især, naar det, som her, gaaer saa uforskammet vidt, at man snakker om Tillid til Afguders Magt.

Krigssang for Nordmænd.

1 Hører! gamle Norrig kalder,
Kalder os til Vaabengny,
Tryg hun stod i lange Alder
Bag ved sine Børn i Ly,
Kommer! kommer! Moder kalder,
Før hun falder,
Skal hun svømme i vort Blod.

2 Norges Mø og Norges Kvinde!
Hvorfor er jer Kind saa vaad?
Ei for os maa Taaren rinde,
Thi vi haste frem til Daad,
Giennem Blod skal Fjenden vade,
Vil han skade
Gubbe, Kvinde, Barn og Mø.

3 |A:30Der hvor Fædre vilde bygge,
Dybt i Dal og høit paa Fjeld,
Boede vi blandt Grander trygge,
Fred og Frihed gav os Held,
Trodse List ved Mod og Styrke,
Gud at dyrke,
Lærde vi af Fædres Mund.

4 Sverrigs Mænd vort Land vil hærge,
Fare frem med Rov og Brand.
Men med Staal i Haand vi værge
Hver en Klippe, hvert et Spand,

Gamle Norrig har os baaret,
Og udkaaret
Til at værge Odels Land.

5 Tit, ei sjelden Svenske droge,
Paa vor Grund med stolte Ord,
Fædre stode, Fædre sloge,
Fjenden knust nedsank til Jord,
Er vor Arm da svag af Ælde?
Skal han fælde
Søn, hvis Fader fældte hans?

6 |A:31Nei, som Fædrene vi stande,
Som vor Prinds ved Høland stod,
Der vel Svensken maatte sande:
I os rinder Nordmænds Blod.
Norge staaer som Norges Fjelde,
Ingen Vælde
Skal betvinge Klippens Hiem.

7 Gud, som fordum skiænked Seier,
Gud, vor Gud er med os end,
Guldbrandsdøler og Haleier!
Trønder! Nordmænd! Fredriks Mænd!
Kiækt I Fiendens Orden bryde!
Høit det lyde:
Frem med Gud og Christian!

8 Hører! gamle Norrig kalder,
Kalder os til Vaabengny,
Tryg hun stod i lange Alder
Bag ved sine Børn i Ly,
Kommer! kommer! Moder kalder,
Før hun falder
Skal hun svømme i vort Blod.

|A:32

Tillæg.

Denne Vise var indrykket i danske Tilskuer No. 55 1808 med den svulstige Anmærkning: Harmoniens store Tolk! til dig vender jeg

mig, og finder du, som jeg, at disse Lyde ere Klippens Børn værdige, da lad Norges uforgiængelige Storhed gribe dig, som den greb mit hele Væsen og fremman ved Musikens Trolddom Aanden, der vil skjule sig i det døde Ord! da skulle dine Toner gjenlyde fra Norges Fjelde, i dem og i Nordmænds Bryst skal du leve.

Gunderslev Skov.

1 Siig mig, o Skov! hvad du slutter saa tæt,
Hvad du knuger saa fast i din Favn!
Siig mig det, Vind, du som svæver saa let,
Du som svæver saa tæt,
Over Egene hist,
Som kan stirre derned
Giennem Grene og Løv!
O, du sikkerlig veed,
Hvad den slutter i Favn.

2 |A:33I Egenes Toppe
Det rusker og bryder;
Og Vinden deroppe
Saa susende lyder,
Som Stemmer fra Nord,
Og vel kan jeg tyde
De susende Lyde,
Der strømme fra Nord.

3 Saa er det da eder, I knudrede Ege,
Som hegne om Kredsen, hvor Luerne stege,
Og Offeret blødte paa hellige Steen!

4 O Soel! du som blusser saa høit udi Luft,
Du har seet og du veed,
At ei Blomsternes Duft
Mine hurtige Fied
Kunde standse paa Jord,
At ei Søen saa mild
Kunde svale min Ild
For det flygtede Nord;
At saa saare jeg gik
Over Dal, over Høi,
At mit brændende Blik
Over Markerne fløi,

|A:34For at søge den Plet,
Hvor sig Egene tæt
Havde sanket omkring
Den hellige Ring.

5 Sagtelig, Ven!
Flyt dig i Lunden!
Let du berøre
Viede Jord!
Her mellem Egene boe
Nordens de hensovne Guder,
Sødelig Slumrendes Roe
Trinenes Lyd ei forstyrre!
Seer du de Vanddraaber trille
Saa stille,
Hisset i Dal!
Fordum, da Aser med Vælde
Høit over kneisende Fjelde
Throned i Sal,
Sang de med buldrende Lyd
Asernes Priis og Lundenes Fryd;
Nu de i Dalen hentrille
Saa stille,
Stenen de kysse,
Paa den de tysse,
|A:35Hvidskende dysse
Guderne end i en dybere Søvn.

6 Hisset Bakken høit sig løfter,
Bredere er Egens Kløfter
Dunklere er Skoven her;
Nu er Guders Alter nær.
Bort fra denne slidte Vei!
Den til Altret fører ei,
Thi hvor Hoben farer frem
Har ei Guder deres Hjem.
Her jeg seer en Sti sig dølge,
Under Græsset matte Spor
Sprede sig af sjeldne Fod,
Dristig, Ven! vi den vil følge,
Til det Hellige fra Nord
Lede kun de dunkle Spor.
Fast og nøie maa vi stirre,
Synet kan sig let forvirre,
Paa en Vei til gamle Nord,
Stands kun ikke, følg mig, Ven!

Sporene jeg skuer end,
Underlig paa Straaets Rygge
Let de have præget sig,
Her en gammel Kiæmpeskygge
Vist i Natten skrider hen.

7 |A:36Ak! nu svandt det lette Spor;
Som ved Lyden af mit Ord
Som henveiret af min Aande,
Hvilken Vaande!

8 Stands, o Fod!
Her paa denne Egerod,
Høit, o Øie! hvælv din Bue!
Fik du Evne til at skue,
O, saa skue
Dristig giennem Lunden nu!

9 Med faldende Taare,
Jeg stirrer saa saare,
Hvad løfter sig hist?
O, er det ei Alterets mossede Stene
Som Egenes Grene
Saa tætte omhvælver?
Det er, o jeg skiælver,
Jeg dirrer af Lyst,
Og hellige Andagt opfylder mit Bryst,
Jeg iler, jeg iler med vingede Fjed,
For Asernes Alter at kaste mig ned,
Og prise de hensovne Guder.

|A:37

Tillæg.

At det koster mig Overvindelse at afskrive især de sidste Linier, der ligefrem er Daarekistesnak, det kan Enhver forstaa. At det nu er Løgn, at jeg, Gud skee Lov! ligesaa lidet udvortes som indvortes har nogensinde bøiet Knæ for slige Afguder, det er da af to onde Ting den mindste, ja at jeg ei engang gebærdede mig som vor Tids pathetiske Enthusiaster, det veed Molbech, som var den Ven, med hvem jeg fulgdes paa en deilig Sommerdag fra Sorø over det deilige

Bakkeland ved Tystrup Sø, ind i den virkelig høitidelige Skov, og til det saare mærkværdige Oldstidsminde. Jeg har været nær ved at ansee disse Vers, udentvivl nogle af de meest velklingende jeg har gjort, for spildte, og forundret mig over, hvorledes de kunde falde saa godt, da et saadant Fald pleier at være et vist Kiendemærke paa Begeistring, og jeg dog veed, at aldrig har nogen gammel Steen begeistret mig, og aldrig har jeg anseet Aserne enten som Idee eller Mennesker for andet end Oprørere i Guds Rige, en Ting der er klart af al min Skrift om Nordens Mythologie. Imidlertid lader det sig ikke nægte, at de Vers ere udrundne af Begeistring, og jeg indseer nu ret godt for hvad, nemlig for et Fund af herlige Minder om Fædres Storhed og Tro paa det Aandelige. Jeg arbeidede just dengang paa min Bog om Nordens Mythologie, og hin udvortes Vandring til Offerlunden maatte da |A:38af sig selv blive et Billede paa min indvortes Granskning efter de gamle Mythers Sammenhæng og Betydning, den blev det end mere ved den Umage det virkelig kostede os at finde den Steen, thi forsaavidt kvad jeg Sandhed, ja endvidere, i det Verset virkelig afbilder en Higen og Stunden og Stræben efter noget Herligt og Helligt, og Enhver som har følt en saadan, og seer bort fra den Steen og de Afguder, vil udentvivl finde en Gienlyd af Tonerne i sit Indvortes, skiøndt de er misbrugte.

Molbech meende i dette Vers at finde en Bebreidelse til sig, fordi han ei med Varme nok havde omtalt Stenen i sit Brev (Skild. No. 100) og skiøndt mig nu synes han snarere talde for høit end for lavt, havde han dog maaskee Ret, thi min Varme for Oldtiden var besmittet af Lyst til Navnkundighed ved at afbilde den, og derfor syndes ingen Toner mig for høie til at ledsage Talen derom. Molbech havde uimodsigelig Ret, da han skrev til mig (Skild. No. 102):

– selv paa de – Steder
Hvor henrykt du skiælver af Lyst,
Ei Asernes Glands jeg tilbeder,
Ei Andagt opfylder mit Bryst,
Nedsjunken er Gudernes Vrimmel,
I Tusindaars evige Grav,
Og Valhal var ikke den Himmel,
Som *Mennesket* Salighed gav,

|A:39Uret havde han derimod, forsaavidt han satte Naturen istedenfor Aserne, Afgud for Afgud, ogsaa i den Tanke, at jeg stirrede paa Valhal, som Menneneskets Himmel, thi det havde jeg lige fra Begyndelsen af erklæret, at min Ærbødighed for Nordens Myther netop kom deraf, at Aserne forgik og den sande Gud da thronede i Gimle. Herom mindede jeg ham, men var blind for min egen Uret i de galne Ord, og sagde nogle som end vare værre i

følgende Vers (Skild. No. 103):

1 Du stander midt i Guders Lund
Med Varme, som hos hver Kjærminde,
Thi du i gamle Norden kun
En mærkelig Ruin vil finde,
Du knæler ei, thi Asers Magt
Er dig kun Phantasiens Pragt.

2 Dit Syn forvilder sig, min Ven!
Imellem Gudenavnes Vrimmel,
Og stedse stivt du stirrer hen
Paa Valhal som paa Nordens Himmel,
Igiennem Ragnaroke ei
Dit Øie end har fundet Vei.

3 Kan nogen skue høie Strid,
Som føres mellem Lys og Mørke,
Og Lyset i den svundne Tid,
Og Nordens Aser ikke dyrke?
O, saae du Lysets Herlighed,
Du ved min Side knæled ned.

4 |**A:40**Jeg skuer sidste, hede Damp,
Som stiger op fra *Tidens* Lue.
Jeg glædes, endt er store Kamp,
Men Aser faldt, og jeg maa grue,
I Skiælven klæder sig den Lyst,
Som da indstrømmer i mit Bryst.

5 Aartusender kan over Jord
Henrulle, glemmes kan Idrætter,
Men har det Evige sit Spor
Aftrykt, ei Tiden det udsletter;
Et Billede jeg seer i Nord,
Og Træk jeg skuer end paa Jord.

6 Du peger paa Naturens Sprog
Som om din Ven det ikke kiendte;
Som til et Blad i store Bog
Jeg til Naturen Øiet vendte,
Og Nattens Mulm og Dagens Glands
Sig blanded for min indre Sands.

7 Jeg stirrede mod Harmoni,
Da jeg mod Alteret henstirred,

Og ilende jeg gik forbi
Det Enkelte, som kun forvirred,
Men veed du deraf, at jeg fik
Ei for det Enkelte et Blik.

|A:41Vel maatte jeg togange sige:

– Nattens Mulm og Dagens Glands
Sig *blanded* for min indre Sands,

men visselig var det ingen Roes, thi hvad Samfund haver Lyset med Mørket?

Til Pram.

(Tilegnelse af Nordens Mythologi).

1 Naar Solen er sjunken fra hvælvede Bue,
Med ildige, straalende, blændende Glands,
Naar Skinnet afløser den mægtige Lue,
Da aabnes for henfarne Tider min Sands,
Naar Drauger omride de jævnede Høie,
Da aabnes, da skuer, da funkler mit Øie,
Jeg vandrer blandt Guder, blandt Helte i Nord.

2 Jeg skuer, jeg grubler, jeg stræber at tyde
De Syner jeg seer ved det natlige Skin,
At tolke de underlig gribende Lyde,
Der tone saa høit i den susende Vind;
I Nutiden bundne, med Øie paa Jorden,
De Høilærde fandt at hver Tone fra Norden
Var raa og barbarisk og sværmerisk vild.

3 |A:42Jeg hørde, o Pram! at du, her, som i Livet,
Fra Flokken dig skilde og hørde mig blid,
At du, hvem Naturen saa venlig har givet
En brændende Sands for den henfarne Tid,
Hvis Blik ei nedstirrer som naglet til Jorden,
Erkiendte en Røst fra dit elskede Norden.
Nu ryst kun dit Hoved, du høilærde Flok!

4 Jeg offrer mit Liv og min Kraft til at reise
Paa Hedenolds Gravhøi en talende Steen,

Med Runer ombeltet, saa høit den skal kneise
Paa Valhals Ruiner, paa Heltenes Been,
Om Nornerne unde mig Livet at friste.
Om Odin mig lærer de Stave at riste,
Saa dybt dem at grave med Sands og med Kraft.

5 Den stander paa Høi, kan ei glimrende prale,
Som Marmor med farvede Striber og Glands,
Om Kampen i Nord bør en Kampesteen tale,
Dens Herlighed fattes af dybere Sands,
Den vakler endnu uden Støtter, kun matte,
Kun enkelte Runer paa Fladen jeg satte,
O, tør jeg vel, Ædle, tilegne dig dem?

6 |A:43Jeg tør det, thi Stenen har Hedenold baaret,
De splittede Stykker jeg samlede kun,
Og Hedenolds Skjalde har Runerne skaaret,
Jeg renser kun Mosset fra Trækkenes Bund,
Og Stenen, som Norriges Klipper har baaret,
Og Runer, som Norriges Skjalde har skaaret,
Dem tør jeg og hellige Norriges Pram.

Nornernes Fødsel.

(Af Mythologien [18]).

1 Fra høibygte Himle,
Fra guldtakte Gimle
Saae Alfader ned,
Paa yndige Sletter
Gik Aser med Jetter
I syndige Fred.

2 Nedstyrter, udsletter
De syndfulde Jetter!
|A:44Saa Alfader bød,
Men troløse glemme
De Alfaders Stemme,
Og Jetternes Død.

3 De Hamre nedfalde,
Og Slagene gjalde

I gnistefuld Damp,
Men Aser ei hvæsse
I rygende Esse,
De Sværde til Kamp[19].

4 Af Guldet de smede
Sig Ringene brede
Til Jettemøers Arm,
I blomstrende Enge
De rede sig Senge
Ved Jettemøers Barm.

5 Af Fjeldet udslide
De Marmoret hvide,
|A:45Sig hæver en Borg;
Paa Hynderne bløde
De glemme al Brøde,
De kiende ei Sorg.

6 Af Vrede da brændte
Alfader, og vendte
Sit Øie fra Jord;
Det sortner, det gjalder,
Og Hornet omfalder
Paa Asernes Bord.

7 De blegne, de skue
Mod Himmelens Bue,
Den rødmer som Blod,
Det syder, det kvælder,
En Kilde udvælder
Af Ygdrasils Rod.

8 Nu Solen fremluer
Og glad sig beskuer
I speilklare Sø,
Af Evigheds Svøbet
Udvikles trekløvet,
Treenige Mø.

9 |A:46Urd, Verand og Skulde,
De Strænge, de Hulde,
Som styre hver Old,
Let dandse henover
De trillende Vover
Med Griffel og Skiold.

10 Nu riste, nu synge
De Systre i Klynge
Et underligt Kvad,
Til Nornernes Sange
Da lytte saa bange
De Aser paa Rad.

11 "Vi vare, da Livet
Blev taget, blev givet,
Udvælded af Død[20].
Det Tagne skal stivne,
Det misbrugde Givne
Skal renses i Død."

18

Dette Vers er ældre end alle de forrige, eller i det mindste jævnaldrende med Maskeradeballet.

19

Det skulde hede:

Men Aser ei hærde
Sig blinkende Sværde
I Essen til Kamp.

20

Her er da den samme Daaresnak, som Naturphilosopherne føre om et Liv, som udvikler sig af Død, dog skal det mærkes, at det ei er det Godes, men kun det Ondes Liv, Jettelivet, der tilskrives en saadan Oprindelse, og vist var det de gamle Hedninges Forestilling.

|A:47

Freis Kierlighed.

(Et Mythekvad).

Fortale.

Dette Kvad, som er indflettet i Nordens Mythologie (S. 76-113) er meest skrevet for at vise hvor ganske anderledes det eddiske Digt: Skirners Reise, skulde behandles og omarbeides, end i den

Fortælling, jeg begyndte min Skribentbane med at nedrive. Kun fra dette forfængelige Stade har det behaget mig som Heelt, thi det var mig i Grunden modbydeligt at behandle en Mythe som Historie, uden at kunne angive dens Betydning, og det kunde jeg ikke dengang. Vel synes Kvadet at faae mythisk Betydning ved Fuglesangen paa Kvist om Freis Raadvildhed i Ragnaroke, fordi Gerda kostede ham Sværdet, og denne Bemærkning findes i Edda selv, men, om det ogsaa stod i Edda som det ikke giør, at Loke *voldte* dette Tab, var Kvadet dog tomt, saalænge det ei kan udsige, hvad Freis Giftermaal med Gerda i Grunden har at betyde. Nu kunde jeg maaskee sige det og give Kvadet Betydning, men jeg vil ikke, thi enten maatte jeg sætte mig som en Fugl paa Kvist i Barrilund, og der gider jeg ikke kommet, mindre sjunget imellem de Spøgelser, eller jeg skulde omarbeide det Hele, og da var det ei længere |A:48et Kvad fra min syncretistiske Tid, som jo dette skal være. Udelukke det vil jeg ikke heller, fordi det baade har Værd i det Enkelte og Sandhed i det Hele, naar det betragtes som et Kvad om nordisk, menneskelig, syndig Kiærlighed i mythisk Dragt, thi den indvortes Strid mellem den renere og den besmittede Kiærlighed, og Frygt og Fare, som føres i vort eget Inderste, sees her afbildet tilligemed Ormen som stikker flux den forbudne Frugt, saasnart den er brudt, og spilder den drømde Glæde, hvis Skyggebillede forblindede og henrev os. Denne Sandhed tilligemed Ahnelsen af en Betydning jeg ikke saae, gjorde det muligt at jeg kunde begeistres.

---

1 Af Vaners milde Stamme
Den blide Frei udsprang,
Og Asakraftens Flamme
Ei Vanens Hjerte tvang.

2 Der slumrede en Længsel,
Der hvidskede en Lyd:
Opbryd dit gyldne Fængsel,
Og søg en større Fryd!

3 |A:49Heel mat var Guldets Lue,
For huul var Brages Sang,
For lav var Loftets Bue
Og Alfheims Borg for trang.

4 “Naar Van til Odins Sæde
Opstiger, tændes Glød
Som spilder Asers Glæde.”
Saa gamle Spaadom lød.

5 Fra gyldne Sale iled
Dog Frei, beklemt i Sind,
Han steeg, og ei han hviled
Før høit paa Hlidskjalfs Tind.

6 Begiærlig Jorden favned
Hans Blik, saavidt det foer;
Dog ikke hvad Han savned,
Han fandt paa viden Jord.

7 Han skued Helte kiæmpe,
Det var saa kiær en Lyst,
Men kunde dog ei dæmpe,
Den Længsel i hans Bryst.

8 |A:50Han saae af Mø omfavnet
En Helt i salig Lyst,
Saa høit da tyktdes Savnet
At tale i hans Bryst.

9 Fra Midgaard sig hans Øie
Opvendte høit mod Nord;
Der fandt det uden Møie,
Hvad ei det fandt paa Jord.

10 Som Rosen, der forvilder
Sig mellem Tidsler hen,
Sin Pragt og Duft forspilder
Useet af Blomstens Ven;

11 Saa mellem Skiønheds Fiender
Det Skiønneste oprandt;
Thi Frei blandt Jettekvinder
Den fagre Gerda fandt.

12 Nu dæmpet var Hans Smerte,
Nu stillet var hans Nød;
Og Stemmen i hans Hjerte
Om Savn ei mere lød.

13 |A:51Ak dæmpet blev Hans Smerte
Kun af en større Nød!
Ak borte var Hans Hjerte!
Derfor ei Stemmen lød.

14 Alt svandt den fagre Kvinde

Bag Taagen hist i Nord,
Og ned fra Hlidskjalfs Tinde
Ophidset Guden foer.

15 Men viis som andre Vaner,
Begrunder han sin Daad,
Og sorgbetynget ahner
Han Norners skjulte Raad.

16 Han gik til gyldne Sale,
Paa Bænk han sattes ned;
Ei Tungen kan udtale
Den Smerte, som Han leed.

17 I Dage og i Nætter
Han maalte breden Flod,
Som evig stiller Jetter
Fra Skud af Asarod[21].

18 |A:52Han skued Urdas Kilde,
Og Asers onde Id,
Da de opfylde vilde
Hin Flod saa dyb og strid[22].

19 Han Laufeis Søn beskued
I Angurbodes Favn,
Og rædselsfuld han grued
Ved Jordmundganders Navn.

20 Dog Kiærlighed betvinger
Selv Vaners høie Slægt,
Ei holdes kan dens Vinger,
Af Jords og Himmels Vægt.

21 Paa dem sig Guden hæver,
Og skuer kun sin Fryd,
Men over fromme Læber
Ei trænge kan en Lyd;

22 Thi nødig kun han følger
Den stærke Kiærlighed,
Og for sig selv han dølger.
Hvad kun Hans Hjerte veed.

23 |A:53Njordur og Skade
Sørgende saae

Guden at sidde
Taus udi Sal.
Skirner de bade
For ham at gaae,
Ønsked at vide:
Hvi han i Sal
Sad saa bedrøvet,
Hvorfor han øved
Daarskab, den vise
Kyndige Ven?

24 Reiste sig Skirner
Nødig til Gang,
Frygtede Vrede,
Straffende Ord,
Naar han den vise
Gud skulde spørge:
Hvi han bedrøvet,
Daarlighed øved?

Skirner

25 Hid gik min Vei,
For Dig at spørge:
Hvi Du vil sørge?
Siig mig det, Frei!

|A:54*Frei.*

26 O Kæmpe hin unge!
Hvi spørger Du mig?
Min Smerte den tunge
Ei fattes af Dig.
See Solen oprinder
Paa Straaler saa rig;
Men aldrig forsvinder
Dog Natten i mig;
Den stiger om Morgen
Og daler i Kvæld,
Men skuer kun Sorgen
I evige Væld.
Forgiæves jeg grunder,
Forgiæves jeg stunder
Mod Ønskernes Maal.

Skirner

27 Kun Menneskers Afkom
Fik Ønske i Bryst;
Saa vilde dem Odin
Opvække af Søvn,
Til Stunden og Stræben,
Til Bønner og Daad;
Men hos de rige
Guder ei stige
|A:55Ønsker i Bryst,
Verdener følge
Villiens Bølge.
Hvad er din Lyst?

Frei

28 I Jotunheim skued
Jeg Møen saa huld,
Paa Armene lued
Det rødeste Guld.
Meer skinned dog Møen,
Og af hendes Glands,
I Luften, paa Søen,
Gik Straaler i Dands.

29 Ei veed jeg om Armen,
Ei veed jeg om Barmen,
Om Øiet det var,
Som Straalen udsendte,
Der lyste, der brændte
Mig dybt udi Bryst.

30 Naar Kiærligheds Blomsten
I Alderens Vaar
Fremspirer og trives,
Den duftende staaer.
|A:56Den lyster at bygge
I Lundenes Skygge,
Og blusser endda;
Men Dugdraaber lædske
Med svalende Vædske
Den glødende Kalk.

31 Ak at jeg er Vaner med Asernes Kraft!
I dybere Jord, og af stærkere Saft
Opvoxte et Træ i mit elskende Hjerte.

32 Ei Dug, som i Dale

Nedfalder, kan svale
Den sydende Marv;
Ei Knoppe udbryde,
Thi Aser ei taale,
Jeg favner den Straale
Som tændte min Glød.

Skirner

33 Giv Du mig Hesten
Der, som en flagrende
Lue, kan fare
Frem giennem Mørket,
Frem giennem sorte,
Svovlede Damp!
Giv Du mig Sværdet,
|A:57Sværdet som blotter
Selv sig mod Jetter!
Da vil jeg fare,
Bringe Dig Gerda,
Lindre din Vaande,
Eller og lade
For Dig mit Liv.

Frei

34 Det Sværd er oplivet
Af Asernes Kraft,
Derfor det sig blotter
Mod Jetter saa brat.
I Tidernes Fødsel
Mig Odin det gav,
Og Styrken opvoxte
I gjordede Lænd.

35 Men naar det sig blotter
I fremmede Haand,
For evig da tabes
Den skiænkede Kraft.
Saa Nornerne vilde,
Saa Spaadommen lød.

|A:58*Skirner*

36 Det Odin forbyde?
Men kun med dit Sværd
Jeg vover at fare

I Jetternes Land.

---

37 Samledes Aser
Alle paa Thinge,
Komme Asynier
Alle til Stævne,
Syntes dem Lykken
Fattes og vige,
Frygted de saare
Nornernes Raad.

38 Meget blev talet paa
Asernes Stævne,
Ordene onde
Fik da den vise,
Elskede Frei,
Han som paa Hlidskjalf
Opsteg forvoven,
Voved at elske
Jotunheims Mø.

39 |A:59Sad han paa Stenen,
Tiende sad han,
Taus og bedrøvet,
Brændt udi Sind.
Saae det de rige,
Mægtige Guder,
Vidste ei Raad.

40 Freias de gyldne
Taarer nedrunde.
Aldrig blandt Jetter
Faldt hendes Taarer;
Nu dog paa Gerda
Faldt de, og smelted
Hjertet i Møens
Kiærlige Barm.

41 Frem stod da Odin,
Visest af Aser,
Guderne lytted,
Hærfader talte:
Kiøb Du for Drupner
Gerda, den fagre

Ulykkens Mø!

42 |A:60Sværdet ei vige
Bort fra din Lænd!
Vel veed Du Norners
Truende Dom.

Frei

(til Skirner)

43 Rid Du paa Hesten!
Kiøb Du for Drupner
Gerda, den fagre,
Elskede Mø!
Sværdet ei vige
Bort fra min Lænd!
Vel veed Du Norners
Truende Dom.

Skirner

44 Ondt er at tage
Hvad ei tør gives,
Frygter jeg Norners
Truende Dom;
Dog uden Sværdet
Ei tør jeg fare
Frem gjennem Jetter.

---

45 |A:61Med sænkede Øie
Stod Guden saa taus.
Han grubled og grued,
Og vaklede end,
Saae Faren, som trued
Og spændte fra Lænd
Dog Sværdet det dyre,
Og talte med Suk:
Du Sværdet maa dølge,
Du blotte det ei!
Men ei Dig maa følge
Et knusende Nei.

Skirner

(til Hesten).

46 Mørkt er ude.
Tid er at fare
Over Lyng, over Fjeld,
Over Thursernes Land.
Begge hiemkomme Vi,
Eller Os Begge
Fanger hin mægtige Jette.

|A:62Jotunheim.

Gerda

(synger i Bure)

47 En Længsel mig tvinger,
Jeg kiender den ei;
Men hvad mig omringer
Opfylder den ei,
Jeg længes
Og trænges
Saa underlig.

48 Jeg stirrer paa Frænder,
Paa Jetterne hen;
Men ikke jeg kiender
Mig selv der igien;
Jeg gyser,
Da fryser
Mit unge Blod.

49 Sig Øiet vil stiæle
Til Jorden i Løn;
Det lyster at dvæle
Paa Asernes Søn.
Det Hvide,
Det Blide
Det vinker mig.

50 |A:63Men Svaghed udbreder
Sig over hans Æt.

Han Aser tilbeder,
Og Jetternes Æt
Han frygter;
Da flygter
Mit Blik fra Jord.

51 Det *Stærke,* det *Milde,*
Forenet jeg saae,
Saa gjerne da vilde
Jeg stirre derpaa;
Jeg trængdes.
Jeg længdes
Saa underlig.

52 Der Styrken forgyldtes
Af Guddommens Glands,
Og Hjertet opfyldtes
Af dybere Sands;
Det Svage
Tilbage
For Kraften veeg.

53 |A:64Men fiendtlig os Jetter
Det stander imod,
Det farver og tvætter
Sin Krands i vort Blod,
Jeg grued,
Jeg skued
Min Broders Fald.

54 En Længsel mig tvinger,
Jeg kiender den ei;
Men hvad mig omringer
Opfylder den ei.
Jeg længes
Og trænges
Saa underlig.

---

55 Skirner skued
Høie Gaarde,
Hørde glamme
Høit i Sky,
Gymers galne
Bidske Hunde,

Dem som vogted
Gaardens Port.

|A:65*Skirner*

(til Hyrden)

56 Siig Du mig Hyrde!
Du som paa Høi
Sidder at vogte
Veiene vel!
Hvor skal jeg finde
Væneste Mø,
Og gennem Hunde
Til hende naae?

Hyrden

57 Vist har din Fylgie
Alt Dig forladt,
Siden Du stunder
Saa efter Død.
Aldrig dig undes
Tale med Gymers
Solskære Mø.

Skirner

58 Kaarene bedre
Troer jeg at have.
Dog er paa Død jeg
Stedse beredt
|A:66Een kun var Dagen,
Da mig bestemtes
Hele mit Liv;
Nidingen bæver,
Kan dog ei ændre
Nornernes Raad.

Gerda

(til sin Terne)

59 Hvad er det buldrende Raab
Som stiger og gjalder?
Er det vel Menneskeraab?
Ei er det Menneskeraab,

Gymer sig byggede Gaarde,
Af Stenene faste og haarde,
Dem ryster den dundrende Lyd
Paa skælvende Jord.

Ternen

60 Hest seer jeg stande,
Underlig skinner
Manken, med Hov
Banker Han Jorden,
Ryster vor Gaard.
|A:67Mand seer jeg stande,
Gjordet med Sværdet,
Stenene dyre
Glimre paa Gjorden,
Trindt om hans Lænder;
Blændende Straaler
Fare fra Hjaltet,
Splitte og favne
Stenenes Skær.

Gerda

61 Hiertet er bange,
Ahnende Kval.
Beed Ham dog gange
Ind i vor Sal!
Beed ham at drikke
Klareste Mjød!

(Allene)

62 Det *Stærke* det *Milde*
Forenet jeg saae,
Saa gerne da vilde
Jeg stirre derpaa.
Men fiendtlig Os Jetter
Det stander imod,
|A:68Det farver og tvætter
Sin Krands i vort Blod.
Jeg grued,
Jeg skued
Min Broders Fald.

63 Saa skinnede Manken
Paa flyvende Hest,

Saa straalede Hjaltet
Paa luende Sværd,
Ak! Vel maa jeg ahne,
Min Broders den mægtige Bane
Er kommet til Sal.

(Til Skirner)

64 Er Du af Aser?
Er Du af Alfer?
Er Du af milde,
Kyndige Vaner?
Hvi kom Du ene
Hid giennem Mørket,
Hid giennem Ilden?
Kom Du at skue
Glimrende Sal?

|A:69Skirner

65 Ikke af Aser,
Ikke af Alfer,
Ikke af milde,
Kyndige Vaner,
Kom jeg dog Ene
Frem giennem Mørket,
Frem giennem Ilden,
Ei for at skue
Glimrende Sal.

66 Æblerne elleve
Lue af Guld,
Dem vil jeg alle
Gerda! Dig give,
Bod for din Broder,
Fred Os at købe,
Om Du vil sige,
Frei er Dig ene
Kiærest i Sind.

Gerda

67 Æblerne elleve
Aldrig mig byde
Mand for min Gunst!
|A:70Medens vi leve,
Ei tør jeg bygge

Sammen med Frei.

Skirner

68 Ring ieg Dig giver,
Ring som med Odins
Baldur opbrændtes.
Hvad er som Drupner
Luende, frugtbart?
Ringene otte,
Sønner som Fader,
Fra den neddryppe hver
Niende Nat.
Skuer Du Glandsen?
Fatter Du Sandsen?
Vittige Mø!

Gerda

69 Undrende skuer jeg
Guldmalmens Konge,
Hærfaders Smykke,
Baldurs Ledsager,
Dværgenes Konst.

70 |A:71Jetter mig fødte,
Ei tør jeg røre
Gudernes Ring.
Bela er faldet,
Ei skal mig lænke
Gudernes Ring.
Skjul den i Barmen!
Drag til det høie
Asgaard! Ei taaler
Jetternes Øie
Guddommens Straaler.
Aldrig mig fattes
Guld eller Ringe.
Nok har min Fader,
Nok har og jeg.

Skirner

71 Nornernes Domme
Undflyes ei.
Ei maa jeg komme
Hjem med et Nei.

(Til Gerda med blottet Sværd,)

72 See da, Du Mø,
Saarildens Lue!
|A:72Vist maa Du grue,
Brat skal Du dø,
Hugger jeg over
Hovedets Led,
Hvis Du ei lover
Kiærlighed.

Gerda

73 Dit Sværd for mit Øie
Vel blinker i Gru;
Men ei kan Du bøie
Med Trudsler min Hu.
Med Gymer Du stride
Om Mod er i Bryst!
Lad Sværdet da bide!
Thi Strid er hans Lyst.

Skirner

74 Seer Du det Sværd Mø!
Smidigt som Vaanden,
Jeg har i Haanden!
Nu for dets Egge
Du og din Fader
Falde vist Begge;
Brat jeg det bader
I Eders Blod.

|A:73*Gerda*

75 Kun spildt er din Harme,
Og saa dine Ord;
Thi før mine Arme
Skal Sønnen af Njord
Omfavne, jeg falder
I Ungdommens Alder;
See her er mit Bryst!

Skirner

76 Siden Du Livet
Agter saa ringe,

Er det mig givet,
Mø! Dig at tvinge.

77 Hisset paa Høien,
Trængt og nedbøiet,
Der skal Du staa.
Skjult er for Øiet
Himmelens Blaa,
Jord Du ei skuer,
Dagen er mørk,
Kun Du beskuer
Niflheims Ørk.

78 |A:74Slangerne hvisle,
Bækkene risle,
Tunge af Gift;
Ormene lede
Skal man berede
For Dig til Mad.
Giftbølger trille,
Vel kan Du stille
Tørsten i dem.

79 Valmuer dufte,
Søvnige Lufte
Dysse dig ind,
Ei kan Du sove,
Tuder i Skove
Hungrige Ulv.

Gerda

80 Med Tunge,
Og Lunge,
Ei længe jeg suger
Den dræbende Gift;
Thi Edderen knuger
Og knuser min Lunge.
Jeg blegner,
Og segner,
|A:75De Guder saa gramme
Ei meer mig kan ramme.

Skirner

81 Vist skal Du blegne,
Derfor ei segne,

Guderne gramme
Vist Dig skal ramme.

82 Brændende Vinde
Suse, da svinde
Farver af Kind.
Angest og Øde,
Smertefuld Længsel,
Skal i dit Fængsel
Plage dit Sind.

83 Ud skal Du gange,
Spøgelser lig,
Studsende, bange,
Stirre paa Dig
Jetternes Sønner,
Naar Du i Sal
Visnet indtræder,
Tæret af Kval.

84 |A:76Ud skal Du gange,
Lungen skal fange
Renere Luft.
Stor er da Nøden,
Livet og Døden
Haardelig kæmpe;
Aldrig skal Død
Kiærlig neddæmpe
Evige Nød.

Gerda

85 Ak! Norner forbarme
Sig over mig Arme!
Thi stor er min Nød.
O! Vist maa jeg grue,
Naar Guderne true
Med *Mere* end Død.

Skirner

86 For *Eder* at tvinge
Sprang Norner af Sø,
De agte heel ringe,
Om Jetternes Mø
End sukker og stønner,
Ei høre de Bønner

Fra Urgelmers Æt.

|A:77*Gerda*

87 Dog fældedes Balder
I Ungdommens Alder,
Til Jetternes Fryd.
Vist Aser ei glemme,
At Norner kan tæmme
Den pralende Kraft.
Du truer, og mægter
Dog *Mere* vist ei.
End ikke jeg ægter
Den straalende Frei.

Skirner

88 Til grøndklædte Skove,
Til Høien jeg gik,
Hævnstaven at skære,
Hævnstaven jeg fik.
Vreed er Dig Odin,
Thor er Dig gram,
Frei Dig skal hade,
Naar Dig har rammet
Asernes Vrede.

89 Hører det Aser, og
Asernes Sønner!
|A:78Hører det Jetter!
Hører Hrimthurser!
Hvor jeg forbander
Trodsige Mø!
Hvor jeg fremkalder
Bølgende Smerte,
Skræk til at rive
Trodsige Mø!
Hvor jeg befaler
Smidige Orme,
Svøbte om ranke,
Skinnende Midie,
Knuge, ei *knuse*
Hjertet i Bryst!

90 Seer Du? med hvasse
Hellige Sværdsod,
Rister jeg Runer

Dybt udi Stav,
Graad Dig for Gammen,
Evige Kval.

91 Thurs jeg Dig rister,
Tre er hans Træk:
Kraftløshed, Galskab,
Pinende Lyst.

92 |A:79Han Dig skal favne,
Mand Du da fanger
Trodsige Mø!

93 Runer jeg risted.
Som jeg dem risted,
Saa jeg dem sletter,
Om Du vil bøie
Sindet til Frei.

Gerda

94 Ei meer jeg nøler,
Thi ak! jeg føler
De Runers Magt.
Som Ild jeg brænder,
Og Gift omspænder
Det klemte Bryst.

95 O snart udskrabe
Du Runestave,
Som dybt Du skar!
Den tunge Smerte
Mit arme Hjerte
Vil knuse brat.

|A:80*Skirner*

96 Som jeg dem risted,
Saa jeg dem sletter,
Nu da Du bøier
Sindet til Frei.

Gerda

97 Sid nu paa Bænken!
Tag imod Kalken
Fuld af den gamle Miød!

Aldrig jeg tænkte, at
Jeg skulde Vaners
Æt unde vel;
Men mod de mægtige
Aser forgæves kun
Strider en Mø.

Skirner

98 Hjem vil jeg ride,
Først vil jeg vide
Stædet og Stunden,
Naar Du vil unde
Njords Søn Gammen?

|A:81*Gerda*

99 Barri heder
(Som begge vi vide)
Glindsende, kølige Lund.
Ni Gange Synke
Solen i Hav!
Der vil da Gerda
Unde i Natten
Njords Søn Gammen.

Asgard.

Frei

100 Sig mig det Skirner!
Før Du af Hest
Sadelen løfter,
Førend Du fløtter
Fremad Din Fod,
Hvad Du i Jetters
Verden udretted!

|A:82*Skirner*

101 Barri heder
(Som begge vi vide)
Glindsende, kølige Lund,
Ni Gange synke

Solen i Hav!
Der vil da Gerda
Unde i Natten
Njords Søn Gammen.

Frei

102 Lang er Nat,
Længere tvende,
Hvor kan jeg udholde tre?
Ofte mig Maaned
Kortere tyktes,
End nu den halve
Længselens Nat.

103 Med Længsel jeg køber
Den elskede Mø;
Men naar jeg da svøber
Mig trindt om min Mø,
Da stiger en Lyst
I mit brændende Bryst,
Som Kraften ei skaber,
Jeg salig mig taber
I ahnede Lyst.

|A:83

Den niende Nat.

Gerda

104 Nu Stjernerne blinke,
Saa smaalig i Luft,
Og Roserne vinke,
Med liflige Duft.
Jeg ganger til Lunden i Kvælde.

105 Til Døden udtegnet,
I Alderens Vaar,
O Bela! Du segned.
Tilgiv mig! Jeg gaaer.
Til Kjærligheds Lund udi Kvælde.

106 Jeg stred mod mit Hierte,
Mod Sværd og mod Guld,
Jeg stred imod Smerte;
Men Kalken blev fuld.
Jeg ganger til Lunden i Kvælde,

107 Saa kom da Du blide,
Elskværdige Gud!
Ei meer vil jeg stride,
Jeg ganger som Brud
Til Kjærligheds Lund udi Kvælde.

108 |A:84Det dundrer. Hid iler
Den kjærlige Gud.
I Lunden alt hviler
Med Længsel hans Brud
Paa duftende Blomster i Kvælde.

Frei

109 Her er Lund,
Hvor er Hun,
Som jeg søger saa brat
I den Fiælende Nat?

110 Hist i Lund
Hviler Hun,
Som jeg søgte saa brat
I den venlige Nat.

111 Alt var knoppet mit Træ,
Nu det blomstrer i Læ
Af den vældige Eg.
I min Arm,
Ved min Barm,
Hun nu hviler saa sødt,
Og jeg hviler saa blødt,
I den aabnede Favn.

|A:85*Fuglen paa Kvist.*

---

112 Tiderne lide,
Snart skulde Muspels
Sønner fremride.
Veed da den Svage

Hvormed Han vil stride?

Anden Fugl.

---

113 Sit Sværd og sin Styrke
For Møen Han gav.
Saa grave i Mørke
Sig Guder en Grav.

Loke (i Jetteskikkelse)

114 End Fenris! Du tuder
I fængslende Baand;
Men Frihed bebuder
Min konstige Haand.
Alt rører med Styrke
Sig Ormen i Hav.
Saa grov jeg i Mørke
For Aser en Grav.

21

Floden Ifing der aldrig belægges med Is, er det bundløse Svælg som skiller mellem Aser og Jetter.

22

Ved Jettefreden.

|A:86

Asken Ydrasill.

(Et Mythekvad.[23])

1 Tidens Sønner, Mænd paa Jord!
Vil I eders Moder skue,
Vender Øiet op mod Nord,
Stirrer stivt paa Himlens Bue!
Denne Bue er en Rod
Af det Træe som længe stod
Og som staaer, til Verden falder.

2 Træets Navn er Ydrasill,

Vidt udbrede sig dets Grene,
Under dem i Vexelspil
Alt som *blev* maa sig forene,
Ingen saae det randt af Rod,
Alt i Tidens Fødsel stod
Grønt det over Urdas Kilde.

3 Træets andet Navn er Tid,
Mange Løv dets Grene tvinge,
Hver en Daab og hver en Iid
Maatte af dets Saft udspringe,
|A:87Underligt, at end det staaer
Som det stod utalte Aar,
At det raadned ei og visned.

4 Trende Rødder har det vel,
Men de kan det ei oplive,
En nedruger over Hel,
Som en tung og dunkel Skive,
En nedtrykker Jetters Æt,
Under Solen, klar og let,
Over Midgard en sig hvælver.

5 Kommer, Tidens Sønner! hører,
Hvad det er som Livet rører
I det alderstegne Træe!
Nornerne, som Tiden lænke,
Tidens tørre Ask bestænke
Lædske den af Urdas Brønd.

6 Derfor kneiser end i Vælde
Stammen, trods sin høie Ælde,
Derfor visned ei dens Løv,
Dog kan Ingen ret udmaale
Al den Trængsel, den maa taale,
Evig kan den ikke staae.

7 |A:88Kan I høre hvor den stønner!
Fire Hiorte, Søvnens Sønner
Stande i dens høie Top,
Og som Tiderne fremskride,
Bladene de dybt afbide,
Bladet med den unge Knop.

8 Veed I vel, hvad Hiorten bider?
At det er de gamle Tider;

Som fortæres af dens Tand?
Derfor mørke Glemsel ruger
Over dem og dybt nedknuger
Spiren til hver herlig Old.

9 Mere Trængsel Asken lider,
Thi ved Roden Nidhøg slider,
Dragen med sin Ormeflok,
Selv den ældes giennem Tiden,
Mør og trøsket bliver Siden,
Og den stunder mod sit Fald.

10 Høre I det høie Kvæde
Lyde hist fra Ørnens Sæde
Paa det underfulde Træe,
Ratatoskur let nedspringer,
Kvadet ned fra Toppen bringer
Den til Dragen under Rod.

11 |A:89Ørnen kvad om Træets Alder
Om, at naar engang det falder,
Skal det knuse Jetters Æt,
Dobbelt flinke Orme gnave,
Asken vil de undergrave,
For den frygtelige Stund.

12 Tidens Sønner! vil I stride
Lumskelig ved Ormens Side,
Imod Norners høie Raad?
Vil I eders Moder trænge?
Vil I stræbe at forlænge
Jetters syndefulde Liv?

13 Vel, saa stræber, som I stræbde
Da i eder selv I dræbde
Andengang den svundne Old!
Hevnen kommer, Asken raver,
Naar den falder, den begraver
Eder til en evig Død.

Tillæg.

Ogsaa dette forkynder sig som et Mythekvad, Asken med sin Trængsel og sine underlige Vilkaar er og ganske ordenlig afbildet efter Vøluspa og Grimnis|A:90mal, ei heller bør der vel tvivles om, at den for Nordens Skjalde var engang Tidens Sindbillede; men den videre Udlæggelse har ingen Hjemmel i Edda, og tildeels ingensteds hjemme, uden i et taaget Øie. Istedenfor den *Ørnesang,* der klinger heel mistænkelig, taler nok Edda om Skiendsmaal mellem Ørnen og Nidhøg, om Hiortene er dens Mening i det mindste tvivlsom, og at Ormene blive flinkere til at undergrave Asken, naar de høre, den i sit Fald skal knuse dem, klinger en smule dumt. I en anden Udgave af Mythologien er Stædet at omtale Mythens Betydning, her at sige, hvi Verset giemmes. Man seer let det egentlig er en Benyttelse af den gamle Mythe til at paaminde Tidsalderen om dens vrange Syn og galne Adfærd, og det kan vel endnu behøves, at lade Hedninge minde os om at Tidens Hjul drives ved *ovenfalds* Vande, at kun Gud paa underfuld Maade opholder Tiden og gienføder Kraften, medens vi, hvor høit vi end elske det Timelige, og grue for dets Ophør, arbeide paa at fremskynde den, ved at bortødsle Kraften og forpeste Luften. Saaledes aabenbares det, at jeg vel havde noget Sandt for Øie, men kunde ei ret afbilde det fordi Staven var bundet af en Mythe jeg ikke ret forstod. Den tilsyneladende Modsigelse forsvinder, naar man med mig betragter Tidens Øiemed kun opnaaeligt, naar den ender i en vis Time, det som Ormenes Øiemed, at Asken kan falde *før* |A:91den Time, det som Menneskenes Galskab at hielpe Ormene i Striden mod Guds Øiemed, og det som Galskabets Frugt, at Asken, der alligevel ei falder før den *skal*, knuser dem og deres Fostbrødre i den evige Død.

23

Nordens Mythologie S. 155.

Duggen.

1 I Aftenens Stund over Enge jeg gik,
Sig Duggen nedsænked saa mildt fra det Høie,
Paa sugende Vexter jeg hæfted mit Blik,
Saae Græsset, for Duggen at fange, sig bøie,
Saae Blomsten at giemme den dybt udi Skiød.

2 Min Stemme i Enge da spørgende lød:
Du perlende Vædske,

Som mægter at lædske
Den tørstige Urt,
Som mægter at svale
Paa Høi og i Dale
Det brændende Straa;
Hvad er Du? Hvor findes dit sølvklare Hiem?
Naar Solen bortviger,
Sig Elskeren sniger
Til ventende Mø;
|A:92Du sniger om Nat Dig til Blomsterne hen
Og kysser og favnes, og kysser igien,
O sig mig da! kiender Du, elsker Du dem?
Hvad er Du? Hvor findes Dit sølvklare Hiem?

3 Mellem Bøgene hist paa den mossede Sten
Over Fædrenes Ben
Hvor saa gierne jeg bygger
Blandt Oldtidens Skygger;
Hvor jeg hviled saa tit med mit blødende Hierte,
Hvor saa tit jeg neddæmped den rivende Smerte;
Der sattes jeg ned.
Paa duggede Enge
Jeg stirrende saae,
Jeg grubled saa længe,
Til Natten faldt paa.

4 Da var det, som hæved
Sig Stenen fra Jord,
Og trindt mig omsvæved
Gestalter fra Nord.
Jeg skiælvede ei; thi saa gierne jeg bygger
Blandt Oldtidens Skygger
Ved Stjernernes Glimt.

5 |A:93En Stemme jeg hørte,
Saa kiendt og saa kiær,
Saa tit jeg den hørte,
Naar Midnat var nær;
Naar Siælen begierte
At flygte fra Jord,
Saa tit den mig lærte
At skue i Nord.
Den bød mig at skue
Mod stjernede Bue,
Mod Ydrasills Rod,
Hvor Vandene klare

Udrinde saa snare
Fra hellige Væld;
“See Vandet som spiller
Paa Grenenes Rad!
See Draaben, som triller
Paa lædskede Blad!
See! Blomsten er aaben,
Og bier paa Draaben
Den drypper i Smug
Og Draaben er Dug.”

6 Nedsjunken i hellig Beundring jeg sad,
Saae Draaben hentrille paa Ydrasills Blad,
Neddryppe, oplive de døende Vexter.
|A:94Saa er da (udbrød jeg) den Draabe som kvæger
Dig Straa! som Du slutter saa ømt i dit Bæger
Du Blomst!
Den kraftige *samme*
Som Nornerne gød
Paa Tidens den hellige Stamme!
Historie da og *Natur* sig forene
I sluttede Favn under Ydrasills Grene.
O skarpt var dit Øie Du Sanger i Nord!

Honningduggen.

1 I Bøgenes Ly paa den mossede Steen,
Over Fædrenes Ben,
Hvor saa gierne jeg bygger
Blandt Oldtidens Skygger,
Jeg slumred saa sødt.

2 Da Solen bestraaled den duftende Vang,
Ved Biernes Surren og Fuglenes Sang
Jeg vaagnede op af de saligste Drømme;
For Morgenens Saligheds Bæger at tømme.
O Langeland! Du med dit tryllende Eden
Det eneste Skiønne jeg kiendte herneden,
|A:95Du Øernes Dronning og Dannemarks Pryd,
Som stedse jeg mindes med Vemod og Fryd!
Paa Dig Hviler Stenen, jeg hvilede paa,
Den Steen, hvor de herlige Syner jeg saae,
Hvorfra jeg og da med min vaagnende Sands
Beskuede Morgnens udfoldede Glands.

*
* *

3 Paa duggede Enge
Jeg stirred med Lyst,
Saae Bierne hænge
Ved Urternes Bryst.
Jeg saae hvor De suged
Hvad Blomsten indknuged
Saa fast i sit Skiød.
Jeg maatte udbryde!
O nu kan jeg tyde
Et Under igien:
Thi *derfor* o Bi! er din Honning saa sød,
Fordi den af Sødhedens Kilde udflød,
Og *derfor* i Kagen Man undrende tæller
De konstig afmaalte, omgrændsede Seller,
Fordi Du en Draabe af *Viisdommen* nød.

*
* *

|A:96

Tillæg.

Man seer let, at disse Vers ere mere foranledigede ved nordiske Myther end udsprungne af dem, thi alt hvad Vola siger er kun, at Duggen neddrypper fra Ygdrasill, og i den prosaiske Edda siges at det er Honningdug. En skiøn og *sand* Forestilling er det unægtelig, at Duggen, der for Planterne er en saadan størkende, vederkvægende, oplivende og underfuld Draabe, ligesaalidt har hiemme paa Jorden, som den aandelige Dug der lædsker og kvæger og størker de Levende, at det Alt er Draaber, med hvilke Alfader giennem Norners Haand bestænker den tørre Ask som ellers maatte visne, det er en af de mange Anelser i Nordens Hjerte af Sandheden om den Gud, der klæder Markens Blomster, og i Hvem vi leve, røres og ere, det er en Duft fra Hiertets Blomst, avlet af en saadan Dugdraabe fra det Høie, og kan den kiendes giennem Verset, som jeg mener, da angrer jeg ei at have giort det, skiøndt adskillige Ord ere Daarskabs Børn. Den sidste Anvendelse paa Biernes Konst er ei heller ueffen, og kunde giøre godt, hvor den lagdes paa Hjerte i en Tid, da det er betragtet som Menneskers Maal at sanke og trælle for et Døgnliv og bringe Alt i snorlige Rade og Rum, thi see! det formaaer den liden Flue og giør det konstigere end vi, skulde det

være Menneskets Maal at blive som den? skulde |A:97det være Umagen værd at arbeide saa ivrig, for at uddrives af Svoveldamp, naar det store Bistade optages i Høsten, og surre i Mørket medens Mjøden blandes til en evig Høitidskalk i de gyldne Sale? eller var det dog ikke bedre i Sommerens Tid ved Honningduggens Kraft at lade Vingerne voxe, og Sødmens Væld udspringe i Hjertet, saa vi, naar Vinteren kommer, kan uden Sorg forlade de afblomstrede Enge, og svinge os did, hvor Duggen har hiemme, og Stadet staaer fast, og Blomsten ei visner og Kalken ei tømmes, *til Gud*.

Odins Kvad

om

Skjaldskab.

1 Der stod udi Bierge
En Kiedel med Mjød,
Den blandede Dværge
Saa stærk og saa sød;
Forglemmelsens Fugl over Drikken hensvæver
Og sætter sig fast paa den Drikkendes Læber;
Til Himlen Han løftes og Jorden er glemt.

2 |A:98Af Honning var blandet
Den kostbare Mjød,
Af Helligdomsvandet,
Af *Dug* som nedflød
Da førstegang *Nornerne* nyfødte, milde,
Bestænkede Asken af nyfødte Kilde
Var Honningen virket ved Biernes Konst.

3 Men Jetter udhulde
Et Fjeld udi Grund,
Og Mjøden De skjulde
Paa dybeste Bund,
At Mennesket Guderne skulde forglemme,
Og aldrig en Røst om sin Fødsel fornemme,
Men tiene og dyrke hver Jette som Gud.

4 Lig Guderne bliver

(Saa Spaadommen lød)
Hvem først sig opliver
Med glødende Mjød,
Og naar den af Kjedlen fra Bjerget sig hæver,
Da løsladt i Verdener alle omsvæver
Hver Asernes troende, lydige Søn.[24]

5 |A:99Jeg hængde paa Grenen
I Storm uden Læ;
Ukvæget paa Grenen
Af hellige Træ;[25]
Til *Odin* jeg *Odin* mig ofred; til Værket
Jeg da blev indviet; med Spydsodden mærket,
Som Offer jeg hængde i Nætterne ni.

6 Mod Jord jeg forøgde
Min Stræben, og vandt;
Om Runer jeg søgte,
Og Runer jeg fandt;
Da kiendte jeg Veien til Hulen den mørke,
Jeg skiælvede ikke for Jetternes Styrke,
For Suttung, og Troldes afmægtige Kløgt.

7 Mod Skyen fremraged
Den Klippe saa stor;
Jeg bored, det knaged
I Steen og i Jord;
Men Braget jeg døved ved Runer og Sange,
Thi for mig og trindt mig var Jetternes Gange,
Ei vilde jeg vaagne den sovende Hær.

8 |A:100Jeg sad hos Gunløde
Paa gyldene Stoel,
Af Ringen den røde
Det lyste som Sol.
Mens Jetterne sov paa de sukkende Stene,
Da tømde jeg Mjøden, den stærke, den rene,
Da favned jeg solskære, væneste Mø.

9 Min Aand var bortilet,
Som *Gud* jeg opfor;
Men legemlig hviled
Jeg end under Jord.
Da vaagnede Jetter, da giordes jeg bange;
Thi glemte var Runer og kraftige Sange;
Det dundred i Hulen af Thursernes Fjed.

10 Da hjalp mig Gunløde,
Saa kjærlig afdrog
Hun Ringen den røde,
Og Lyset forjog;
Da snublede Jetter og famled i Blinde,
Ei kunde i Mørket mig Thurserne finde,
Da fandt mig min Aand, og af Fjeld jeg opsteg.

11 Med Skjalde i Norden
Jeg deler min Drik;
Da løses fra Jorden
Det fængslede Blik;
|A:101Da griber i Harpen den skæggede Brage,
Og Skjaldene kvæde, og Dværge gientage
For Klippernes Dørre hvert tonende Kvad[26].

Tillæg.

Mythen om Poesiens Oprindelse findes i Havamal, men uagtet jeg har søgt at udfylde og fortolke den, er dog Kvadet ingenlunde hvad det skulde være. Det er tilvisse mærkeligt, at Poesien fremstilles som Noget Jetterne havde ranet, og vist var det en værdig Idræt for Alfaders Statholder at erobre den tilbage, rimeligt er det ogsaa, at Skialdene sammenknyttede Forestillingerne om den Honningdug der nedflød fra Ydrasill, og den Mjød, som var Skjaldskabs Sindbillede, men det burde forstaaes hvad Odin og Gunløde betyde her! Dog det hiemfalder nu til Mythologien, og hvo som ved at læse dette Vers i Forening med de foregaaende, kunde annamme en levende Forestilling om Skialdskabs Mjød som den aandelige Syster til Honningduggen der nedfalder i Blomstens Hjerte, en levende Forestilling om Skjaldskab som Kalken der indslutter alle Menneskets herlige Minder, dybe Længsler, og høie Ahnelser, som stjaalet fra Slægten og givet den atter af Gud paa underlige Maader, han vilde vist glad bekiende, at Gud ingen|A:102sinde og allermindst i Norden lod sig selv uden Vidnesbyrd, og at Mjødens Kræfter teede sig aabenbarlig; men han vilde ei gaae irette med Verset, eller forarges ved Talen om Afguden, som her var nødvendig, naar Mythen skulde beskues, skiøndt den vist nok baade kunde og burde været endeel anderledes.[27]

24

Saaledes forstaaer jeg det besynderlige Vers i Grimnismal, (i Commissionens Udgave det 41de.)

25

Ygdrasill. See Begyndelsen af Runekapitlet!

26

Ekko er Dværgemaal.

27

Verset er forhen trykt i Nordens Mythologie S. 196.

Kiøbenhavn.

(Tilbageblik paa en Reise[28])

1 Sørgelig stander Du der,
Axelstad! syg og lemlæstet.
Hvor er nu Spiret som høit
Stræbde fra Jorden mod Himlen?
Uslingens Øie saa stivt
Stirred og hængde paa Guldet,
Gierrig han rev det til Jord,
Men det sig tabde i Støvet,
Lærde ham: hvad der er Guld
Hist i det Høie, det vorder
Atter til Støv paa vor Jord.
Sørgelig stander Du der
Axelstad! syg og læmlæstet
Røvet din herligste Pryd,
|A:103Nutidens udtrykde Billed,
Der, som en sjunken Ruin,
Vidner om henfarne Tider.

2 Tiderne havde et Spir,
Kiækt det sig reiste mod Himlen,
Straaled af luende Guld,
Fæstet i Menneskets Indre;
Uslinge reve det ned,
Jorden de vilde forgylde,
Guldet sig tabde i Støv,
Støvet sig hvirvled i Luft,

Blev til en Sky, og vor Alder
Stirrer paa Skyen saa glad,
Peger paa den som sin Himmel.

3 Atter kan reises dit Spir,
Axelstad! men om den Bue,
Som bliver hvalvt under Spir,
Kan over *Christne* sig hvælve,
Eller om Tidernes Spir
Atter kan reises, det skjuler
Fremtidens natlige Slør.

4 Axelstad! hurtig du viger,
Taagen jeg skuer kun end,
|A:104Taagen, som stadelig ruger
Over dig, giftig og tung,
Skjuler den renere Himmel
For dine giøglende Børn.

5 Taageindhyllede Bye!
Hvad er vel det, som mig drager
Til dig saa stærk og saa fast?
Som, naar for Øiet du svinder,
Avler i Hjertet et Suk,
Som, naar dig Øiet opdager,
Byder det tindre saa mildt,
Vækker en inderlig Længsel?

6 Det er det Døde i dig,
Som mellem Levendedøde,
Lever saa kraftigt et Liv,
Vækker det Døde til Live.[29]
Minder fra hensvundne Old
Fængsle min Sjæl og mit Øie,
Billedet stirrer jeg paa,
Blind for de luftige Skygger,
Axelstad! maatte jeg da
Leve i dig til min Død,
Knyttet til Oldtidens Liv,
Fremmed for Nutidens Død!

28

Kbhavns. Skild. 6te Aug. No. 21, 1808.

29

Man seer let, at er Veiret ikke jaget ud af disse Ord, da er dog Aanden det tilvisse.
|A:105

Saga om Nor og hans Æt.

(Med et Kvad til mit Fædreland den 28de Jan. 1809.[30])

Høitiden byder hver Haand
Hvile fra Hverdagens Syssel;
Vinteren driver os ind,
Trindtomkring Arnen os sanker
Ret er at lytte til Sagn,
Sagn om de fremfarne Tider;
Saa lytted Fædre i Nord.
Nordboer! lytter til mig!
Jeg vil en Saga fortælle
Medens i Skjoldungens Hald
Holdes den herlige Fest.

Saa er sagt af sagnkyndige Mænd, at i meget gammel Tid, end før Asamænd indkom i Nord, da var en Kjæmpe af Gudernes Æt, rig og mægtig, og dertil begavet med allehaande Kløgt, men meest med den, som Spaakløgt heder, og som af al er først at nævne; thi vel er det *Noget,* at kjende Tiden, som hun *nu* er, og end *Mere,* ret at vide, hvordan hun *været* haver, men *Mest* er |A:106det at see og forstaae, hvad hun skal *vorde*. *Nor* var Kjæmpens Navn, og ham fødtes tvende Sønner, hed En *Noreg,* og *Gautur* den Anden, men kun een Datter aatte han, og er hun nævnet *Dana*. Han skiftede Nordurlande udi trende Parter, og fik *Noreg* den Part, som efter ham er nævnet Norrige, og er det et haarde Land, og fuldt med Elv og Fjelde, men dog fagert i sin Maade, og rigt paa Malm og Stene. Dana fik de Øer, som svømme udi Østersaltet, lystelige at bygge paa, med Korn, med Eg og Bøg og med blommede Enge; saa fik hun og Jotland og Alt hvad som Mænd nævne *Danmark*. Gautur fik Gautland, som nu nævnes Svithjod, og er det sandt at sige, at ligerviis som han byggede mellem baade Sødskende, saa havde og hans Odel i mange Maader Ligning med Begges, aldenstund han ligesom kunde række den ene Haand til sin Broder paa det høie Fjæld, og den anden til Søsteren i Dal. Saa var Landeskifte, men ei

kommer Gautur meer ved denne Saga.

Saa er det sagt, at Nor skulde aldrig døe, men der han ældedes, drog han til det grønne Godheim, at være med Guderne, og før han drog did, da tog han til sig alle sine Børn, og gav dennem kostelige Raad, bød dem leve endrægtelig til|A:107hobe og varede dem ad deres Skade, om de ei vilde gjøre derefter. Saa tog han og Noreg og Dana til Enetale hos sig, og sagde dem forud, at der vilde komme megen Ufred mellem de Sødskende, men at de dog, som Ret var, skulde enes paa det Sidste. Som han var vel øvet i Skjaldskab, da kvad han for dennem om al deres Landes Leilighed, og hvorledes de bedst kunde hjælpe og tjene hinanden, og var det et langt Kvæde, det Ingen nuomtide veed at sjunge fuldelig, dog Mænd sige for Sanden, at en Part var saa, som end kvædes i Normal hiint gamle:

Malmet voxer
Dybt i Fjælde,
Kornet voxer
Høit paa Sletten;
Odin skifted,
Hvi han skifted
Saa, det vide
Taaber ikke;
Mon I veed det?

Jorden bærer
Hør, men Faaret
Uld paa Heden;
|A:108Deri Datter!
Klæd dig! Smyk dig
Med din Broders
Maard og Sobel!
Staa i Nord, som
Nordens Mø!

Tag ei Silke,
Tag ei Smykker,
Tag ei Perler,
Som dig Sakslands,
Som dig Vallands
Sønner byde!
Naar de beile,
Naar de byde:
Skuffes *Du*.

Sakslands Døttre,
Vallands Døttre

Vil dig lokke
Søn! til Leflen;
Høit i Bægret
Bruser Eddren,
Sødt de kvæde:
Der er Kraften!
Tro dem ei!

|A:109Elven fraader
Ud af Fjeldet,
Der er Kraften.
Øs af Elven!
Bed din Søster
Øl at brygge,
Mjød at blande!
Staa som *Nordens*
Søn i Nord!

Og end kvad han:

Norner styre,
Aser aarke,
Vaner vide;
Tro paa Norner!
Blot til Aser!
Beed til Vaner!
Saa har forne
Skjalde kvædet.

Saa sige gamle Mænd, de som bedst mindes Fædres Frasagn, at Nor mælte, og er det vel troligt det var udi denne Mening, dog det ei var saa læmpet med Rimstave og anden Konst; thi det vide Alle som nogen Kløgt eie, at ret Skjaldskab er at |A:110agte som Asamænds Skjænk til dem som boe i Norderlande, saa som Odin siger i Havamal:

Gunlød paa gyldne
Stoel har mig skjænket
Drik af den dyre Mjød.

Og end:

Letkjøbte Vædske
Vel har jeg nydt,
Skjaldskabet voxer
Frem nu paa Jord.

Nu er det at sige, at i mange Aldre ihukommede Børnene vel deres Faders Ord, og, som det pleier at skee, at de som meest gjøre efter de Gamles og Kløgtiges Raad, dem gange og alle Ting bedst tilhaande, saa bleve og de Sødskende stærke og mandelige og deres Ætmænd spredtes vide om Lande, og Ingen mægtede at modstaa dem, der som de fore frem. Men som de Sødskende ældedes, saa argedes de, og troede paa deres egen Styrke, og tyktes sig klogere at være end deres Fader; thi sloge de hans Tale mestendeels hen i Veir og Vind.

Nu er det til Tidende, at en ny Sæd kom ind i Norderlande, og vist var hun god, ja fuld|A:111bedre end hiin gamle, saa som hun forkyndtes udi Østerleden; men sandt er det og at sige, at i den Time hun kom hid, var det Kosteligste ei mere tilsyne. Somme mene, at hun havde tabt det paa de lange Veie, men Somme mene det, som ligeligst kan være, at hun havde gjemt det saa vel og inderlig, som Klippen sin dyre Malm, og at hendes Følgesvende ei vidste det at fremføre for Dagens Lys. For den Sags Skyld hændtes det og saa, at hine første Klerke og Kjendemænd ei talte som Sandingen var, at den Gud, som Mænd nu skulde tjene, var hin samme, som de fordum tjente, dog de havde forvendt hans Navn og Idrætter; men sagde idensted, at hine gamle Guder maatte nævnes Diævle og Meenvætter, ligerviis som den Jord, hvorpaa de ginge, og den Himmel med de store og smaa Lys, som løftede sig over dette Hoved, ei havde været de rette, denstund de meente dem bygte af Aser. Da forgjættedes hartad alle de Ord, som Nor havde talt, i det hans Børn finge den gruelige Tanke, at der han drog til Guderne, da drog han til Djævlene udi Helvede, som de nu meente Guderne at være, og at det ei sømmede sig for dem, nu de skulde tjene Krist, at lyde hans Raad[31].

|A:112Lyster Nogen at vide alle de Ting, som hændtes ere de Sødskende indtil denne Time, han maa vel rette sin Leilighed til at efterforske i alle de Sagaer, som om dem ere samfatte! Her er det kortelig at mælde, hvorlunde det gik dem i alle Maader efter som Nor havde spaaet: baade at der kom megen Ufred mellem dem, indtil en Kvinde med Mandemod, dannis og kløgtig og nær i Frændskab med begge, forligede dennem; saaog at ihvorvel Nor udentvivl meente Mere, kan vel være og Andet, der han talte om Drik og om Klæde, saa maatte dog og i disse Dele hans Spaadom opfyldes.

Fra den Time Dana hentede sine Klædningsmon fra Bretlands Øer og sin Drik fra Sønderleden, da hovmodedes og bedaaredes hun saa, at Intet som groede paa Dyr eller Jord i hendes Sletter var hende til Maade, og hengav hun det for en ringe Priis, at hun kunde bramme med braagede og blommede Mon, og heller vilde hun *øge* sin Tørst med *fremmet* Drik, end *lædske* den i sin *egen*. Da blev hun blød i Sind og Hjerte, og er det Sommes Mening, at hun ved det

Levnet kortede sine Dage.

Bedre bleve Noregs Vilkaar, dog han i mange Stykker ei var klogere paa det Sidste; men fast |A:113maatte man sige, at ligesom de giftige Urter, ei trives paa Fjeldene, saa kan ei heller Blødhed og Vellyst, der vel maa lignes ved giftige Urter, ret fæste Rod i hannem, for den stærke og rene Lufts Skyld, som blæser mellem Klipperne. Ei var det dog derfor et umærkeligt Ord, hvad som Nor talte til sin Søn; thi fra den Stund at Saxlands Mænd kom til at bygge og kiøbslaa i Biørgvin, da kom mangen ny og overflødig Skik, som ei var den bedste. Ondt maatte Man og hartad nævne det, at Noget blev fundet i Noregs Land, udaf hvilket det underligt Klare giordes som Glar bliver kaldt; thi altsom Glarmon kom til at stande paa Bordene isteden for de dunkle Horn og de mørke Bægere, saa maatte Øllet og Mjøden lade sig drive paa Flugt af Vin og anden udlændisk Drik. Men, om Drik at tale, da haver den meest fordærvet baade Sødskende, som de ugudeligen pinte af det velsignede Korn, og ei er det at undres paa, aldenstund den laves ved Ild og ved Nat, ved den gruelige Troldomskunst, som *Seid* monne kaldes; thi vel er det kundbart af gamle Bøger, at med den Konst vilde onde Jetter fordærve Jorden, og var det med hende, at Folk forgjordes fra Liv og Helsen, Vid og Forstand, ret som vi end dagligen see for Øie.

1 |A:114Nu er Normal kvædet
Og fremtalt er Sagnet,
Gavnlig for Askurs Æt,
Ikke for Jetters.
Vel ham, som kvad!
Vel ham, som kan!
Han nyde som nemmed!
Vel dem som *hørte*!

---

2 Landsmænd! Frænder i Nord!
Vil I end lyde paa Skjalden,
Medens han, kyndig ved Sagn,
Kyndig ved Fædrenes Kvad,
Stræber i Nutidens Maal
Oldtidens Kløgt at udtale?

---

3 Noreg! skue fra dine Fielde
Ei saa kold til Dalens Søn!
Han har seet dig i din Vælde,
Og fornummet Kvadets Døn

Som udgik fra *dine* Skjalde,
Fro han end dig seer gienkalde
I din *Daad* den svundne Tid.

4 Dana kalder han sin Moder,
Elsker hende som en Søn,
Dog til hendes djærve Broder
Sneg han sig saa tit i Løn;
|A:115Øiet funkled, Kinden lued,
Naar den Kækkes Færd han skued,
Naar han hørte stærke Maal.

5 Derfor Noreg! tør, som Frænde,
Til dig træde Danas Skjald,
Frygter ei, at du skal vende
Ryggen mod ham i din Hald.

6 Naar paa høie Fjeld du stander,
Og paa Dana skuer ned,
Glem da aldrig, det er *Fjeldet,*
Ei *dig selv* som *hæver* dig!

7 Husk at Dana er en Kvinde!
See hvor Blomsterflokken tæt,
Trindt om hendes Fod sig slynger!
Maa hun ei af den en Krands
Vinde om sin fagre Tinding?

8 Hør hvor Nattergalens Kvad
Smeltende og liflig toner!
Maa ei Taaren da paa Kind
Mildt og sagtelig nedrinde?
Maa da hendes Stemme ei
Sænke sig i ømme Toner?

9 |A:116*Tør* du kalde hende svag?
Tør du *pukke* paa din Styrke?
Vil du at den grønne Eng
Skal sig bradt som Klippen løfte,
Og det *runde* Bøgeblad
Sig som Granenaalen *spidse?*

10 Om paa Øers Blomsterbred
Søsteren du seer at stande,
Stirre paa sit Billed ned
I de blaa, de stille Vande;

Husk at hun en Kvinde er,
At, som Kvinde, hun sig speiler,
Kun fordi at Speilet hører
Med til Kvindernes Natur!

11 Seer du hende stundom spøge
Vild med Ynglinge fra Syden,
Husk at Fristelsen er stor
For den fagre, ømme Kvinde,
Naar en fyrig Ynglings Mund
Blusser, brænder hendes Hænder!

12 Speiler hun sig *alt* for længe,
Saa hun glemmer Husets Dont;
Spøger hun dig *alt* for kælen,
Saa hun glemmer *høie* Byrd;
|A:117Slaae da med dit Sværd paa Skioldet!
Syng et gammelt Heltekvad!
Husk, du taler til din *Søster!*
Talen være *broderlig!*

---

13 Dana! kjære, ømme Moder!
Ei det sømmer sig en Søn
Om sin *Moders* Feil at tale,
Kiærlig skal han dølge dem,
Kysse dem fra hendes Læber;
Men en heed og heftig Bøn
Kan sig dog og for ham sømme.

14 Heed og heftig er min Bøn:
Aldrig glemme du din Broder!
Er han *stiv,* saa er han *fast,*
Er han *stolt,* saa er han *kraftig,*
Søg ei spæde Blomster der
Hvor de store Fjelde voxe!

15 Har du en vanartet Søn,
Som tør spotte med din Broder,
Haardt du revse ham! thi ei
Drengespot den Gamle taaler
|A:118Ei han det forskylder. See!
Hvor han vogter sine Klipper,
Hvor den kolde Iis og Snee
Hænger i hans hvide Lokker,

Mens han staaer med nøgent Bryst
Og med Sværd i Haanden æsker
Hvem som tør, til Enekamp!

16 Tøe du op de frosne Lokker!
Løn hans Kamp med Kjærlighed!
Viis Ham at du er *hans* Søster,
Sprungen ud af *samme* Lænd!
Kvinde er du, men ei *Sydens*
Bløde, svage Kvinde; husk!
Til en *Skioldmø* est du baaret,
Født til Kamp og Kjærlighed!

---

17 Noreg! Dana! end en Bøn!
Glemmer aldrig hvad den Gamle
Talte om de høie Guder!
Navn og Form kan sig forvandle,
Men det Evige, som var
Førend Form og førend Navn,
Var, og er og vorder Kilden
Hvorfra Kraft og Kløgt udstrømmer,
|A:119Hvorhen Kraft og Kløgt henpeger,
Som en Straale til sin Sol.

18 Kristus Herlighedens Glands
Og Guds Væsens rette Billed
Aabenbarede paa Jord,
I sig selv og i sin Lære;
Aser, Vaner er ei meer,
Himlen er ei længer kløvet,
Kraft og Kløgt og Kjærlighed,
Tre til *Een,* til *Gud* er blevet.
Vil I løfte eders Isse
Kraftig imod Himmelbuen,
Først I knæle dybt i Støvet
Ned for ham, som Kraften eier!

---

19 Noreg og Dana! I elskede To!
Hørte I Sagnet og nemmed I Kvædet,
Haand udi Haand da I Sødskende tvende!
Ganger saa begge til Skioldungens Hal!
Kommer! o følger den ilende Skjald!

20 Hisset han skuer en Herre saa bold,
Høit er *Hans* Hjerte og høit er *Hans* Sæde,
Mandig han sidder som *Yngve* og *Skjold,*
Gammelt og herligt er Skioldungens Sæde.
|A:120Venlig Hans Fødedags stigende Sol
Førstegang seer ham paa Kongernes Stoel;
Nordsolens Straaler de lyse, de kolde,
Speile sig glade i blinkende Skjolde,
Skjoldene blinke om Nordurlands Drot.

21 Skjalden, hvis Øie er fængslet i Nord,
Som ikkun mægter om *Norden* at kvæde,
Som, naar han skuer et Oldtidens Spor,
Standser og stirrer beruset af Glæde,
Stirrer paa *Kors* og paa *løftede* Sværd,
Herlige Minder om Heltenes Færd.
Sværdet nedsynker paa Dannemands Skulder,
Vier til *Daad* og til Sværdenes Bulder;
Ridderen stander for Nordurlands Drot.

22 *Valdemar* havde et Banner saa prud,
Korset i Midten saa skinnende lued,
Vist kom det hellige Banner fra Gud,
Fienderne bæved, naar Korset de skued!
Valdemar kaared de gjæveste Mænd,
Slog dem med Sværdet ved Skulder og Lænd,
Bød dem at tegnes med hellige Mærke;
Ridderne løfted sig mandige, stærke,
Stred under Korset trehundrede Aar.

23 |A:121Det Herlige svinder i løbende Tid;
En Konning uddrog med saa fager en Skare,
Han agted at kjæmpe saa syndig en Strid,
Dog *hellige* Banner for Hæren de bare.
Ei længer det værged om Kjæmper fra Nord,
De sjunke, de segned paa blodige Jord,
Det Banner var svundet, man aldrig det fandt
Fra Riddernes Bryst da og Korset forsvandt,
Og flygted til Snekken paa Havet.

24 Tregange skjulte sig Seclet i Tid,
Britter uddroge, saa talrig en Skare,
Røvede Korset i syndige Strid,
Venskabets Banner til *Skjændsel* de bare,
Dannemarks Brøde *udsonedes* brat,

Tabt var for evig den herlige Skat,
Dog sig de Riddere, mandige, stærke,
Reiste med Korsets det hellige Mærke,
Rørte af Sværdet i *Frederiks* Haand.

25 Skjalden, hvis Øie er fængslet i Nord,
Som ikkun mægter om *Norden* at kvæde,
Som, naar han skuer et Oldtidens Spor,
Standser og stirrer, beruset af Glæde,
Stirrer paa Kors og paa løftede Sværd,
|A:122Herlige Minder om Heltenes Færd,
Sværdet nedsynker paa Dannemands Skulder,
Vier til *Daad* og til Sværdenes Bulder,
Ridderen stander for Nordurlands Drot.

---

26 Noreg og Dana! i Skjoldungens Hald,
Rinde nu Festens ophøiede Timer.
Nærmere træde I Nordurlands Drot!
Skuer i Korset det gjenfødte Banner!
Vover at bryde det festlige Stille!
Sværger for Guds og hans Salvedes Aasyn:
Dem og hinanden i Liv og i Død
Troelig at elske og troelig at tjene,
Korset at *følge* og Korset at *bære,*
Aldrig at glemme I stamme fra Nor!!!

Tillæg.

Enddog denne Saga ogsaa har Ord imellem, der ei ere aldeles i christelig Sandhed, indeholder den dog mangt et Ord, som hvis det var blevet lagt paa Hjerte, vilde sparet Nordens ægte Venner mangt et Suk og mangt et bedrøveligt Syn, som, hvis det endnu blev rettelig ihukommet, kunde avle lyse Dage |A:123og glade Syner. Jeg vil da kun minde om, at Sagaen klang paa den Dag, den ny Dannebrogsorden indviedes, og at Historien paa det kraftigste modsiger Kvadets Vink om et herligt Ridderliv under Dannebraag mellem Kong Valdemar og Hans. Det var ikke en Korsets men en Hammerens Tid.

30

Indrykket i samme Dags Skilderie.

31

Skammeligt er det tilvisse at give Nordens Apostle Skyld for Ufreden, og det Hele er Sludder.

Knud Lavard.

(Ved min Reise til Sorø.)

1 Saa gladelig farer jeg hen over Land,
Mit Øie har Stiernerne fundet,
Nedsænket i Hav er nu Solluens Brand,
Og Dugdraaben Støvet har bundet,
I Skumringen vinker den kjølige Lund
Nu alle Smaafugle til natlige Blund,
Og Blomsten alt blunder i Enge,
Paa Himmelen tindre de Stjerner saa smaa,
Saa tindre de Smaalys i Hytternes Vraa
Og lyse de Bønder til Senge.

2 Hvi flygter hist hver Stjerne bort,
Og hvi mon over Skoven ruger
Den Sky saa sort;
|A:124I Haraldstæd sad Hertug Knud
I Julefæstens Dage,
Ved Aften treen i Sal et Bud,
Og talede saa fage:
I høre mig nu Hertug Knud!
I komme flux i Skoven ud,
Kong Magnus eder bier.

3 Og det var Eriks djærve Søn,
Saa brat han sprang fra Borde,
Men Ingeborg ham drog i Løn,
Og saa tog hun til Orde:
I ride ei, min Herre god!
Thi vist det gjælder eders Blod,
Kong Magnus vil jer svige.

4 Ei er jeg som en Kvinde ræd,
Og Magnus er min Frænde,
Saa talde han, men Kvinden græd,
Og bad i stor Elende:
O! drag ei denne onde Færd!
Men tænk paa Fostret som jeg bær
For eder under Hierte!

5 Han klapped hende under Kind,
Og sagde: vær ei bange!
Men der hun saae ham stolt i Sind
Heel vaabenløs at gange,
|A:125Med Graad og Suk da gik hun hen,
Og spændte Sværdet ved hans Lænd,
Bad ham med Gud at fare!

6 Og det var hellig Hertug Knud,
Og Sivard, Saxlands Sanger,
De rede flux af Byen ud
Alt paa den rappe Ganger,
Men der de rede hen ad Snee,
Fru Ingeborg hun tykdes see
Om Knud et Jordelagen.

7 Og der de komme ud fra By,
Tog Sivard til at kvæde,
Saa sørgelig det klang i Skye,
At Knud han maatte græde,
Om Grimhilds Svig var lagt det Kvad,
Der hun tillaved blodigt Bad
For sine Brødre baade.

8 Heel fager er den gamle Sang,
Saa mælde Knud med Blide,
Men alt for ynkelig den klang
Dog her ved Nattetide,
Saa hug han Sporen dybt i Hest,
Og reed, alt som han kunde bedst
Sit Dødningrid til Skoven.

9 |A:126Fru Ingeborg saa enlig sad
I Salen med stor Kvide,
Og inderlig til Gud hun bad,
De Taarer flød saa stride,
Men der det var ved Midienat,
Da banked det paa Dørren brat,

Dog Ingen var derude.

10 I Blod og Bryst en Rædsel foer
Og stemmed hendes Aande,
Som uden Liv hun sank til Jord
Udi sin store Vaande,
Og det var i den samme Stund
Da dræbdes Knud i mørke Lund,
Af Magnus og hans Svende.

11 Saa myrded de den Herre from,
Det Gud tilstæde vilde,
Til Vidne om hans Helligdom,
Udsprang saa klar en Kilde,
Men hver en Stjerne flygter ræd,
Fra mørke Skov fra Haraldstæd,
Hvor Magnus slog sin Frænde,

---

12 Hevnerens Engel alt svæved,
Truende Sværdet han hæved
|A:127Over det syndige Folk,
Derfor, du Hellige! døde,
Dobbelt blev Dannemarks Brøde,
Dobbelt blev Dannemarks Straf.

13 Herren dog saared og læged,
Han er retfærdig og god;
Kilden, som sprang af dit Blod
Dannemark kjøled og kvæged;
Kilden, som sprang af dit Blod,
Valdemar heed den paa Jorden,
Samlet med Absalons Flod
Kjøled og kvæged den Norden.

Tillæg.

Jeg kommer grandt ihu, at disse Riim bleve trykkede i Skilderiet (No. 39, 1809) for at vise hvorledes Knud Lavard burde betragtes i

Modsætning til den Beskuelse der havde avlet en Tragoedie, jeg nys havde stræbt at giøre til en Comedie; om Rimene bleve giorde i samme Anledning, husker jeg ikke, men i saa Fald behøvede man ei at lede om anden Grund til den Mangel af Begeistring, som er kun alt for aabenbar. Det er ellers en besynderlig Skjæbne Knud Lavard har havt, thi jeg veed ingen Dansk fra Middelalde|A:128ren, der er saa tit og slet besjunget som han, saa man vel maa sige at han har været en Martyr, et pint Vidne om den Uforstand paa Middelalderen og overalt paa *Hjertet,* der selv hos Digtere, var almindelig i den sidste lange Vinter, Ragnarokes Forvarsel, og saavist som Sanders Knud Lavard er et daarligt Arbeide i det Hele, findes der dog flere enkelte Glimt af Følelse, end i nogen anden Bearbeidelse. Hvad nu mit Vers angaaer, da er det vel her, som i Tiden, at efter Saga kommer Kjæmpevisen, og Rimet har adskillige Spor af, at jeg virkelig var paa Vei til at gaae over fra Iisland til Sjølund, at Asarusen var hartad bortdampet, og at Hjertet begyndte at komme til Orde, men det er tillige aabenbart, at jeg endnu stod mellem Snee som en Vintergiæk og Sommernar, at jeg nok vilde være en duftende Blomst, men vilde groe paa Iisbierget, og indbildte mig at jeg der var nærmere ved Himlen end i den lave Eng, fordi jeg ingen Lyst havde til at fornedres, ingen Forstand paa den ydmyge Høihed. Hvad jeg gjorde Knud til, var jeg selv, en Søn af Hedenolds kolde Kjæmper, som vel stundom maatte græde, naar jeg lyttede til Hjertets bevægende Toner, men bluedes hartad ved Taaren og sagde

Heel fager er den gamle Sang,
Men alt for kvindelig den klang.
Saa hug jeg Sporen min Hest,
Og reed alt som jeg kunde bedst,
Mit Dødningrid til Norden.

|A:129Betragter man nu Rimet som historisk, da er dets Dom allerede fældet, dersom Knud var, hvad jeg tænkde, en kjærlig, christelig Ridder, thi det er han ingenlunde i min Sang, og den var da inderlig usand, om den ogsaa udvortes holdt sig til Historien. Det gjør den virkelig undtagen i Versene om Ingeborgs Nattesæde, der ikke engang ere en rimelig Tilsætning, thi vel kunde hun vaage og høre Varsel, men ikke vel sidde ene, og endnu mindre bede inderlig til Gud uden at føle Lindring. Dog paa Bøn havde jeg, desværre! dengang ei synderlig Forstand, saalidt som paa Historiens Sammenhæng, hvilken jeg vel ahnede og krævede, men ei saae, fordi jeg ei havde Gud levende for Øie. Ogsaa i denne Henseende sporer man imidlertid Begyndelsen til en Overgang, men med vaklende Trin; og Sagnet om Kilden er rettelig udlagt om Valdemar, jeg følde Nødvendigheden af at betragte Historien som Guds Faderlige Husholdning, men dunkel og forvirret var min Forestilling derom.

|A:130

Grundkløgten ved Riisbrighs Grav.

1 Stander stille, sorte Mænd!
Her med Støvet af min Ven,
Sætter Kisten ned paa Jord!
Høit skal lyde mine Ord
Til den tause Sørgeskare,
Kirkens Hvælvinger skal svare,
Og stadfæste mine Ord.

2 Han, hvis Støv nu Jord skal dølge,
Han den Ædle, som I følge,
Han mig søgde al sin Tid,
Søgde mig med hellig Flid,
Ei forgjæves har han grundet,
Hvad han ei paa Jord har fundet,
Fandt han nu, da Aanden sig,
Hæved fra det kolde Liig.

3 Mig at skue og begrunde,
Vilde ham ei Nornen unde,
Medens han var her paa Jord,
Efter mine dunkle Spor,
Som er vidt i Skrifter spredte,
Derfor han saa saare ledte,
Men han tabde ei sin Tro,
Derfor eied Sindet Ro.

4 |A:131Svag han sad paa gamle Dage,
Tavs han sad, ei lød hans Klage,
Freden bygged i hans Bryst,
Gud og Bøger var hans Trøst;
Haardt den Evige ham prøved,
Flammen Bøgerne ham røved,
Røved ham hans sidste Skat
Midt i Alderdommens Nat.

5 Da sin Gud han bad med Sukke
Ham den Verden at oplukke,
Hvor ei skues gjennem Glar,

Hvor selv Natten vorder klar,
Lukt for Verden blev hans Øie,
Aabnet blev det for det Høie,
Og han vandred i sin Tro
Did, hvor Lysets Aander boe.

6 Mangen Aand fik Kraft at stige
Høiere i Tankens Rige,
Men en Vandel, meer uplettet,
Efter Christi Bud indrettet,
Førde Ingen her paa Jord,
Hører du det, tause Sørgeskare!
Kirkens høie Hvælvinger mig svare,
Og stadfæste mine Ord.

7 |A:132Kommer kun, I sorte Mænd!
Sænker Liget af min Ven
Dybt i Graven ned til Roe!
Støv skal blande sig med Støvet,
Aanden som i Støv blev prøvet,
Løfted sig til Gud ved Tro.

Tillæg.

Betragter man dette Liigvers (skrevet paa Riisbrigs Begravelsesdag, og indrykket i Skilderiet No. 58 1809) blot som en Yttring af Skjaldskab, da har det intet Værd; almindelige Tanker udsiges, ja gjentages i billedløs, og tildeels mat og slæbende Tone. Betragtes det derimod som et Liigvers over den hensovne fromme Olding, Børge Riisbrigh af en Skjald, da troer jeg det maa erklæres for et saare vellykket Arbeide, og for en Sang, netop som Riisbrigh ønskede den ved sin Grav; thi den giver i venlige Ord et sandfærdigt Billede af Manden som han var, tør, jævn, ærlig, retskaffen og gudfrygtig, som granskede flittig og redelig efter Sandhed, og lyttede til Kirkens Hvælvinger for at høre der Stadfæstelse paa sine Ord, som ene ved christen Tro opløftedes i Verden og indgik ved den til Livet og Sandhedens klare Beskuelse.

|A:133Betragter jeg endelig Verset som mit, da var det et godt Tegn, at jeg vilde synge ved en saadan Mands Grav, uden paa Sandheds Bekostning at sige smukke Ting, at jeg med Behag kunde dvæle ved Billedet af en Mand hvis eneste Fortrin var Kristendom i Tro og Levnet, men en vis Fornemhed og daarlig Indbildning stikker dog igjennem. Man seer let, at jeg endnu drømde om en Viisdom

(Grundkløgt) uafhængig af Christus, som altsaa kunde dyrkes og naaes uden i og ved Ham, og saaledes maa man vel drømme, saalænge man ei vil forstaa, at den Hellig-Aand er ligesaavel *Sønnens* som Faderens *Aand*. Derfor talde man i Pietismens Dage saameget om en *Sophia coelestis,* derfor dyrkede saamange Christne i det forrige Aarhundrede en Philosophie, der skulde staa paa sine egne Been, derfor ledte jeg, skjøndt jeg troede paa Christus, dog i Asalæren og overalt i Tankeverdnen om en Viisdom, af hvilken jeg ventede at faae Forstand paa Troens Hemmeligheder. Attraaen efter denne Forstand og Erkjendelse skal vi have, men at den umulig kan naaes i Støvet, og kun i Christo stykkeviis annammes, det skal vi indsee. Det indsaae imidlertid Riisbrigh ikke heller, og min Vildfarelse havde altsaa ingen skadelig Indflydelse paa Afbildningen af ham.

|A:134

Freias Priis.

1 Her i den svale Aftenstund,
Mens Soel i Hav sig sænker,
Jeg ganger i den grønne Lund,
Paa Freia kun jeg tænker,
Jeg hende seer i grønne Blad,
Og i den favre Blomme,
Fra hende og hvert Fuglekvad
Mig ene tykkes komme.

2 Jeg er saa fro, saa barneglad,
Og med de Blommer spæde,
Der staa saa net i Krinds og Rad,
Jeg deler al min Glæde,
Jeg takker dem saa inderlig,
Men de forstaa mig ikke,
Thi at i dem jeg seer kun dig,
Skjøn Freia! veed de ikke.

3 Den lyse Soel har fjælet sig,
Det mørknes brat i Lunde,
Smaafugle; vil I laane mig
Jer Stemme, mens I blunde?
Da vil jeg sjunge Freias Lov,

Og ikke jeg alene,
Men Dal og Høi og Mark og Skov
Skal sig med mig forene.

4 |A:135I kan det ei, I Fugle smaa!
Og jeg kan ikke sjunge,
Men til skjøn Freias Priis dog maa
Sig røre høit min Tunge,
Thi hun har friet mig af Nød,
Af Sorgens mørke Fængsel,
Hun gav mig Liv, der jeg var død,
Og stilled al min Længsel.

5 Jeg gik saa sorrigfuld i Sind
I Ungdoms første Dage,
Og Taaren randt saa tit paa Kind,
Jeg higede tilbage,
Mig tyktes, jeg var fremmed her,
Og maatte vild omvanke,
Saa fjern, saa fjern, men aldrig nær,
Var derfor og min Tanke.

6 Af Angest var jeg mest omspændt
Alt i den blide Sommer,
Af onde Magter tyktes sendt,
For mig de favre Blommer,
Naar jeg med Gammen paa dem saae,
Da vilde Hjertet briste,
Jeg maatte snarlig fra dem gaae,
Hvorfor, jeg ikke vidste.

7 |A:136Saa ginge hen de Aar i Kval,
De ginge som de komme,
Indtil engang jeg fandt i Dal
En yndig Rosenblomme,
Den blev jeg ved at stirre paa,
Dog Hjertet vilde briste,
Det maatte før i sønder gaae
End jeg den vilde miste.

8 Den Blomme blev en Kvinde liig,
Hvordan, det veed jeg ikke,
Hun lod mig hæfte fast paa sig
De luehede Blikke,
Jeg stod saalænge, stod og saae
Mig ind i hendes Øie,

Saa Læben vilde vove paa,
Til hendes sig at føie.

9 Gudinden stod med Smiil paa Kind,
Og sang med kjærlig Stemme:
Jeg saae, du følde dybt i Sind,
At du var ikke hjemme,
Thi steeg jeg her i Dalen ned,
Alt som en Rosenblomme,
Og har jeg al din Kjærlighed,
Du skal til Hjemmet komme.

10 |A:137Jeg kyssed hendes Klædebon,
Forsaged Alt paa Jorden,
Da førde hun med Liljehaand,
Mig ind i gamle Norden,
Jeg saae den gamle Gudehær,
Dertil de Kjæmper stærke,
At jeg var kommet Hjemmet nær,
Jeg klarlig kunde mærke.

11 Saalænge jeg kan tælle Aar,
Jeg vil i Norden bygge,
Men naar i blide, lune Vaar
Mig vinker Lundens Skygge,
Da ræddes jeg slet ikke meer,
Min Trængsels Tid er omme,
Jeg overalt skjøn Freia seer
I fager Mø og Blomme.

12 Min Stemme er saa hvas og raa,
Og mine Toner runge,
Thi beder jeg, I Piger smaa!
I vil om Freia sjunge!
Da skal det tone sødt i Dal,
Og klinge over Enge,
Til Freias lyse, høie Sal
Skal eders Lovsang trænge.

|A:138

Tillæg.

Ved første flygtige Øiekast synes dette, i sit Slags ikke uheldige, Vers at være et godt Tegn, Asarusen synes heel udsovet, Freia er kun et Navn paa Skjønheden, de milde, venlige Toner vidne om at Hjertet fører Ordet, og Talen om at bygge og boe i det gamle Nord sees let at være af det Slags man fører langt fra et gammelt Stade, som man skammer sig ved at have forladt, og vil indbilde sig selv endnu at være det egenlige og kjæreste Opholdssted; det synes som Hjertet nu endelig havde lært at skatte den barnlige Høihed og smile ad Iisbjergenes storagtige Reisning. Noget Sandt er ogsaa heri, men seer man vist til, da opdager man, at jeg og min Sang vare paa slemme Veie, at vi stode ved Indgangen ikke til den himmelske, men til den jordiske Skjønheds Rosenlund, hvor det ei klinger sødt fra uskyldig, barnlig Kjærlighed, men smigrende fra kjødelig Lystighed; var jeg kommet længere end i Dørren, havde disse Toner fængslet mit Øre, da havde det været ude med min Sangs Betydning, thi den udvortes Skjønhed og Natur, der for hver Digter ere fristende Sirener, var det end langt mere for mig, da det hørde til mit Øies Beskaffenhed at see det Himmelske mere i Historiens end i Naturens Billede, først seent oplodes mit Øie ved Troen ogsaa for dette, men kan dog aldrig deri skue saa klart som i hiint.

|A:139

Sagas Tempel.

(Ved Johannes Müllers Død.)

1 Saga! hellige Mø!
Hisset i Søgnabeks Sale
Skued jeg undrende dig
Tømme med Odin det gyldne
Tidernes skummende Bæger.

2 Høit fra skinnende Bænk
Toned din kløgtige Tale,
Odin forstod den, men ei
Fuldelig Kløgten at fatte
Mægtede Sønner af Askur.

3 Skjalden lyttende stod,
Tonerne fyldte hans Øre,

Og i hans Epos fornam
Undrende Menneskeslægten
Klang af din Tale til Odin.

4 Askurs Sønner et Hof
Bygged ukjendte Gudinde,
Du dig fra skinnende Bænk
Bøied, din Dyrker at skjænke
Kløgt, som at fatte han mægted.

5 |A:140Tider runde forbi,
Klangen man vilde begribe,
Klangen i Lyde henrandt,
Krøniken blev din Præstinde,
Hende alene man dyrked.

6 Skjalde lytted igjen,
Fanged de vexlende Toner,
Og i den dobbelte Lyd
Hørdes til Under for Slægten
Klang af din Tale *med* Odin.

7 Men – hvad skuer jeg hist?
Knæler ei sølvlokket Olding!
Hellas! o det er din Søn,
See, hvor han reiser det første
Alter i Sagaens Tempel!

8 Vidt han vanked paa Jord,
Veied de mystiske Frasagn,
Barnlig bekjendte han dog:
Tidernes Vexel alene
Styre alraadende Guder.

9 |A:141Tider rinde saa tungt,
Skjaldene lytte ei længer,
Saga! man smitter dit Hof,[32]
Selvkloge, kun med din Terne
Krøniken ville de bole.

10 Vend dig, Øie, fra Syd
Høit mod det iiskolde Norden!
See om ei Klippernes Søn,
Skuende stolt over Midgard;
Ydmyg nedknæler for Guder?

11 Skjalden lytter saa nær,
Odins og Sagas forborgne
Taler han røber i Sang,
Volas de hellige Toner
Klinge i festlige Taushed.

12 Tider rinde forbi,
Skjaldene lytte ei længer,
Svundet er hellige Klang,
Søndret i jordiske Lyde;
Saga! hvor findes din Dyrker?

13 |A:142Øiet tindrende seer
Knæle blandt Norriges Fjelde,
Sølvgraa en Olding i Kraft,
Saga han reiser et Alter;
Stenen med hellige Runer.

14 Stivt nedstirrer hans Blik,
Stirrer paa Skjaldenes Draper,
Edda det løfter igjen,
Ydmyg han beder, og Saga
Tolker ham Tidernes Jertegn.

15 Trindt ham knæler en Flok,
Rundt om hans kneisende Alter
Sanke sig Stene i Krinds,
Ristet paa hver er Gudindens
Navn, thi hun bygger i Norden.

16 Dorsk er Slægten, og ei,
Saga, din Tone den fatter,
Selvklog opstaaer den igjen,
Altid den kun med din Terne
Krøniken lyster at bole.

17 |A:143Hvor skal Øiet hentye,
Drevet fra Syd og fra Norden?
Did, hvor i Alpernes Ly
Hellas og Norden henflygted,
Der vil jeg søge din Dyrker.

18 See! han knæler der alt,
Beder i rungende Toner,
Tiden vil døve hans Røst,
Krampe vil stille hans Tunge,

See, hvor sig stramme de Sener.

19 Høit paa Tidernes Gruus
Stræber han Altret at reise,
Ak, men han mægter det ei,
Halvt er det reist, og han segner,
Segner af Kampen udmattet.

20 Tiden henrinder saa tungt,
Ingen vil knæle, Gudinde!
Ydmyg i Templet, men stolt
Boler den selvkloge Skare,
Spottende dig, med din Terne.

21 |A:144Rind kun, Taare, fra Kind
Ned paa det halvreiste Alter!
Halv det til Tidernes Gru
Staaer, og den Haand, som det reiste,
Kraftløs i Graven henvisner.

22 Væd kun, Taare, min Kind
Alperne Templet ei værge,
Storme fra Øst og fra Vest
Buldrende mødes og ryste
Sagas det hellige Tempel.

Tillæg.

Homer, de dramatiske Digtere, Herodot, Vøluspa, Snorro, Sagaskriverne og Johannes Müller, det maa man vel kalde et underlig sluttet Selskab, og den Sidste har faaet mindre Deel i Sangen, der dog skulde være til hans Ihukommelse, end han Simonides besang, fik i sin Seiersdrape, og de riimløse, skjødesløse Vers fuldende Stykket til et aldeles uværdigt Liigvers over Schveitseren. Det burde da neppe |A:145gjentages, dersom det ikke betegnede en Overgang og Udvidelse i min poetiske Synskreds, som i det mindste jeg finder værd at lægge Mærke til. Det var første Gang jeg saaledes saae ud over Verdenshistorien, og stræbde at samle til eet Billede de ypperste Tider i deres Tolke. Forunderlig bagvendt er det nu vist nok her at glemme de ebraiske Historieskrivere, og kan

ene forklares af min Uvished om hvorledes jeg maatte og burde betragte dem, galt er det ogsaa at forbigaae Middelalderens udenfor Norden, med andet Mere, men mærkelig er Maalestokken jeg anvendte, da jeg kun vilde erkjende dem for Sagas ægte Præster, som beskuede Tiderne med et gudfrygtigt, poetisk Øie, og brød saaledes Staven ei alene over Polyb, og vor Tids pragmatiserende Annalister, men selv over Skjaldene i Norden. Min lange Stirren paa Nordens Myther og Sammenhængen der mellem Mythologie og Historie havde stadfæstet mig i den christelige Sandhed, at Historien maa beskues med et gudeligt Øie, men uagtet jeg selv var for nænsom til at forandre Noget i de Tildragelser jeg kjendte, seer man dog jeg ikke agtede det for nogen Brøde hos andre, naar de kun fremtryllede en Sammenhæng mellem det Himmelske og Jordiske, ellers kunde jeg ei saaledes omtalt de dramatiske Digtere. At jeg talde saa lidt om Johannes selv, kom deraf, at jeg kjendte kun lidt til ham og var aldeles ikke begeistret for ham.

32

Tempel.

|A:146

Til Biskop Balle

den christlige Olding.

(Paa hans Fødselsdag den 12te October 1809.)

Oldinge, som vel forestaa, skulle holdes dobbelt Ære værd mest de som arbeide i Ordet og Lærdommen

Paulus.

1 Med skjærpet Blik at trænge dybt i Livet,
Erkiende hvert et Guddoms lyse Spor,
Som knytter Himlen til den faldne Jord,
Blev Skjalden fra det Høie naadig givet
Og skulde han da ei opløfte Røsten,
Naar han paa Jorden skuer Ædles Gang!
Saa hilses jo den gyldne Soel i Østen
Af Himlens Fugle med en liflig Sang.

2 At see en Mand, som gjennem Verdensvrimlen,

Sig mandig skiød, og kjæmpede for Gud,
Hvis Lyst og Lov var Jesu Christi Bud,
Hvis Borgerskab var altid høit i Himlen,
Som vakde Slægten med sin Stemmes Torden,
Og gav det angergivne Hjerte Fred,
Det er at see et Skin af Gud paa Jorden,
Det er et Syn, som Engle glædes ved.

3 |A:147Den Mand har Danmark seet i dig, du Gjæve!
Og skuer end som Olding dig med Lyst,
Dit Minde bygger i hver Ædlings Bryst,
Og for dit Held til Gud sig Bønner hæve,
De løfte sig, som min, fra dybe Hjerte,
Nedbede Held for dig, og for din Æt,
Nedbede Lindring for din indre Smerte,
At rene Hjerte og maa vorde let!

4 Din Fødselsdag henskrider mild og rolig,
Ei luende, som i den unge Vaar,
Thi Sommeren maa døe i Efteraar,
Men nærmende sig Vinteren fortrolig;
O, maatte nu din sidste Tid henile,
Saa reen og kjølig, som din Dag i Høst,
Indtil engang, i dybe, søde Hvile,
Dig skjænkes det, som var dit Haab, din Trøst.

Tillæg.

Dette Vers (indrykket i Skilderiet 7 Aarg. No. 6 1809) lader mærke at min Sang dog efterhaanden nærmede sig min Tro og christnedes, derfor skal det stedse være mig kjært, skjøndt det viser, at jeg end|A:148nu ei regnede det saa nøie med Sandheden i Vers, thi at Balles Stemme vakde Slægten, er desværre! saalidt Sandhed, som at den nu er vaagen. At Oldingens Hæder ei derved formindskes det ringeste, er klart, thi ei hvad vi udrette, men hvad vi vil tilregnes os.

Paa Adam Oehlenschlägers Fødselsdag.

(14de Novbr. 1809.)

1 Hisset, hvor Druerne gro,
Og modnes i varige Sommer,
Hist, hvor sig speile saa fro
I Floden de deilige Blommer,
Der over Høie og Enge
Zittarens klingende Strænge
Toned om Elskov og Lyst.

2 Hvor Granen saa sørgelig grøn,
Sig løfter i Vinter og Sommer,
Hvor sig for Elvenes Drøn
Skjule de frygtsomme Blommer,
Lød mellem svarende Fjelde
Harpen om Kraft og om Vælde,
Sjelden om Kjærligheds Lyst.

3 |A:149Midt mellem Syden og Nord
Hersker ei Vinter, ei Sommer,
Nærende Urter paa Jord
Trænge de yndige Blommer,
Her blev til Høi, hvad i Norden var Fjeld,
Sø blev af Sydens det rislende Væld,
Vaklende saa mellem Norden og Syd,
Sjelden i Echo hensvæved en Lyd,
Mat over tause, ombølgede Slette.

4 Tiderne runde, og Tonen i Syd
Slumred, som Braget i Norden,
Atter opvaagnende, Braget mod Syd
Stævned, og Tonen mod Norden,
Folkene lytted og hørte med Fryd
Zittar og Harpe i nordlige Syd,
Smeltende, rungende Lyde.

5 Midt mellem Syden og Nord
Breder sig Dannemarks Slette,
Stundom de Blommer paa Jord
Saaes i Krands sig at flette,
Stundom og hørdes fra Norden
Lyd som af fjernere Torden.

6 |A:150Tiden er kommet, o seer
Og lytter, I Dannemarks Skarer!
Sletterne tie ei meer,
Guddommen sig aabenbarer,

Hører, hvor Bjergelven lyder!
Seer hvor den skummende flyder
Midt gjennem blommede Eng!

7 Dannemark! Fædreland! knæl
Rørt paa de fædrene Høie!
Guderne løsde din Sjæl,
Tak dem med taarefuldt Øie!
Nu tør du blande dig, sydlige Nord
Stolt mellem Landenes syngende Chor.

8 Dannemark! Fædreneland!
Iklæd dig det herligste Smykke!
Gak til den bølgende Strand
Paa Dagen, som fødte din Lykke!
Send over Havet din Elskedes Navn!
Kald ham tilbage i moderlig Favn!

|A:151

Tillæg.

Dette Vers (indrykket i Skild. 7de Aarg. No. 12 1809) har i mange Maader Lighed med det ved Joh. Müllers Grav og er i Grunden ubetydeligt. Det skulde da ei blevet gjentaget her, dersom man ei dristig havde paastaaet, at jeg, selv naar jeg rosde Oelsch. ophøiede mig over ham, og det i al Fald vilde menes at jeg udelod det, fordi jeg ei vilde være bekjendt at have rost ham. Det er sandt, jeg maa kalde denne Roes overdreven og usømmelig; men ligesom det er Sandhed at Dannemark har faa Digtere fra umindelige Tider indtil Evald, som i høiere Forstand fortjene dette Navn,[33] saaledes seer jeg endnu ikke rettere end at Oehlenschläger har været den største Digter Dannemark fostrede, og dets eneste egenlige Tragiker. Aldrig skal jeg aflade at sørge over at Hakons Skjald vilde synke til han blev Hugos, førend, det Gud give! jeg igjen hører de gamle, dybe, kjære Toner fra hans Harpe og Tunge.

33

De navnløse Forfattere af Kjæmpeviserne være herved ufortalte og forsaavidt Danmark tør tilegne sig Kingo har det en Digter der leder

om sin Mage.
|A:152

Indskrivten

paa

Oddens Mindestøtte.

1 De Snekker mødtes om Nat paa Hav,
Og Luften begyndte at gløde.
De leged alt over den aabne Grav,
Og Bølgerne gjordes saa røde.

2 Her er jeg sat til en Bautasteen,
At vidne for Slægter i Norden:
Danske de vare, hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden.
Danske af Tunge, af Æt og af Id
Thi skal de nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner.

Tillæg.

Det var en af min Barndoms og Ungdoms Venner, den ædle, nu til Fred hensovne, Capitain Lorentz Fribert paa Anneberg, som til et Minde om den sørgelige men dog hæderlige Nat, da Skibet Prinds |A:153Christian søndersledes og Villemoes faldt, lod paa Oddens Kirkegaard over de Faldnes Grav opreise en Støtte af norsk Marmor. Arbeidet bestyredes af den livlige og kunstforstandige Hr. Inspecteur Friis ved Nyboder, og Afbildningen er en Forstavn, værget af en Løve med en Herculeskølle og støttende sig paa et Skjold med det danske Vaaben. Paa Spidsen hænge tre Skjolde for de faldne Anførere, med en Hjelm, og en Krands af Cypresser. Indskrifterne bad Fribert mig venskabelig at forfatte, og foruden Verset skrev jeg.

"Orlogsskibet Prinds Christian, ført af den kjække Jessen, kjæmpede ved Oddens Kyst den 22de Marts 1808 i tre Timer med 2 engelske Linieskibe. Villemoes, Kongedybets Helt, Dallerup og

Soland med 79 af menig Mand faldt, Rothe, Top, Ferry, Thostrup og 132 saaredes, Vraget blev erobret men Dannemarks Søhæder stadfæstedes."

Hvad nu disse Indskrifter angaae, da synes mig de have dog endeel af den Korthed og det Fynd som bør udmærke slige Støtters Tale, sandfærdige troer jeg ogsaa de ere, thi Mandtallet er opgivet af Høvedsmanden selv, og deres største Mangel er da vist, at Gud som stedse skulde ihukommes er i dem forglemt. Vist bleve de derved endnu et troere Billede af den Tid i hvilken de sattes og maaskee, desværre, et passeligere Eftermæle for endeel af de Faldne, men dermed er jeg ingenlunde undskyldt. Verset er skrevet i Efterhøsten 1809.

|A:154

Til Præsten Johan Grundtvig,

min 76aarige Fader.

(foran min Dimispræken 1810.)

1 Naar om Odin og om Asathor
Dunkle Sagn jeg stræber at forklare,
Naar jeg Kjæmpers Liv i gamle Nord
Vil for deres Ætmænd aabenbare;
Mangen Ædling seer jeg da i Rad,
Som ei vredes om mit Skrift og Kvad,
Jeg ham vover dristig at tilegne.

2 Hvad er Aser mod den store Gud,
Hvad er Oldtids Kjæmper vel at regne
Mod de Hellige, som Christi Bud
Følge, og Hans Død sig tør tilegne?
Dog med Tvivl jeg skuer vidt i Nord,
Naar jeg tolker Christi Guddomsord,
Hvilket Navn tør jeg vel dristig nævne?

3 |A:155Dog, hvem er Oldingen, som hisset staaer,
Paa Gravens Rand foruden Stav saa rolig?
Andægtig blotter han de hvide Haar,
Og stirrer op til Himlen saa fortrolig,

Han knæler, see! han beder rørt i Sind,
Og milde Taarer rinde ned paa Kind,
Mon ogsaa han sin Frelser har fornægtet?

4 Det er min Fader, end paa Gravens Bred
Han takker Gud som gav ham sjelden Størke
Til, mens et halvt Aarhundrede forleed,
Sin Frelser at forkynde og at dyrke,
Han beder for de mange Sjæles Roe,
Som han opfostrede i Jesu Tro,
Og Bønnen smelter i en hellig Taare.

5 Hans Nok og Alt var Jesu Christi Tro,
Dog blev han ei i Gjerningen tilskamme.
For ham var Tro og Gjerning aldrig to,
Thi Livet lysde af den indre Flamme;
O, gid Enhver, som spotter fræk med Tro,
Hans Idræt skued og den høie Roe,
Hvormed han Livets Aftenbøn kan holde!

6 |A:156O, Fader! see! her er din yngste Søn,
Du har fuldendt, og han skal nu begynde,
Indslut mig ømt i Hjertets stille Bøn!
At kraftelig jeg Ordet maa forkynde,
At Synd og Hovmod som er altid nær,
Maa flygte for de gode Aanders Hær;
At ei min Id min Tunge skal beskjæmme!

|A:157

Sørgekvad ved Prinds Christians Død.

Ei for Guld og ei for Herregunst
Rører Nordens sanddru Skjald sin Tunge,
Høie Aser lærte ham sin Konst,
For om dem og deres Æt at sjunge.

Augustenborgs ædle Hertug

Videnskabs ophøiede Talsmand

Den faldne Kjæmpes Broder

helliget

|[A:158]

1 |A:159Kun sjælden lød min Sang om Nutids Færd,
Kun eengang den til Nutids Drot sig voved,
Da Nordens *Fredrik* med Sit Kongesværd
Til Nordens Kjæmpetid sig fast troloved.
Hvad er det vel, som atter mægtig driver
Fra Hedenold fremfarne Tiders Skjald?
Hvad er det vel, som atter Mod ham giver
En herlig Drot at gjæste i sin Hald?

2 I gamle Nord en Kjæmpering han fandt
Og derfor er hans Hjem i gamle Norden,
Men vel han veed, at ei med Oldtid svandt
De høie Guders prude Æt af Jorden;
Han saae en Helt, og selv sig rørte Tungen,
Thi Helten var en Søn af gamle Nord,
Paa Danmarks Kongetræ han var udsprungen,
Og det har Rod i Oldtids Kjæmpejord.

3 |A:160Til Dig, o Drot, tør Skjalden gange nær,
Thi stærke Baand med Helten dig forene:
Den haarde Malm ved *Konst* maa vorde Sværd,
Og Odin var ei Krigens Gud alene;
Adskillig yttre sig de Spredte Gnister,
Men alle sprang af Samme Guddomsild,
Den Samme Krands, som Djærvhed sig tilvrister,
Om Lærdoms Tinding vinder selv sig mild.

4 Saa ganger tryg da Skialden til Din Borg,
Men tør han dristig og dens Stilhed bryde?
De lange Sale seer han klædt i Sorg
Og Taarebække sig fra Hjertet gyde.
Tør han vel sjunge om den faldne Kjæmpe?
Tør han fremkomme med sin svage Trøst?
Kan Sangens Toner mildne vel og dæmpe
Den stærke Storm i vaandefulde Bryst?

5

Nei ikkun taus, o Drot, han nærmer sig,
Utrøstet selv, han veed det vel, at Dig
|A:161Ei Ord kan trøste i Din dybe Smerte:
Men lagdes værdelig hans Mindesang
Om Nordens Sorg og Heltens Kjæmpegang,
Da skal den tækkes dog Dit Broderhjerte.

---

6 Mit Øie vandred mellem Norrigs Fjelde
Og søgde de forgangne Tiders Spor.
Jeg saae, og see! der stod i herlig Vælde
En Broder til de Ypperste i Nord;
Med løftet Sværd jeg saae den Djærve staae,
Og Glædens Taarer randt paa mine Kinder;
Udfoldede de gamle Tider laae,
Og levende sig rørde alle Minder.

7 Paa Kampens Dag han havde Staal i Bryst,
Men aldrig køled det hans varme Hjerte,
Hans Mænd ham fulgte som til Leg og Lyst,
Og han dem ei forlod i deres Smerte;
Thi han som stod i Vaabengny saa haard,
Medlidende ved Jammerleiet stædtes,
Med Taarer svaled han de hede Saar,
Og tappre Nordmand i sin Smerte glædtes.

8 |A:162Dog, hvi vil jeg med svage Røst gjentage,
Hvad Norrigs Fjelde skal til sidste Dage
Forkynde høit igjennem Slægters Rad?
Lad dem fortælle det til alle Lande,
Hvordan de saae den bolde Kjæmpe stande,
Naar Fjenden han tillaved røde Bad!
Lad dem fortælle, hvor den Gjæve laa,
Naar Bolstret han ombyttede med Straa!
Lad dem gjentage hvad hans Mænd dem bød,
Naar glad med dem han delte Brød og Nød!
Lad dem det sige, saa det høit kan runge!
Jeg veed det vist, dem fattes aldrig Tunge,
Saalænge de i Favnen eie Mænd.

9 De tale, hør! sig hæver stærke Lyd,
Og over Danmarks Sletter høit det gjalder;
Men ak den Røst forkynder ikke Fryd,
Thi hul den er som Skriget over Balder.
Hvad er det, ak! har atter Lokes Haand

Da Øst for Valhal fundet lumske Vaand,
Og dermed atter viet ind til Baalet
Det stærke Bryst, som kunde trodse Staalet.

10 |A:163Ak nei, det er ei om de døde Guder
Der mæles sørgelig i stærke Døn,
For Norden det en større Sorg bebuder,
Det taler om en falden Askurs Søn,
Men, ak! om En der var i unge Alder
Saa elsket som det gamle Nordens Balder.
I Kongeborgen rinder selv en Taare;
Thi Christian ligger paa den sorte Baare:
Hans Broder græder, og det hele Nord,
Hvor nordisk Aand i rene Tempel bo'r,
Forstummende, kun taler gjennem Taarer.

---

11 Sørger, græder, Mænd i Nord!
Skammer eder ei ved Taaren!
I har hørt de tunge Ord:
Kristian ligger kold paa Baaren,
Grønne Kvist i gamle Træ
Podet blev til Frugt og Læ,
Ak, men, den er nu henvisnet.

12 |A:164Naar en Drot af Kjæmpeæt
Har sig rørt i al sin Vælde,
Og i Høi nedsynker træt
Af Bedrifter og af Ælde;
Glædelig er Skjaldens Id;
Thi som den fuldendte Tid
Han sin Helt forklaret skuer.

13 Men ak! naar kun Skjalden saae,
Mat belyst af Kraftens Stjerne,
Hans Bedrifter hvor de laa
Dulgt i Fremtids mørke Fjerne;
Da er sorrigfuldt hans Kald,
Naar han ved sin Kjæmpes Fald
Vemodsfuld maa Strængen røre.

14 End det ei var Himlens Raad
At opvække det som sover,
Derfor ei uvordne Daad
Han til Lys at drage vover;

Smerte er kun Harpens Klang,
Og et Suk hans Mindesang,
Hvem tør trættes med den Høie!

15 |A:165Upsals grumme Gudehær!
Over dig maa Skjalden klage,
Dine Goders Offersværd
Styred du i gamle Dage
Avindsyg mod Domalds Bryst,
Og paa Altret du med Lyst
Altid skued Drotteblodet.

16 Ingen Kongeslægt saa god
Siddet har paa Upsals Trone,
Den jo maatte dig med Blod
Af sin Ypperste forsone;
Yngve, Folke, Bonde, Skjold,
Eie hver en Ætmand bold,
Som du dig til Offer kaared.

17 Atter lød dit onde Bud,
Thi hos dig er ingen Naade,
Du nedslaaer hver Helt saa prud,
Ene vil du Landet raade.
Sørgende ved Liig vi staa,
Men for vist tør Skjalden spaa:
Dette Offer var det sidste.

18 |A:166Norrig, du som Helten knuged
I din Kjæmpefavn med Lyst,
Du hvis Jord hans Taarer suged,
Da han sled sig fra dit Bryst,
Hult din Elveharpe bruser,
Over Fjeldet Stormen suser,
Og forkynder høit din Sorg.

19 Sømmelig er dybe Smerte
I den Dødes eget Hjem,
Og han bygged i dit Hjerte,
Vel maa Taarer vælde frem;
Men ifald du Skjaldens Stemme
I din Vaande kan fornemme,
Skal den lindre vist din Kval.

20 Nu Valkyrien dig gav
Hvad dig Nornen bød forsage,

Der han sank i mørke Grav,
Sank han i din Favn tilbage.
Evig han tilhører dig,
Sverrig har hans Blod og Liig,
Du hans Daad og milde Taarer.

---

21 |A:167Men Kristian! ak, er dette kolde Liig,
Som ligger der saa farveløst og stille,
Er det den bolde Kjæmpe, er det Dig?
Hvad kunde saa dig selv fra dig adskille?
Ak! det var Hel, som med sin Aandes Gift
Bortpustede den lyse Livets Farve,
I dig hun kvalte mangen stor Bedrift,
Og *kvalte Kjæmpe mener hun at arve.*

22 Dog nei, du Herlige, thi ikke Dig
Det var, som blev til dette kolde Liig;
De onde Magter kunde Blodet svale,
Og drage dig fra Livets lyse Tind
Til Porten ned for Helas mørke Sale,
Men aldrig gik du gjennem Porten ind.
Du kasted flux hvad ei dig kunde følge,
Og gik til Valhal gjennem Broderfavn,
Og naar du skuer over Tidens Bølge,
Da seer du skinnende dit høie Navn.

23 |A:168For gamle Kristians Brøde at forsone
Forsaged du en føie Stund dit Navn,
Dit Fædrenavn, omhvalvt af Nordens Krone,
Og dybt du følte underlige Savn.
Forundrede vi stod og Ingen kunde
Den høie Nornes skiulte Raad udgrunde,
Nu klart det blev, den vise Askens Mø
Hun vilde ei at Kristian skulde dø,
Da Sverrigs Karl nedsank i mørke Grav,
Dit Hædersnavn hun atter mild Dig gav,
Og at Enhver maa tro mit Ord er sandt,
Du sank for dem, som Kristian overvandt.[34]

Tillæg.

Dette Liigvers er baade det første og det sidste af mine Kvad, som er optaget med stort og almindeligt Bifald, stor Priis har jeg derimod selv aldrig sat derpaa, og maatte ved hiint Bifald fristes til at vurdere det end lavere, dersom jeg ikke vidste, at det var Tidsomstændigheder og enkelte Udsagn af den almindelige |A:169Stemme der gjorde det saa velkomment. Naar jeg nu betragter og betænker det, da maa jeg tilstaae, at det som Skjaldekvad er ikke at foragte, at det levende afbilder de Forhaabninger mange med mig havde knyttet til Helten, og den mere Harme end Sorg, der saa almindelig føldes, ja der ere dristige Blik ind i Fremtiden, som udentvivl ei skuffe, der ere Ord som have langt meer at betyde end jeg dengang tænkde, det er et begeistret Kvad, og Begeistringen var mindre for Christian August, hvis Bedrifter jo virkelig laae i det dunkle Fjerne, belyste mat af Haabets Stjerne, end for den kjække milde Drot der skulde forene og gienføde Norden, og hvem det var blevet almindeligt at vente i Christian, ligesom siden i hans Navne. Naar jeg nu rolig betragter disse Forhaabninger, da kan jeg ingenlunde billige dem, thi de vidnede om at Øiet havde vendt sig fra Kongelinien, og at det ventede Frelsen ikke fra Gud i det Høie, men fra menneskelig Kraft og Kløgt, satte den, ei i indvortes, aandelig Gjenfødelse, men i udvortes Magt og Glimmer. Christian August var en kjæk, for sine Vaabenbrødre omhyggelig, jævn og folkelig Mand, men at han var en inderlig kjerlig og gudfrygtig Mand, derpaa kjender jeg intet Beviis, skjøndt heller intet paa det Modsatte. Det seer jeg derimod, at da han satte sig under Sverrigs Throne, da han ombyttede det danske Kongenavn med det svenske, Christennavnet med Kjæmpenavnet, |A:170da burde alle Forhaabninger om hans Gavnlighed for Norden forsvundet, og om hans Død er kun det at sige: voldtes den af Mennesker, da vee dem! men vist var hans Død gavnligere for Norden end hans Liv kunde blevet, Christian den Andens Brøde er visselig ved ham udsonet.

At Mythologien i dette Kvad blot er en Klædning meer til at skjule end smykke sees lettelig, min christnede Sang tog den kun paa, for ubekjendt at følge den danske Kjæmpe til Jorde og tale danske Ord ved hans Grav, paa Graven lagde den det opslidte Klædebon, og iførde sig det aldrig siden. Skjalden opsagde Upsals grumme Gudehær al Huldskab, og spaaede selv i den Mening ret, at dette Offer blev det sidste, aldrig har han siden talt om Asers Magt, uden for at spotte og nægte den, aldrig har han siden brugt Nordens Myther uden som enkelte Billeder for christelig Sandhed, eller som Levninger af Patriarchers Sandsagn. Ligesom Skjalden sagde at Christian kun en liden Stund forsagede sit Navn for at ei det, men Sverrigs Carl skulde døe, saaledes gik det med Skjalden selv, skjøndt

han er dermed ikke at undskylde; der han stod frem, var Timen ikke kommet, da christen Sang kunde finde Indgang i Nordens Øre, men Kjæmpevisen lærde det at ynde under Krigens Bulder; vel da Skjalden! at han ei for døve Øren skulde udsjunge sin Psalme, men vandt Øren for den, just da |A:171hans Kjæmpevise var ude, da han i Kjæmpernes Grav nedlagde det forgjængelige Haab om at Kraften kunde vaagne før Troen, Sønnen avles før sin Moder, Norden frelses og gjenfødes ved Heltekraft og Mandevid. Aldrig har man lyttet saa til Psalmen som til Kjæmpevisen, men Enden er ikke endda, og turde Skjalden, trods Spot og Kulde, udsjunge denne, med hvilken Frimodighed maa han da ikke nu røre Tunge og Harpe, nu da eet vundet Hjerte er ham mere værd end al Verdens Bifald, da han veed at han har en Hjelper og hans Sang et Vidnesbyrd som man kan trodse, men aldrig overvinde.

34

Man erindre Optrinet ved Blakier og *hvor* Helten udaandede.

Villemoes.

1 Kommer hid, I Piger smaa!
Strængen vil jeg røre,
Taarer skal i Øiet staae,
Naar min Sang I høre;
Om saa bold en Ungersvend,
Alle fagre Pigers Ven,
Sørgelig jeg sjunger.

2 |A:172Vaaren er nu kommet nær,
Dagene sig længe,
Vaaren har I Piger kjær,
Blomster groe i Enge;
Dog I skal i sene Aar
Mindes at I saae en Vaar
Med bedrøvet Øie.

3 Ak, thi før sig op af Jord
Blomsten kunde trænge,
Falmede en Blomst i Nord,
Som skal mindes længe:
Villemoes var Blomstens Navn,
Og ei glemmes tunge Savn

Midt i Blomsterflokken.

4 Han var Dreng, men stod som Mand,
Medens I var spæde,
Staae og slaae for Fædreland
Var den Unges Glæde;
Strømmen gaaer mod Kjøbenhavn,
Kongedyb er Strømmens Navn,
Der blev Helten viet.

5 |A:173Drengen voxte op til Mand,
Barnlig dog i Sinde,
Maatte han paa Sø og Land
Alle Hjerter vinde:
Sømænd bare ham paa Haand,
Og den fagre Liljevaand
Gav ham sin at kysse.

6 Gjerne han paa Haand og Mund
Hende kysse vilde,
Lod sig og en liden Stund
Vel i Snarer hilde!
Men han var og blev en Mand,
Kjæk han drog til fremmed Land
Manddoms Værk at øve.

7 Sælsomt i hans Aand det lød:
Hører du, det dønner!
Dannemark er stædt i Nød,
Kalder sine Sønner.
Og som gamle Danmarks Søn
Fløi han mod det høie Døn,
Fædreland at værge.

8 |A:174Ak! den Gjæve kom, og saae
Fædrelandet bløde,
Hvor de stolte Snekker laae,
Var saa tomt og øde;
Disse Snekker var hans Hjem,
Han opvoxed mellem dem,
Stred i deres Skygge.

9 Dertil var fra Hedenold
Hid til sidste Dage
Disse Snekker Danmarks Vold,
Vold foruden Mage;

Sorg og Harm i Heltens Sind
Maatte da vel gange ind,
Følge ham til Graven.

10 Vinter leed og Isen brast,
Over brede Vande,
Kristian med sin høie Mast
Lod fra Norrig stande,
Helten stod saa rørt i Sind,
Store Taarer faldt paa Kind,
Der han Snekken skued.

11 |A:175Kjære Snekke, hilset vær!
Saa tog han til Orde,
Sømmelig er vist din Færd
Med de høie Borde;
Ak! men det er Hjertesorg,
At kun af den stolte Borg
Staaer et enligt Kammer.

12 Høie Magter, I som slog
Dannemark med Jammer,
Lad mig til min Afgang dog
Boe i dette Kammer!
Men skal ogsaa det forgaae,
Lad mig først da Bane faae
Paa dets røde Tilje!

13 Snekken seiled under Ø,
Kjæmper var omborde,
Vikinger laae trindt paa Sø,
Dog den seile torde.
Vikinger sig flokked brat,
Leired sig i dunkle Nat
Om den prude Snekke.

14 |A:176Hist i Nord gaaer Odden ud
Mellem høie Bølger,
Der blev Døn af stærke Skud,
Kristian ei sig dølger;
Men som gamle Kristian
Staaer han fast paa danske Strand,
Skjøndt hans Blod udrinder.

15 Bretlands Viking, har du Mod
Til med mig at sande,

At du maatte give Bod
Til de danske Vande,
Bod til gamle Dannebrog,
Som du nys uheiset tog
Med saa ringe Møie?

16 Snart ei saaes meer dit Flag,
Om for dine Skibe,
Hvad du gav for Kristians Vrag,
Prisen skulde blive;
Ringe blev paa Hav din Roes,
Om du fandt en Villemoes,
Paa hvert Skib du borded.

17 |A:177Villemoes! du maatte gaae
Andet Hjem at finde,
Taarer i vort Øie staae,
Men de tør ei rinde;
Ak! thi vilde vi, at du
Skulde vanke her endnu,
Kristian overleve?

18 Herren var det, som til sig
Kaldte Livets Flammer,
Ved Hans Tempel til dit Liig
Lave vi et Kammer,
Over dine Kjæmpebeen
Reise vi en Bautasteen,
Give Stenen Mæle.

19 Hører det, I Piger smaa!
I maa ikke græde,
Men naar over Eng I gaae
Mellem Vaarens Spæde;
Binder da af dem en Krands
Parrer Blomsterne med Sands
Til den Faldnes Ære!

20 |A:178Hvis det rørte Hjertes Sang
Hjertet røre kunde,
Sjunger den da mangengang
I de stille Lunde;
Sjunger den ved breden Strand
Naar hen over hviden Sand
Voven sagte triller!

|[A:179]

Nytaarsnat

eller

Blik paa Christendom og Historie.

Dersom Nogen af eder indbilder sig, at være viis i denne Verden, han vorde en Daare at han kan vorde viis!

1 Cor. 2.

|[A:180]

|A:181

Til min Fader

paa

Hans Jubelfest den 5 Decbr. 1810.

1 Gamle Fader! paa Din Høitidsdag
Maa jeg Dig en Sønnehilsen bære;
Alderen har gjort Dig mat og svag,
Men ei stum til Jesu Christi Ære:
Lavere er vel Din Tunges Røst,
Høiere dog Stemmen i Dit Bryst!
Thi, o Kristen! naar Din Røst mon dale,
Synker den i Hjertets Stemme ned,
Vorder Maalet, som Guds Engle tale,
Sphærers Lovsang i al Evighed.

2 |A:182Issen krandses af de hvide Haar,
Ei som Snee de Vinteren forkynde,
Men som Sneens hvide Blomst i Vaar,
At for Dig skal Vaaren snart begynde.
Sneeblomst! ja, du ene skal bestaae,

Naar hver Blomst paa Jorden maa forgaa;
Farven er kun Skin af brudte Straale,
Farveløs er Straalens rene Glands,
Og naar Øiet lærer den at taale,
Vorder Blomsten til en Straalekrands.

3 Hil Dig, Fader, Præst i Luthers Aand!
Med Din Krands og hil Dig med Din Krone,
Naar, udløst af Støvets tunge Baand,
Kæk Du svinger Dig mod Herrens Trone!
Hil Dig, Fader, paa Din Jubelfest!
Thi Du var en sanddru Jesu Præst:
Fræk Du ei med Herren gik i Rette,
Vilde ei *fortjene* Himmerig,
Derfor Gud vil al Din Skyld udslette,
Salighed af Naade skjænke Dig.

4 |**A:183**Jubellærer! paa Din Jubelfest
See, hvor man Lutheri Liig omfører!
Han var Herrens ypperlige Præst,
Men hans Aand i Liget ei sig rører:
Navnet har han, som fra Herren lød,
At han lever, skjøndt han dog er død.
See, hvor de paa Mindestenen hugge!
Den skal reises paa hans Jubelfest,
Med den vil de Graven da tillukke,
Frit bekjende: død er Herrens Præst.

5 Gamle Fader! Du har tjent saa tro
I halvtredsindstyve Aar til Ende,
Vel Din Sjæl maa længes efter Ro,
For mod Himmel ene sig at vende;
Men før end Du vender Dig fra Jord,
Medens Du kan tale *Herrens* Ord,
Og fra Altret i Hans Navn velsigne,
Lys Velsignelsen da over mig!
At min Tro de Helliges maa ligne,
Løfte mig til Krist i Himmerig!

6 |**A:184**Himlens Herre det allene veed,
Hvad sig i min Sjæl saa stærkt bevæger;
Det dog veed Du, Fader, Herrens Fred
Er det Eneste, paa Jord, som kvæger;
Lys den over mig i Jesu Navn!
Rolig da mod Himlens sikkre Havn
Skal jeg stævne over Livets Bølger,

Lad dem løfte sig med Skum og Brag!
Tryg jeg er, naar mig min Jesus følger,
Lys og Kraft Han er endnu i Dag.

7 Laurbærkrandsen har jeg beilet til,
Men ei meer jeg tragter den at vinde,
Hvad er vel et borget Farvespil,
Hvad en Krands, som Mennesker kan binde?
Hvad er Kløgt, og hvad er Alt paa Jord
Mod det rene, klare Guddomsord!
Derfor skal min Sang nu ene tone
Til Hans Priis, som steeg fra Himlen ned,
Som os vilde med vor Gud forsone,
Skjænke os en salig Evighed.

|A:185

Fortale.

Adam syndede, og alle Jordens Slægter i ham, tabt var det rene Gudsbillede, tabt var den klare Beskuelse af Guddommen, forsvundet var Naturens Glands og Harmonie, forsvundet Freden og Eenheden i og omkring Mennesket. Først nu bleve Sjæl og Legeme to, først nu opstod den moralske Strid i Menneskets Indvortes, og den naturlige i Legemet som maatte avle Døden. Det arme Menneske stod i Strid med sig selv og Alt, og skjalv paa det Uendeliges Rand, hvis Dyb hans Forstand i daarlig Hovmod havde meent at kunne udmaale. Dog en Levning af Gudsbilledet lod Skaberens evige Kjærlighed overleve Faldet, paa det at den arme Slægt ei aldeles skulde nedsynke i det Endelige og glemme sit Slægtskab med Guddommen. Denne Levning var ingen anden, end hin forborgne, uden Skriftens Oplysning uforklarlige, Higen ud over det Synlige, som, hvor den var stærkest, blev Poesie. Alle de gamle Religioner, disse matte Stjerner i Natten, avledes af den, og at det |A:186var af Religionerne alt det høiere Liv, som skinner og glimrer i Oldtiden, udviklede sig, derom vidner Historien, ja tav den og, kunde vi dog indsee at det saa maatte være; thi uden Tro, uden fast Forvisning om det Usynlige, dets Høihed og vort Slægtskab dermed, lader sig ingen Stræben imod det tænke. Ogsaa Videnskaberne fødtes da af Religionen, men disse selvkloge Sønner foragtede snart deres Moder, og selv Poesien, den evig unge Oldemoder, forlod sin aldrende Datter, nedsteg fra sin høie Trone, hvorfra hun havde

stirret mod Himmelen og skuet dybt i Livets Hemmeligheder, for i Dalen, med sin velklingende Stemme, at forlyste Jordens sjunkne Børn. Dog her omtaagedes snarlig hendes Øie af Jordens Dunster, dets Lys udslukkedes alt meer og meer, og Blindheden var hendes Død. Hendes selvkloge Ætmænd fældte en tvetydig Taare ved hendes Liig, men maatte snart selv følge hende i Graven. Dette er tilsammen Religions, Daads og Videnskabs Historie i de gamle Tider.

Christus kom, og beviste ved mange kraftige Gerninger, men fremfor Alt ved sin Opstandelse, for den dybt nedsjunkne, tvivlende Slægt, at der er et høiere Liv og en høiere Kraft end Jordens; men Han gjorde Mere, Han fremstillede sig selv som det tabde Guds Billede, som den ny Adam, hvori Menneskene kunde vorde deelagtige, ved i Troen at tilegne sig Ham, Hans Død og Fortjeneste. Da Han opstod af Graven, |A:187opstod Poesien med Ham, stirrede længselsfuld op mod den Himmelfarne, forkyndte Hans Priis, og stræbde overalt i Tiden og Rummet at opdage Hans Spor og Glimt af hans Herlighed. Dog Videnskaberne, som Kristendommen ei allene, lig andre Religioner, avlede, men endog havde helliget til sin Tjeneste, bortkastede alligevel Ærbødigheden for deres guddommelige Moder, og skammede sig ved hendes Ledebaand, som de meente at kunne undvære. Med formastelig Haand stræbde de at nedrive Verdens himmelske Dronning fra sin Trone, ja erklærede hende, bespottende, for deres egen umyndige Datter. O I Lærde og Selvkloge! vider at Herren har gjort eders Viisdom til Daarlighed! lad dog den daglige Erfaring lære eder, at Urten, som skjæres fra sin Rod, vel enstund kan føre et sygeligt Liv, men visner dog sikkerlig, lad Historien lære eder, at saa gik det altid med Videnskaberne i de forbigangne Tider Eller, have I virkelig Lyst til at forære Verden en Mumie som den alexandrinske?

Det var at forudsee, at Poesien vilde sidst forlade Christendommen, thi den maa dog føle, at dens Hiem er ikke herneden, og at den maa døe naar den ei længere kan tale et himmelsk Tungemaal. Fuld er Skilsmissen end ei i denne Time, men ogsaa Poesien er tilvisse besmittet af Tidsalderens jordiske Sind og dens Hovmod, den føler ei det Fornedrende i at male og forgylde Graven med det stinkende Aadsel, |A:188den vover formastelig at sætte sig selv paa Kristendommens Trone, og lade som om den mægtede at give sin foragtede Dronning Ly og laane hende Glands.

Med Smerte og Skam maa jeg bekjende, at jeg selv, saa fuldt som Nogen, har været deelagtig i denne Forstandens Hovmod, ja at min Brøde vel endog var større end mange Andres. Jeg vil ikke tale om den Tid, da jeg som Tidens Gjenlyd, besmittede Herrens Hus med unyttig og bespottelig Tale om Pligt og Saligheds Fortjeneste, om den dydige Mand, den redelige Sandhedens Lærer, Jesus, som dog ikke tog i Betænkning at udgive sig for andet end han var, og at

bekræfte Usandheden ved tilsyneladende Underværker; thi ved den Tid har min Hovmod skammet sig for længe siden. Men i flere Aar har jeg agtet Kristendommen for Guds umiddelbare Aabenbaring ved sin Eenbaarne, og dog har jeg vovet, ret som for at redde dens Sandhed, at spænde den i menneskelig Menings Aag[35]. Det faldt mig endnu stedse for tungt, at tage Fornuften fangen under Troens Lydighed, jeg vilde selv udgrundt *hvorfor* Kristendommen var sand, og selv da jeg erkjendte Umuligheden heraf, kostede det mig dog Overvindelse, offentlig at bekjende, jeg ei om det Usynlige havde nogen Vished som var |A:189min egen. Skjøndt Menneskets Fald længe havde været mig klart, og skjøndt jeg ikke vidste noget andet Middel til Opreisning end Christus, forargede hans Forsoning mig dog paa en Maade, fordi jeg ikke kunde finde Noget i min Grublen, som lignede den. Gid dette maa tjene til Advarsel for dem, som tro, at de ere Kristne, naar de dele den falske Ærbødighed for Kristendommens Hemmeligheder, som nogle af de nyeste Filosofer stille til Skue! Ved Guds Naade har jeg nu bøiet min Forstands Hovmod, og nu forekommer det mig ubegribeligt, hvorledes man kan tro, at Christus var meer end et Menneske, og dog ikke tro hans Lære, blot fordi det er Hans, da vi ved at fordre andet Beviis af os selv som Troens Betingelse, forudsætte, at vi ansee os i det ringeste for ligesaa kloge som Han. Dette udelukker ingenlunde Grublen, men bestemmer den blot som en Stræben efter klarere Indsigt i Kristendommen, om hvis Sandhed ingen Tvivl kan være. Saaledes er det ikke allene tilladt, men endog ueftergivelig Pligt for de Kristne, at drive Kundskaben i de døde Sprog, om Naturens og Historiens Hemmeligheder, til det høist mulige Trin, kun at alle disse Videnskaber træde villig i Kristendommens Tjeneste, thi naar de ville staa ved sig selv og dyrkes for deres *egen* Skyld, da er det jo klart at de ere Afguder, den menneskelige Hovmods besmittede Børn, der lede deres Dyrkere og alle Ubekræftede bort fra den Korsfæstede, og, efter hans eget Udsagn, fra Salighed. At min Synspunkt for Poesien i sine adskil|A:190lige Skikkelser, er ligedan som den for Videnskaberne, er følgeligt, og naar den forstod sig selv, vilde den ei vægre sig ved at hvile i Kristendommens Skygge; thi ene derved vinder den det høie, guddommelige Præg, selv de Vanhellige og Vantro maa beundre, skjøndt de maa blive sært tilmode ved at spørge sig, hvorfor? Med denne Vished vil vel Ingen mene, at jeg i nærværende Tidsalder kan vanke rolig om mellem det gamle Nordens Kjæmpeskygger. Nedkaste mig i den brusende Strøm, det maa jeg, henrive mig mægter den ei, men om den skal lukke sig over mig, derfor raader den Evige. Paa Randen af det bundløse Svælg, mod hvilket Tidsalderen blind fremhaster, der vil jeg stande, jeg vil udspænde for den sit eget Billede og ved Siden vil jeg stille to luende Blus: Herrens Ord og de forbigangne Tiders Vidnesbyrd. Kalde og varsle i Herrens Navn, det vil jeg, saalænge Han forlener mig Kraft

og tillader mig at opløfte Røsten; thi Hans er Magten og Æren i al Evighed!

Dette var egenlig ingen Fortale til efterfølgende Smaadigte, men udgjør meget mere i Forening med dem Fortalen til mit følgende Liv. Nu til Slutning et Par Ord om Digtene. De vare bestemte til en af mig besørget Nytaarsgave, men da der baade fattedes Tid og Rum, fandt jeg det ogsaa ret passende, at udgive dem for sig selv. Deres Hensigt er umiskjendelig, og jeg skulde vel ikke tro, det kunde falde Nogen ind, at beskylde mig for at have vanhædret nogen Skjoldung, |A:191ved at sige, som Sandt er, at alt eftersom Kristendommens Lue slukkedes i Hjerterne, sank Riget dybere til Vanmagt. Digtet selv maa vise, hvor langt jeg er fra at tilregne Kongerne Folkenes Brøde, og Ingen kan fuldere end jeg være overbeviist om, at en Konge maa bruge sit Folk, som det er, efter Øieblikkets Trang, omskabe eller gjenføde det mægter han ei, det kan Religjonen allene. O! gid jeg kunde dybt indpræge denne Overbeviisning hos hver Dansk, thi da vare vi frelste, da skulde ethvert ligesaa daarligt, som landsforrædersk, Knur mod Konge og Regjering, bortvige, vige bort til hine Vilde, som bande deres Husguder, naar Uheld ramme, til hine Blinde, som med Glæde lade Sjælen forgifte, og dens inderste Marv udsuge, men slaa deres Konger ihiel, naar de udskrive Skat! O gid dog Enhver, som fristes til saadant Knur, vilde gribe i sin egen Barm, og spørge sig selv oprigtig om han er villig til at opoffre *Liv og Gods* for Fædrenelandet; thi paa Svaret skal han mærke, hvad der er Skyld i Nøden, mærke, at dersom vi ei selv fatte et andet Sind, da kan ingen Konge, da vil Gud ikke hjelpe os.

Valkendorfs Collegium, den 31 Decbr. 1810.

35

Fremforalt i min Afhandling om Religion og Liturgi, hvor imidlertid Digteren var adskillige Aar forud for Mennesket.

|A:192

Livets Æbler.

1 En Viv haver Bragur saa deilig og fin,
Som Skjaldene om monne synge:
Idunna hun vogter de Æbler i Skrin,
Som Aserne kunne forynge.
De ere at ligne ved Skjaldskabets Id,
Det Svundne, som stod i den nyfødte Tid,

I Skjaldskab end tykkes at leve.

2 De Aser dog bleve saa gamle og graa,
De sjunke i Graven hin mørke,
De Æbler de kunde ei længer forstaa
At give dem Ungdom og Størke;
Men Skyggerne kan de end trylle os frem,
Saa vi kunde skue og agte paa dem,
Hvad Størke i Livet dem fulgte.

3 |A:193Alt saa, som det monne med Aserne gaa,
Saa mon det med Fædrene gange,
Af Graven de kunne ei mere opstaa,
Ei vækkes ved galdrende Sange;
Men alt som de ginge og stode paa Jord,
Maa Skyggerne komme paa Digterens Ord,
Omvandre i Verden saa vide.

4 De Jotuner havde en Klogskab saa ond,
Som Skjaldene end monne siunge,
Det skar dem i Sindet saa mangelund,
At Aserne bleve saa unge:
De Æbler dem vilde de stjæle med List,
Da maatte de Guder dog ældes forvist,
Men Jotuner leve og vinde.

5 Nu Loke henganger for Idun at staa,
O, hør du mig, Kvinde hin fine!
Et Træ har jeg fundet og Æbler derpaa,
De ere fuld bedre end dine,
Og vil du mig følge i Morgenens Stund
Da skal du dem skue saa fagre i Lund,
Da kan du med dine dem ligne.

6 |A:194Idunna hun ganger med Fristeren ud;
Han monne med hende bortflyve,
Og nu skal du vorde en Hrimthussebrud,
Ei længer mig lyster at lyve,
Nu ere de Æbler i Jotuners Vold,
Saa ung og saa deilig hver Tusse og Trold
Omspringer paa Fjeld og i Dale.

7 De Æbler maa lignes ved Skjaldskabens Id,
Hun sidder i Gudernes Sale,
Derfra mon hun lokkes af Kløgt og af Vid
Til Jordens de taagede Dale,

Selv Urten, som stander af Edder saa tung,
Da tykkes for Øiet saa fager og ung,
Oplivet af Skjaldskabens Aande.

8 Nu fnyse de Aser af Vrede og Sorg,
Som Skjaldene end monne sjunge,
Dem glæder ei Livet i herlige Borg,
De gjøres saa gamle og tunge,
Omlynet af Sværdene Fristeren staaer,
Han tvinges at flyve til Jotuners Gaard,
Idunna til Asgaard at føre.

9 |**A:195**I dette allene ei Skjaldskabens Id
Til Æblerne fagre er Mage,
Nedlokke kan hende vel Klogskab og Vid,
Men aldrig hjemføre tilbage,
Hun Giften i Helvedes Urten gjør sød,
Hun borger dem Liv, men betales med Død,
Saa lønner al Helvedes Yngel.

10 Et Æble af Livsens det hellige Træ,
Har Christus til Jorden nedbaaret;
Naar Kjærnerne voxe, da modnes i Læ
Og Æblet, som Kløgten har daaret.
O herlige Æble, som Kristus nedbar!
Det evige Liv i sit Inderste har
Enhver som det undes at smage.

11 Det Æble i kosteligt Skrin er nedlagt,
Det Jotuner kunne ei bruge,
Dog Skrinet de stjal fra den sovende Vagt,
Og monne derover nu ruge;
Et andet de satte udsmykket saa rigt,
Det tykdes saa fagert, det tykdes saa ligt,
Men Æblet er ikke derinde.

12 |**A:196**O Brødre! o vaagner, o vaagner dog brat!
Mens Glimt er af Dagen at skue,
Thi ellers der kommer en sørgelig Nat,
Da kan vi kun sukke og grue,
Da spøge de Gjenfærd ved Midnattens Stund,
Og hvor vi opvaagne af rædsomme Blund,
Der var det vist bedre at sove.

13 O lader os kjæmpe for Frugten saa sød,
Og Korset til Banner fremholde!

Et Korstog allene kan frelse fra Død,
Et Korstog mod Jetter og Trolde.
De hyle, de flygte, naar Korset de see,
Og ikkun i Hulen som Djævle de lee,
Men Seier de aldrig kan vinde.

14 Vel er det om Christi den hellige Grav
Vi skulle med Hedninge stride,
Dog kalder os Korset ei vidt over Hav,
Vi maa det vel alle nu vide:
At Herren er nær, hvor vi gange paa Jord,
Og haver sit Tempel i Syd og i Nord,
Hvor efter ham Hjerterne længes.

15 |A:197De Vantro de bygge os selv udi Bryst,
To Høvdinger føre den Skare,
Dem tjener hver Sands og dem tjener hver Lyst,
Selv Aanden er i deres Snare,
Den ene har visselig Hovmod til Navn,
Den anden som Løgner sig kalder vort Gavn,
De Høvdinger ere saa onde.

16 O Brødre, o lader os agte det vel,
Hvad gavner det os om vi vinde
Al Verden, men tabe det evige Held,
Som ei er i Verden at finde?
Kan Hovmod os frelse fra Synd og fra Død?
Kan Hovmod udslukke den evige Glød?
Kan den os med Herren forsone?

17 O lader os vandre til Gravene ind,
Hvor Fædrenes Aander omsvæve,
Der bøies maaskee det hovmodige Sind,
Saa Troen sig mægter at hæve.
Og fange vi Tro paa den Helliges Navn,
Da snarlig vi mærke hvad os er til Gavn,
Og Æblet tilbage vi vinde.

|A:198

Sorø Kirke.

1 Høie, lyse Guddomsbolig!
Under din den stolte Bue
Andagt maa i Hiertet lue;
Mangen slummer her saa rolig,
Som i den forgangne Tid
Rørte sig her i vort Nord,
Vældig i den skarpe Strid,
Kløgtig i det stærke Ord,
Hellig for dit Alterbord.

2 Men hvad er det, som Øiet hist mon skue?
En Vaabenkrands alt under hvalvte Bue
Omringer Muren med sit Farvespil;
O, hvilken Slægt er fundet værdig til
At glimre saa paa Helligdommens Tinde,
Og leve der i evigt Helgenminde!
|A:199Foruden Skjolds af Slægter jeg kun een
I Danmark veed, som værdig var den Ære
At eie slig udhulet Bautasteen,
O, mon det ei de Hviders skulde være?
Jo, den det er, og den det er med Ret;
Thi hvor er Slægten, som i Seklers Række
Kan ved sit Navn saa stolte Minder vække,
Som blev saa seent af Hædersgangen træt?

3 O, Jomsborgs Høvding, Kjæmpe uden Mage
Ei dine Been er' gjemt i viet Jord,
Dit Liv indfaldt i hine tunge Dage,
Da Christ og Odin kjæmpede i Nord,
Den svundne Tid, den vilde du gjenføde
Og Liv igjen indtrylle i det Døde,
Men kun forgjæves var din blinde Daad.
Her stander jeg i andre tunge Dage,
I Hjerte vist, men ei i Kraft din Mage,
Og grunder dybt paa Herrens skjulte Raad.
Det Hellige, som dig og Odin overvandt,
Det ligger nu saa sygt og døende i Norden,
Ak, evige Forbarmer! er det sandt,
At ei det Døde kan igjen opstaae paa Jorden,
Saa brist kun Hjerte i et Krampeslag;
Thi svundet er da Jordens sidste Dag.
|A:200Kan Herren vel en Søn paa ny til Jorden sende,
Som kan nedslagne Blik mod Himlen atter vende;
Ak nei, det er forbi, det haaber ikkun Daaren,
At stige skal til Jord en ny *Eenbaaren*.
Dog, Hjerte! stands med dine Rædselsskrig!

Veed du det ei, at Christus seierrig,
Som de Opstandnes første Grøde,
Opstanden er med Ære fra de Døde?
Mon eengang kun af Graven han opstod;
Opstod han ei i Kristnes Martyrblod,
Som randt for Korsets og for Gravens Ære?
Opstod han ei, da Luther kjækt oplod
Det blinde Øie for hans sande Lære?
Lad Tiden da sin Kundskabs tunge Steen
Kun fræk henvelte over Jesu Been,
Og fast den binde med Forstandens Seigl!
Lad den kun gange med sig selv i Pagt,
Og Mand ved Mand om Graven holde Vagt!
Det hjelper ei, naar Englene nedsvæve;
Da Vægterne skal fly, thi de maa bæve,
Da Stenen skal sig høit mod Himlen hæve,
Og straalende den Jordede opstaaer,
Da Slægter skal igjen paa Jord fremtræde,
Som den, hvis Støv og Fald vi her begræde;
Som Skjalm, og som de Tvillinger i Aand,
Som Esbern Snare og som Absalon.

4 |A:201Saa hvile sig da under denne Steen
Nu Absalons de trætte Helgenbeen,
Det er da ham, hvis Billed her man præged,
Det er da dig, hvis Daad mig saa bevæged!
Saa staaer jeg nu da for den Ædlings Grav,
Som tidlig mig den Følelse indgav,
At det er stolt, at være født i Norden!
Ja, klart jeg dig i Lignelsen kan skue,
Som om din Aand til Kroppens Hvilested,
En føie Stund i Dæmring svæved ned.
I Øiet seer jeg Kraft og Fromhed lue;
Thi Søn du er af Christ og gamle Nord,
En Gjord er spædt om dine stærke Lænder,
Og tunge Sværd nedhænger fra den Gjord;
Med det du slog til Jord de grumme Vender;
For dette Sværd fra Tempelbænk nedfaldt
Hver Stok og Steen som var en Guddom kaldt;
Det samme høit du op i Luften bar
Dengang du slog til Konge Valdemar.
Din Stav – o see, den er jo søndersprungen,
Da Bisper stred mod Fædreland og Kongen,
Da Danmarks Hæder sank i mørke Grav,
Da knuged du saa haardt din Bispestav,
At Stenen selv isønder maatte springe.

Med Kraft den Stav du som et Septer førte,
Da Lov du gav mod Synd og Overvold,
|A:202Med den det var, du Saxos Øie rørte,
Med den opmaned du den svundne Old.
Ja, Ædling, naar ved Valdemarers Minder,
Og naar ved dit opblusse mine Kinder,
Naar Øiet funkler ved en stor Bedrift,
Som du lod præge i den faste Skrift:
Og naar i Gru jeg gyse maa og blegne
Ved Tanken om, at var din Saxo ei,
Da maatte jeg, forvildet, uden Vei,
Omvandre her i Fædrelandets Egne,
Da knæler jeg med Tak for Ham som gav,
I Haanden dig en hellig Bispestav;
Ja laa din Steen for høien Alter end,
For Gud jeg nu nedknælede paa den.
Saa er da Alt i haarde Steen indpræget,
Hvorved dit Liv mig har saa dybt bevæget!
Nei Kaaben ei, hvorpaa i Roeskild hviled,
Den svegne faldne Knud, da i dit Venneskød
Han rørt sin Aand opgav, og end i Døden smiled.
At præges udi Steen, dertil var den for blød,
Men derfor dog dens Minde vist skal vare,
Saalænge gjævt og stolt det er i Nord
I Vennenød at glemme egen Fare.
Saa sov da sødt i hellig Kirkejord,
Du Støv af ham, som pryded Land og Kirke!
Det under dig vel dog forkeerte Old,
|A:203Der stormer mod de Døde blind og kold,
Som det var dem, der Landfarsoten virke.

5 Hil være dig, udhugne Dannerkonning!
Uroligt var dit Liv, nu har du Fred,
Ei driver Geert dig meer fra Land og Dronning,
Thi ogsaa han i Graven lagdes ned.
For store Kjæmpeværk han Jylland tog i Pant,
Der søgte han sin Løn, der ogsaa den han fandt.
Christoffer! ja, et Offer var du vist,
For den i Nord vanhelligede Christ,
Din Stoel hartad du fløtted fra dit Rige
O, tungt for dig og Dannemark tillige!
Naar Herrens sande Frygt fra Tronen maa nedstige,
Og naar fra Altret selv den nødes til at vige,
Da kommer saadan Tid, da maa en Konge bøde,
Ei for sin egen blot, for hele Rigets Brøde.
Saa rind da Taare for det arme Rige,

Men rind kun for den svage Drot tillige!
Og rind for Sønnen, som de stærke Been
Nu hviler hisset under tunge Steen!
Thi Saga det med Smerte vidnet har,
Ei atter Dag det blev med Valdemar;
Saa vakler ei ved Dag en Konges Trone,
Saa raader ei vantrevne Kræmerflok,
Ved lyse Dag for Dannerkongens Krone,
|A:204Ja, kan vel List og onde Rænker taale,
At skinnes paa af Solens klare Straale?
Her fordum hun, den kloge Dannekvinde,
Som det sig burde, mellem Frænder laae,
O! var du her endnu i Rad at finde,
Og kunde fra de Døde du opstaa,
Et sanddru Vidnesbyrd du skulde da frembære,
Om det var Dannemarks og Norges Kraft til Ære,
At saa du bøded med en konstig Haand
Den nye Klud paa gamle Klædebon,
Om Kvindekløgt og Banghed udi Sind,
Hvad heller Kraft det var, da i dit Rige
Med stor Besvær du murede dig ind,
At Tyve ei sig skulde der indsnige
Ved Nattetid; thi kun naar Folket sover
Den rædde Tyv sig ind i Huset vover.

6 Nu, sover vel, I gamle Kongebeen!
Jeg stride maa forbi den sidste Steen,
Som Saga taus og grundende tillige;
Tredobbelt, Olaf, var din Slægt, dit Arverige,
Tredobbelt Slægt med dig i Graven maatte stige.

7 Men hvem er du, som stander der allene?
Mig tykkes ret saa spottende du leer
Ad Kjæmperne og deres Mindestene,
|A:205Det er fordi du kun paa Skraa dem seer.
Hvi blev du ei imellem dem herinde?
Om sjeldne Daad jo vidner dog dit Minde,
Og Altret kan du i din Krog ei see!
Ak, er det dig, du Paarses store Digter,
Som nødte os til Kjæmper at belee?
Ei for din Daad ukyndig jeg dig sigter
Jeg veed den Punkt, hvorpaa din Alder stod:
Den Lærde grandsked i de gamle Skrifter,
Ei glødende ved Hedenolds Bedrifter,
Men æresyg og under Ferlesang;
Paa saadan Færd kun findes hvad man søger,

Og ikkun Ord han fandt i gamle Bøger;
Han pløiede Homerers Heltesang,
Og sanked Fraser i den aabne Fure;
En Cicero, Ovid, Horats, Virgil
Han læste for at gjøre klassisk Stil.
Om hver en Pind i Oldtids Fuglebure
Man trættedes paa godt og slet Latin;
Men Fuglen selv, som sad og sang derinde,
Og Æggene, som laa i gyldne Skrin,
Dem fandt man ei, dem kunde man ei finde,
Saalænge man end fra Olympen ei
Til Herrens Himmel havde fundet Vei.
Saa Oldtids Glands er skjult den Dag i Dag
For hver som seer i Guder kun Bedrag;
|A:206Thi ret som intet Folk var meer end sine Guder,
Saa er det og for os ei mindre eller meer,
End sløve, lyse Blik i deres Guder seer.
Dit Øie, Holberg, for hver Hedningold
Fik, som din Tid, og du fra dine Fædre,
Dem fried Luther fra Afguders Vold,
Og Hedningguder kunde de ei hædre.
Men Blikket, som din Tid dig gav for Heltedaad,
Fra eders Fædre det I arved ingenlunde,
Det hvasse Sværd hos Jer var blevet til en Braad,
Med den I stak, da ei med det I hugge kunde.
Saalænge Christi Aand var over Stat og Kirke,
Saalænge Danmarks Folk saamangen stor Bedrift
Ved Jesu Christi Kraft end mægtede at virke,
Var Øiet og opladt for Daad i gammel Skrift,
Var det og deres Lyst at digte og at skrive
Om Heltefærd og Daad paa gammel nordisk Viis,
At til Exempel det for Sønner kunde blive,
At ingen Helt saa gjæv forlorede sin Pris.

8 Dengang ved Svarteraa de første Lutherdrenge,
Med Gudsfrygt udi Sind, med frit og freidigt Mod,
Afskurede den Rust i Svenskens Hjerteblod,
Som havde sig indædt i Danmarks Sværd saalænge;
Da aabnedes igjen de gamle Kjæmpehøie,
Da kom det saa, da maatte det sig føie
|A:207At Snorro! du, og Saxo! af jer Grav
Igjen opstod og tog jer Vandringsstav,
Og gik i Land omkring, saagodt I Gamle kunde;
I snakkede nu Dansk paa Jeres Sønners Viis
Med hver en Adelsmand, hver Rosenkrands og Friis,
I gjæsted, hvor I kom, hver Borger og hver Bonde,

Og satte Jer paa Bænk for Enden af hans Bord
Og glæded ham i Sind med Jeres snilde Ord.
Da var det og at du, vor store Christians Moder!
Da Tyge du engang besøgde paa hans Hveen,
Med Mester Anders om de gamle Syngenoder
Saa ivrig skifted Ord, som om en Ædelsteen
Med Straaleglands der sad i hver en gammel Tone,
Og du dig ønsked den til Smykke i din Krone.
Du fik dem, deelte ud til Frøkener og Fruer,
Paa gammel Dronningviis, og du endnu dem har;
Thi Stads saa gammeldags er ei for vore Fruer.
Kun for at smile af hvad Oldemødre bar,
Vi gjemme dem endnu, de gamle Kjæmpeviser,
Som ikkun Kjærlighed og Mod og Troskab priser,
Saadan som de saae ud i gamle Arilds Tid;
Thi gamle Arild sad just i de samme Dage
Og sanked paa Dragsholm med sindrig Kløgt og Flid,
Hvad der af Sagn og Skrift om Danmark var tilbage.
Da fjerde Christian ved Calmar stred og vandt,
Der Dannebrog igjen sig løfted under Ø,
|A:208Da Kjæmpen Frederiksborg opvoxte udi Sø,
Da Grønland Lindenov og Edda Brynjulf fandt;
Da fandtes og en Mand som kunde sjunge
Om slig Bedrift, og medens Arbo sang
Med hellig Aand om Skaberværkets Gang,
Da rørte du, Lyskander, kjæk din Tunge
Om Verdens Herrers Værk; det bedre du forstod,
End dem at elske op af Danmarks Kongerod.

9 Nu nærmed Svensken sig til Kjøbenhavn,
Den stod som Adelsmand og vandt sig Adelsnavn;
Men skjønt det end var Dag, var det dog blevet silde.
En større Frændeflok alt havde Anders Bilde,
End, danske Præstemand! du store Henrik Gerner;
Men derfor og din Daad var større end din Sang.
O, brave Syv! hvad hjelper det du værner
Saa trofast om det gamle Dannersprog,
Som du fra Stevns saae dine Juler værne
I Kjøgebugt om gamle Dannebrog?
Seer du Torfæus hist! Han bryder nu sin Hjerne,
For som Stephanius, og Vorm, og Bartholin,
At grave ned igjen, hvad der er nys opgravet,
Begrave Nordens Sagn og Saga i Latin.

10 En Røg saa gloende jo stiger hist af Havet,
Og i den klarlig seer jeg Danmarks røde Flag,

|A:209Det vaier stolt paa store Høitidsdag;
Herr Sehsted har en Søn sig avlet under Ø,
Som har det store Kaar, at han skal aldrig dø;
Det svor du Sorterup til Gud og Fædreland;
Jeg har den faste Tro, at Eden vorder sand,
Sønnen har paa danske Bølger vandret,
Skjøndt han sit Navn, som Tiden, har forandret;
Han først hed Tordenskjold, han sidst hed Villemoes.

11 O Sorterup! din Alders sidste danske Mand,
Som digted høit og kjækt om Danmarks Helteroes
Saa sorrigfuld du stod i sjunkne Fædreland,
Begreb det ei hvorfor kun Viser om Krysilles,
Som blødne meer end skjærpe Mandemod,
Om Paars og Synderen, som maa for Bøddel stilles
I Danmarks Egelund sig mærke, høre lod;
O hørte du da ei fra Skaane høie Rygte
Om Dannerhæren, som for Stenbuk maatte flygte;
O, føelte du det ei, alt Gammelt var forbi,
Den gamle Christendom, og Kraft og Poesie?
Ja, Christus selv ei meer i Straaleglands
Saa herlig stod for Sjælens Skuesands,
I tvende Sekler dæmpet var den Lue,
Som Luther tændte under Himlens Bue.
Ei til Bedrift var Tiden længer dygtig,
|A:210Og, Holberg, du var til dens Færd for stor.
Hvad var tilovers da? kun det at spotte kløgtig,
Med Sorgen dybt i Sind at mæle Latters Ord.
Saa tro da ei, du Martyr, jeg er blind,
For hvad du var, og hvad du maatte være,
Nei ikkun da jeg harmes udi Sind,
Naar sløve Flok vil skoggre dig til Ære,
Som mindste Glimt ei af din Aand kan see,
Som mener fræk, dit Maal kun var i Livet,
Hvad deres er, at nyde og at lee!
Et andet Syn af Herren mig blev givet;
Jeg veed det vist, at hver en kraftig Aand,
I sig forener Alt, hvad i hans Tid og Folk
Der findes vidt adspredt, i Enkelthedens Baand;
Saa var og du *din* Tids, *dit* Nordens sanddru Tolk;
Men det, som med sig selv Forening kun kan avle,
Det ubekjendte Tal paa Aandens Regnetavle,
Det genialske Blik var Herrens og dit eget.

12 Saa skal jeg da forlade dig saa rolig,
Du underfulde, lyse Guddomsbolig?

Ja, rolig vel: thi nu for vist jeg veed,
At Christus lever i al Evighed;
Men dog med Taarer i det vaade Øie;
Thi hvilken Dansk kan stande her urørt?
|A:211Paa hvilken Dansk kan Øiet blive tørt
Ved Valdemars og ved Christoffers Leie?
Vel Dannekongers Been sig hvile andensteds,
Ja ligge hist og her end tættere i Kreds;
Men! Sorøs Guddomshus! det var dog kun i dig
At Fædrene begrov det hele Danmarks Liig.
Fra Leire kun til Roskild Harald flytted,
Og Kongehøi med Kirkejord ombytted;
End Danmark straaled i sin fulde Glands,
Og trende Riger gik om Knud i Dands.
Fra Estrids Søn til store Valdemar
En Kløft heel dyb der er at overspringe,
I Roeskild ligger Svend, i Ringsted Valdemar,
For gamle Danmarks Liig begyndte det at ringe.
Den anden Valdemar man Seiernavnet gav,
Han planted røde Kors ved gamle Danmarks Grav.
Som Frodes, Liget blev end ført omkring enstund,
Indtil det her nedsank i Sorøs Kirkegrund.
Dog, slig en Kjæmpe ei saa snart kan rolig sove,
Som Gjenfærd see vi ham endnu engang sig vove,
Ved Midnat op af Grav og kaldes Valdemar,
Han gaaer som det var Dag, og som ei død han var;
Dog Døden rædsom, mørk, i Øiet malet staaer.
Der Timen er forbi, igjen i Grav han gaaer,
Og kun forgjæves vil en trolddomskyndig Vole
Ham mane op igjen paa trende Kongestole:
|A:212Han kommer som et Barn, som hellig Olafs Skygge,
Kun for at i sin Grav trekronet han kan bygge.

13 Nu længe vi i Kirken have dvælet,
Det Døde til os Levende har mælet
Om nære Frændskab i den svundne Tid
Imellem Tro og Sang og kraftig Id.
Det samme vil og vore Ætmænd finde;
O lader det ei gange os af Minde!
Dog stille! end det Døde til os mæler,
En hellig Aand det døde Malm besjæler:
O hører ei I hvad det er som toner
Fra Hvælvingen? det er om vor Forsoner.
Ved Midnatstid, da blev vor Frelser født,
Til Verdens Trøst, som ellers var forødt.
O gid I dette Ord i Hjertet vilde gjemme,

Da maatte frit hvert andet I forglemme,
Thi kun i Ham der gives Salighed,
For alle dem der af Hans Fødsel veed.

|A:213

Julesang.

1 Op, alle Christne! stemmer i!
Om Christus vil vi sjunge,
Med Sjæl og Hjerte sjunge vi,
Alt som med Mund og Tunge,
Og prise Herrens Kjærlighed,
Som sendte os fra Himlen ned
Sin elskede Eenbaarne.

2 Naar saae man før det Underværk,
At Stjerner maa nedskride,
Og Soel opgaae saa klar og stærk
Ved dybe Midnatstide!
O Midnat! lysere du er
End nogen Dag med Straaleskjær
Fra Verdens første Morgen.

3 |A:214O Foraarssoel! din Magt er stor,
Naar Sneen du mon smelte,
Du løser ud den fangne Jord
Af Isens haarde Belte;
Alt paa din Straales Vennebud
Af Kvisten springer Knoppen ud
Og Blomsten op af Jorden.

4 Dog aldrig med den Vintersoel
Du vove dig at maale,
Som klar, da Midnatshanen gol,
Opgik med gyldne Straale!
Kun Billed er din stolte Pragt,
Kun Skygge er din store Magt,
Af den, af Kongesolen.

5 Alt som et Liig foruden Aand
Var Jorden at beskue,

I Satans Mørke, Syndens Baand
Den svarlig maatte grue:
Ei voxte nogen Blomst derpaa,
Thi Dødens Iis den knuged saa,
At Intet spire kunde.

6 |A:215Da kom du, Soel, o Jesu sød!
Dig fulgte Guddomsstørke,
Med den du Syndens Lænker brød,
Adsplitted Satans Mørke,
Og Dødens Iis saa stærk og kold,
Den onde Fjendes Herreskjold,
Du med din Straale smelted.

7 Slet ingen Vraa er nu saa mørk,
Du den jo kan oplyse,
Saa vildsom er slet ingen Ørk,
At Vei du jo kan vise;
Saa lys er ingen Kongehald,
Saa lys er ingen Hjerneskal,
At de dig kan undvære.

8 Saa skin da, gyldne Soel saa klar,
Foruden Aar og Alder!
Din Straale og den Størke har,
At Blomster den opkalder;
Thi Kjærlighed og Haab, og Tro,
Det er den Blomst, som nu mon gro
Trefoldig, høit mod Himlen.

9 |A:216Den Blomst, som paa dit Bud opkom,
Ei Mage her kan finde,
For Hjertet er den Lægedom,
Den visner ingensinde,
Og hvo den først beskuer ret,
Han af det Syn ei vorder træt,
For han i Graven synker.

10 Naar Iis optøes af Solens Glød,
Den vorder frugtbar Væde,
Saaledes maa nu og vor Død
Forvandle sig til Glæde;
Thi Tro og Haab, og Kjærlighed
Opgroe til Liv og Salighed
Af Dødens løste Vande.

11 Saa hav da Tak, o Herre from,
For Lys og Blomst tillige!
Fordi du som en Frelser kom
Til faldne Jorderige!
O lad os paa din Fødselsfest
Dig takke, som du takkes bedst,
Ved Tro i rene Hjerter!

12 |A:217Og, Frelser, naar saamangengang
I Midnatsmulm vi vanke,
Forført af Lysters Trolddomssang,
Forvildet af vor Tanke;
O, fødes da hos os paa ny!
Forsmaa ei Hjertets ringe Ly!
Tilgiv hver daarlig Tanke!

13 Ja, derfor du, o Frelsermand!
Dig lod i Krybben lægge,
Imellem Dyr med Uforstand,
Alt inden ringe Vægge.
Dit Tegn det var i svundne Tid
Hvergang du dig gjenfødte blid;
Du altid *saa* vil fødes.

|A:218

Tillæg.

Det er ingenlunde Uskjels at disse Blik paa Christendom og Krønike føre Navn af *Nytaarsnat,* thi dette Ord udtrykker i alle Maader deres Vilkaar. Først er det aabenbart at denne lille Bog er skrevet og udgivet paa Grændsen af mit Levnets tvende Aar, det saae jeg dengang allerede, og sagde derfor at dens Fortale var ei saameget Fortale til de efterfølgende Riim, som, tilligemed dem, Fortalen til mit følgende Liv. Men just heraf følger en anden Lighed mellem Nytaarsnat og denne Bogs Indhold, thi som mit Stade var, saa var mit Syn. Det er en gammel Troe om Nytaarsnat, at alle det tilkommende Aars Hændelser lade sig i den forbilledlig tilsyne, men i saa forblommet Skikkelse at der skal egne Øine til at see de fleste og en egen Konst til dem at samle og udlægge; det er nu ikke Timen her at sige, om og man vidste, hvad jeg ikke veed, Beskeed om hvad det gamle Ord kan have i og paa sig, men det er vist, at der er i

Menneskens og allermeest i Skjaldens Levnet slig en Nytaarsnat, da Livets Billede staaer dunkelt for hans Øine, i mangfoldig Skikkelse, og rører ham heel underlig, og er han Skjald saa han kan ret indbilde sig de Syn og afbilde dem i Ord og Toner, da kunde og et opladt Søndagsøie saa nogenlunde gjætte sig til hans Bedrift, saavidt den maatte rimeligen følge, thi det kunde Ingen just saa lige vide om hans |A:219Levnet vilde sande, hvad han førde i sit Skjold. Nu mener jeg, at ligesom den lille Bog er skrevet i en Nytaarsnat, saa er den selv en saadan, og for mit Øie staaer i den et underlig forsamlet Billede af hvad jeg var og hvad jeg er, af hvad jeg gjorde og af hvad jeg haver end tilbage; men at ei dette stod mig klart for Øie, imens jeg selv stod i den stjerneklare Vinternat, det kan man vide ogsaa deraf, at det da havde været mig umuligt at tale og at siunge saa.

Bogen begynder med en lille Sang til min gamle Fader, som blev Jubellærer i de samme Dage og var en af de faa overblevne Guds Ords Tjenere, som var Præst i Morten Luthers og de gamle Dages christelige Aand, og mens jeg stirrede paa Sølverkrandsen om det gamle Præstehoved, da maatte Øiet sagtens see et Glimt af den usynlige Guldkrone i det Høie, og kjedes ved al Verdens forfængelige Væsen, ja selv ved Laurbærkrandsen og det tomme Gjøgleværk som Verden gav Udødeligheds Navn, og Tungen maatte sjunge;

Laurbærkrandsen har jeg beilet til,
Men ei meer jeg tragter den at vinde,
Hvad er vel et borget Farvespil,
Hvad en Krands, som Mennesker kan binde,
Hvad er Kløgt og hvad er alt paa Jord
Med det rene, klare Guddoms Ord?
Derfor skal min Sang nu ene tone
Til Hans Priis, som steeg fra Himlen ned,
Som os vilde med vor Gud forsone,
Skjænke os en salig Evighed.

|A:220Vel maatte det i slige Timer falde mig paa Sinde, at død var Morten Luther, den Aand, som gjennem ham oplivede Kirken, bortsvævet, at før kunde Ingen tænke paa at vandre til hans Grav for at komme ham ihu, ei kunde man ønske at give den livløse Steen hans Navn i Gjemme før de hule, klangfulde Stene havde holdt op at velsigne hans Minde og gjentage hans Psalmers hellige Toner. Vel maatte jeg fra det høie Stade paa Morten Luthers Grav see store Vidnesbyrd, om hvilken Kraft Guds rene Ord mon eie og kundgjorde i de forbigangne Dage, see den nærværende Tid i sin hele Krøblingskikkelse, stolt i sine glimrende Pjalter af sin egen Usselhed og Skjændsel; vel maatte jeg føle en brændende Længsel efter at see

det kraftige Ord atter vandre paa Veirets Vinger, og indaande Liv og Mod og Kraft i den døende Slægt, men og maatte jeg stande nedbøiet, forsagt, naar jeg spurgte hvorledes? og Intet kunde trøste mig uden Tanken om den Guds høie Fred og Jesu Christi Kraft, hvis Spor jeg saae paa Tidens Bølger, uden dog ret at føle dem inden i mit eget Hjerte. Derfor bad jeg Oldingen

Medens du kan tale Herrens Ord,
Og fra Altret i hans Navn velsigne,
Lys Velsignelsen da over mig,
At min Tro de Helliges maa ligne,
Løfte mig til Christ i Himmerig:

|A:221Himlens Herre det alene veed,
Hvad sig i min Sjel saa stærkt bevæger,
Det dog veed du, Fader! Herrens Fred
Er det Eneste paa Jord, som kvæger,
Lys den over mig i Jesu Navn!
Rolig da mod Himlens sikkre Havn
Skal jeg stævne over Livets Bølger,
Lad dem løfte sig med Skum og Brag!
Tryg jeg er, naar mig min Jesus følger,
Lys og Kraft Han er endnu i Dag.

Takket være den hensovne Olding! han lysde Herrens Velsignelse over mig, Takket være den Guders Gud evindelig! Han skjænkede mig den. Alt have Verdens Bølger løftet sig med Skum og Brag imod mig, og det er vel kun lidet imod hvad som forestaaer, men hidindtil haver Herren hjulpet og gjort store Ting imod mig, og naar jeg skal see de større Trængsler, da skal jeg og see større Ting end disse, tryg jeg er, thi mig min Jesus følger, Lys og Liv Han er endnu i Dag, og Han er i al Evighed den Samme.

Fortalen giver tilkjende hvorledes jeg saae ud over Livet, og i hvilket Lys jeg nu betragtede Menneskets indvortes og udvortes Rørelse i Støvet, den gav og tilkjende, at det var mit fulde Alvor, med al den Kraft, Gud vilde forlene at gribe ind i Tidens Hjul, og hjelpe til, om det var muligt at dreie det tilbage til de gamle Stier. Nedkaste mig, sagde jeg, i den brusende Strøm, det maae jeg, henrive mig mægter den ei, men om den |A:222skal lukke sig over mig, derfor raader den Evige. Paa Randen af det bundløse Svælg, mod hvilket Tidsalderen blind fremhaster, der vil jeg stande, jeg vil udspænde for den sit eget Billede, og ved Siden vil jeg stille de tvende Blus: Herrens Ord og de forbigangne Tiders Vidnesbyrd. Kalde og varsle i Herrens Navn, det vil jeg, saalænge Han forlener mig Kraft og tillader mig at opløfte Røsten, thi Hans er Magten og Æren i al Evighed.

Det er klart at jeg nu vidste hvad jeg skulde troe og gjøre, *hvor* Kraften var at finde og *Hvis* Æren skulde være; men de Riim som følge efter kunde vel lært en ret opmærksom Christen, hvad jeg maatte lære i en haardere Skole, at man kan vide Meget, som man hverken føler eller følger, eller dog kun halvt; thi Rimene vise, at jeg endnu lagde megen Vægt paa Troen *af den Grund* at den er den eneste Rod hvoraf et aandeligt Træ med livlige Safter, med stærke Grene og deilige Frugter, kan *timelig* opvoxe, at Bekymringen for Sjælen og dens evige Salighed, min egen og Næstens; var endnu heel ringe, men min Lyst til at tækkes Verden endnu dygtig stor.

Nu at tale et Par Ord om hvert Riim især, da sees lettelig at det om Livets Æbler er en heel underlig Blanding af verdslig og christelig Tale, men ogsaa et sanddru Billede af Nytaarsnatten i mit Inderste, thi gjennem Mythesløret skimtes Morgenrøden, paa Valhals Tag staaer Korsets Tegn som Seiersbanneret |A:223til Ragnaroke, men Odin tømmer end Guldbægeret med Saga, og Einherierne drikke rolig Suttungs Mjød paa Valhals Bænke; rørde de sig end paa Jorden, da spurgtes vel ei saa stort om Korset, mægtede Idunnas Æbler at trylle Mere frem end store Skygger, at trylle Liv og Kraft og Vid og Sang i Dødningen, da spurgtes vel ei saa stort efter Æblet fra Guds sande Paradis; thi det er klart der *lides ei* men strides ikkun kjæmpeligen under Korset, det er ei Korset selv, men kun dets Tegn i Dannebraag, der skygger over Valhal, der er intet Spor dertil at Syndens Legeme skal først korsfæstes, før Aandens Legeme kan staae forklaret op, det skal ikkun lemlæstes ved et Pederssværd, og Livets Æble skal gjenføde os, før Giften er uddraget under Pine. Kort sagt, det Kors er sat saa høit, at Valhals Kjæmper, kan, uden sig at bøie indgaae i Gimle, naar de kun med Sværdet hilse for det og primsigne sig, og troe at det er Thors den rette Hammer hvis Størke underlig er deelt imellem dem, og knuser Midgardsormen, uden at dens Gift kan skade os. Visselig kunde jeg selv have det behov hvad Rimet siger:

O! lader os vandre til Gravene ind,
Hvor Fædrenes Aander omsvæve
Der bøies maaskee det hovmodige Sind
Saa Troen sig mægter *at hæve*.

Skal der nu endelig meldes et Ord om den Betydning som her er lagt i den gamle Mythe om Idun|A:224nas Æbler, og om hendes Fangenskab hos Thurserne, da skjønner jeg ei rettere, end at den ei er langt fra Sandhed, det behøves kun at see Idunna ei som Skjaldskabs i sin Udøvelse, thi Billedet derfor var Bragur, men som dens Hjerte og Liv, der vakde Begeistringen, thi hun var Bragurs Viv; og Meget var at sige om den underlige Dybde som findes i saamangen nordisk Mythe, men her er Stedet ei, thi vel staae alle

disse Myther som Sphinxer uden for den danske Kirkedør, men de forstaaes kun, naar de beskues høit fra Choret gjennem Kirkeruden, og saavidt ere vi end ingenlunde, det falder os nu først paa Sinde, det var vel godt, ifald man lavede sig til at gaae i Kirke.

Nu følger da det andet Riim og kaldes Sorø Kirke, og det skal da afbilde Kirkegangen, som det ogsaa gjør, thi Gangen var som Sangen, ei til Opbyggelse, men et Besøg ved Heltegravene derinde, en Vandring gjennem Kirkens Vaabenhuus, med Øiet heftet paa de skjønne Farver i hvilke Lyset bryder sig naar det bestraaler Korsets Tegn paa Jord. Det røber ogsaa Rimet flux, at vi er kun i Vaabenhuset, thi knap giver Øiet sig Tid til at kaste et flygtigt Blik paa Altret, og iler med at fæste sig paa Vaabenkrandsen under hvalvte Bue, som smykker Muren med sit Farvespil, og det er disse Vaabener, og Ravnebanneret fra Hedenold, og Dannebraag paa røde Val og over Bølgen blaa, og Sagas Skjoldmænd og Bragurs Billedværk, paa hvilke Øiet |A:225næsten hele Tiden hviler. Tabt af Syne er nu Sneblomsten som ene kan bestaae naar hver jordisk Blomst forgaaer, glemte synes nu de sande Ord:

Farven er kun Skin af brudte Straale,
Farveløs er Straalens rene Glands,
Og naar Øiet lærer den at taale,
Vorder Blomsten til en Straalekrands.

Dette er ikke her videre at udlægge stykkeviis, de Vaagne see det selv, og for Sovende er Lyset spildt, men det er ganske mærkeligt, at jeg henstirrede paa Palnatoke som det Forbillede, jeg havde Lyst at ligne, kun med den Forskjel at det, som brast for ham skulde lykkes mig, fordi jeg havde i det stærke Jesu Navn den Talerune til at opvække Døde, som han forgjæves ledte om i Vegtams Runer, ja, et christent Jomsborg, en Borg med stærke, kolde Kjæmper, som vandrede til Golgata, mest kun for at finde Dannebraag, som stirrede paa Zions Tempel mest kun for at frydes ved de favre Lignelser, kun for at styrkes ved de Livets Aandepust der susede fra Choret, som kun forsagede det bløde Levnet og de lave Lyster og Sjælens Hovmod for at hovmode sig i Aanden; en saadan Borg, et saadant christent Vaabenhus det var min Lyst, det var hvad jeg kaldte Christi Kirke, Ved stolte Kjæmpeskridt og ei ved ydmygt Knæfald meende jeg at komme Herren nær, og jeg indbildte mig, at Vingerne, jeg dog kun saae, var mine, enddog de voxe kun, naar Himmelfuglen avles og elskes op i Kjærlighed. Paa dette Stade |A:226maatte Sorø Kirke drage Øiet ret besynderligen til sig, thi den er selv et Vaabenhus i alle Maader, det siger Vaabenkrandsen paa dens Mure, det see vi paa Liigstenene tillige, thi ret som det var Skik i gamle Dage at Degn og *Kirkeværger* fandt i Vaabenhuset deres Leie, saa maa det falde os paa Sinde, at Absalon var meer en

Kirkeværger og en Kirkesanger end en Biskop, og at hartad alle de Navnkundige, hvis Støv nedlagdes her, var slige Folk, som havde ikkun lidt med Herrens Huus at gjøre, og havde lidet eller intet Godt forskyldt af Kirken, men var dog formedelst Embed eller Hoved af den Stand at Ingen vilde lægge dem hos menig Mand. End deri ligner denne Kirke Vaabenhusene, at den som de, er bygget sidst, først bygdes i Roskilde den Hellig Trefoldigheds Kirke det er *Choret,* saa Fruekirke udi Ringsted, som siden kaldtes efter Knud Martyr, det er Kirkestuen, og tilsidst Sanct Jacobs Huus i Sorø, det er Vaabenhuset. At Kongebenene og flyttede i samme Orden, det vidner Saga, og det siger Rimet, men hvi Margrethe ikke blev i Søer, det kunde Rimet ikke sige, thi hun bedrev jo intet Kjæmpeværk.

Nu er kun det tilsidst at mærke, at saameget Øiet og skottede endnu til Verden, til dens Glimmer og dens Dom, saa blændedes det dog ei længere af Glimmeren i Valdemarers Dage, det saae i dem kun røde Kors som plantedes paa Danmarks Gravstie, og Øret hørte det i Ringsted ringe for Danmarks Liig, |A:227og Øiet saae at det blev ikke atter Dag med Valdemar, endskjøndt han meende det, og kaldtes saa; og endelig, da Timen skrider og Vaabenkrandsens Drape er udsjunget, da vender Øiet sig til Hvælvingen, og kommer Himmelen ihu, og Rimet mindes som ved Midnatsklokken om at det var Kirkegang der skulde holdes, og udbryder:

Ved Midnatstid, da blev vor Frelser født
Til Verdens Trøst, som ellers var forødt,
O! gid I dette Ord i Hjertet vilde gjemme!
Da maatte frit hvert andet I forglemme,
Thi kun i Ham der gives Salighed
For alle dem, der af Hans Fødsel veed.

Jeg kommer det ihu, hvad Kamp det kostede at føie disse Ord til Rimet; thi det er ingen Sag at sjunge høit i Billedtoner om Herrens Majestæt, og om de glimrende Bedrifter som virkedes i Jesu Navn paa Jorderig, det kan endog en hedensk Skjald, naar han kun i Begeistringen hengive sig til Synet, men i enfoldige Ord at knæle for den lidende Forsoner og sige Verden det i Øinene, at der er ikke Salighed i nogen Anden, det koster Overvindelse, saalænge man endnu har Verden kjær og frygter for dens Had og Spot. Dog, Gud skee Lov! jeg vandt og sagde Ordet, og derfor ene er det Rim Forbillede paa Kirkegang.

Det tredie Riim er en Julesang og her maa vi da spørge om Psalmetonen, men vi spørge kun forgjæves, den er der ikke, der er hartad intet Spor af |A:228den Aand og Salvelse, som antænder og glæder vort Hjerte i Luthers og Kingos Høitidspsalmer, det er ingen Psalme, men det er dog et Suk efter Psalmetonen, som efter Frelserens Fødsel i Hjertet, og Hans rene Troes Gjenfødelse i

Verden. Sangen vover dog at bekjende gamle Christnes Troe, at der Jesus kom:

Alt som et Liig foruden Aand
Var Jorden at beskue,
I Satans Mørke, Syndens Baand
Den svarlig maatte grue.

Den bekjender dog at *Kjærlighed* maa være Blomstens Kroner som voxer op i christen Jord, og Hjertet følde dog sin Afmagt og Besmittelse, der Tungen sang:

Og, Frelser? naar saamangengang
I Midnatsmulm vi vanke,
Forført af Lysters Troldomssang
Forvildet af vor Tanke,
O! fødes da hos os paa ny!
Forsmaa ei Hjertets ringe Ly!
Tilgiv hver daarlig Tanke!

Ja derfor Du, o Frelsermand!
Dig lod i Krybben lægge
Imellem Dyr med Uforstand
Alt inden ringe Vægge,
Dit Tegn det var i svundne Tid
Hvergang Du dig gienfødte blid
Du altid *saa* vil fødes.

|A:229Her er en Ahnelse af Psalmetonen, en mat Forklang i Nytaarsnat af en Julepsalme, som jeg ei endnu har kunnet synge.

De hellige tre Konger.

(En Barnesang.)

1 Deilig er den Himmel blaa,
Lyst det er, at see derpaa,
Hvor de gyldne Stjerner blinke,
Hvor de smile, hvor de vinke,
Os fra Jorden op til sig.

2 Kommer Smaa, og hører til!
Jeg for eder sjunge vil

Om saa lys og mild en Stjerne,
Jeg det veed, I høre gjerne:
Himlen hører eder til.

3 |A:230Det var midt i Julenat,
Hver en Stjerne glimted mat,
Men med Eet der blev at skue
En saa klar paa Himlens Bue,
Som en liden Stjernesoel.

4 Langt herfra i Østerland
Stod en gammel Stjernemand,
Saae fra Taarnet vist paa Himlen.
Saae det Lys i Stjernevrimlen,
Blev i Sind saa barneglad.

5 Naar den Stjerne lys og blid
Sig lod see ved Midnatstid,
Var det Sagn fra gamle Dage,
At en Konge uden Mage
Skulde fødes paa vor Jord.

6 Derfor blev i Østerland
Nu saa glad den gamle Mand;
Thi han vilde dog saa gjerne
See den lyse Kongestjerne,
Før han lagdes i sin Grav.

7 |A:231Han gik til sin Konges Slot,
Kongen kjendte ham saa godt,
Hørte og med Hjertens Glæde,
At det Lys var nu tilstæde,
Hvorom gamle Spaadom lød.

8 Han med Søn og Stjernemand
Flux uddrog af Østerland,
For den Konge at oplede,
For den Konge at tilbede,
Som var født i samme Stund.

9 Klare Stjerne ledte dem
Lige til Jerusalem,
Kongens Slot de gik at finde,
Der var vel en Konge inde,
Men ei den de ledte om.

10 Klare Stjerne hasted frem,
Ledte dem til Betlehem,
Over Hytten lav og lille
Stod saa pludselig den stille,
Straalede saa lyst og mildt.

11 |A:232Glade udi Sjæl og Sind
Ginge de i Hytten ind,
Der var ingen Kongetrone,
Der kun sad en fattig Kone,
Vugged Barnet i sit Skjød.

12 Østerlands de vise Mænd
Fandt dog Stjernen der igjen,
Som de skued i det Høie,
Thi i Barnets milde Øie
Funklende og klar den sad.

13 Den var dem et Tegn saa vist,
At de saae den sande Krist,
Derfor nejed de sig glade,
Offrede paa gyldne Fade
Røgelse med søden Lugt.

14 Vil I Smaa ei ogsaa gjerne
See den lyse milde Stjerne,
For den Konge dybt Jer neie,
Som Guds Rige har i Eie,
Og vil lukke jer derind?

15 |A:233Seer Jer til den Himmel blaa,
Med de gyldne Stjerner paa!
Der den Stjerne ei I finde,
Men den er dog vist derinde:
Over Jesu Kongestoel.

16 Thi det Barn som var paa Jord,
Blevet er en Konge stor,
Og han sidder nu deroppe,
Over alle Stjernetoppe
Hos Gud Faders høire Haand.

17 Neier eder kun, I Smaa!
Han fra Himlen seer derpaa.
Sender ham med Hjertensglæde
Lov og Priis til høie Sæde!

Det er Røgelse for ham.

18 Stjernen ledte vise Mænd
Til nyfødte Konge hen,
I har og en saadan Stjerne,
Og naar I den følge gjerne,
Komme I til Jesum vist.

19 |A:234Denne Stjerne, lys og mild,
Som kan aldrig lede vild,
Er hans Guddomsord det klare,
Som han lod os aabenbare
Til at lyse for vor Fod.

Tillæg.

Ligesom dette lille Riim er skrevet paa samme Tid som de i Nytaarsnat, saa hører det og til dem og burde sluttet Bogen, som et Glimt af barnlig Aand og christelig Juleglæde, og som et Glimt af de Viise fra Østen, der atter engang vil komme, og neie for den spæde, Nyfødte, for den gjenfødte Christendom. At Sandheden om hine Vise er blandet med en Gjætning, det minder og om Nytaarsnat. Verset er indrykket i Sandsigeren No. 12 med en Forerindring om historiske Psalmer og deres Savn i den ny Psalmebog, men saa sand Paastanden og saa retmæssig Anken monne være, fortjener end den Tale derom dog ei Gjentagelse.

|A:235

Anholtstoget.

1 Hvorledes? er det ikke Danmarks Baade,
Som væbnede henstævne hist paa Sø
Mod Anholts Kyst! o hvilken sælsom Gaade!
Vil Danske stride mod den danske Ø?

2 Forundres ei, men vend dit Øie did,
Hvor før sig løftede fra Taarnets Tinde
Det klare Skin ved skumle Midnatstid,

For venlig om de blinde Skjær at minde!
Der vaier nu hiint Søuhyres Flag,
Og snarlig vil Kartovers Tordenbrag
Forkynde Troldene, som feige lure
Med tændte Lunter bag de høie Mure,
For Ild og Død af Svælget at udlyne,
Naar Dannebrog sig lader kjæk tilsyne,
Og høit sig løfter paa sin egen Grund.
Ja, seer du hist, hvor op fra Havets Bund
|A:236Sig Skummet vælter bag de bretske Snekker,
Hvor Stridsmænd vrimle paa de høie Dækker!
En Kamp hel varm her gives at bestaa
For danske Mænd og deres Baade smaa.

3 Men siig mig dog, er Taarnet hist paa Sand
Og Kysterne i fjerne Engelland
Et Hlidskjalf vel, hvorfra det klare Øie
Kan overskue Hav og Jord saa nøie?
Hvad heller er de danske Aareslag
En Lyd som den af Herrens egen Tunge:
Thi ikkun den, trods Bølgens hule Brag,
Kan over Hav i fjerne Bjerge runge.

4 O, spørg ei saa! ak, veed du det da ei,
At Storbritanien er Angurbode,
At Midgardsormen, hendes fule Søn
Omvinder lumskelig den hele Klode,
At han, den sledske, lede Helveddrage,
Som ruger over stjaalne Dynger Guld,
Har ført Afguderiets Tid tilbage,
Og reist et Alter af det røde Muld,
Hvor Jordens Folkefærd med Andagt knæle,
Opoffre blinde deres arme Sjæle,
Og som en Tilgift Tro og Fædreland;
Uhyret hvisler over brede Strand
|A:237Hvad Afgudsflokken ham i Løn forraader,
Den gamle Hex forstaaer at skjelne Røsten,
Der suser hjem fra Syden og fra Østen,
Og fra det høie Norden.

5 Ak! fra Nord!
Saa druknede da alt den stærke Thor
I Ormens Gift og kunde den ei fælde!
Hvad Fædrene af Bretlands usle Trælle
Sig kjøbte mandelig for skarpe Staal,
Det tigge Sønnerne paa Trælleviis af Naade,

Ved deres eget Blod til Ormen at forraade.
O, visselig har Gud sin Vredes Skaal
Udøst, hvor før Velsignelsernes Vædske
Fra Himlen drypped over kolde Nord,
Da nu med Guld kun Sjælene sig lædske,
Og slige Tidsler voxe op af Jord!

6 Ja, hvad var det, som før bevared Blodet
Saa klart og sundt i Aarerne det flød?
Hvad var det vel, der saa oplived Modet,
At hæderlig det leved gjennem Død?
Hvad andet vel end rene Himmelluft,
Som splittede hver giftig, jordisk Taage,
Hvad andet vel end Himmelurtens Duft,
Der flux forjog fra tunge Øielaage
|A:238Den dorske Søvn med sine onde Drømme!
Da Øiet klart den falske Slange saae,
Som hyllet under Blomsterteppet laa;
Da løfted det sig over Støvets Vrimmel
Og stirred dristig ind i Herrens høie Himmel.
Hiint stolte Himmelsyn, som dorske vi beskue
Og kummerlig benævne Regnens Bue,
Fordi ei meer det os er Herrens Tegn,
Men kun et Farvespil af Soel og Regn,
Det høre vi vort Nordens gamle Skjalde
Med sindrig Kløgt en Bro til Himlen kalde;
Thi visselig vort Liv er slig en Bro,
Kun fra dens Top kan Øiet klart indskue
I Paradiset bag den stolte Bue;
Men steile Hvælving kan kun de bestige,
Som vide med en stærk og stadig Tro,
At det er Veien til Guds Himmerige;
De Andre kun forlyste Øiets Sands
Med Skygger og den tomme Farveglands.
De krybe om ved Buens lave Fod
Og bade, baltre sig i lunkne Flod,
Til Ebbens korte Vexelstund er omme
Og skummende de høie Bølge komme.
Da hvirvles de i Afgrundssvælget ned
Og lære skjælvende: *der er en Evighed*.
Hvor skulde *de* mod Paradiset stunde,
|A:239Tillukke Øiet for det falske Skin,
Og vandre frem med faste, raske Trin,
Som nægte ham, den Eneste, der kunde
Oplade Porten, som i første Old
Tillukkedes af Almagts stærke Finger,

Den Eneste, som mægter med sit Skjold
At værge os, naar Cherubimen svinger
Det hvasse Sværd og alle Hjerter grue
For Vredens Staal og Staalets blanke Lue?
Hvorledes kan en hellig Aand opfylde
Vantrevne Slægt, som længer ei vil hylde
Ham, Aanders Ypperste, Gud Faders Helligaand,
Som ene mægter ved sin stærke Haand
At reise os af Faldets dybe Grav,
Og skjænke os en trofast Vandringsstav,
Saa ei vi glide paa den glatte Bue!
Nei, ret som Stormene, da med vanhellig Haand
Man Herrens Plantning ødte, Anholts Land
Forvandled til ufrugtbar Flyvesand,
Saa have og de onde Lysters Storme
Europa og selv Danmark ødelagt,
Da Tro og Haab, som Kjærlighedens Vagt
Nedhuggedes; nu Rigerne som Huse
Paa Sand, ei længer staa, men rave kun;
Naar Havet voxer, og naar Storme suse,
Sig til en Grav oplader falske Grund.

7 |A:240Men, gamle Jylland, kjære Fosterfader!
Som Dreng du holdt mig i din stærke Haand,
Da tyktes det mig klart paa dine Lader
At end i dig var Guds og Nordens Aand:
Fra Øiet lyned end det gamle Mod
Naar lange Tirren hedede dit Blod,
Og rede var du til paa Jydeviis,
Som han din gamle Søn fra Nørreriis,
Og mangen Gjæv, som Saga i sin Bog
Afmalet har med favre, røde Stave,
At løfte Nakken over Trælleaag,
Og holde Voldsmænd under Tugt og Ave.
De gamle Sæder var endnu tilhuse
I Dont og Drik, i Klæder, Tungemaal:
Med Sølverlaaget pranged fulde Kruse,
Ved Barselgilde spiste du af Skaal
Dit gode Øl, som i Kong Snios Dage;
Du varmed dig ved aabne Skorsteens Ild
Og Lyseklynen skinned klar og mild
Paa dine hardtad aldrig tomme Hænder,
Hvor Ladheds Søn ei kunde mættet sig,
Der blev ved Flid og Nøisomhed du rig,
Men aldrig saae jeg du dit Hjerte lukked
For den som under Armods Byrde sukked,

Og Pauli Bud du fulgte veltilmode,
Med Ordets Tjener deelte ud dit Gode;
|A:241Det gjorde Du, fordi det Guddomsord
Han dig forkyndte fra den høie Stoel,
Endnu for dig var Livets rette Sol;
Fordi uhyklet Herrens Naadebord
Du agtede for Livets bedste Gilde.
Ak, er hos dig nu ogsaa Aanden død?
Er Hæderskrandsen som de lange Tider
Har gjennemblomstret, liflig grøn og rød,
Nu falmet dog og visnet hen omsider?
Umuligt vist, den kunde ikke prale,
Som om den bundet var i Sydens Dale
Af Laurbærløv og farverige Blommer,
Thi den som du, var magre Hedes Søn:
Kun brune Lyng og Porsen mørkegrøn,
Men blomstred derfor og ei blot en enkelt Sommer:
Den mørknedes alt under Vintersky,
Naar Vaaren kom den lysnede paa ny.
Du stolt den bar ved Oder som ved Rhin,
Da Sjællands unge Olding tabte sin.
Ja til den Gud, jeg saae dig trolig dyrke,
Jeg har det Haab, Han dig vil unde Styrke,
Saa Troldevid og Jettemagt til Trods
Du end en Stund dit stolte Arvegods
Kan gjemme trofast i din Egekiste.
Ei nogen let skal Nøglen dig fravriste,
Men vogt dig nøie for den gamle Snog,
|A:242Der som en Lysets Engel gaaer omkring
Og vil fordærve hele Jordens Ring,
At han dig ei den skal af Haand udliste.

8 Ei skuffer mig mit Haab: i røde Sand
Et sanddru Vidnesbyrd jeg seer opskrevet,
Og om end større ei din Krands er blevet,
Du med dit Blod den dog har lædsket saa,
At den kan frisk en Tørke gjennemgaa.

9 Men hvem er det, sig løfter hist i Baad?
Udkaaret er han i Guds vise Raad,
Til os i Minde at tilbagekalde
Hvad liflig kvædes om af Nordens Skjalde;
Thi stander han ei der foruden Skjold
Og uden Brynje, ret som Odins Balder,
Omsuset ei af Pile eller Spyd,
Men hel omhvinet af en værre Lyd!

De hede Kugler stævne mod hans Bryst,
Men deres Hvislen hører han med Lyst,
Det lyner trindt, men Helten dog ei falder,
De røde Blus sig ikkun sammenvinde
For hædrende at straale om hans Tinde,
Nei, bretske Loke! dine fule Raad
Forgjæves kun du Skytterne indblæser,
Et Mistiltein dig fattes til din Daad
|A:243Og ingen Hødur ganger dig tilhaande.
End ei den frygtelige Time lød,
Som skal forkynde Norden Balders Død,
Da Danmarks Aser skal i haabløs Vaande
Paa Banetuen stande, og tilbage
Fra Hel med Klippens og med Engens Klage
Forgjæves kalde ham, hvis høie Aand
Sig billedlig i Helten aabenbarer:
Den rette Baldur, som ei meer nedfarer,
Men farer høit op over alle Himle,
Naar vi forglemme Faderen i Gimle.
Den Uheldstime kommer alt for vist,
Da vi forlades af forladte Krist,
Men sikkerlig dog Himlens høie Torden
Før Herren og hans Kraft forlader Norden
Med stærke Lynslag rammer og udsletter
Din Slægt og dig, I Babels onde Jetter.

10 Dog, hvad er det? eenarmet Helten staaer!
Saa løste Kuglerne dog under Stridens Bulder,
Umærkelig en Arm fra kjække Skulder!
O nei, vidunderlig den raske Sømand staaer
Eenarmet kun, fordi os Herren vilde
Hin Odins anden Søn i ham afbilde.
|A:244Da Ulvens Broder, Midgards fule Orm
Ved Axelstad Skidbladnir vilde sluge,
Det vakkre Skib, som trodsed mangen Storm,
Og mangt et Lyn fra aabne Fjendeluge,
Saa drabelig hin Ungersvend sin Arm
I Ormens Gab indstak, som Tyr sin Haand
Nedsænkede i Fenrisulvens Strube.
Ei var tilrede snilde Alfers Baand,
Og Ormen sig bortsneg med stolte Rov:
Den bedste Eg i Dannerkongens Skov,
Men Heltens Id ei som hans Arm en Grav
Skal finde i den fule Slanges Gab:
En af de Mindestene skal den være,
Som stande tæt og fast paa Nordens Hav,

For Vidnesbyrd til sene Slægt at bære
Om Kraften som i Naade Herren gav;
For dorske Børnebørn endnu at lære,
Hvad der engang i Norden kaldtes Ære.

11 Hvor fødtes denne Helt? maaskee
Imellem gamle Norrigs Kampefjelde;
Maaskee, hvor Hekla under evig Sne,
Til Trods for den og for sin høie Ælde,
Ukjølnet staaer med Ungdomsild i Barmen?
Der fødtes og opforedes jo Han
Som ligger hist udstrakt paa Anholts Sand:
|A:245Den kiække Melsted, trindt med Liig indhegnet,
Som det en tapper Jydehøvding egned,
Naar Solen kølnes og naar Bølger fryse,
Naar Nattens Mørke ruger over Jord,
Da er det jo kun i det høie Nord,
De blanke Nordlys mægte end at lyse.

12 *O, sørgeligt, at Norden ei er heel!*
At Lemmerne ei have fælleds Sjæl
Ja at, desværre, Nogle have ingen,
At den er sjelden, som har Mod i Bringen!
Men, stolte Norrig! her du dog skal lære
At Daners Mark kan anden Grøde bære,
End skøre Ax, og Blomsten fin og spæd,
At end en Agern, Danmarks gamle Sæd,
Kan spire og saa dybe Rødder slaa,
At den i Stormen kan urokket staae,
Vel sandt, at ret som Skovens Ege svinde,
Alt sjeldnere en Helt med Egemarv
Sig løfter kjæk, men til et herligt Minde
Om svundne Old og Jyders gamle Arv
Ved Anholts Kyst du seer en Egebul,
Som dine Graner ei kan overskygge.

13 Men, kjække Jyde! vil du sige mig:
Gik Fædres Gudsfrygt og i Arv til dig?
|A:246Forlorede du uden Suk din Arm,
Og blottede du djærv din unge Barm,
Fordi, som Kristen, Trods du turde byde
Til dem der kun kan vort Paulun nedbryde,
Men ei os *selv* tilføie noget Meen;
Fordi du heller gik til Himmerige
Enarmet, ung, end at du vilde svige
Din Gud, din Eed, din Drot, dit Fædreland?

O tør jeg troe, at ei din egen Størke,
Ei Lykkens Uting, lig nedsjunkne Slægt,
Du stoled paa, og voved fræk at dyrke;
Men at du Herrens Kraft og Herrens Varetægt
Tilregner, hvad dig undtes at bestaa,
Tilregner, hvad dig undtes at undgaa?
Er det ei saa, da prise andre Skjalde
Din Idræt høit, naar du mon staae og falde!
Jeg sukker dybt i Sind og tier kvær,
Og hvad jeg sang om dig og om din Færd
Jeg da kun sang om dine gamle Fædre,
Som Gud ved dig i Graven vilde hædre.

14 Ja, danske Sømænd! som i Sund og Belt
Saa ivrig hige efter Navnet Helt,
Jeg glædtes tit, naar ved en kjæk Bedrift
I minded mig om Træk i gamle Skrift;
Men ei min Frygt jeg eder vil fordølge!
|A:247End gynge I paa samme danske Bølge,
Og tumle eder der saa kjækt og trygt,
Som eders Fædre uden Tvivl og Frygt;
Men mon I og andægtige beskue
Fra Bølgetoppen Himlens gamle Bue
Og mon for Ham I ydmyge nedknæle,
Som holder den og Stormene i Haand?
Hvad heller er det kun et Eftermæle
Og Samtids Pris hvad med hovmodig Aand
I beile til og tykkes værd at vinde?
Ak, er det saa, da er I kun et Minde,
Som med det Svundne hurtig vil forsvinde;
Et Kraftens Efterskin, som eders lave Baade
Er Efterskin af Danmarks stolte Flaade,
Som troende sig løftede mod Sky
Med høien Mast den kjække Orlogsmand,
Naar Storme reistes, ei han søgte Ly
Men droges med dem paa den vilde Strand!
Ei er det saa med eders lave Baade,
Paa glatte Flade af det stille Vand
I mægte kun med dem at roe og raade,
Naar Stormen reises, maae I søge Land.

|A:248

Tillæg.

Adskilligt kunde være at sige om disse Riim (indrykkede i Sandsigeren No. 18) nogle af de allerførste jeg skrev 1811 efter min svare Sindssygdom, men det maa være nok at bemærke, at de ere saa nær i Slægt med mit første Vers om Villemoes, som mit forandrede Indvortes tillod, thi endskjøndt Buhls Kjækhed behagede mig, saa rørte det Hele mig dog ikke inderlig, jeg skrev det Vers mere for at prøve om jeg endnu kunde synge om verdslige Bedrifter, eller vel endog for at vise at jeg kunde; det er mest koldt Phantasiespil, skjøndt derfor ikke Løgn, og det undrer mig slet ikke at Velklang og Lethed fattes.

Til Bechman.

Fortale.

En af de faa danske Præster som i dette Aarhundrede har talt Sandheds Sprog om den hartad uddøde Christendom, Hans Gram Bechman, lod endnu 1811 en liden mærkelig Tale indrykke i Sandsigeren N. 40, |A:249hvorpaa det følgende Vers er som et Svar, og jeg haaber at den christne Mand ei fortryder paa, at jeg lader Talen heel aftrykke.

Tidernes Tegn.

(En Drøm.)

Jeg drømte: det var Fasten. Jeg var i en stor Stad og gik til Kirke for at høre Fasteprædiken: Tillige syntes det mig at være til Froprædiken, meget tidlig om Morgenen; jeg undrede mig over saa tidlig at gaae i Froprædiken; men ved Drømme er der jo altid Noget underligt, som man ei kan gjøre Rede for eller finde nogen Grund til. Kirken forekom mig meget stor, en Domkirke. Indgangen til den var igjennem og under Taarnet, saa at man ved Indtrædelsen strax kunde overskue den hele store Kirke.

Jeg saae da, hvilket ellers nu er et saare siældent Syn i en Domkirke, alle Stolene paa Kirkegulvet og alle Gangene imellem

Stolene, som man siger, propfulde af Mennesker. Og hos dem alle mærkedes en stille og høitidelig Andagt.

|A:250Jeg studsede ret ved dette sieldne Syn, hvis Høitidelighed end mere forhøiedes, deels ved tvende store Lys paa Alteret, hvorfra disse paa en forunderlig Maade oplyste denne store Forsamling; deels ved en saa ordentlig og stille Sang, som jeg kunde erindre mig at være af Kingos Psalmebog. Ja! jeg kunde grangivelig mærke den Stanse, hvormed Menigheden endte, nemlig denne: "men Jesus kjendes ei" – Hvortil Choret, oppe ved Alteret med en saa ganske udtryksfuld Stemme svarede: "Thi Stolthed siger: Nei!" – Jeg blev ganske henreven af det, jeg saae og hørte.

Min Opmærksomhed blev nu ganske hendraget til Lysene paa Alteret, hvilke udbredte en saa forundringsværdig Glands over hele Menigheden og Kirken.

Det ene Lys, det største, der stod noget foran eller nærmere, gav fra sig et klarere og renere Skin end det Andet, som og syntes at have været længere tændt. Men det forreste eller nærmeste Lyses større og renere Glands frembragte med det bageste Lyses Skin et saa forunderligt Skjær, at man ei allene kunde see foran sig; men i dette Skjær, som i et Speil, kunde man tillige see Alting omkring sig og bagved sig. Jeg faldt i stor Forundring her|A:251over. Hidtil havde jeg kun lagt Mærke til Lysene og Menigheden og Sangen.

Men ved nøiere at give Agt paa Lysene og det omtalte Skjær, blev jeg nu videre vaer, at det rundt omkring ved Sidemurene i Kirken, tvertimod hvad ellers pleier at have Sted, fandtes slet ingen Stole eller saa kaldet Pulpitur, hvor Stadens høie Embedsmænd, Magistrater, Øvrigheder, Fornemme, Rige og Store, ellers pleiede at have deres Stader.

Det gjorde mig ret ondt at erfare, hvorlunde Alt dette var forsvundet af denne store Kirke; thi, tænkte jeg, fra disse ophøiede Steder havde man den allerbedste Leilighed til at beskue det herlige store Lys paa Alteret; og disse ophøiede og beskuelige Exempler havde Hoben altid taget til Efterfølgelse, hvormed Ærbødighed for Gud, og Agtelse for Mennesket, for Orden og Ret, for Pligt og Dyd dog blev holdt i Priis og gjældte Noget blandt Mennesker.

Men under disse veemodige Betragtninger blev jeg nu først vaer, at der i Pulpitur-Stolenes Sted, langs med Sidemurene, fra Choret paa høire Side, omkring til Choret paa venstre Side af Kirken, var anbragt utallige Omgange, fra Neden af opad til Hvælvingen. Det besynderligste var, at disse |A:252Omgange ei allene gik den ene oven over den anden, men de gik tillige alle i hinanden, saa at alle ginge deri frem og tilbage, op og ned, og vare udi en idelig Vanken.

Jeg faldt i den største Forundring herover. En gammel Mand, som mærkede min Forundring, sagde til mig: Disse ere Tidsaandens Helligdom eller Labyrinthen. Jeg svarede: det forstaaer jeg ikke. Nu

sagde han atter: Stiig herop, og stil dig ligefor Lyset, saa vil du faae at see. Jeg steeg nu op til ham paa en Forhøining.

Med eet hørte jeg en Lyd, som af en Mængde Ankommende: Jeg vendte mig om til Kirkedøren, den ordentlige Indgang, men see! der var Ingen. Vend dig mod Lyset, sagde den Gamle, saa skal du see.

Og nu saae jeg en stor Mængde Ankomne i Labyrinthen, hvilke vankende fordeelte dem omkring i alle Omgangene.

Jeg saae nu nøie til og see! Disse Ankomne havde i den ene Haand et stort, tykt, hvidt Lys, som af Vox, og under den anden Arm en stor Bundt sammenrullet Papiir, ganske fuldskreven med Rubrikker. Der kom tillige saadan Vind med dem, at man over den ganske Forsamling kunde fornemme denne Trækvind.

|A:253Mange strømmede henimod Choret, ligesom de vilde antænde deres Lys ved Lyset paa Alteret, men dette vilde ei lykkes. De maatte da selv anstikke dem; og nu viiste det sig, at disse store, tykke, hvide Lys vare ikke af Vox, nei! men af lutter Papiir; thi ved Anstikningen gav ethvert vel et meget stort Blus fra sig, men med det samme var det og udbrændt og i Aske.

Det forunderligste var, at Asken af ethvert saadant udblusset Lys efterlod tillige en temmelig stor sort Plæt paa Muren. Ja! det som endnu syntes næsten forunderligere, var, at der paa enhver af disse udblussede Lyses sorte Plætter stod noget at læse.

Meget begjærlig efter at vide, hvad der nu ogsaa stod at læse, saae jeg nu ganske nøie til, og fandt da: at der paa en Plæt stod: Selvraadighed; paa en anden: Indbildskhed: og paa Andre: Dydens Forvanskelse; Rets og Pligts Forvirrelse, Guds Forglemmelse, Letsindighed, Vantro, Sandselighedens Herredømme, Kaadhed og Ryggesløshed o. s. fl.

Høist forundret spurgte jeg nu den Gamle, hvilke disse Personer vare? Seer Du ikke, svarede han, at disse vilde være Verdens Oplysere og Opdragere, somme kalde dem Pædagoger. Jeg viiste |A:254nu paa de af de udblussede Papiirlys efterladte sorte Plætter med Indskrifterne paa: men han rystede med Hovedet, og i det samme hørtes fra Choret istemme: “Mørket skjuler Jorderige!”

Herpaa ankom en anden, som det syntes, langt større Skare, der saae ud til at være af alle Slags Lærde, med og uden Doctorhatte, fra Fortid og Nutid, alvorlige og lystige, i forskjellige Dragter.

Jeg forundrede mig ret over Blandingen i denne Skare; men endnu mere, da jeg saae nøiere til og see! de havde alle nogle usle smaa Lys; saadanne som man kalder Praaser, i den ene Haand; og med disse Praaser, som dog ikke alle havde lige Størrelse, vankede de hid og did, op og ned, ligesom de ville oplede noget.

Men det Sære ved disse Praaser var, at nogle havde et mat blegt guulagtigt Skin; andre havde et sort blaaligt; andre et mørkt rødagtigt og s. fl. hvorudover det, de fandt, fik et forskjelligt

Udseende, efter de Praasers Beskaffenhed man betragtede det ved.

Mange af dem lagde ogsaa Pegefingeren af den anden Haand deels paa Panden, deels paa Næsen, og deels om Hagen, hvilket gav dem en forfærdelig lærd og dybsindig Mine eller et speku|A:255lerende Udseende, hvormed de ville tiltrække sig desstørre Opmærksomhed.

Men Alle havde de det Uheld, at snart gik den Enes Praase ud, snart den Andens! Ja! snart udblæste En den Andens Praase!

Disse, sagde jeg til den Gamle, ere jo da høist ufornuftige! Hvi løbe og jage de saa omkring med deres usle Praaser, som baade lyse slet og tillige gaae snart ud, den Ene efter den Anden? Hvi lære de dog ikke eengang at blive fornuftige? Hvi ville de ei see ved det herlige store Lys paa Alteret, hvilket altid giver eens Skin fra sig, og hvorved man derfor kan see enhver Ting i sin sande Skikkelse? Nei! sagde han: dette er den periodiske Fornufts eller Fornufttroens Lys. – Jeg kunde ei forstaae dette.

Men jeg blev endnu meer forundret, da jeg saae Andre at have anbragt store Pustere, hvormed de, deels vilde udpuste Lyset paa Alteret, men dette lykkedes ikke, deels udpustede en Hoben Støv og Spindelvæv og Sligt, hvormed de rigtig nok for Mange omtaagede Lyset.

Jeg faldt i den største Forundring over alle de Kunster, som disse brugte imod Lyset paa Alteret; og dog med alt dette kunde de dog ikke holde deres egne Praaser brændende; men den ene sluk|A:256kedes efter den anden, og efterlod en Tande, som tillige gav en slem Stank fra sig, hvorved Mange bleve forvirrede.

Heel ærgerlig spurgte jeg den Gamle: hvo dog disse monne være? Disse, svarede han, naae ofte stor Anseelse i Verden, thi Verden elsker sit Eget; mange modtage ikke sjelden stor Ære og Berømmelse af Mennesker: paa Jorden holdes de for Vise; somme kalde dem Philosopher og – i det Samme stemte atter Chor i: "Længe haver Satan spundet."

Neppe var denne Choral til Ende, før en ny Skare af Ankommende viiste sig i Labyrinthen. Som det syntes, havde disse en Slags Lighed med Geistlige af alle Classer: Prælater, Bisper, Doctorer, Professorer, Præster, Lærere og Læreres Lærere, disse adspredte dem snart iblandt de Forrige ankomne; disse øvede og Kunster imod Lyset; mange havde store lange Lysesaxe, hvormed de under Paaskud af at vilde pudse Lyset, tænkte at kunne slukke det; men ogsaa dette lykkedes dog ikke. Imidlertid hindredes Mange derved fra at see ved Lyset. Nogle bukkede sig vel for Lyset, men naar man saae ret til, saa stødte de med deres Lysepudsere til Foden af Stagen og vilde dermed uformærkt ligesom undergrave, og saaledes omstyrte Lyset.

|A:257Men en stor Hob havde anbragt en kunstig Ild ligesom paa et Alter, hvor de stode og bøiede sig for. Det forunderligste var,

at Luen paa dette Alter havde snart en, snart en anden Farve. Og denne Afvexling syntes og at være beregnet paa Tillokkelighed for den nyhedslystne Hob, som lod sig henrive i letsindig Beundring over disse Forandringer; men af Luen opgik tillige en slem Dunst, der gjorde dens Tilbedere dorske og søvnagtige, saa at de siden slet ikke kunde taale eller lide at see paa det store Lys.

Jeg spurgte den Gamle om denne forunderlige Ild, der havde disse mange Farver, og udgav disse slemme Dunster, som dens Tilbedere aldeles ikke vilde eller ikke kunde mærke, men som forvirrede disse Mennesker, saa at de tabte al Lyst og ligesom havde ingen Kraft til at see ved Lyset paa Altret? Han svarede: Tys! – Dette er den mægtige Tidsaand, som Alle hykle med, beruses af, blændes ved, bejuble hinanden for; og som Ingen maae driste sig til at prøve eller randsage efter fornuftige Grunde, men som Alle skulle antage efter de for enhver Periode gjældende Fornuftgrunde, og blindt hen følge uden Modsigelse. Ja! med yderste Strænghed paafordrer Fornufttroen Blindhed, uden hvilken den aldrig formaaer at holde sig.

|A:258Saaledes, sagde jeg til den Gamle, kan det komme til at træffe ind, hvad der staaer: naar en Blind leder en anden Blind, saa – men i det Samme begyndte atter Choralen fra Alteret: "Sover I? hvor kan I sove!"

Nu først blev jeg vaer, at Mange af Menigheden havde listet dem bort, og vare komne ind i Labyrinthen, hvor de havde fordeelt dem iblandt Hoben, og vankede omkring. Og imedens jeg stod og forundrede mig derover, mærkede jeg, at der atter var en nye Skare af Ankommende, som havde indfundet dem i Labyrinthen.

Disse syntes at ville udmærke sig ved en Slags Gravitet i Anstand. Nogle havde lange Kapper paa, hvilke de hængte snart til den ene, snart til den anden Side, eftersom Conjuncturerne dreiede sig.

De Fleste bare Noget i Haanden, som en Kugle, der var hvid paa den ene og sort paa den anden Halvdeel. De vidste med saadan Kløgt og Behændighed at vende og dreie disse Kugler, saa man ei ret kunde skjælne, hvad enten de vare hvide eller sorte. Og derfor vendte de sig alle bort fra det store Lys, at Ingen skulde formærke deres Kunstgreb. En kom nu og spurgte den Gamle: ere disse maaskee Sophister, Politikere, eller Slige saadanne? |A:259Men i det han vilde til at svare, hørtes atter fra Choret istemme: "Hvordan end Pilatus hinked'."

Nu hørtes en udmærket Lyd: En Susen, Dundren og Mumlen tillige, som af en meget stor ankommende Hob, der satte an med en vis Styrke, hvilken opvakte en kjendelig Uro og Forlegenhed hos alle de forrige ankomne Skarer, hvilke alle ængstede vigede til Side, for ligesom at gjøre Plads.

Jeg saae nøie til og see! Som det nu forekom mig, saa

fremtraadde disse nye Ankomne med en saa forfærdende Vælde og Røst, som naar det af Stormen oprørte Havs fraadende Bølger reise sig imod og styrte ind paa Strandbredden.

Min Fantasie opildnedes herved og forvirrede mig. Jeg meente at staae ved Bredden af dette frygtelige og brusende Hav. Overvældet af Angest og Rædsel frygtede jeg nu for at rives bort af de gruelige Bølger, som imod Bredden, hvor Menigheden stod, reiste sig med saadan Vælde og saadant Vraal, der overdøvede enhver anden Røst.

Jeg saae nu vilde Dyr at fremstige udaf enhver Bølge fra Havet og Dybet: Min Rædsel betog mig. Jeg følte mig næsten opslugt af deres Grumhed. Jeg segnede – men jeg kom mig lidet i det mig syntes, at alle disse vilde Dyr dog havde |A:260Menneskeansigt, og saae nu ud som Vældige og Stridbare med Skjold og Harnisk. Lidt efter lidt kom jeg til mig selv igjen, og nu befandt jeg mig paa min forrige Plads hos den Gamle, som imidlertid havde holdt paa mig.

Ved nu at see paa disse i Labyrinthen nye Ankomne, kunde jeg dog ikke forglemme Synet af de vældige og overstyrtende Bølger. Ja! disse ankomne Drabelige saaes nu i glimrende, prægtige og forskjellige Kostümer, som alle havde Noget af Regnbuens Farve. Men alle havde de i Haanden store, lange Stokke med Pigge udi Enden.

Ved dette stærke Antog og Bevægelsen med Stokkene opkom saadan Støv og Taage og Forvirring, at man nu næsten ikke længere kunde see ved det store Lys paa Alteret; med mindre man holdt sig tæt op til, og det vare der nu kun Faa, som kunde og vilde.

Jeg lagde nu Mærke til, at den Gamle uformærkt havde faaet mig med sig opad mod Choret, ligesom han frygtede for at miste sin Plads i Kirken. Jeg saae alvorlig paa ham og vilde til at spørge; men i det Samme istemte Choralen: “Rettens Spiir, det er alt brækket!”

|A:261Under denne Sang sagtnedes al denne Tummel noget, men strax hørtes igjen tillige en anden Lyd udenfra, som af Leende, Syngende, Spillende, Støiende: hvilken Lyd kom ligesom nærmere og nærmere:

Med eet lod sig da nu tilsyne i Labyrinthen en gandske forfærdelig stor Mængde, som alle deels fordeelte dem iblandt, deels forenede sig med alle de forrige Ankomne, i flere Hobe og enkelte Grupper, som Alle tumlede sig, og agerede hver paa sin Viis, den allerforunderligste Blanding: Gamle og unge, Høie og Lave, Rige og Fattige, Mandkiøn og Kvindekiøn, Dramatisk- Assemble- Maskerade- Fæstlige- og andre Selskaber: Syngende, Spillende, Dandsende, Svirende, Læflende, Gøglende og drivende alskens Morskaber:

I enhver Hob udmærkede sig som Anstiftere og Ledere: Moral-Prædikantere samt Moralitetens Grundfordærvere: Religionens og Lærdoms Rensere samt Lysets og Mørkets Sammenmængere:

gammel Overtroes formeentlige Nedbrydere samt Vantroes og nye Overtroes ivrige Udbredere: Fornuftens Forgudere samt Fornuftigheds Bandlysere:

Og som Nydelsens Forfriskere, Morskabs Fornyere og som Kraftyttringens Opretholdere med|A:262fulgte: Læger og Restaurateurer; Nyehedskræmmere og Rygtesmedde; Projektmagere og Forlystelsespaafindere; Sandheds Forvendere; egen Kløgtigheds og Storheds Udbasunere; falsk Æres og Berømmelses Udblæsere; Døds og Evigheds Forglemmere; Sabbatens Foragtere og Guds Tilbedelses Beleere; sand Christendoms Hadere; Vellevnets og Kaadheds Jægere; den graadige Egennyttigheds Tilbedere; Overdaadigheds umættelige Svælgere; den stille Dyds og Virksomheds Forhaanere; alskens Taskenspillere og Tusindkonstnere o. s. fl.

Jeg vidste nu ikke, hvad jeg meest skulle forundre mig over: pludselig udbrød atter Choralen: "Søde Synd, Du Vellyst-Engel."

Nu havde imidlertid den allerstørste Deel af Menigheden forladt deres Stader og ladet sig henrive med Strømmen ind udi Labyrinthen, hvor de tabte sig imellem disse tumlende Hobe, og den hele store skjønne Kirke stod nu hartad øde og tom.

Den tilbageblevne, nu saare liden, Rest af den forhen saa store og talrige Menighed bestod kun i en Enkelt hist og her staaende: disse Faa begyndte nu og at nærme dem meer og meer opad til Choret, hvor den liden Rest af Menigheden nu tyede ind, hvorhen den Gamle allerede uformærkt |A:263havde faaet mig med sig. Men nu tog han mig haardt i Haanden, og drog mig ind i Choret, hvor den liden Rest af Menigheden nu tyede ind, den ene efter den anden.

Thi nu var Forundringen gaaet over til Forfærdelse: da der foruden den hidtil hørte Tummel og Støien ogsaa tydelig kunde fornemmes som en Bragen, Rysten og Dundren.

De tumlende Hobe brøde da ud af Labyrinthen eller Omgangene, hvis hidtil værende Skillerum nedkastedes og den store Hob oversvømmede nu tillige Kirken overalt. Stolestaderne og Alt omkastedes, hvorudover Forvirringen og den vilde Glæde tog aldeles Overhaand. Ja! endogsaa Choret, hvor den liden tilbageblevne Rest af den forhen saa talrige Menighed havde taget Tilflugt, blev nu tillige for en Deel overstormet.

En stor Skare, meest af dem med de omtalte lange Stokke, stormede nu med stort Bulder lige mod Alteret, og efter mange og mangehaande vilde Forsøg lykkedes det endelig at omkaste Lysene paa Alteret, hvorfra de da faldt ned paa Jorden.

Lysene bleve dog ikke reent udslukte, thi jeg saae meget nøie til; men i saadan Tilstand liggende, og af Hoben traadne paa, kunde de naturligviis ei længere lyse.

|A:264Over denne Tildragelse hørtes nu det vildeste Skrig og en

tøileløs Glæde. Denne igjennem saa langsommelige Tider forberedede og under saa mange frapante Forandringer nu tilsidst indtrufne Katastrofe, kunde ikke andet end frembringe store og levende Bevægelser og vække den allerstørste Opmærksomhed. Den i Choret nu værende liden Rest af Menigheden istemmede da en stille og vemodig Choral: "Bryder ud i hule Sukke!"

Men ret som denne Forvirring, Forvildelse og Glæde nu syntes at være paa det høieste, trinede en Herold ind, og stillede sig ved den ene Side af Alteret. Han havde tillige en aaben Bog i Haanden.

Den liden Rest af Menigheden traadde nu frimodig frem. Alle bleve opmærksomme paa Herolden, især da denne gik hen, og tog begge de af Alteret nedkastede Lys, og satte dem igjen paa Alteret, hvorfra de nu lysede langt klarere end forhen.

Herved fik nu Alle og Enhver Leilighed til at kunde tydelig see og læse udi den af Herolden, i Haanden holdende, aabne Bog.

Det jeg herved allermeest faldt i Forundring over, var at mangfoldige af den store, vilde Hob fra alle Kanter nu ogsaa ilede til med, for at see |A:265og læse udi Bogen. Imidlertid blev den udbredte Mængde herover sat i den største Betuttelse.

Under denne pludselige, saa gandske af Hoben uforventede og saa høist forunderlige Forandring, kom nu tillige en anden Herold frem ved den anden Side af Alteret. Han havde tillige et stort, langt Kongesepter i den høire Haand, og ligesom bebudede en høi Persons Ankomst.

Alt kom nu i den meest spændte Forventning, og allerstørste Forundring. Jeg vendte mig til den Gamle for at spørge; men i det Samme vaagnede jeg, og see! det var altsammen en Drøm.

H. G. Bechman,
Consistorialraad.

---

1 Som Dreng modtoges jeg af Dig engang
Hel venlig i de længst henrundne Dage,
Da nynnede jeg paa en Takkesang
Hvoraf kun Mindet jeg har nu tilbage.
Jeg glemte den paa Ungdoms Daarefærd,
Ak! da Saameget mig gik reent af Minde,
Men her og tit den Id er Manden kjær
Som Drengen svag, men kjæk har havt isinde.

2 |A:266Saa tag min Tak, Du gjæve Præstemand!
Ei just fordi Du venlig tog mod Drengen,
Det rører Hjertet, men ei Harpestrængen,
Nei, Tak! fordi Du ærlig har holdt Stand

I Christendommens tunge Prøvedage,
Til Tiden ved Guds Forsyn kom tilbage,
Da Pallas dog ei længer ruger ud
Af hvert et Æg en usel, selvklog Daare,
Men ogsaa Mænd, som knæle vil for Gud,
Og under Korset fælde Angerstaare!
Modtag den Hilsen jeg af Hjertens Grund
Dig venlig sender over Belt og Sund!
Du var alt Mand da jeg var Dreng i Alder,
Men dog i Christo jeg Dig Broder kalder.

3 O, lystelig det klinger mig i Øre,
Naar stundom, ak kun sjelden, jeg kan høre
En Røst i Ørken mellem Farisæ'r
Om Riget, som igjen er kommet nær,
En Røst, som sanddru, uden Sky forkynder
Det Offerlam, som bar al Verdens Synder!
Jeg fulgte Dig, o *Bechman,* nys med Glæde
I Kirken ind paa vaagne Drømmegang,
Og gjennem Dig jeg hørde Kingo qvæde
Saamangen glemt, men sanddru Fastesang,
|A:267De samme Toner, som til Fryd og Smerte
Mig klinge tit i Harpe som i Hjerte.
Ja, det er sandt, at Jesus kjendes ei
Fordi den usle Stolthed siger Nei,
Og medens Daarer høit paa Lyset skrige,
Alt mere Mørket skjuler Jorderige.
Det og er sandt, at selv de Bedste hinke,
At de fra Altret os til Høien vinke,
At Røgelsen i deres Offerskaal
De tænde vil for Jehovah og Baal.
Det end er sandt, at Satan haver spundet
De Reb, der sig om Lysestagen sno,
Men styrte den har han endnu ei kundet,
Du paa hans Ord ei maa den Løgner troe.
Han lo saa fælt af dybe Helvedstrube,
Som alt han havde Lyset i sin Grube,
Saa lo han fordum, da med Klageskrig
De Fromme stirrede paa Jesu Liig;
Men ret som da hans Latter flux blev endt,
Ja blev til Skrig og Hylen heel omvendt,
Saa skal engang endnu det atter gaae,
Og Lyset skal den Fule lade staae;
Det lyse skal for alle dem som vaage,
Naar Stormen har adsplittet Nattens Taage.
Korsfæstet har man Frelseren paa ny,

Og ei som Joseph, men med Støi og Ry
|A:268Paa Skrømt, hans Liig bevist den sidste Hæder,
Indsvøbt det vel i fine Jordeklæder,
Og med Moral det balsameret saa,
At som en Mumie det kan bestaa,
Til Himlen røres og Basunen skralder,
Indtil Han selv det af sin Grav opkalder.
En Grav, hvori slet Ingen hviled før
Man til det Samme haver pænt udhugget;
Man smeddet har af Staal og Jern en Dør,
Med hundred Laase den ret fast tillukket,
Ei til Pilatuser de dennegang
Og ei til Vægtere har nogen Trang,
Til Saadant trængde ikkun Jødepræster,
Da for Disciplene de havde Frygt,
Nu for Disciplene kan Jesus hvile trygt,
Thi de har selv korsfæstet deres Mester.
Dog, Himlens Magter er kanskee saa stærke,
At ei Desciplene de har behov,
Og er det saa, da skal de snarlig mærke,
Han ei blev stjaalen medens Vagten sov.
Nu er det Dimmelugens sidste Nat
Og Morgenrøden vil fremskinne brat,
Mig tykkes alt i Aanden jeg fornemmer
En Jubellyd fra Millioner Stemmer:
O salig Paaskedag!
Nu har vi vundet Sag,
|A:269Langfredags bittre Minde,
Maae nu saa sødt hensvinde;
Thi Jesus vandt med Ære,
Hans Navn velsignet være.
Jeg seer det grant, Du mener ikke saa,
Du seer Herolden alt med Septer staae,
Du Skyen seer sig over Tronen hvælve,
Som Spotterne skal see, og troe og skjælve;
Vi lige let kan begge skue feil,
Vi skue begge i et dunkelt Speil,
Men visselig kan end paa mangen Maade
Til Christi Priis sig løse Tidens Gaade.
O hør engang, hvordan i Norrigs Fjelde
Heel sære Røster røre sig med Vælde,
Hvo veed om ei i Norden dennegang
Udbryde skal hin store Paaskesang!
See hvor de sysle hist bag Hav i Vest!
Hvad om de renses til en Paaskefest!
I Morgen skal vi paa det høie Stade

Os føle og os tee saa hjerteglade,
Naar Christi Fjende vi see død nedfalde,
Og høre Gud sin Søn heel bradt hjemkalde
Da han, som Barnet efter Livet stod
Er druknet rædsomt i uskyldigt Blod.
O store Sandsagn! naar vi dig forstaa,
Af dig vi kan om Christi Kirke spaa,
|A:270Naar en Herodes sig mod Gud opreiser,
Som Spotter, Grubler eller Tyrkekeiser,
Og sværger i sin blinde Helvedharm,
At dræbe Jesus i hans Moders Arm,
Da haver Gud en Pleiefader alt
I Viisdom til sin Hellige udvalgt;
Med Moderen og hendes spæde Søn
Til vilden Ørk han flygter udi Løn,
Herodes farver Sværdeodden rød
Med Blod af Spæde udi Moderskjød,
Men Guddomsbarnet han dog aldrig rammer,
Marie tryg i Ørken det opammer.
Heel sørgelig og mørk en Tid henskrider,
Ja eengang maa vel og henskride *Tider,*
Da maa Herodes paa sin Trone grue
Og alt det Blod, han rasende udgød,
Ham piner, brænder som en Helvedglød,
Ja vælter sig i Aarerne som Lue
Til den nedhvirvler ham i dybe Sø,
Hvor Ild ei slukkes, Ormen ei kan døe.
Da Engelen for Joseph staaer saa fage
Og raaber jublende: kom kun tilbage!
Thi han som Barnet efter Livet stod,
Er brændt og druknet i uskyldigt Blod.
Og fra Europa flygter Jesus vist
Og fløtter med sig bort sin Lysestage,
|A:271Men ei med Vold og ei med al sin List
Kan Satan Lysene fra Altret tage;
End staaer det der, det vakkre Lysepar,
Og brænder herligt med sin klare Lue,
Med Sværd og Støv og Vand i fulde Kar
Afmægtige dem Mørkets Dværge true,
Kan dem ei slukke og ei overvinde;
Thi naar den sidste Flok i Kirkekor
Forlader feig det høie Alterbord;
Med Stagerne de Lys da brat forsvinde,
Og det som Hoben træder paa med Haan,
Er kun et Blændværk af den fule Aand.
Ei Lysene, men *vi* er stædt i Fare,

O vee os! om ei kjækt vi dem forsvare!
O vee da os! vi ere Jordens Salt,
Og raadne vi, ved os da raadner Alt.
Os spørger Jesus: hvor kan I dog sove,
Nu Tiden er en mandig Dyst at vove?
Op Brødre! op af Søvn til Bøn og Kamp
Mod Sværd og Ild og Vand og Støv og Damp!
Vi kjæmpe skal, naar ogsaa hult vi sukke,
For Aandens Sværd maa alle Fiender bukke.
Hvi staa, som Kvinder, vi i ledig Sorg,
Og lader Fjenden Herrens Odel hærge?
Er længer ei *vor* Gud saa fast en Borg?
Er han *ei* vort, som Luthers, Skjold og Værge!
|A:272Kan vi ei gaae en Luthers Kjæmpegang,
Og sjunge trøstelig hans Kjæmpesang!

4 "Var Verden end af Djævle fuld
Kun lidt det vilde sige,
Saalænge Gud er tro og huld,
Vi ei et Straasbred vige;
Vi veed det saa godt,
Den Mørkhedens Drot,
Hvor trodsig han staaer,
Kun lidt han formaaer,
Et Ord – og han maa falde.

5 Det Ord de nok skal lade staa,
Og dertil Utak have,
Gid altid vi kun sjunge maa
Ved Aandens Naadegave:
Vor Ære og Viv,
Vort Gods og vort Liv,
Lad tage dem frit!
Det nytter dem kun lidt,
Og Riget *vi* beholde."

6 See, det er Tingen, Alt i Gud vi mægte,
Naar vi *os selv* kan lære at fornægte,
Vi veed, at i den gamle Christenold,
Apostler og Martyrerne det kunde,
|A:273De følde dybt, at Død er Syndens Sold,
Og døde kjækt, for ei at gaae tilgrunde;
Men Ørnen faldt fra Kapitolets Top,
Og Korset fløi med Konstantin derop;
Ja Julian i Sandhed det befandt,
At Naziræeren ham overvandt.

Hvad, er da vel den Konst saa ny og stor,
At myrde Jesus med hans egne Ord,
Har Skolastikerne den samme Konst ei drevet!
Lidt finere den sagtens nu er blevet,
Men Luthers Sværd kan ogsaa slibes op,
Da skal vi see en Blegnen og en Blinken,
En lønlig Fnysen og en synlig Hinken.
Af Museslægten er den hele Trop,
Som Muus de gnave baade Stort og Smaat,
Selv Kongesmykket er dem ei for godt,
Hvor er det Baand og hvor de Buestrænge,
Som ei maa briste, naar de gnaves længe?
Mens Katten sover, gaaer det grumme rart,
Men naar han vaagner – og han vaagner snart,
Da gjælder det om Musene kan spænde
Den Bue som saa flink de kunde skjænde;
Da gjælder det om der er Huller nok
Og om de rumme kan den hele Flok,
Mon kjækkere den Museflok er vorden,
Fordi ei længer Vatikanets Torden
|A:274Dem kalder sine elskelige Børn,
Fordi den gamle barske Romerørn
Ei længer nu som fordum er tilrede,
For sine Vinger over dem at brede,
For skarpe Klo i hver en Kat at slaa?
Dog, tys, hvo veed hvad der i Tiden gærer,
Hvad allerede den ved Brystet nærer,
Maaskee er Dyrets Time kommen nær,
Da tier Spot, da stige hule Sukke,
Der kommer Hede med det Søndenvær,
Naar Jorden da mon under Foden brænde,
Naar Tungen klæber sig ved Ganen fast,
Da kom o Herre! kom med Kraft og Hast!
Bevar os tro indtil vor sidste Ende!
Her ender sig vor korte Vennetvist,
Som sært maa klinge i vanhelligt Øre,
O *Bechman!* Begge vi det tro saa vist,
At først, naar Himlens Kræfter sig mon røre,
Frembryde skal den sande Morgenrøde,
Og Christus *heel* opstande fra de Døde.
Naar han indgange vil i Brudesal,
Ved dybe Midnat eller Hanegal,
Det veed vi ei, det bør os ei at vide,
Men det vi veed, at vi med ham skal lide,
Om vi med ham vil dele Tronens Glands,
Om vi af ham vil tage Ærens Krands.

|[A:275]

Kvad til Dannerkongen

Frederik hiin Sjette

paa Hans Fødselsdag

den 28 Januar 1812.

Amicus Socrates, amicus Plato, magis amica veritas.

|[A:276]

1 |A:277Vil paa Din Dag, o Fredrik, Du tilstæde
En Landsbyskjald i Kongesal at træde?
Ei er hans Kvad et Væv af glatte Ord,
Og Smigervisen kan han ikke sjunge,
Opvoxet er han i det gamle Nord,
Og Sandhed han indviet har sin Tunge.
Ja visselig, i Fredriks Kongehald
Hver sanddru Mand, da og hver sanddru Skjald,
Som ei sin Konges Majestæt vil glemme,
Indgange tør og røre frit sin Stemme.
Med dobbelt Mod jeg vandre maa min Gang
Paa Høitidsdagen til de gyldne Sale,
Thi ikkun det forkynde skal min Sang,
At Sandhed tør til Dannerkongen tale.

2 Jeg takker først, o Drot, Dig som en Søn,
Og dobbelt er den Tak, jeg her Dig yder:
Du hørte en graahærdet Oldings Bøn,
Og gjennem mig hans Takkestemme lyder.
|A:278Han gik, o Konge, for Dig selv at staae,
Og vist jeg veed, at allerhelst Du hørte
Den simple Tak, udtrykt i Ord heel faae,

Fra gamle Tunge, der sig kraftig rørte
I Herrens Tjeneste til hellig Id;
Fra Tungen, som i Femte Fredriks Dage
Begyndte tro fra høie Stoel at lære:
Man Gud skal frygte og sin Konge ære.
Alligevel min Tak jeg Dig maa bringe,
Og lade høit den fra min Harpe klinge;
Thi kun da Sandhed for Din Trone vandt,
Jeg Naade for Dit Kongeøie fandt;
Da Hoben raabte over mig: korsfæst!
Du mig lod vie til en Herrens Præst.
Selv om kun Faa min Tale vilde høre,
Saalænge Herrens Aand mig stander bi,
Jeg kraftelig skal Pen og Tunge røre
Om hvad saa tit blev nævnet Sværmeri:
Om Troe paa Ham, som for os stred og leed,
Den Kongers Konge i al Evighed,
Om kristen Tro, som skjænker Lyst og Mod
Til for sin Konge og sit Fædreland,
Paa faste Val og paa den grønne Strand,
At offre villig baade Liv og Blod.

3 |A:279Min anden Tak jeg ei mig tør tilegne,
Men bærer den paa Videnskabens Vegne,
Dog, hvis mit Haab i Tiden kan bestaae,
Jeg og *som Præst* Dig takke kan og maae.
Jeg skuer tre Aarhundreder tilbage
Paa Luthers og hin vise Fredriks Dage;
Da gik det alt, som nu det monne gaae,
At Christus Selv man over Skuldre saae,
Og meente vist, det var hin største Ære,
At kunne Ham i Liv og Død undvære;
Men Gud ved Fredrik udi Vittenberg
Sig skabte pludselig et Zions Bjerg;
I Urtegaarden Han hvert Muldvarpskud
Sin Luther lod med Spaden jevne ud,
Og planted i det spredte Muld et Træ,
Som, mens i Syden under hede Vinde
Hver Tulipan man hurtig saae forsvinde,
Bar Blomst og Frugt og skjænked Norden Læ.
Kun under denne Stammes brede Skygge
Opvoxte Kraft igjen paa Eng og Fjeld;
Kun under den sig Fredrik kunde bygge
En Kongeborg til Tvillingrigets Held.
Ja, Konge, det kan Saga dristig mæle,
Og svæve om Dig dine Fædres Sjæle,

De sande maa: at det var Jesu Tro,
Som dem og Folket skjænked Kraft og Ro.
|A:280Det aftnes brat og Dagen monne helde,
Hist synker Solen mellem Norrigs Fjelde;
Paa Danmarks Eng det sære Farveskjær
Forkynder høit at Aftenen er nær,
Og Norrigs Fjelde, som end tykkes gløde,
Beskinnes kun af sidste Aftenrøde;
Et Huus Du reiser paa det høie Bjerg,
O, gid det vorde maa et Vittenberg!
Dog, Konge, kun de Tider, som forgik,
Oplade nu sig for et Seerblik,
Og naar det vil i Fremtids Løndom stirre,
Da monne Synerne sig brat forvirre.
Kun Han, der nævner de uvordne Ting,
Som alt de saaes udi Tidens Ring,
Kun Han det veed, om fra det Huus Du bygger,
I Tidens Løb et Lys skal straale ud,
Som kan betvinge Nattens fæle Skygger,
Og vidne aabenbar om Lysets Gud.
Men det er vist, at naar paa høie Fjeld
Er ved din Haand opreist den høie Skole,
Du har betalt med Danmarks gamle Gjæld
Den stærkeste af dine Kongestole.
I gammel Tid var Norrig Nordens Tunge,
Og Danmark var dets stærke høire Haand.
Hel liflig kunde Norrigs Skjalde sjunge,
Mens Danmarks Kjæmper spændte stærke Baand
|A:281Paa brede Hav og snoed dem om Lande.
Da Haralds Knebel kom i Norges Mund,
Da flygted Tungen over brede Vande,
Og rørte sig i Norrigs Maal en Stund,
Kun slet til Kvad, men kostelig i Sage
Om Daad i Fortids og i Samtids Dage.
Vel paa sin Gjeld for Islands Pergament
Betalte stundom Dannemark med Prent,
Ja skylder ei en Hvid af Hovedstolen;
Men som det Nordens Frænder vel anstaaer,
Sit gamle Laan tilbage Norge faaer
Med Renters Rente nu i Hovedstolen;
At Fredrik bygger den er Ret og Stort,
Men Danmark ogsaa har den mulig gjort.
Nedknæl, o Norrig, kun paa dine Fjelde!
See ei saa stolt paa Daners jevne Mark!
Thi det kan Saga dog med Sandhed melde,
At du er reddet i den danske Ark.

Da Sydens Syndflod vilde Norden hærge,
Kun lidt da hjalp dig dine høie Bjerge,
Og du da kun betaler gammel Gjæld,
Om Arken nu skal strande paa dit Fjeld.
Hvad var du vel, da Danmarks Christian
Opsendte Biblen til dit Klippeland?
Hvor var da dine gamle Heltedage,
Hvoraf du tit dig end gjør alt for stor!
|A:282Mon selv du Skyggen havde da tilbage?
Hvor var et *Bergen* uden dit i Nord?
Hvor mange Sønner havde du at sende
Til Vittenberg for Nordens Lys at tænde?
Hvor var din Adel med sin Kraft og Bram?
Hvor var din Norby og hvor var din Skram?
Hvor var din Trolle og hvor var din Brade?
Hvor havde dine Skjalde deres Stade,
Mens Tavsen og imedens Arbo sang,
Ja selv da Kingos Davidsharpe klang?
I Graven laae de og i Islands Sage,
Dog Nogle og i Tidens sidste Dage.
Saa tak da Gud, at ved saamangt et Savn,
Han mild oplod dig Danmarks Søsterfavn!
Hun som en Skjoldmø for din Odel stred,
Hun deelte med dig al sin Daad og Ære,
Hun saaed Kraft og skaffed Spiren Fred,
Da igjenfødt i dig blev Christi Lære;
Hun i din Kirke sang til hellig Lyst,
Hun dine Sønner ammed ved sit Bryst,
Og at saa vel de trivedes derefter,
Jo vidne kan, at Dien havde Kræfter.
Om stærkere nu er din voxne Æt
End Ammen blevet, har den derfor Ret
Til bitter Spot og til saa høit at prale.
Som om langt bedre udi dine Dale
|A:283Den kunde voxet ved sit Mos og Bark,
End her ved saftig Brød i Dannemark?

4 Du veed det, Norrig, eller kan det vide;
Med Fryd jeg sjunger om din Helteold,
Jeg har det Haab, at medens Sekler skride,
Din Klippevæg skal vorde Troens Skjold;
At, som din Løve med sin Hellebaar,
Du kjæmpelig skal staae i mange Aar,
Og vogte Kvisten som af Livets Rod,
Skal høit opvoxe ved din Klippefod,
At vise Ord og Kvad af egne Skjalde

Skal lystelig i dine Klipper gjalde.
Vist ei af Nid, ei for at yppe Kiv,
Jeg minder dig om dit og Danmarks Liv;
Men skal dit Bryst og skal din Skole vorde
Det Herrens Tempel som er min Attraa,
Din Hovmod du maa jage først af Gaarde,
Og midt i Kraften maa du kjærlig staa.
I Ydmyghed du maa af Saga lære
Hvad Gud har gjort og give Ham sin Ære.
Du lære skal af Sagas Mindebog
At Danmarks Spiir var intet Trældomsaag,
At smuldret var blandt Fjeldene din Trone,
Før danske Løve fik den norskes Krone;
|A:284At Danmarks *Hjerter* ei var kolde Tegn,
Men at dets Skjoldmænd var dit trygge Hegn,
Til selv du vaagned i den sidste Old,
Og fik en *Vildmand* i din Tordenskjold;
Indtil du fik, om ingen Kæmpeskjald,
Et Kæmpedigt dog i dit Fredrikshald.
Du skal forstaa at førend *Hersleb* sad
Saa hæderlig i Sjællands Bisperad,
Før *Skjønning* prøvede Sankt Olafs Huus
At reise *aandelig* op af sit Grus,
Du havde Marmor til at reise Vægge,
Du havde Graner nok til Sparreværk,
Ja Hallen du med Kaabber kunde tække,
Af Jern og lave den en Port heel stærk;
Du havde Fyr til Borde og til Stole,
Men havde du og *Lærde* til din Skole?
Ei norsk den var og norsk var ei dens Hæder,
Naar ikke Nordmænd prydede dens Sæder,
Og siig mig, har i trende Seklers Rad
Du Mage havt kun til det Kløverblad,
Der blomstrer nu, som dit, i Danmarks Have,
Og kan dig skjænkes til en Faddergave?
Saa bøi da, Norrig, kun din stive Nakke,
Det Hæder er og ingen Skam at takke,
Ei ene *Ham* du takke bør og skal,
Som bygger Gud og Videnskab en Hal
|A:285Paa dine Fjelde, nu, da først med Ære
De selv den mægte med Guds Hjelp at bære;
Men og med Ham hans milde Kongefædre
Du takke skal og udi Støvet hædre;
Thi viid at aldrig selv du Skole havde faaet,
Hvis ei i Kjøbenhavn til Skole du var gaaet.
Du takke skal, men ei derved dig skamme,

At Dannemark var dine Sønners Amme;
At de af hende lærte Herrens Frygt,
At Hun dem venlig lærte al sin Kløgt.
Det hende gik, som det mon Ammer gaae
De glemme tit at disse Gutter smaae
Af Herreæt, som Die de mon give,
Engang, vil Gud, skal store Herrer blive;
Men var det godt, ifald de vilde bukke
For Pattebarnet, mens det laae i Vugge?
Har nogen Prinds endnu det kunnet taale,
Undtagen Han, som alt i Vuggen bar
En Kongekrone med en Guddomsstraale?
En anden Vane Ammen ogsaa har,
Hun til den voxne taler stundum saa,
Som om endnu han udi Vuggen laa.
Om Danmark stundom saa har talt til dig,
Du voxne Nordmand, veed jeg ei saa lige;
Men det kan jeg, og det maa Ammen sige,
At stolt du est, om sligt forarger dig.
|**A:286***End Eet jeg har at sige dig fra hende,*
At vil du Ryggen til din Amme vende,
Vil du med hendes Sygdom drive Spot,
Da vidner Gud, det gaaer dig aldrig godt.

5 Ei, milde Konge, du fortørnes vil,
Fordi, imedens du var selv tilstæde,
Jeg glemte, som det lod, til Dig at kvæde,
Og talte længe ikkun Norrig til!
Du vil det ei, thi Du det mærked godt,
Jeg slog den Orm, som vilde sig indliste
I Dine høie Fædres Marmorkiste.
Hvad ogsaa før jeg prøvede engang,
Paa Høitidsdagen jeg i Sagasang
Et Sandheds Ord frimodig vilde sige
Til mine Brødre i Dit Tvillingrige;
Paaminde dem, at ikke List og Vold
Har sanket Løverne i Danmarks Skjold;
Men at den Gud, som haver Alt at raade,
Dem sanket har til fælles Hjelp og Baade;
Dem varsle, at ei med vanhellig Haand
De løsne Knuden paa det skjønne Baand,
Paaminde dem, at ei i Tvist og Kiv
De øde Kraften, som de fik til Liv;
Men eftersom dem Gud vil Naade give,
Hinanden holde vexelvis ved Live.
|**A:287**Paaminde dem jeg vil, som Frændeskjald,

At broderlig de knæle i din Hald,
Med Guld og Staal den støtte og den værge.
Paa Danmarks Sletter, som paa Norrigs Bjerge,
For Gud og Norden jeg det vidne kan,
At Tvillingriget er mit Fædreland.

6 Dog, milde Konge, tør jeg dristig tale?
Ei Guldet kan opholde Kongesale
Og der vil Meer til Landets sikkre Værn,
End Krud og Kugler, Folketal og Jern;
Dertil maa Tro, dertil maa Dyd og Kraft.
Ak, Ormen, der om Midgard trindt sig snoer
Ei med sin Edder har forskaanet Nord,
Den overskyller Engen som en Flod,
Og trænger ind i Urtens bløde Rod;
Mod stærke Fjeld den end forgjæves bryder,
Men strid den sig i Dalene udgyder:
Den heder *Vantro* og den heder Synd,
I frosne Kjær er under Isen Dynd.
O, denne Strøm, ei Bretlands Røvertrop
Som snarlig sluges af den *samme* op,
Det *Fjenden* er, som Dig og os mon true,
Den eneste, for hvilken Nord bør grue.
Din *Oldefader* ved et Kongebud
Den vilde drive af sit Rige ud;
|A:288Det ei gik an, fordi det ikke kunde:
I stride Elv gaa Dæmninger tilgrunde;
Alt som en Stærk, der vogter sit Palads,
Kun viger for en Stærkere sin Plads,
Saa ogsaa her, skal ikke alt henrives,
Maa Strømmen af en anden Strøm fordrives.
O, hvilken Strøm kan dette vel formaa
Da Angerstaarer selv ei kan forslaa,
Af dem en Bæk i sjette Christians Dage
Vi svulme saae alt under Suk og Klage,
Den onde Strøm snart Bækken overvandt,
Og mangen Hyklertaare i den randt,
Hin Taaretids det krampetrukne Billed
I Evald vi med Taarer see fremstilled.
Saa er der da paa Jord slet intet Væld,
Hvorfra en Elv saa mægtig kan udspringe,
At den kan Edderstrømmen undertvinge,
Fordrive den fra Eng og Dal og Fjeld?
Jo visselig, den Elv er Kjærlighed,
Men Kjærlighed til hvad som *bliver ved;*
Thi Kjærlighed er og hin Edderelv

Til Verden og vort kiødelige Selv;
De tvende kun hinanden kan betvinge,
Thi begge de fra Hjerterod udspringe.
Hvor er den Nøgel og hvor er den Ring,
Som aabner Dørren for det Kildespring?
|A:289*Den faste Tro paa Gud og Evigheden.*
Vi dunkelt mindes at vi den har havt,
Men alt i Faders Lænd vi den har tabt.
Vel raabte tit vor Jords de vise Mænd:
Vi i os selv har fundet den igjen,
De talte smukt om Gud og Tro og Dyd,
Og mange lytted til den Vakkre Lyd;
Men havde de den rette Nøgel fundet,
Hvorfor mon da de ei med den har kunnet
Oplade Hjertekamrets rette Dør,
Som de dog veed har været aaben før?
Hvi oversvømmes, mens de høiest prale,
Af Edderstrømmen baade Bjerg og Dale?
Hvi drukned Preussen i den priste Flod,
Hvis Dør den kloge Frederik oplod?
Hvi drukned Englands Aand i Klogskabs Hav?
Hvi synker Legemet og snart i Grav?
Fordi et Ord med sært forborgne Kræfter
Kun Nøglen giver som man leder efter,
Fordi de Vise paa den kloge Jord
Vil trylle Kraft i deres egne Ord;
Fordi det Guddomsord de stolt foragte,
Som Nøgelen til vore Fædre bragte
Og frelste dem fra Edderstrømmens Vold.

7 En Konge ei omskabe kan sin Old
Og det er Stort, naar den ham ei henriver,
|A:290Naar ei fortryllet af dens Lokkesang,
Naar ei forblindet Han dens Banner griber,
Og vier selv sit Folk til Undergang;
Naar selv han ærer Jesu høie Tro,
Og vil at Ordet skal i Kirken bo;
Naar Han, som Du den vantro Mand og Kvinde,
Dog søger dem, som Troens skjønne Baand
Afrystet har, med Lovenes at binde.

8 Saa hav da Tak, o Frederik hin milde,
For Det, Du gjorde og for Det Du vilde!
Til Kongens Alder lægge Herren Aar,
Og størke Ham ihvor Han gaaer og staar,
Til Godt at ville og til Godt at virke,

Til kraftig at beskjærme *Christi Kirke,*
Saa Ingen, der for Tidens Afgud knæle,
Sig skal indsnige til at myrde Sjæle,
Men at i Nord den maa urokket stande,
Naar den nedbrydes rundt om Lande!

9 Gud tage naadig i sin Varetægt
Din fromme Dronning og Din ganske Slægt!
Han Dig stadfæste udi Kjærlighed,
I Liv og Død Han skjænke Dig sin Fred!!!

|A:291

Tillæg.

Naar man læser disse Riim med Eftertanke, da vil man først eller sidst bemærke, at det bør ansees for meer end en Indgangs-Compliment, naar Rimet begynder saa;

Vil paa Din Dag, o Fredrik, Du tilstæde,
En Landsbyskjald i Kongesal at træde?

thi trohjertigt, uden al Pragt, og selv uden synderlig Velklang, i et lavt, mageligt Tonefald er Rimet heel igjennem. Det synes overalt, som jeg i dette Tidsrum var bange for, ved at bruge smukkere Vers, at falde ud af den christelige Sandheds Grundtone, en Frygt, der vel ei heller var saa ugrundet, og er maaskee endnu ikke overflødig. Det er vist og saa, at ligesom Saga elsker den jævne pragtløse Stiil, saaledes elsker og Sagakvadet den lavmælede konstløse Tone, thi det er og skal jo være en Rimkrønike efter Tidens Leilighed. Dog herom dømme man, som man har Lyst, mig glæder det at have alt dengang talt de Sandheds Ord om Landets sande Nød og om det rette Frederiksværn, samt om Norges Stolthed, der siden er, desværre! alt for klarlig aabenbaret, men ogsaa dybt beskjæmmet af Ham, som staaer de Hoffærdige imod og giver de ydmyge Naade. Det glæder mig at have talet saa om Norge, paa en Tid, da de Fleste lode sig af Ord indbilde, at det gamle Broderskab imellem Dannemark og Norge bestod end i sin fulde Kraft, paa |A:292en Tid, som Mottoet peger paa, Nordmænd vare mine bedste Venner i Dannemark, og just i samme Aandedræt, som jeg forkyndte mit store lyse Haab om Norges Høiskole, et Haab, der saa langt fra at nedslaaes af de Tidens Storme, der nu have rystet Bjergene, netop under dem, men ogsaa under Troens Skjold, groer og grønnes og

knoppes, og vil snart udspringe i en Blomst, som skal lære Verden, at mit Haab havde Rod som duede. Det maa saa være, thi hvad jeg siden oftere gjentog, det sang jeg alt da til Norge:

– skal dit Bryst og skal din Skole vorde
Det Herrens Tempel, som er min Attraae,
Din Hovmod du maa jage først af Gaarde
Og midt i Kraften maa du kjerlig staae,
I Ydmyghed du maa af Saga lære,
Hvad Gud har gjort og give Ham Sin Ære
Du lære skal af Sagas Mindebog,
At *Danmarks Spiir var intet Trældomsaag*.
At Danmarks *Hjerter* ei var kolde Tegn.

Det gik vore norske Frænder, som det gaaer os alle, skal vore kjære Feil udryddes, da maa Herren gjøre det med sine skarpe Vaaben; men Han er Herren, Han saarer og Han læger, og vee den *som* spotter med ham Herren haver slaget! slaget ei til Fald, men til Opreisning, ydmyget under Sin vældige Haand, for at ophøie ham i sin Tid; i Besøgelsens naadefulde Dage. Sørge og harmes maae vi vel, naar vi høre |A:293en Wedel Jarelsberg, og andre Vanartige skammelig belyve og bagtale Dannemark og vore faderlige Konger, men vi skal mindes, at saadanne Uslinger afskyes mellem ægte Nordmænd som mellem os.

|US:72

Skjaldelivet.

1 |PS:13Hvad er en Skjald? og hvi færdes han saa
Som en Udlænding hernede?
Hvi mon sig selv han saa lidet forstaae?
Hvorefter monne han lede?
Alt som han ældes, hans Længsel forgaaer,
Har han sig selv da udgrundet?
Har han sit Fædreland fundet?
Har han, forstandig ved Aar,
Mærket, trods glimrende Skygge
Som ham i Ungdom var kjær:
|PS:14Hvad som paa Jord monne bygge,
Haver sit Fædreland her?

2 |A:294

Ikke dog klinger hans Stemme saa sød,
Naar han sin Længsel har jordet,
Glimmeren vorder saa kold og saa død,
Aanden er veget fra Ordet,
Nemme nu ere hans Kvad at forstaae,
Intet Forborgent de gjemme,
Alle paa Jord de har hjemme.
Var det da *Skyggen af Intet* han saae?
Ere de Egne da tomme,
Hvorfra den Tone saa sød,
Tone saa dyb kunde komme?
Gaaer ikke Liv foran Død?

3 Herpaa jeg grunded i Midnattens Stund,
Grunded saa dybt og saa saare,
Til mig det lød fra usynlige Mund:
Piin dig ei længer, du Daare!
|US:73Om du end grubler ved Nat og ved Dag,
Ei af dig selv du udgrunder
Skjaldskabets hellige Under,
Men vil du skue og lytte i Mag,
Da skal dig Syner omringe,
Som ikkun skiænkedes Faa,
Hellige Toner skal klinge,
Kløgtig du skal dem forstaae.

4 |**A:295**Hjertet blev varmet i dybeste Rod,
Taaren begyndte at trille,
Inderst i Sjæl sig et Øre oplod,
Tankerne stode saa stille,
Lydhør jeg blev, men ei hørde jeg dog
Længer de Hunde at tude,
|PS:15Ei at det stormed derude;
Til mig det lød fra den hellige Bog:
Ikke de Smaa I foragte,
Engle i Himlen de har,
Som monne altid betragte,
Faderens Herlighed klar.

5 Trindt mig saamangen en Vugge jeg saae,
Engle jeg saae sig at svinge
Sjungende over de slumrende Smaa,
Vifte med straalende Vinge;
Somme af dem der i Vuggerne laae,
Smiled som Sangen de hørde,
Somme Smaafingrene rørde,

Ret som de vilde Cheruberne naae,
Mængden laae dorsk som i Dvale,
Rørde sig neppe en Gang,
Mærked ei hellige Svale,
Mærked ei liflige Sang.

6 |**A:296**Englene sang paa saamangen en Viis,
Sang om det Dybe og Høie,
Tonerne dog til den Eviges Priis,
Alle sig vidste at bøie:
Nogle kun sang om det hellige Bliv,
Andre om Jorden og Himlen,
Slægternes Syslen og Vrimlen
Liv efter Døden og Død efter Liv,
|US:74Alle dog sang de tilsammen:
Ham og Hans Aand og Hans Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.

7 Alt som jeg lytted og alt som jeg saae,
Droges mit Øie og Øre,
|PS:16Hen til en Vugge afsides i Vraa,
Underligt var det at høre:
Englene sang om saamangen en Gud
Mest om de Guder i Norden,
Sang som den rullende Torden,
Omkvædet dog paa det Samme gik ud:
Tre i det Ene tilsammen:
Ham og Hans Aand og Hans Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.

8 |**A:297**Visen var ude, de hviled en Stund,
Vingerne lode de falde,
Brat sig dog løfted som efter et Blund,
Atter de himmelske Skjalde,
Stemmen var blevet saa underlig dyb,
Dyb og dog liflig tillige,
Ei jeg det ret kan udsige,
Men som naar Himlen sig hvælver saa dyb,
Dyb og dog liflig tillige,
Naar efter Tordenens Brag
Skyerne skilles og vige,
Midt mellem Aften og Dag.

9 Alle de sang med en Stemme saa reen:

Vel vi om Guder har sjunget,
Til vores Gud vi dog have kun Een,
Af Ham er Alting udsprungen,
I Ham er Alt hvad som er;
Herren og Een monne være,
Herren til Faderens Ære,
Ved Ham er Alt hvad som er,
Tre i den Ene tilsammen:
Fader med Aand og med Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.

10 |**A:298**|PS:17|US:75Underlig greb mig den hellige Sang,
Underlig sank jeg tilbage,
Ret som jeg alt havde hørt den engang
Tidlig i Barndoms Dage,
Nu jeg det vidste hvi for mig det lod
Hvergang jeg kvæded om Norden,
Ret som jeg hørde en Torden,
Nu jeg mig selv og mit Mæle forstod,
Grublende sank jeg tilbage,
Vandred min Bane paa Ny,
Englene tav da saa fage,
Synerne svandt som en Sky.

11 Hvad er en Skjald, og hvi færdes han saa,
Som en Udlænding hernede?
Hvi mon sig selv han saa lidet forstaa,
Hvorefter monne han lede?
Alt som han ældes, hans Længsel forgaaer,
Har han sig selv da udgrundet?
Har han sit Fædreland fundet?
Har han, forstandig ved Aar,
Mærket, trods glimrende Skygge,
Som ham i Ungdom var kjær,
Hvad som paa Jord monne bygge,
Haver sit Fædreland her?

12 |**A:299**Hvo som til Tonernes liflige Fald
Lytted i Vuggen saa gjerne,
Vorder paa Jord, om han voxer, en Skjald,
Sukker mod vinkende Stjerne;
Ak, men før Strængen han mægter at slaae,
Gjennem de Dage saa mange
Glemmer han Englenes Sange,
Mindes kun, at, mens i Vugge han laae,

|PS:18Vifted en straalende Vinge
Mildt over blussende Kind,
Hørde han Toner at klinge
Som ham bevæged i Sind.

13 Tit han sig ønsker i Vuggen igjen,
Modige Taarer han fælder,
Phantasos bærer til Vuggen ham hen,
Rørt over den han sig hælder;
|US:76I ham det hvisker saamangen en Gang
At han i Vuggen maa ligge,
Men han begriber det ikke,
Mener den er ham for snever og trang,
Tænker en større at finde,
Sukker, og leder omsonst,
Mener tilsidst at hans Minde
Var kun en Drøm og en Dunst.

14 |**A:300**Han vrager det Fløiel og Silke saa blødt,
Han hviler i blommede Enge,
Han slumrer saa rolig, han drømmer saa sødt,
Som Konger ei drømme i Senge,
Han hører i Drømme saa liflig en Sang,
Og efter sin Vugge
Ei meer han mon sukke,
Han vaagner og sætter sin Tunge i Gang,
Veed ikke selv hvad han siger,
Sjunger sin Drape saa glad,
Muser og elskede Piger
Dandse saa favert paa Rad.

15 Mangen en Tone af Englenes Sang
Høres i Drapen at klinge,
Tidt dog mon brydes den liflige Klang,
Underlig Tonerne springe,
|PS:19Alt som med Drømme det pleier at gaae,
Vilde de vendes,
Afbrudte endes,
Noget man aldrig i Lave kan faae;
Tonerne mattes,
Synke til Jord,
Omkvædet fattes,
Manglen er stor.

16 |**A:301**Aarene fostre den Yngling til Mand,
Manden ei drømmer i Enge,

Grubler saa koldt med sin modne Forstand,
Sover i opredte Senge,
Der han kun drømmer om Jord og om Huus,
Og mens han hviler
Fornem han smiler
Ad sine Drømme i Ungdommens Ruus;
|US:77Hvor Man dog, mens Man er unge,
Siger den kløgtige Mand,
Saadan kan drømme og sjunge,
Uden al Sands og Forstand.

17 Alt hvad af Sangen han ikke forstaaer,
Skal uforstandigt nu blive
Glemt har han nu at just det overgaaer
Hvad hans Forstand kan begribe;
Harpen han monne nu stemme saa lav,
Efter de Toner hans Øre
Vaagent i Verden kan høre
Lyde fra Luft og fra Jord og fra Hav,
Øiet han ikke vil lukke,
Spotter Cherubernes Sang,
Verden er blevet hans Vugge,
Den ham ei synes for trang.

18 **|A:302**|PS:20Have de Engle da sjunget omsonst?
Finge de Skjalde saa bolde
Da fra det høie den herlige Konst,
For os i Støvet at holde?
Skal da ved Harpens det liflige Slag
Hver en Udkaaret
Samle sig blind og bedaaret
Vrede til Guds Aabenbarelses Dag?
Andet dog blev for hans Vugge
Sjunget saa liflig en Gang,
End at til evige Sukke
Skulde forvandles hans Sang.

19 Kan vi omskabes paa Ny ved et Bliv?
Kan vi vel atter indgange,
Naar vi er gamle, i Moderens Liv,
Lade os atter undfange,
Fødes som Puslinge atter engang?
Ellers jo Vuggen os klemmer
Piner de fuldvoxne Lemmer,
Den dog til Mænd er for snæver og trang!
Tier I spottende Læber!

Svar I af Jesus skal faae,
Lytter I Øren og stræber
Viisdommens Ord at forstaae!

20 |A:303|US:78Vinden mon fare forbi som den vil,
Lyden du mægter at høre,
Ikke dog veed du hvordan det gaaer til,
Ei hvad den haver at føre,
Hveden den kommer og hvor den gaaer hen,
Det skal et Billed dig være,
Det skal dig varsle og lære,
At Man af Aanden kan fødes igjen,
|PS:21At man til Børn kan blive,
Uden at vide hvordan,
Ei det at ville begribe,
Det er den bedste Forstand.

21 Hist udi Hellas den gamle Homer
Monne sin Vugge ombære,
Sætter sig i den og lytter og seer
Som han et Barn kunde være,
Drapen han synger, som Englene sang,
Liflig og sød er hans Stemme,
Omkvædet dog han mon glemme,
Vuggen ham synes til Leie for trang;
Alle hans Guder kun ere
Engle i Høihed og Magt,
Synlige Skinnet de bære
Af den Usynliges Pragt.

22 |A:304Hører du hisset den liflige Klang?
Libanons Zedere springe,
Alt som de høre Propheternes Sang
Høit over Dalen at klinge,
Moses og David, Esajas og Job
Have sig selv overvundet,
Have i Vuggen sig bundet,
Fødes paa Ny ved usynlige Daab,
Omkvædet ikke de glemme,
Skjøndt de kun halv det forstaae,
Hvad de i Aanden fornemme,
Sjunge de alt som de maae.

23 Vuggen dog er dem saa snæver og trang,
Tidt de sig vaande og sukke,
Det dem kun trøster at Herren engang,

Selv sig vil lægge i Vugge,
|PS:22|US:79Bære til Jorden som Barn sit Bud:
Alt de Ham see der at hvile,
See det, hvor sødt Han kan smile,
Hilse Ham som deres Herre og Gud;
Løs i den viede Vugge
Kan sig da hvile hver Skjald,
Sikker for Øglen, oplukke
Øret for Tonernes Fald.

24 |**A:305**|PS:23Liflige Skjalde! o mærker mit Ord!
Gud kom Sit Løfte ihu,
Hellige Vugge har standet paa Jord,
Viet den staaer der endnu,
I den har hvilet saamangen en Skjald,
Baade i Norden og Syden,
Gladelig høre vi Lyden,
Saare adskillig er Tonernes Fald,
Dog sang de alle tilsammen:
Ham og Hans Aand og Hans Glands
Priis i al Evighed, Amen!
Fylden og Æren er Hans.

25 Dante saa herlig, Petrarka saa fiin,
Tasso Torkvato saa silde,
Luther og Gerhard og Kingo, Tullin,
Klopstock og Evald saa silde;
Stolberg og Novalis siden endnu,
Verner og nogle her hjemme.
Mangen en Skjald maa jeg glemme,
Som det mig lysted at komme ihu,
Ak! thi sit Omkvæd han glemte,
Vuggen ham syndes for trang,
Harpen han daarlig nedstemte,
Verden berømmer hans Sang.

26 |**A:306**Liflige Skjalde! o mærker mit Ord!
Kommer det alle ihu!
Hellige Vugge har standet paa Jord,
Viet den staaer der endnu,
Hvor kan den eder dog synes for trang?
Verden med Bjerge og Dale,
Med sine Høieloftssale,
Var den end dobbelt saa vid og saa lang,
|US:80Mægted dog ikke at rumme
Ham som i Vuggen vi saae,

Uden en Finger at krumme,
Der Han dog smilende laae.

27 Ak! det er Sorgen, I vil det ei troe:
Gud vores Broder er vorden,
Chaos ei paa overordentlig Vei,
For Jer mon komme i Orden,
Derfor i Skjemt I den Tale slaae hen:
Ingen det undes at kige,
Ind i Guds Herligheds Rige,
Uden han vorder til Barn igjen;
Derfor mon Vuggen jer klemme;
Til I med Sang og med Bøn
Vil Hosianna istemme,
Love den Høiestes Søn.

|A:307

Tillæg.

Hvem der kjender mine senere Arbeider, især de historiske, behøver jeg neppe at sige, at dette, hidtil utrykte Vers, er endnu fra tidlig i 1812. Adskilligt kunde jeg nu ikke sige saaledes, men da der dog intet egentlig Ondt er sagt, og der er megen Sandhed i, har jeg hverken villet udelukke det eller forandre meer end enkelte Ord der ei forandrede Meningen. At de jeg har nævnet som christne Skjalde ere langtfra at være de eneste jeg ansaae derfor |PS:24er ligefrem, og Miltons Navn undrer det mig især at savne. Adskilligt kunde og siges mod nogle af de Nævnte, blandt hvilke jeg ved Reenskrivningen har indsat Gerhard og Novalis, den Sidste fordi jeg maa have villet nævne ham, naar jeg nævnede Verner, men Ingen af dem, og Tasso ligesaalidt, vilde jeg nu kalde christne Skjalde, uagtet der er saare megen Christendom baade i Verners Luther, og i Novalis Smaasange.

|A:308

Til Professor Sverdrup.

(Ved liden Regines Kiste i Dimmelugen.)

1 Du mistet har en liden Datter fin,
Og stille sover i det sorte Skrin
Den vevre Glut, som var Dig saa til Gammen.
Vil jeg Dig byde, mod de tunge Kaar,
Du Klippesøn! at stande klippehaard,
At lukke kold de brustne Øine sammen?
O nei, o nei, kun alt for gjerne vil
Sig Mandens Bryst for Vemod lukke til,
Men ondt er det, o vee den stolte Daare,
Der sig tør skamme ved en fældet Taare,
Naar heed den paa de Kjæres Liig nedrandt!
O, Gud skee Lov, som smeltede mit Hjerte,
Saa og det bløde kan ved Brødres Smerte,
|A:309Som før saa tit det ubevæget fandt!
Saa lad, o Ven! kun Fadertaaren rinde!
En saadan Taare smykker Mandens Kind,
Og haver den sit Væld i Hjertet inde,
Den mildner og den adler Mandens Sind;
Den adler det, hvis det er stort at ligne
Den Ærens Drot, hvem Englene velsigne;
Thi der Han stod ved Vennens Leiested,
Bevægedes Han i sin Aand og græd,
Han græd, enddog Han mægtede at kalde
Udfarne Aand tilbage i sit Støv,
Det rørte Ham, at som et visnet Løv
Guds favre Billed maa til Jorden falde.
Ja, sandt er det, min Ven! var Jesus ei
Nedsteget til os fra de høie Sale,
Og skinnede ei paa den mørke Vei
Hans blanke Lys i Dødens Skyggedale;
Ved Tanken om, at Mand er Muldens Frænde,
Da maatte hver, hvem Gud et Hjerte gav,
Staa trøstesløs ved sine Kjæres Grav.
Men Kristne ei, skjøndt hede Taarer brænde,
Som Hedninge maa sørge uden Haab;
Det lakker nu saa fast ad Paaskemorgen,
Da Christne ei kan længer huse Sorgen,
Da klinger høit den glade Englesang:
"Hvi søge I den Levende blandt Døde?
|A:310Seer Graven! her han ligget har engang
Men nu er Han Opstandnes Førstegrøde."
Ak, længer ei med høi og festlig Klang
I Herrens Huus vi høre Kingos Sang,

Men dog den kan os i det Stille fryde;
I Kammer og i Hjerte kan det lyde:

2 "O prægtig Morgenglands
Som overgaaer al Sands!
Guds Søn, vor Soel, er oppe;
Han gjennem Mørkets Troppe
Sig kjæmpet har med Ære,
Hans Navn velsignet være!

3 O, salig Paaskedag!
Nu vundet er vor Sag,
Langfredags bittre Minde
Maa nu saa sødt hensvinde,
Thi Jesus vandt med Ære;
Hans Navn velsignet være!

4 Nu frygter jeg ei Død,
Ei Gravens kolde Skjød;
Mit Støv vil Jesus vække
Og kjærligen bedække
Med Himmelglands og Ære;
Hans Navn velsignet være!

5 |A:311Trods dig, du Dødens Braad!
Du mistet har din Od.
Trods dig, du Ormegrube!
Trods, Helvede, din Strube!
I tabte med Vanære;
Guds Navn velsignet være!

6 O! vel den Mand, hvis Øre ei er døvet
For disse Himmeltoner gjennem Støvet!
Thi naar han græder da med høien Røst,
Oplades Hjertet for den søde Trøst:
"Mens her vi saae, maa bittre Taarer rinde,
Men hist med Fryd vi Negene skal binde,
Dem bære hjem med liflig Jubelsang."
Lad, kjære Ven! da Sorgen Dig ei pine!
Aftør din Graad ved Støvet af Regine!
Oplad Dit Øre for Din Frelsers Tale!
Et barnligt Sind den kan saa sødt husvale:
"O lader til mig komme kun de Smaa!
Forhindre dem I visselig ei maa;
Jeg bedre kan, end I, det for dem lave;
De lege skal i Paradisets Have,

De slumre skal ved Livets Træ saa nær,
Og aldrig grue for Cherubens Sværd.
De lytte skal naar alle Engle sjunge,
Og vænne saa til Sang den spæde Tunge,
|A:312At naar I møde dem hos Mig engang,
I skal forlystes ved den søde Klang;
Ja da I Store af de Smaa skal lære
Halleluja at tone til Guds Ære."
Vi vil saa gjerne, ja vi skal og maa
Os knytte tæt til disse kjære Smaa,
Og, mens de leve, vi med David bede,
At ved vor Haand de vevre hoppe maa
Til de blir store, og til vi blir smaa,
Saa de os kan til Sovekamret lede;
Men naar saa Hjertet holder op at slaae,
Da og vi skal med David flink opstaae,
Ei deres Lod de Salige misunde,
Ei græde dem tilbage om vi kunde.
Ak, trang er Stien, vi til Himlen gange,
De vilde Veie, ak! de er saa mange,
Og af de Store er der kun saa Faa,
Som gjennem Barneporten vil indgaa;
Lyksalig hver, hvem i den spæde Alder
Fra Strid og Møie Gud til sig hjemkalder!
Dog, og lyksalig hver som grunder paa
Engang at komme til de kjære Smaa!
O, det er herligt, naar hos Gud vi har
En Ven saa kjær at længes stadig efter,
O, Hjertesaar! livsaligt er dit Ar,
Og underfulde ere dine Kræfter.
|A:313O, det er herligt, naar vi efterhige
Det Barnelag i Herrens Himmerige!
Da vænne vi os til at være smaa,
Belee os selv naar vi os stolte bryste,
Med Smil vi stirre paa den Himmel blaa,
Vor Herres Lys igjen os kan forlyste;
Vi i vort Hjerte kan saa grant fornemme,
At der er grumme rart hos Ham der hjemme.
Vi troe det gjerne, at vi arme Stakle,
Som ved hvert Skridt, vi gaae paa Jorden, vakle,
Ei selv har Størke til at klavre op
Til Himmelslottet over Stjernetop;
Vi troe det gjerne, at ifald Vor Herre
Ei faderlig lod Naade gaa for Ret,
Da vilde hist det gaa os meget værre,
End her, hvor selv de Bedste gaa kun slet.

Vi tro det gjerne, at vi kunde staa
I mørke Gaard ved Dørren af Guds Rige
I mange tusind Aar og banke paa,
Og ei engang faae Lov derind at kige,
Hvis ei Guds Søn var vores Broder blevet,
Hvis over Regningen Han ei en Streg
Med dyre Blæk paa Korset havde skrevet;
Hvis ei Hans Aand ad en forborgen Vei
Fra Lovens Dør til Naadens Port os ledte,
Hvis over os Han ei saa broderlig
|A:314Sin Kjærligheds den hvide Kaabe bredte,
Og under den indlod i Himmerig.
Ja gjerne axle vi det favre Skind,
Og gaa som Svende bag vor Drot derind.
Vi gjerne Faderen i Ham beskue;
Thi er kun Een vor Frelser og vor Gud,
Vi for vor Gud behøve ei at grue,
Og Kiærligheden driver Frygten ud.
Saa vandre vi i Kjærlighed hernede;
Vi elske Fader og vi elske Søn,
Som vilde gaa for os i Død og Bøn,
Og Værelse der Hjemme os berede;
Vi elske Ordet og vi følge gjerne
Paa mørke Vei den blanke Ledestjerne,
Til Dagen gryer og vi staa op af Døde,
Forklarede i Himlens Morgenrøde.

7 Nu Tiden lider, ende maa min Tale,
O, give Gud! den ved Hans egen Kraft
Din Viv og Dig i Sorgen maa husvale!
I konstigt Svøb at gjemme sindrig Kløgt
Det er kun Tant, det har jeg ikke søgt;
Enfoldig kun jeg tolked Herrens Røst,
Thi det for Christne er den bedste Trøst
O, glædeligt! ei blot til Dig og mig,
|A:315Men til utalte Millioner rig.
Halleluja! o salig Morgenrøde,
Da Han, som led, stod herlig op af Døde!

Til Elises Søster.

(Ved liden Dideriks Vugge.)

1 Hvad dig Hjertet kaared til,
Søster tør jeg Dig jo kalde!
Skyde mig kun hvo som vil
Udaf Lag med Danmarks Skjalde!
Jeg er Christen paa Guds Ord,
Lises Kjæreste paa Jord,
Og din Ven, Veninde!

2 Vennehilsen jeg dig bær,
Det er dine Vuggepenge.
Diderik! velkommen vær!
Vær her vel, og bliv her længe!
Træd kun i din Navnes Fjed,
Da du skal med ham i Fred
Samles i Guds Rige.

3 |A:316Naar vi stirre paa de Smaa,
Maa vel Taarer Øiet væde,
Deres Engle altid staa
For Gud Faders Stol med Glæde;
Staa og vore Engle der,
Ak! de staa dog ei saa nær,
Tit med Sorg de sukke.

4 Pusling! nu du ret er stor,
Du kan naae til Himlen,
Men naar du dig drømmer stor,
Glemmer Gud i Vrimlen,
Ak! da est du liden, lav,
Drukner let i Verdens Hav,
Er en Dværg i Skoven.

5 Søster! Moder! o, før vild
Fra dit Skjød han springer,
Bred du ud saa from og snild
Aandens spæde Vinger!
Saa at Syn paa Gud han faaer,
Saa han, hvor han gaaer og staaer,
Flagrer imod Himlen.

6 |A:317Gjerne Gud vil have Priis
Af de Spædes Munde,
Glædes, naar paa Barneviis
De mod Himlen stunde.
Det var Jesu Ord engang,

Da den fromme Barnesang,
Skar i Verdens Øre.

7 Søster! ak, den skurrer saa
End i Verdens Øre,
De som ei til Himlen gaae,
Taale ei at høre
Barnesang til Herrens Priis,
Barnesang om Paradis;
Tænder maa de skjære.

8 Snildt de vil os bilde ind,
Det sig ikke sømmer,
At det fromme Barnesind
Barnlig Gud berømmer,
Naar de tysse, naar de lee,
Deres Engle ikke see
Faderen i Himlen.

9 |A:318Blev vel nogen Fader vred,
Naar ei ret den Spæde,
Sige kunde hvad han heed,
Stammed dog med Glæde;
Leged end de Fingre smaa,
Hvor han store vilde slaa,
Blev han vel fortørnet?

10 Først skal kjendes, siger Man,
Hvad i Sandser falder,
Kun paa Sligt har Børn Forstand
I den unge Alder;
Oversandselige Ting!
Det er et uhyre Spring,
Tidsnok kan det voves.

11 Om en Dreng i Fadergaard
Ret til Punkt og Prikke
Kjendte Sviin og Køer og Faar
Men sin Fader ikke,
Det var Skam, som hver forstaaer
Er ei Verden Herrens Gaard?
Er ei Han vor Fader?

12 |A:319Trang og vildsom er vor Vei
Gjennem Verdens Ørke,
Sølv og Guld os hjelper ei

Ei vor Kløgt og Størke,
Aldrig hiem til Fædreland.
Kommer trætte Vandringsmand,
Om ei Gud ledsager.

13 Ak! i Verden gaar saa let
Gud os reent af Minde,
Kan for tidlig da, for tæt
Vi os til ham binde?
Kom ei baade jeg og Du
Mangengang til Gavn ihu
Fromme Barnetanker?

14 Tænk paa Gud, som skrevet staaer,
I din Ungdoms Dage,
Ellers vil de hvide Haar
Dig kun slet behage.
Syng det, Søster! for din Søn
Aabenbarlig og i Løn!
Silde skal det glemmes.

15 |**A:320**Han, som gjør, at Mødre fro
Kan i Huset bygge,
Skal da lade Drengen gro
Dig til Lyst og Lykke,
Og, naar Døden er forbi,
Sjunger du: her ere vi,
Fader! for din Trone.[36]

36

Disse tvende Vers ere skrevne i Vaaren og Sommeren 1812, og trykde i Nytaarsgaven Frigga 1813.

Kammersvenden fra Morland.

1 |PS:37|US:81Der sad en Svend i Blaamænds Land,
Saa tankefuld,
Der blinker i den vaade Sand
Det klare Guld;
O! mon den Svend da sukker saa,
Fordi han ei det Guld kan faae
At eie og at raade?

2 |A:321O nei, o nei, til røden Guld
Hans Hu ei staaer,
Af det er mangen Kiste fuld
I Kongens Gaard,
I Kamret tæt og tykt de staae,
Og Svenden som mon sukke saa,
Har Nøglen selv i Gjemme.

3 Hvad mon saa dybt den Kammersvend
Da tænker paa?
|PS:38Hvorfor mon Øiet stirrer hen
Mod Norden saa?
Hvad har han Lyst at drage til
Udi den Ørk saa vid og vild,
Alt paa de øde Veie?

4 Hvad staaer der i den gamle Bog
For sære Ord?
De mæle om en Dronnings Tog
Saa høit i Nord,
De tale om saa viis en Drot,
De tale om saa stolt et Slot,
En Tempel uden Mage.

5 |A:322Den Tempel reisde Salomon
Saa høi og prud,
Af Cedertræ fra Libanon
Alt for sin Gud,
|US:82Og gyldne Blomster lued der
I Lampers gyldne Aftenskjær
Hos gyldne Cherubimer.

6 Det læsde alt den Kammersvend,
Gav Agt derpaa,
Og dybt han sukkede igjen:
Ak! er det saa,
O! er der slig en Guders Gud,
Da gik fra Ham vor Aande ud,
Og Han gik os af Minde.

7 Men ved den Tempel, i den Stad,
Der mindes Han,
Jeg aldrig blir i Sindet glad
I dette Land,
|PS:39Jeg vil, jeg skal, jeg maa derhen,

Jeg lære maa min Gud igjen
At kiende og tilbede.

8 |**A:323**For Dronningen nu stædes ind
Den gjæve Mand,
Og dybt bevæges hun i Sind,
Saa taler han.
Det svarer hun: far vel! far hen,
Tilbeed den Gud, men kom igjen,
Hans Skik mig at forkynde!

9 Hvad skrider hist ad Veien hen
Saa sagtelig?
See, est du der, du Kammersvend!
Ja, det er dig,
Du kjører jo slet ikke fast,
Hvordan? har det nu ingen Hast,
Og længes du ei længer?

10 Dit Ansigt fra Jerusalem
I Syd er vendt,
Saa er da du paa Farten hjem,
Og Reisen endt!
Blevst du nu rolig, blevst du glad?
Og lærde du i Davids Stad
Den Guders Gud at kjende?

11 |**A:324**|US:83Er det endnu den samme Bog
Du læser paa?
Nei, det er ikke Morlands Sprog,
Kan jeg forstaae.
Du læser høit med Andagt stor,
Men det er ogsaa høie Ord,
Det er prophetisk Tale.

12 |PS:40"Vor store Sot og Syndebyld
Vor Kval han bar,
Han knusedes for vores Skyld
I Pine svar,
Og ved hans Angest Fred vi fandt
Og Lægedom for os udrandt
Alt af hans dybe Vunder.

13 "Til Slagterbænk de førde ham
Som spage Faar,
Han stille var, som tause Lam

Naar Saxen gaaer,
Hans Slægt er sær at tale om,
Og bort fra Angest og fra Dom,
Fra Verden han optoges”

14 |**A:325**Hvem ganger hist den Vogn saa nær?
Nu taler han:
Forstaaer du, hvad du læser der
Du sorte Mand?
Nei det gaaer over min Forstand
Men om du vil og om du kan,
Udlæg mig da den Tale!

15 Du seer mig ud saa from og klog,
Som du var den,
Der skrevet har den gamle Bog,
Sid op, min Ven!
Hvem mon Propheten tænkde paa?
Mon om sig selv han taler saa,
Hvad heller om en Anden?

16 O, hvilken viis og hellig Mand!
O! hør engang!
|PS:41Hvor liflig han udlægge kan
Hvert Sprog, hver Sang,
|US:84Om Lovens Sværd og Dødens Braad,
Om Faderens forborgne Raad,
Om Herren til Hans Ære!

17 |**A:326**O! Blaamand! hvilket herligt Skin
Dit Øie har!
Ei rødme kan din sorte Kind,
Men glindser klar;
Paa favre Ting vist Syn du fik,
For Aandens Øie vist opgik
En Soel i Østerlide.

18 Hvad mangen Konning og Prophet
Med stor Attraa
Har stundet efter men ei seet,
Du nu vist saae,
Men hvad i Ørken vild og tom
Endnu dit Øie leder om,
Hvo kan vel det udgrunde?

19 Alt som en tørstig Vandringsmand

Et Kildevæld
Udspeide vil i gule Sand,
I Dal, paa Fjeld,
Saa speider længselsfuld og du,
Ak! slukdes ei din Tørst endnu
Af Livets søde Vande?

20 |A:327Hist springer ud saa klart et Væld
Af hviden Sand,
Den Blaamand raaber: Held, o Held!
See, hist er Vand;
Stat stille, Hjul! og du Guds Mand!
|PS:42Mon Noget mig forbyde kan
At døbes i den Kilde?

21 O! mærk end paa den Vises Ord!
Han svarer brat:
Hvis du af ganske Hjerte troer,
Det er tilladt!
O! ja, jeg troer at Jesus Christ
Er Guds, vor Faders Søn forvist,
Og kom i Tidens Fylde.

22 |US:85O! see, der staae de Haand i Haand,
De fromme To,
Paa Fader, Søn og Hellig Aand
Har Begge Tro,
Den Blaamand druknes nu i Daab,
Og, igjenfødt til saligt Haab,
En Christen han opstiger.

23 |A:328Hvi stirrer end du Kammersvend
Paa Ørkens Sand?
Hvad leder du nu om igjen?
Om den Guds Mand,
Dog nei, det var en Engel vist,
Og jeg engang skal see ham hist
For Tronen i det Høie.

24 Nu ruller fort det runde Hjul
Paa øde Vei,
Og Morlands Søn paa Sanden guul
Nu stirrer ei,
Han stirrer til den Himmel blaa,
Og længes efter Syn at faae
Paa Gud og paa sin Engel.

25 |PS:43Far vel! far vel, du Kammersvend
I Jesu Navn!
Din Engel møder du igjen
I Himlens Havn,
Den Aand som drog ham til dig hen,
Og bort saa tog ham brat igjen,
Skal eder vist forsamle.

26 |**A:329**Han vil, o ja, Han har jo alt
Jer samlet hist,
Vi sytten hundred Aar har talt
Paa Jorden vist,
Mens du ved klaren Himmelsoel
Din Engel saae paa Gyldenstoel
Blandt Frelserens Apostle.

27 Saa drømde jeg det Syn vel kun?
Nei tusend Aar,
For Gud er kun en liden Stund,
Kun som i Gaar,
|US:86I Gud jeg var, i Gud jeg saae,
Dig færdes, læse, findes, staae
En Christen op af Kilde.

28 I Aanden og jeg seer dig end,
Du kjære Mand,
Hvordan du staaer for Dronningen
I Blaamænds Land,
Jeg hører din Beskeed saa grandt
Om hvad du saae og hvad du fandt
Alt paa de øde Veie.

29 |**A:330**Du læser og Prophetens Ord,
Og Spaadoms-Sang,
|PS:44Sig glæde skal den tørre Jord,
Den øde Vang;
Den tavse Ørk med Jubellyd
Skal synge høit til Lyst og Fryd,
Den blomstre skal som Rosen.

30 Den blomstre skal, som Gud har sagt,
Til Lyst og Fryd,
Med Libanons og Carmels Pragt,
Med Sarons Pryd,
Ja, Herrens Pryd, Guds Deilighed

Skal fra det Høie straale ned
I Ørkens Vand sig speile.

31 Sit Øieskjæl da kaster bort
Den blinde Mand,
En Halt skal Springe som en Hjort
I jævne Land
Den Stumme da sin Tunge glad
Skal røre flink til Gammenskvad,
Den døve det skal høre.

32 |**A:331**Det times nu, du vidner from:
Guds Herlighed
I Jesus-Barnet til os kom
Med Fryd og Fred,
Hvad mangen Konning og Prophet
Har stundet efter men ei seet,
Det staaer nu klart for Øie.

33 |US:87Jeg seer dig vandre om saa vidt
I Blaamænds Land,
Og Frelseren forkynde frit
For hver en Mand,
Ei kan jeg see dit Legems Død,
|PS:45Men jeg din Sjæl i Abrams Skjød
Af Engle seer henbæres.

34 Ja, Kammersvend, i Englechor
Jeg seer dig glad,
Jeg paa den samme Jesus troer
Hvem du tilbad,
Den Aand som troe har dig hiemført,
Har naadefuld mit Hjerte rørt,
Han vil og mig hjemføre.

35 |**A:332**Da skal vi evig tale om
Guds skjulte Raad,
Om Ham, som frelsde os fra Dom
Og Dødens Braad
I samme Tungemaal vi da
Istemme skal Halleluja!
Med Himmelske Hærskarer.

Tillæg.

Det burde være overflødigt at melde, at det deilige Sandsagn, som her (ogsaa 1812) er sat paa Riim, findes optegnet i Apostlernes Gjerningers 8de Kapitel, men derimod bør det siges, at hvad som staaer i Begyndelsen, er kun saa min Gjætning, da det tykkes mig rimeligt at Kammersvenden var fra samme Land, som Dronningen af Saba, ventelig fra Æthiopien. Det maa vel og kaldes en Gjætning, hvad som tales om den Christendom, han udbredte i sit Fædreland, men det er en af de Gjætninger, der synes mig at være hartad nødvendige Følger af hvad vi med Vished vide. Det maae vel saaledes kaldes umuligt, at den Kammersvend kunde fortie sin Troe, med mindre han døde paa Reisen, og det er, efter Guds sædvanlige Husholdning |A:333ingenlunde rimeligt, da Mænd med saa dybe Længsler, der underfuld uddrives at lede om Sandhed og finde den paa synderlige Veie, |US:88pleie ingenlunde at være beskikkede til at falde i Ørken, men til at være Ordets høirøstede Tunger og standhaftige Vidner blandt Menneskens Børn. Engang vil Saga sagtens ogsaa komme den gamle Kammersvend ihu, og stille os Guds underfulde Førelser og Tanker med ham klarere for Øie.

|PS:46Hvad Rimet nu angaaer, da tykkes mig det klinger ganske godt og ret trohjertigt, og det staaer nu for mig ei blot som en Ihukommelse af hin, saa rørende som underfulde Hændelse i Oldtids Dage, men som en Ahnelse tillige af hvad der i de næste forestaaer; thi sikkerlig vil det ei vare længe, før Blaamænd skulle tvættes hvide i en hellig Daab, og det er ei urimeligt at en Menoza kan uddrives paa de lange Veie at lede efter Christendom, og det er ingen Løgn, at han kan gjerne reise fra Jerusalem paa øde Veie og ikke have fundet hvad han søgde, saa Herren maa tilskikke ham en Ordets Tjener hvor han ventes mindst, for at udlægge ham de høie Taler der ere en forseiglet Bog for Mange, ja de Allerfleste, som kaldes Lærde og Skriftkloge nuomtide, fornemmelig den Tale om Ham, der bar vor Synd og tog vor Sygdom paa sig, ja det Korsens Ord der nu som stedse er en Daarlighed for Grækerne der søge efter Viisdom, verdslig Viisdom.

|A:334

Golgatha.

1 |PS:46|US:88|VU9:25Golgatha! en Gru det er

Paa dig at omvanke,
Ingen Urter trives her,
Rædsom er hver Tanke,
Liig er Gjødning, Blod er Sæd
Paa det Hovedpandestæd,
Hvad kan der opvoxe?

2 Tit sig løfter vel et Træ
Mellem Dødningbene,
Aldrig dog til Lyst og Læ,
Visne er dets Grene,
|PS:47|US:89Suk kun hvine i dets Top,
Frugten er en blodig Krop
Og dets Blomst er Pine.

3 |**A:335**|VU9:26Atter ledes ud fra Bye
Med sit Kors en Fange,
Høit det klinger under Sky
Af de vilde Sange,
Steen er Hjertet i den Trop,
Under Sang man reiser op
Korset til en Broder.

4 Men hvordan? den Fange ei
Er som andre Fanger,
Tornekronet Dødens Vei
Rolig, mild han ganger,
Som med Tornekrands og Blod,
Salvet under Guld han stod,
Vandred til sin Throne.

5 I den vilde Skares Traad
Gaaer saa stort et Følge,
Vrider Hænderne med Graad,
Kan ei Sorgen dølge,
See! den Fange vender sig,
Stirrer saa vemodelig
Paa den lange Skare.

6 |**A:336**“Græder ikke over mig
Og min korte Pine,
Græde hver kun over sig,
Over sig og sine!
Gaaer med grønne Træ det saa,
Hvordan vil det da vel gaae
Med den visne Stamme?”

7 |PS:48Reist fra Jord nu Korset staaer
See! hvor grumt Man ham udspænder,
Hør, hvor Naglerne man slaaer
Gjennem Fødder, gjennem Hænder!
See, hvor mild han vaander sig,
Dybe Suk, ei vilde Skrig,
Ingen Harm i Øie.

8 |US:90|VU9:27Lytter, seer! den blege Mund
Sig til Tale nu oplader!
Hør med Suk af Hjertens Grund
Hvor han beder: kjære Fader!
Fader min af Evighed!
O! tilgiv dem! ei de veed
Hvad det er de gjøre.

9 |**A:337**Solen brat sig skjule maae
Naar han sine Øine lukker,
Jordens Puls med hans maae slaae,
Klipper revne naar han sukker,
Fange! est du Verdens Soel!
Mon dit Kors fra Pol til Pol
Verdens Axel være!

10 Hør engang den høie Røst
Fra den kolde Tunge!
Hør det toner fra hans Bryst
Som naar Engle sjunge:
Fader! i din høire Haand
Jeg befaler nu min Aand!
Fri er nu den Fange.

11 Fange stor og underfuld!
Hvem kan vel din Fader være?
|PS:49O! Han er ei Mand af Muld,
Det er Ham, som Engle ære,
Konningen af Himmerig,
Det er Ham som fødte dig
Førend Tid og Time.

12 |**A:338**Golgatha! vær stolt og fro!
Libanons de ranke Cedre,
Ege, som paa Basan groe
Dybt sig bøie maa, og hædre
Korsets lave, tørre Bul,
Som er plantet i dit Muld!

Livsens Træ den bærer.

13 |VU9:28Træ! ja du skal hædres vist
Fremfor Bjergets favre Ranker,
I dig podet er en Kvist,
Hvor man Himmeldruer sanker;
|US:91Dine Druers røde Saft,
Den har Sødme, den har Kraft,
Den kan Helsot læge.

14 Golgatha! den ganske Jord
Laae som du saa gold og øde,
Ja, fra Syden og til Nord
Var kun Døende og Døde;
Ranken kun af Himmelrod
Kunde af sit Drueblod
Livsens Kalk berede.

15 |**A:339**Med mit Kors til Golgatha
Derfor sjungende jeg ganger,
Du mig holder ei derfra
|PS:50Verdens Eng! hvor skjøn du pranger,
Verdens Eng, saa væn og blød!
Slangen lurer i dit Skjød,
Død er i din Drue.

Historien.

1 |PS:57|US:91|VU7:158Hvi higer du saa underlig tilbage?
Det Forbigangne er jo dog forbi.
Hvad søger du i de forsvundne Dage?
|VU7:159Er du ei mæt af Livets Gjøglerie?
Skal endelig de Døde dig det lære,
At Intet vorder, blomstrer for at være,
At selv du brat skal visne som et Straa?

2 |**A:340**See dig omkring kun i din egen Alder!
See dig kun om i Mark og Eng og Skov,
Hvor Blomsten visner og hvor Løvet falder,
Hvor Agren fures af den skarpe Plov!
Den blinked nys i Solens Skin som Guldet,
Dens Glimmer svandt og atter nu i Muldet

Udstrøes Sæd til Vext og Bram og Fald.

3 |US:92Lad Øiet stirre i dit eget Indre!
Kom Tankerne og Ønskerne ihu!
Har Vexelen du kunnet der forhindre?
Er det som leved ikke Skygge nu?
Hvi vil du da din Sjæl unyttig plage
For ret at lære af de gamle Dage:
Forfængeligt er Alting under Soel?

4 Vil du kanskee dig snedig selv bedrage,
Tildrømme dig, hvad ei du vaagen har,
En mægtig Rad af stolte Levedage?
O! vorder du ei Daarligheden vaer?
|PS:58Vil Styrke du og Liv af Skygger laane,
Du og med dem maa bløde, blegne, daane,
Med hvem du lever maae du ogsaa døe.

5 |**A:341**Du mener vel de Vises Steen at finde;
See hvor de tumle sig, de Folkefærd
Som Bobler brat de løfte sig og svinde
Beherskede af Verdens føre Vær!
Den blinde Skjæbne og de stærke Drifter
Det altid er, som Lyst og Kval udskifter,
Og Lykkens Daarskab er kun Daaren god.

6 See! hvor de vise Mænd sig bygge Huse,
Alt efter Vinkel, efter Maalesnor!
|VU7:160See Tidens Bølger, hvor de trodsig bruse;
Og levne ikkun deres eget Spor,
I dem nedsank Palads saavelsom Hytte,
Og ingen Viisdom kan sit Værk beskytte,
Thi Godt og Ondt er Skjæbnen lige kjært.

7 Vil du kanskee af Krøniken fornemme
Hvordan udviklet blev din egen Old?
O! er den skjøn, see til at du kan glemme,
Dens Banemand, den lede Vexeltrold!
Og er den ond, da spildt er din Umage,
Thi er den Frugten af de mange Dage,
Mon da den ændres kan af dine faa?

8 |**A:342**Er det saa sødt at høre Sagas Taler,
Hvordan heel sært det sig begivet har
At Hellas Ager bærer Hestehaler
For Mandehovderne den fordum bar,

|US:93At Heltesæd blev Trælle under Aaget,
At Tyrke sove, hvor Hellener vaaged,
At Uglen tuder, hvor Minervas sang?

9 |PS:59Er det saa lysteligt et Syn at skue,
Hvordan den Klerk opkrøb paa Keiserstoel,
Hvordan de Helte med den røde Hue,
Kom til at vogte Faar paa Kapitol?
Hvordan de sank, de Byer og de Buer
Hvordan de slukkedes, de blanke Luer,
Den Friheds, Kraftens, Musens Alterild?

10 Er det saa trøsteligt, af Sagas Tale
At faae den Vished, det er Livets Lov:
Dets Luer sig i Tidens Bølger svale,
Og al dets Herlighed er Fortids Rov,
At hvad sig end vil over Hoben hæve,
Kun mægter svagt at sukke og at bæve,
Som Hjertet i den visne Verdensurt?

11 **|A:343**|VU7:161Saa vær da klog, og lad de gamle Tider
Med Fred i Graven, hvor de sjunke ned!
Det nytter ei, du stræber og du strider,
Det blomstrer aldrig meer, det Urtebeed,
Jo meer du stirrer paa de Blommer fine,
Desmere voxer og din Sorg og Pine,
Det er de Blomster som du elsker op.

12 Forstum, du Frister! med din Lyvetale!
Forstum, bortviig i Jesu Christi Navn!
Og troe kun ei at Tidens Aftensvale
Tilhører dig, du hæse Natteravn!
Nei, tie Fuglene og falder Løvet,
En hellig Fugl dog svæver over Støvet,
Som over Vandene i Verdens Vaar.

13 De svandt, de svandt, de Fortids favre Dage,
Den svaledes den stærke Lueild,
|PS:60Dog meer end Mindet have vi tilbage,
Thi hvad der leved, var ei Skyggespil,
Og Han som livned hvad der er forsvundet,
Hans Liv er ei med Slægternes udrundet,
Og er vi Hans, da har vi Liv i Ham.

14 **|A:344**|US:94Ja, vist vi kan med fromme Aander leve,
Hvis Støv nedsank i Moderstøvets Favn;

I Herrens Navn det var de Daad bedreve,
Og vi er Eet med dem i Herrens Navn,
I Ham vi tør os deres Liv tilegne,
Lad kun vort Støv med deres bløde, blegne!
Vor Aand med deres er i Himmerig.

15 De Vises Steen, o! vist er den at finde
I Hjerteaarerne af Sagafjeld,
Vel dybt forborgen ligger den derinde,
Men fra dens Leie risler ud et Væld,
Og naar i det vi Øinene vil bade,
Da see vi Stenen hvor vi end har Stade,
Til den forvandler sig vor Øiesteen.

16 |VU7:162Da see vi det, hvorfor al Verdens Vise
Omsonst har bygget paa et varigt Huus,
Vi grue kan, men maae dog Herren prise
Naar Babelstaarne synke ned i Grus.
Al Gru for Skjæbnen sig i Intet taber,
Thi med os Skjæbnen knæler for sin Skaber;
Den er Hans Arm, den er Hans Aaandepust.

17 |**A:345**Vi see det vel, sig Tidens Bølger velte
Med Gnye og Grumhed over Sagas Mark,
Bortskylle Folkefærd, og skjule Helte,
Men sikkert sidde vi i Herrens Ark,
|PS:61Paa Bjergetop os løfter vilde Vove,
Men spiller mat paa Arkens faste Bove,
Og synker kløvet af dens hvasse Kiøl.

18 Ja denne Ark, det, Frister, maae du sande
Har trodset Tiderne i Jacobs Leir,
Adsplittet Voverne som Jordans Vande,
Sin Vimpel ført mod Verdens fire Veir,
Ja, Tidens Strøm og Verdens Hvirvelvinde
Maae selv opløfte den paa høie Tinde,
Paa Ararat, hvor evig den skal staae.

19 Maae Tidens Aand som Træl da Herren følge
Er Skjæbnens Storm kun Røsten af hans Ord;
Hoverer Arken over Tidens Bølge,
Og styrer Herren viselig dens Roer;
|US:95O! hvilken Fryd i den at overfare
De forbigangne Tiders Bølgeskare,
I Kamp, i Kraft, til Havn i Himmerig!

20 |**A:346**Ja skulde alt imod de stærke Fjæle,
Sig Luebølgen velte nu med Gny,
Og løfte Arken med de otte Sjæle
Fra Verdens Brynde til den klare Skye;
Vi vilde dog med store Helteskare
Paa Herrens Argo over Havet fare,
Og axle glade deres Gyldenskind.

21 |VU7:163Men nu, om Arken under hvalvde Bue,
End synes faldet af Cherubers Favn,
Og straaler meer ei Lampens klare Lue,
Saa himmelsk herlig paa *Jehovas* Navn,
Og blomstre længer ei de Liljer fagre
Om Arken trindt paa gyldne Tempelagre;
Dog end mod Sky den vender ei sin Stavn.

22 |PS:62Endnu engang, du veedst det, lede Frister!
Det bør sig Arken udi Jacobs Leir
At frelses fra forbausede Philister,
At smykke Zion og nedtrykke Seir;
Og Cherubimer skal den atter favne;
Og Liljer snoe sig om dens høie Stavne,
Og Lampen straale paa *Jehovas* Navn.

23 |**A:347**Ja, i en liflig, hellig Aftensvale
Skal Aftensolen skinne paa dens Flag,
Og om dens Færd skal sjunge Nattegale
Fra høie Mast med søde Toneslag;
Og som de sjunge, skal af Grav sig skynde
De sjunkne Blomster med forklaret Ynde,
Og krandse Arken til sin Himmelfart.

24 Ja, Tidens Bølger skal med Dands sig leire
Om Herrens gamle, herliggjorte Ark,
Og under Sang forkynde høit dens Seire
Paa Orlogsfærden over Sagas Mark;
Forkynde høit, de maatte dem adlyde,
Og kunde ei dens mindste Nagle bryde,
Thi evigt er det Himlens Gophertræ.

25 |US:96Det veedst du, Frister, og du veed tillige,
At denne Tidens høie Bølgesang,
Som tjener Sandhed, truer Løgnens Rige,
Forkynder høit dets nære Undergang,
Dets Undergang, evindelig begravet
I Nattens Mulm, ja midt i Luehavet

Der tænker fræk at tænde Herrens Ark.

26 |**A:348**|VU7:164Det vilde du da snedig forebygge,
Indbilde os med Løgn og Gjøglevid,
|PS:63At Skyggens Legeme er selv en Skygge,
At Alt er dødt i den forsvundne Tid,
At vilde, blinde ere alle Kræfter,
At vild er Loven som de lænkes efter,
At blindt er Det som seer og tæmmer Alt.

27 Du gamle Daare! mener du at fange
I slige Snarer hvem sin Gud har kjær?
Er Han nu død, som før saa mange Gange
Dem sønderhuggede med Aandens Sværd?
Har nu du lært med Konst at døve Odden?
Har nu du lært at stampe imod Brodden;
Med Løgn at blænde Sandheds klare Soel?

28 Nei, Frister, nei, du skal os ei bedaare,
Mod hver en Piil vi løfte Troens Skjold,
Paa Haabets Snekke vi med Sagas Aare
Tilbage roe i den forsvundne Old,
Naar Arkens Spor vi finde da og følge,
Da og erobre vi fra Tidens Bølge,
Alt hvad der sank af Evighedens Æt.

29 |**A:349**O Dannemark! o, lad du dig opvække!
Indvie din Lund til Nattergalens Slag,
Du er den eneste, som paa sin Snekke,
End fører Arkens gamle Flag,
Ja, ak, desværre! du har tabt din Flaade,
Men paa din Phønix og paa dine Baade
Dog vaier end den gamle Dannebrog.

30 Kom Moder, kom! med Phønix vil vi stævne
Ud paa saa ridderligt et Vikingstog
Ei Liv vi vil i nogen Fjende levne,
Som driver Spot med gamle Dannebrog,
|PS:64|US:97Den blev til Kamp mod Hedninger os givet
Og ved dens Syn hver Hedning mister Livet
Naar kun den vaier over christne Folk.

31 |VU7:165Kom, Moder, kom! vi Arkens Spor vil følge,
Der er saa livligt og der er saa lyst,
Ærbødig skiller sig hver Tidens Bølge,
Hvor Phønix svømmer med sit hvide Bryst,

Da med det Nye forener sig det Gamle,
Alt hvad som levede, skal sig forsamle
Til Seierssangen under Dannebraag.

32 |A:350Kom Moder! lad mig ei forgjæves kalde,
Og minde dig om gamle Kaar og Pagt!
Alt længe kaldtes jo af dine Skjalde
Sortladne Hav din Vei til Roes og Magt
Og Dannebraag dig byder vist at dømme
Det er paa Aandens og paa Tidens Strømme,
Du vinde skal din rette Roes og Magt.

33 Naar da med dem, som end i Tiden sove
Vi sjunge høit paa Daners gamle Mark:
Dig, store Gud! for Miskundhed vi love,
Da løfter høit igjen sig Herrens Ark,
Da heiser Juul sit Kongeflag ved Kjøge,
Da synger sødt den liden Fugl i Bøge,
Da sjunger Svanen over Isefjord.

34 Lad, Moder, dig kun aldrig det forskrække
At dine Ege er nu ingen fast;
At høie Fjeld ei længer dig vil række
Sin ranke Gran i Vennevold til Mast!
Foruden Eeg og Gran kan Herren bygge,
Og Eeg med Gran udi Hans Vingers Skygge,
Naar Han kun vinker, voxe op saa brat.

|A:351

Frants Volkmar Reinhards Minde.

1 I Vittenberg, i Sachsenland
Der er en Grav tilskue,
Der hviler sig en from Guds Mand
Alt under Kirkebue;
Hvad her han heed, det veed Enhver,
Som har sin Gud og Bibel kjær,
Men hvad han heder nu hos Gud,
Skal Engle for os sjunge ud,
Naar vi med ham forsamles.

2 Han lukked op den Bibelbog,
Som var saa fast forseiglet;
Han saae, paa Herrens Syner klog,
Guds Herlighed i Speilet,
Han laante Biblen Folkets Maal,
Han trodsed' Band og Staal og Baal,
Og hvad der stred mod Herrens Ord,
Det sank paa Baal, det sank i Jord;
Thi Herrens Ord har Kræfter.

3 |A:352Trods List og Vold, trods Band og Baal,
Gik Ordet vidt om Lande,
Det talte Folkets Tungemaal
Alt op til Nørrestrande,
Det lød ved Donaus Kildevæld,
Det høit gjenlød fra Dovrefjeld,
Ved Bloksbjerg og ved Hekla klang
Det liflig sødt i Kirkesang;
Da var det Lyst at leve.

4 Der Han gik hjem, den fromme Mand,
Til Fader i det Høie,
Da sørged' Kristne vidt om Land
Med Suk, med Graad i Øie,
Han fulgtes til sit Hvilested
Af Læge og af Lærde med,
Ja, mangen Ridder gjæv og bold,
Med Taarer salvede sit Skjold?
Men Herrens Ord dem trøsted'.

5 Naar Herren saaer sin gode Sæd,
Sig Fienden ei forsømmer,
Han Klinte strøer paa samme Sted,
Mens Vagten rolig drømmer.
|A:353Paa Biblen sov de lærde Mænd,
Og stred om Tant med Mund og Pen
Da gik det som det maatte gaa,
At Klinten voxte høit paa Straa,
Og Kornet krøb i Jorden.

6 Tohundred Aar hinanden jog,
Og daglig blev det værre;
De Bibelfienders Tal tiltog,
Og Vennerne blev færre.
"Den kjære Synder tugter haardt,
Den piner os, o tag den bort!"

Saa hvisked' det i mangen Vraae,
Og deres Børn som hvisked' saa,
De raabte høit det Samme.

7 Der gik saa stadseligt et Tog
Af Høie og af Lave,
De agtede den Bibelbog
Hos Luther at begrave;
De To, saa raabte vilde Flok,
Til Fædrene var gode nok;
Men vi har Mod og vi har Kløgt,
Vi Herrens Ord og Herrens Frygt
Ei meer, som de, behøve.

8 |A:354Der gik saa mange lærde Mænd
I Spidsen af den Skare,
De spottede med Mund og Pen
Guds Ord det dyrebare;
Det var saa ynkelig en Gang,
Forlorne Skjalde glade sang,
Og Klerkene paa Skrømt kun lod,
Som om de stod den Flok imod,
De flygted' eller fulgte.

9 Der Flokken stod ved Luthers Grav,
Da tog en Røst til Orde:
Nei holdt! der bliver Intet af,
I her den ej skal jorde.
Frants Volkmar Reinhard! det var dig
Som talte saa heel dristelig;
Ved Luthers Grav i mørke Nat
Til Vægter Gud dig havde sat,
Det mærked' du, og kjæmped'.

10 O, vel Dig! du har kjæmpet ud,
Du Løbet har fuldkommet,
Nu klart du skuer hos din Gud
Hvad her du saae forblommet;
|A:355Dig verdslig Kløgt var alt for kjær,
Din Bibel stod den tit for nær,
Ei ræd du søgte Verdens Fred,
Men Tidens Aand imod dig stred
Forinden som derude.

11 Ak! tunge Dage er det vist,
Naar selv en saadan Kjæmpe

Kan ei enfoldig tro paa Christ,
Ei Grublelysten dæmpe!
Ak, *Reinhard!* du det selv erfoer,
At kølnet blev af Kløgt dit Ord,
At ei det Hjerter slog som Lyn;
Men saae da ei dit skarpe Syn:
Guds Ord sig selv vil raade.

12 Ak! Tydskland, du er Svælget nær,
Det siger mig din Kjæmpe,
Hans Bibel, som dog var ham kjær,
Han kløgtig vilde læmpe;
Ak! sikkerlig den Stund er nær,
Da Ingen har sin Bibel kjær,
Da Hver, som kalder sig dens Ven,
Bespotter den med Mund og Pen,
Den tyder som en Mythe.

13 |A:356Ja, *Reinhard!* du til Paradis
Fra Hedninger dig skyndte;
Din Brøde er, at høit din Priis
Selv Hedninger forkyndte;
Dog ei den Priis dig gjorde glad,
Du taalte heller Spot og Had,
Fra Christ du ei dig lokke lod,
For Naadestolen i Hans Blod
Du trodsed' Hedningharme.

14 Saa hvil da sødt, du Kjæmpe god,
Hos Gud og under Mulde,
Og priis den Gud, som raadte Bod
Paa Trængsel og paa Kulde!
Men paa din Grav med Suk og Graad
Maa Christne skue Hedningtraad;
Hvordan vil det med Landet gaa,
Naar Gud har samlet sine Faa
I stille Sovekammer!!!

15 Ak! Luther! ikke Een jeg veed,
Som ved din Grav vil stride,
Saa Biblen ei skal lægges ned
I Jorden ved din Side,
|A:357Vel veed jeg hvor en Kjæmpe staaer
Alt under Hjelm og hvide Haar,
Med Troens Skjold og Aandens Sværd;
Men, ak! han har dig ikke kjær,

Ak! Stolberg dig har svigtet!!!

---

16 O! hører mig, I tydske Mænd,
Som end for Christ jer bøie!
Til *Reinhards* Grav I gange hen
Med Suk, og Graad i Øie!
O! knæler med andægtig Bøn
Til Faderen og til Hans Søn!
O! beder, at en Kjæmpe maa
I Aandens Kraft igjen opstaa,
Lutheri Grav at vogte!

17 O! beder høit i fromme Chor!
O! længes ret derefter,
At gjennem Kjæmpen sig Guds Ord
Maa tee med fulde Kræfter!
At han maa staae, som Luther stod,
Med Barnesind og Heltemod,
Enfoldig tro, og slaa til Jord
Hvad sig ophøier mod Guds Ord,
Nedslaa sin egen Tanke!

18 **|A:358**Ak! her hos os i Daneland
Er ogsaa Nød paafærde,
En Kiste staar paa Gravens Rand
Med Guds og Luthers Sværde,
Der stod den alt i tyve Aar,
Og at endnu den oppe staar
Det er, fordi en Kjæmpe god
De Sværde svang med Kraft og Mod,
Og det var Biskop *Balle*.

19 Nu staaer han selv paa Gravens Rand,
Alt under Haar saa hvide,
Med Sorg det seer den christne Mand,
Hvor Kisten monne skride;
Den sænkes ei med Larm og Brag,
Men skuppes sagtelig i Mag;
Ak! Mange see med Suk til Sky,
Men Faa kan taale Vaabengny,
Og ingen Kjæmpe færdes.

20 Ak! er da ærlig Kjæmpefærd
Nu blevet Skam i Norden?

Ak! skulde da de gode Sværd
Nu ruste under Jorden?
|A:359Nei, holdt i Jesu Christi Navn!
Og jeg er født i Kjæmpestavn,
Gud naadig Tro og Mod mig gav,
Han er mit Skjold, Han er min Stav,
Og Sværdet selv har Kræfter.

21 Her staar jeg med min Herres Sværd,
Lig der, du tomme Kiste!
Jeg svinger det mod Mørkets Hær,
Til mine Sener briste.
Ja, kom nu kun, du stolte Flok!
Du har jo Mod og Styrke nok,
Kom nu, om du har Mod i Bryst,
Og vov mod os en Kjæmpedyst,
Før Sværdet du begraver?

22 Hvi est du vorden nu saa ræd?
Du var jo nys saa modig.
Tør du ei staa paa *Gravens Bred,*
Naar Kampen vorder blodig?
Hvad er det Lys, du praler af,
Naar ei det lyse kan i Grav?
Hvordan? du har jo Sandhed kjær,
Og blegner dog for rustne Sværd,
Som nys du vilde jorde?

23 |A:360Ja, lee kun frit, jeg veed du vil,
Du Mørkets rædde Skare!
Kald mig i Spot kun Lutherlil!
Jeg skal til Navnet svare;
Min Svaghed selv jeg kjender bedst,
Og bøier mig for Herrens Præst;
Men lære skal dog Mænd i Nord,
At ei med Fædrene *Guds Ord*
Har mistet *sine* Kræfter.

24 Lutherus! paa det høie Nord
Du spaaende har peget,
Der, sagde du, skal bo Guds Ord,
Naar det fra os er veget.
Ak! vil dit Folk Guds Ord forsmaa,
Da gid dit Spaadomsord bestaa!
Blir Ordet fredløst vidt om Land,
Da gid det sig af Bøg og Gran

Vil bygge her en Hytte!

25 Men Nord! ifald du taabelig
Dig ved din *Frelser skammer,*
Da haver Jorden og til mig
Et stille Sovekammer;
|A:361Da er der Rum i Himlen end,
Hos Fader, til mig arme Svend;
Men, naar Hans Vredes Lyn slaaer ned,
Kan den, som stolt mod Ordet stred,
Og staa mod Vredens Lue?

Tillæg.

Dette Vers er trykt foran Prædikenen: hvorfor kaldes vi Lutheraner? Det ahnede mig at stor Ulykke da forestod Sachsen, ei alene som det var og er klart at en saadan forestaaer alle de Europas Lande der ei hastelig omvende sig til Christus, men ogsaa besynderlig som den lutherske Menigheds Vugge, der ubekymret laande Verden sine Gænger, skjøndt Reinhard over Luthers og Melanchtons Grave saa klarlig udlagde, hvilket Guds Barn det var, som avledes og opfostredes der. Jeg sagde: (S. 23) "det gaaer som Herren siger ved Propheten: (Es. 57) den Retfærdige døer, og der er Ingen som lægger det paa Hjerte, de Fromme indsamles, men der er Ingen som betænker, at den Retfærdige borttages fra Ulykken, han skal indgaae med Fred, de skal hvile sig i deres Sovekamre, og |A:362vist maae man da ahne frygteligt Uveir. Ogsaa ved Reinhards mig saa uventede Bortgang faldt disse Ord mig tungt paa Sinde: Luther henkaldtes i sit 63de Aar fra Ulykken, som næste Aar begyndte, Reinhard bortrykdes i samme Alder under frygtelige Varsler; maae det ikke falde os ind ved at see paa Luthers og hans Dage: *gik det saa med det grønne Træe, hvordan vil det gaae med det Tørre!*

Jeg veed meget vel, at hartad alle Boglærde og mange Tusinder med dem, lee ad saadanne Trudsler og bange Forventninger, men derved forvisses en Christen om, at Uveiret er saare nær og maa komme, thi ligesom det gik til i Noa Dage, de aade, de drukke og toge til Ægte og foragtede Varsler, indtil den Dag Noa gik ind i Arken, ja lige til Syndfloden kom og tog dem alle bort, saa skal og Menneskens Søns Tilkommelse være; ikke alene den store i Dagenes Ende, men og hver ødelæggende Hjemsøgelse, thi ogsaa i Sodom aad de og drak, og plantede og byggede trygge, til Ilden og Svovelen kom."

Saa talte jeg i November 1812 med Øiet fæstet paa Guds

usvigelige Ord, paa de forbigangne Dage og Tidernes Tegn, og Synet skuffede ikke. Ødelæggelse i fuldt Maal bragde det næste Aar over Sachsen og Vittenbergs Høiskole nedlagdes, der trehundrede Aar vare forløbne, siden Luther der blev Doctor i Theologien, til et Tegn at den Lærdom, som udgik fra den høie Skole, var nu aldeles aflagt i Landene, |A:363var ligesom jordet med Reinhard, der i Vittenberg holdt dens Liigprædiken.

Vel lod det som Uveiret end vilde drage over, thi den frygtelige Mand der enstund havde ført Guds Vredes Riis, Napoleon nedstyrtedes som i en Haandevending fra sin Throne, og Jubel over Fred og Frihed gjenlød i Landene. Det er og vist, vilde Folkene og deres Regientere have kjendt Herrens vældige Haand og ydmyget sig under den, da havde Han i Miskundhed angret det Onde, som Han havde besluttet over Landene, men nei, de sagde det vel, at Æren tilhørde den Evige, men visselig de Fleste hyklede med deres Læber, naar de talede saa, deres egen Kløgt og Kraft og Tilfælde takkede de i Hjertet for Seieren, det var aabenbart, thi ei tænkde de paa at vandre i et nyt Levnet for Guds Ansigt, ja, de Verdens Herrer, der bleve besjungne som dens Frelsere, som erklærede at de havde grebet til Vaaben for Sandhed og Retfærdighed, som sagde, at *Gud* havde kronet deres Vaaben med Held, de viisde, *hvorpaa* de stolede, da de kjøbde sig et verdsligt Glavind for Nordens uskyldige Blod; det var den første Brug de gjorde af Seieren ved Trudsel med Hunger og Ødelæggelse at tvinge et fredeligt ædelt Folk til at bøie Nakken under et Jernaag, smeddet i det Værksted, de sagde sig at ville forstyrre; ja de satte Kronen paa deres Daad ved at erklære, at *Vittenberg,* revet fra sin gamle Herrestamme, skilt ved den Skole, hvorfra Guds Ord ud|A:364gik, skulde vorde en Grændsefæstning for et vantroe Rige; Lutheri Støv, hans Menigheds jordiske Palladium overantvordedes i Fiendevold, ei med Sandheds men med Kanoners Belte vilde de omgjorde sig, ei paa Gud og Hans Ord, men paa Fæstninger og Folketal grundede de Haabet om at modstaae hvert kommende Uveir. Ja Folkenes Styrere, de vilde fæste en Tordenleder paa deres Borge og da trodse Himlens Lyn, og de glemte at Tordenlederen netop drager Uveiret over deres Hoved, og at naar da den Almægtiges Finger forvirrer Kjæden, da er Ødelæggelsen uundgaaelig, og de maae da bekjende, at det var dem selv som med formastelig Haand udæskede Tordneren og nedkaldte Lynet. For hver Christen med opladt Øie var det aabenbart, at da Folkene saa daarlig misbrugte den Frist Herren til Omvendelse saa langmodig skjænkede, og toge Hans Naade forgjæves, da maatte Uveiret brat vende tilbage med fordobblet Styrke, Herren, som lod Folkene dømme sig selv, Han maatte udstrække sit Vredes Sværd, til at udføre Dommen, og det var aabenbart at de Befæstninger Menneskehaand havde opreist vilde henveires som Skygger ved det første Vindpust, der susende i Trætop forkyndte Uveirets Komme.

Han staaer der alt igjen omgjordet med Guds Vredes Sværd, den Frygtelige, han sidder maaskee alt under Frankerigs Krone, har maaskee alt med Spidsen af sit Spir afmeiet de visne Lilier der skulde laane Grøde af et Aadsel, han sidder maaskee alt omgivet af de Ørne |A:365der samle sig hvor Aadselet er! Maaskee, siger jeg, kun for ei at sige mere, thi det er vel upaatvivleligt, og hvo som ei aldeles har forglemt sin Børnelærdom, har vel alt i disse Dage maattet ihukomme det Guddommelige Ord: naar de sige: her er Fred, her er ingen Fare, da skal Fordærvelsen hastelig falde dem over som Pinen en frugtsommelig Kvinde, og de skal ikke undflye. O! kunde jeg løfte min Røst saa den hørdes over alle Europas Lande, o vilde de dog høre Sandhed og annamme Tugt, de forvildede, sovende, haardnakkede Folk! O! vilde de dog indsee, at om ogsaa Napoleon styrtedes atter, om ti andre opstode og faldt, Ødelæggelsen er dog lige vis, dersom de ei skyndelig gjøre Bod og forlade deres onde Vei og Tanker og omvende sig til Herren, til vor Gud, som er riig paa Miskundhed, til den Gud, der dog for deres Øine saa klarlig har stadfæstet Sit Ord, at det er *Ham,* som nedtrykker og Ham som ophøier, som nedslaaer de Hovmodige og fanger de Vise i deres Træskhed! Ja, visselig gjælder det her om den Deel af Christenheden der ei vil omvende sig, hvad Herren sagde ved Propheten: (Jer. 37) bedrager ikke eders Sjæle i det I sige: Chaldæerne skal vist drage fra os, thi de skal ikke drage bort, og om I slog hele Chaldæernes Hær ihjel, som strider imod eder, saa der blev kun tilovers nogle saarede Mænd, da skal de dog gjøre sig rede, hver i sit Paulun, og opbrænde denne Stad med Ild.

|A:366Og Fædreneland! du, som haver baaret Verdens Forsmædelse, og er ved Herrens Miskundhed forhindret fra at gjøre dig deelagtig i de store Folkesynder, hvem Herren haver revset, som en Fader sit elskede Barn, fra hvilket Dommen er begyndt, for at du ei skal fordømmes med Verden, til dig vil jeg sige med Propheten (Jer. 18 og 22) Land! Land! Land! hør Herrens Ord! see, siger Herren, ligesom Leret er i Pottemagerens Haand, saa ere I af Israels Huus i Min Haand. I et Øieblik kan Jeg tale imod et Folk og et Rige til at oprykke og til at nedbryde og til at fordærve; men omvender det samme Folk, mod hvilket Jeg haver talet, sig fra sin Ondskab, da skal mig angre det Onde som jeg betænkde imod det, og *i et Øieblik kan Jeg tale over et Folk og over et Rige til at bygge og til at plante.* Og Herrens Ord skedte til mig sigende: Ezech. 35 du Menneskes Søn! sæt dit Ansigt imod *Seirs Bjerg* og spaa imod det! og du skal sige til det: saa sagde den Herre, Herre: see, Jeg vil til dig, Seirs Bjerg, og udrække Min Haand imod dig, og gjøre dig til en Ødelæggelse fordi du haver et evigt Fiendskab, og haver adskilt Israels Børn ved Sværdets Magt i deres Elendigheds Tid, den Tid Misgjerning havde Ende, fordi du haver ikke hadet Blod, da skal Blod forfølge dig, Jeg vil fylde dine Bjerge med Ihielslagne, paa dine

Høie og i dine Dale og i alle dine Strømme der skal de falde, som ere ihjelslagne med Sværd. Jeg vil gjøre dig |A:367til evige Ødelæggelser, dine Stæder skal ikke beboes, og I skal fornemme at Jeg er Herren. *Fordi* du siger: *de tvende Folk og de tvende Lande skal være mine,* og vi vil eie dem, om *saa Jehova Selv var med dem; derfor,* siger den Herre, Herre, Jeg som lever, Jeg vil gjøre efter *din* Vrede og efter *din* Nidkjærhed, hvorved du haver beteet dit Had imod dem, og *Jeg vil blive kiendt hos dem, naar Jeg dømmer dig,* og du skal fornemme, at Jeg er Herren, Jeg haver hørt alle dine Bespottelser, som du sagde *imod Israels Bjerge,* sigende: de ere hærgede, de ere givne os til Odel, og I have gjort eder store imod Mig med eders Mund, og gjort eders Ord mangfoldige imod Mig, Jeg, Jeg haver hørt det.

Og du Menneskes Søn spaae over Israels Bjerge, og du skal sige: I Israels Bjerge, hører Herrens Ord! Saa sagde den Herre, Herre: fordi Fienden sagde over eder Ha! item, de evige Høie ere blevne os til Eiendom, derfor spaae, og du skal sige: saa sagde den Herre, Herre, fordi, ja fordi Man haver hærget og opsluget eder trindt omkring fra, saa I ere blevne Hedningernes Efterslæt til Eiendom og ere komne paa en Tunges Læbe og ere blevne berygtede blandt Folkene, derfor spaae om Israels Land, og du skal sige til Bjergene og til Høiene, til Strømmene og til Dalene: saa sagde den Herre, Herre! see, Jeg, Jeg |A:368haver talet i min Nidkjærhed og i min Grumhed, og I have baaret Hedningernes Forsmædelse. Derfor sagde den Herre, Herre saaledes: Jeg, Jeg vidner med oprakt Haand, at Hedningerne, som ere trindt omkring eder, de skal selv bære deres Forsmædelse; men I, Israels Bjerge, skal skyde eders Grene og bære eders Frugt for Mit Folk Israel, *thi de nærme sig at komme;* thi see; Jeg kommer til eder, og Jeg vil vende Ansigtet til eder, og I skal dyrkes og saaes. Og Israels Folk! jeg vil bestænke eder med Vievand og I skal blive rene af alle eders Ureenheder, og *Jeg vil give eder et nyt Hjerte* og give *en ny Aand* inden i eder, borttage det Steenhjerte af eders Kjød og give eder et Kjødhjerte, og Jeg vil give min Aand inden i eder og gjøre at I skal vandre i mine Skikke og holde og gjøre mine Rette, og I skal boe i Landet, som Jeg gav eders Fædre og være mit Folk og Jeg, Jeg vil være eders Gud. Og Jeg vil kalde paa Kornet og formere det og *ikke sende Hunger over eder,* og Jeg vil formere Frugt paa Træerne og Grøde paa Marken, paa det I skal *ikke ydermere tage imod Hungers Forhaanelse af Hedningerne*. Dette gjør Jeg dog ikke for eders Dyds Skyld, det være eder vitterligt, *blues og skammer eder ved eders Veie, Israels Huus!* Ezech. 36. o Fædreland! mærk du dig dette! kom atter ihu hvad jeg sagde dig *om din Tarv og Fare,* dengang Sværdet svævede over dit Hoved! kom |A:369det ihu ved Synet af følgende Vers, som jeg dengang førstegang sang for dit Øre!

Tyge Rothes Minde.

1 I! Sydens Lande med den kvalme Hede!
Som ynke Norden med sin Snee og Iis;
Hvis Sjælen ei indsovet er dernede,
Da hører til! jeg synger Nordens Priis;
Hist raadned snart de stille, lune Vande,
Her sig de frosne, som I selv maa sande,
Til Størkelse lod sagtelig optøe.

2 I! Nordens Riger med de høie Fjelde!
Som skatte Danmark efter Alenmaal,
Kom, lægger her mod Danmarks eders Vælde,
Men lægger den i Aandens Veieskaal!
Og, hvis da end den Skaal med Danmarks Vælde
Ei synker dybt som Agren under Fjelde,
Skal *Tungen* dog sig røre til dens Priis.

3 |**A:370**Ei vil jeg tale om de gamle Dage,
Da Vælden vaklede paa Sværdeod,
I Balg og Kogger som hinandens Mage
Om den I trak paa Valen ivrig Lod,
Men den, hos hvem en Snorro er oprundet,
Fra Saxos Amme haver Prisen vundet,
Fra stumme Svithjod de den begge vandt.

4 Nei, om de lyse Tider vil jeg melde,
Da Bøgers Bog i Norden aaben laa,
Mon videre I da fra eders Fjelde
End Dannemark paa sine Sletter saae?
Nei, Taarne kan man sig paa Sletten bygge,
Ja skue klarere i Bøgeskygge,
End mellem Granerne paa Fjeldetop.

5 Dog tænk kun ei, du Gunild Skjaldemoder!
At Skjalden vil fra Danmarks Bøgelund
Dig kogle ned af Fjeld med sine Noder!
Nei Kattegat er intet Øresund,
Kun søsterlig din Skjoldmøhaand du lægge
I Dannemarks, da vil i Een om begge,
Til begge og, som Een, han tale frit.

6 |**A:371**Om Langobarder, vældige Normanner,

Ei stort jeg synger, dog jeg sige maa,
At de i Tasso under Korsets Banner
Sig selv paa Zion og ved Graven saae,
Men syngende jeg vil det høit udsige:
I Rummet og i Tiden dybt at kige,
Den høie Konst undfangedes i Nord.

7 Uraniborg! dit Navn vor Pris omværner,
Enddog du selv nedsjunket er i Grus!
Hvor lærde Verden ret at kige Stjerner?
Mon ei i dig, du danske Himmelhus?
Var det ei Danmarks Søn, den Tyge Brade,
Som først kom Stjernen paa sit lave Stade
Langt nærmere end Ørnen paa sin Flugt.

8 Ved Troldomslampen gjennem Malmens Gange
At speide kløgtig Jordens dunkle Slot,
Det prøver Saxland, og vi ei forlange
Det sære Samfund med den Mørkets Drot;
Men søgte vi vor Hæder under Jorden,
Da har maaske vi fostret ham i Norden,
Der kunde see saa dybt, som Tyge høit.

9 |A:372At gjennemskue fra ophøiet Stade
De Urter, som paa Jordens Kugle gro,
De Dyr, som vrimle paa dens Overflade,
Og dem, som i dens Skjød og Revner bo,
Det mægtede vel ingen Søn af Jorden,
Linnèe dog fødtes i det svenske Norden,
Og Dannemark har Vahls og Myllers Been.

10 Hvad Solen er blandt Stjernerne paa Himlen
Et Billede af Rums og Tids Regent,
Er Mennesket blandt Dyr og Urtevrimlen,
Og uden ham var Jorden lidt bevendt.
Guds Fingerspor er overalt at finde,
Men kun i Mennesket Hans Aand er inde,
I Mennesket og Folkenes Bedrift.

11 Den første Mand der saae med skjærpet Øie
I Tidens Trøiborg[37] skjulte Ledetraad,
Som saae de Kryb, der sig mod Gud ophøie
Udføre underlig Hans vise Raad,
Hvad heed han, Danmark! veed du hvem jeg mener?
Du veed det ei, thi du i dig forener
Med store Evner og et dovent Sind.

12 |A:373Ja Danmark! jeg det ei formaaer at dølge,
Du har fortjent at kaldes dorsk og dum,
Du drives om af hver en fremmed Bølge,
Du søger Viisdom i det vide Rum;
Men hvad dig Gud i Naade har beskaaret,
Foragter eller glemmer du bedaaret,
Tilbeder dem, som have dig til Spot.

13 Du glemte mangen herlig Daad og Tunge,
Du drev den gamle Tyge fra sin Borg,
Men at du saa har glemt den gjæve Unge,
Det maa din Søn med bitter Hjertesorg
Til Skam for dig paa Sagatavlen skrive:
Det er en Synd, som Gud ei kan tilgive
Før du bodfærdig knæler paa hans Grav.

14 O! Tyge Rothe! det er dig det Samme,
At du forglemtes i den dorske Old,
Du vilde ei dig ved din Frelser skamme,
Nu dækker dig Hans brede Herreskjold
Mod Sorgens, som mod Tvivlens onde Pile,
Du er indgangen til den store Hvile,
Som Herren naadig har beredt sit Folk.

15 |A:374At ingen Skjald opløftet har sin Stemme
Til Mindekvad om dig i Fædrenord,
Det veed du ei, det kunde dig ei græmme,
Der hvor du sjunger udi Englechor,
Ja selv hernede kan din Færd os lære,
At søge Guds og ei vor egen Ære,
Saa godt vi Stakle det paa Jord formaa.

16 At medens du med helligt Digterøie
Saae Aanden svæve over Tidens Hav,
Og Frelseren hos Kraften i det Høie
Opreise Dødningen af skumle Grav,
At netop *da* dit Fædreland sit Øie
Tilknugede for Lyset fra det Høie,
Det saae du sorgfuld, men det har du glemt.

17 Ei er det saa med mig, du kjære Døde!
Jeg sukker end paa Fjeldets trange Sti,
Ved Brødres Blindhed maa mit Hjerte bløde,
Jeg kjæmpe maa, mens Timen gaaer forbi,
Jeg mæle maa, med Sorrig og med Harme,
Thi af, jeg seer, at trods dit Syn, din Varme,

Dog kold og blind vort kjære Norden blev.

18 |A:375Ja, Danmark! jeg med dig maa gaa i Rette,
Dog ei som Dommer, som en kjærlig Søn,
Der gjerne hjalp dig Brøden at udslette,
Som ihukommer dig i stille Bøn:
Hvor kunde du saa daarlig dog forglemme
Den milde og dog stærke Varselsstemme
Fra Himlens Gud igjennem Rothes Mund.

19 Hver Mand, hvert Folk maa eengang her i Livet,
Som Hercules i Tvivl paa *Korsvei* staa.
Lyksalig hver, hvem da en Ven blev givet,
Som af Erfaring vidne kan og spaa!
Men vee den Mand, og vee det Folk tillige,
Som ændser ei, hvad Vennen monne sige!
Forhærdet og forloren er kun Eet.

20 Der Gud ved Luther i de favre Dage
Oplod sin Grube med det ægte Guld,
Da fjendsk oplod i Vest den gamle Drage
Og Perus Gruber med det gule Muld;
Ak, Vestens Folk sig lode villig skuffe,
Ombytted glade med en Gyldenstuffe,
De sidste Gran af deres ægte Guld.

21 |A:376I Bjerget, hvor den ædle Malm er inde,
Udspringer underlig saa klart et Væld,
Og hvo som drikker, han forstaaer at finde
De rige Aarer i det dybe Fjeld,
Det Livsens Vand kan Tørsten evig slukke,
Men ikkun Troe formaaer at oplukke,
Ei veed jeg selv om Øie eller Fjæld.

22 I Bjerget, hvor det gule Muld er inde,
Udspringer skummende et dunkelt Væld,
Og hvo som drikker kan ei længer finde
De rige Aarer udi Herrens Fjeld;
Det Dødens Vand kun hidser, kan ei slukke,
Og Øiet maa tilsidst sig der oplukke,
Hvor Tørsten brænder som en evig Ild.

23 I Vesten gik omkring det Tryllebæger
Og vakte Tørsten efter Mandeblod,
For Gyldenmuld man kjøbte arme Neger,
Man planted Røret med den søde Rod,

Man lukked Øret for de hule Sukke,
Den maatte hidse, den ei kunde slukke
Den Honninggift, thi det var Negerblod.

24 |A:377Ei længer kan man Tryllebægret tømme,
For Sener slappes, Øiet lukkes i,
Man skifte maa imellem Rus og Drømme;
Thi blev man ædru, Lysten gik forbi;
Man kjøber Brødet og de bløde Hynder,
Den Fattige blir rig ved Riges Synder,
Han vorder rig paa Guld og Syndelyst.

25 Saa Bægret gik mod Norden over Havet,
Imellem det og Herrens Kalk en Stund
Dog vakled der, med Alvor meer begavet,
Det bretske Sind, forstyrred selv sit Blund;
Det mærked da den gamle, trædske Slange,
At vilde vist han Nordens Sjæle fange,
Han maatte byde end en anden Kalk.

26 Sin Skikkelse han trædskelig forvandled,
Og som en Lysets Engel han fremgik,
Med Britten han, som før med Eva handled,
Han loved saa at skjærpe Sjælens Blik,
At klart det skulde som Guds eget blive,
Han loved Kløgt og Vellyst her i Live,
Og Gammen dog hos Gud i Evighed.

27 |A:378Der stod da Fristeren med tvende Bægre
Saa brusende af Kundskab og af Lyst,
Ak, ikkun Faa sig ganske kunde vægre,
De havde Fristeren i eget Bryst;
De Drukne dandsed og de sang tillige,
De sang om Lys, de sang om Viin og Pige,
Og Jorden gungred under Sang og Dands.

28 De sanddru Sagn om Livets klare Kilde,
Om Aandens Guld i Skriftens Aaregang,
Forsorne Skjald til Løgn omskifte vilde,
Ham Løgnens Aand begeistrede til Sang,
Og Guld og Sang de klang i Saxlands Øre,
Fra Nordens Fjæld man maatte Gjenlyd høre,
Og Sandheds Ord blev nævnet Løgnens Skjold.

29 Til Løgn man Alt som leved vilde nøde,
Ja Stenene paa Sagas Kirkegaard

Dem tvang man til at lyve om de Døde,
Og mest om Ham, som døde for sin Hjord,
Ved Midnatstid som ved en Morgenrøde
Med Hexekonst adspurgte man de Døde,
Og Kogleren, han svarede sig selv.

30 |A:379Forgjæves Stenene paa sjunkne Grave
Standhaftig vidnede om Herrens Aand,
Forgjæves lød det gjennem Josephs Have
Fra Stenen der: mig velted Englehaand,
Naar Runerne man kunde ei udslette,
Med vrange da man overskar de rette,
Og praled storlig af den Hexekonst.

31 Det saae din Rothe, Dannemark! bedrøvet,
De vrange Runer ledte Mange vild,
Ja selv Forvildelsen han havde prøvet,
Men gjennemskuet det forvorpne Spil,
Han viste dig hvordan de vrange Stave
Du skulde kjende, og kun frit udskrabe,
Hvordan de rette skulde staves ret.

32 Han droges ei med Tødler eller Prikke,
Han vidste vel, at man paa Pergament
Og Bautastene ændsede dem ikke,
Men at de hørte kun til Tidens Prænt;
Lad løbe Aar, lad skifte Herrestamme!
Den rette Herre blev jo dog den Samme,
For Ham Aartusindet er som en Dag.

33 |A:380Ja, Sagas Runer kjæk han lagde sammen,
Eet Punktum kun han lod i Midten staa,
Thi der stod Han, som er det sande Amen,
Hvis Liigsteen selv et Punktum synes maa,
Thi Død med den omstyrtedes tillige,
Der Han opstod, da endtes Satans Rige,
Ikkun med Ham kom *Nyt* til Jorderig.

34 Han saae, og lydt forkyndte Han med Gammen
Hvad Han med Andagt skuede i Løn:
At Sagas Runer selv sig føie sammen
Alt til en Sang om den Eenbaarne Søn,
Om Ordet, som i Kjød blev aabenbaret,
Om Sønnen, som i Tiden blev forklaret
Af Ham, i Hvem Han var fra Evighed.

35 Ja, Dannemark! saa klart ei rundt paa Jorden
Er Christendom i Tiderne udlagt,
Saa klart det skuedes ikkun i Norden,
At Krønike med Bibel er i Pagt,
Det Syn var gjemt alt til en christen Gothe,
Det Syn var gjemt til Gothen Tyge Rothe,
Det Syn var gjemt, o Fædreland, til dig!

36 |A:381.Ja derfor lød din Rothes høie Tale,
Den skulde varsle og den skulde frie,
Men døv man var i Hytter og i Sale,
Og buldrede, til Røsten var forbi,
End leve Børnene af Herrens Tyge,
Og alt vi visne af den onde Syge,
Som han forkyndte, ak, og meente fjern.

37 Saa grant Han saae i Tiden Christus virke,
Saa klart Han skued Troens Herlighed,
Saa grant og vist han under faldne Kirke
Saae Staten synke udi Støvet ned,
At ei han troede sit eget Øie,
Naar det Ham viste Tidens onde Møie,
For Tro og Kirke at nedrive fræk.

38 O tykke Blindhed i oplyste Dage!
Hvor fik du dog paa Jord en saadan Magt?
Veed du det ei, at du til hin er Mage,
Som dyrked Solen med sin givne Pragt,
Som over Lyset saae ei Lysets Kilde,
Saa blind er hver, som stolt sig tør indbilde,
At *hans* Fornuft kan lyse for sig selv.

39 |A:382Ak! naar vor Aand ved Drik af Viisdoms Kilde
Er vorden klog, og riig af Skriftens Guld,
Da kan os Fristeren saa let indbilde,
At vi har Væld og Grube i vort Muld,
Da knurrer Lysten imod Lovens Torden,
For stolt Fornuften er til Tjener vorden,
Til Herrens Tjener, men til Syndens ei.

40 Naar den i Krøniken sig monne speile,
Som Overtroens og som Løgnens Træl,
Da raaber Stolthed: det kan aldrig feile,
At Troen jo var Overtroens Væld,
Hvad Ondt, som er i lange Tid bedrevet,
Det vorder flux paa Troens Regning skrevet,

Paa Troens Regning, som fordømte Synd.

41 Hensovne! saa din Tunge kjæk du rørte,
Men ak, dit Ord, endog før du, hensov!
Og ikkun *da* dig Danmark villig hørte,
Naar Talen var om Daners Mark og Plov,
Naar verdslig den sig løfted som en Torden
Om Odelsret og Slaveri i Norden;
Den sande Frihed kaldtes Trælleaag.

42 |**A:383**Dog ei forgjæves, Gud lod Talen lyde,
Vist mangen Sjæl den størkede i Løn,
Og, med Guds Hjelp, har Talen at betyde,
At Gud vil høre vore Hjerters Bøn,
At løftes skal i Norden Kirkens Bue,
At under den man skal som Pille skue
Den store Liigsteen med sin Runeskrift.

43 Ei ledes da skal langt om Tyges Minde,
Det har i Kirken baade Syn og Klang;
Hans Bautasteen i Pillen er at finde,
I Psalmetonen er hans Mindesang.
O give Gud, mit Runekors det lille
Sig snart maa skjule i den reiste Pille,
Mit Kvad sig tabe i det Psalmechor!

44 O Fædreland! saavidt jeg seer paa Jorden,
Hvor Stormen farer over vilde Strand,
Ei seer jeg Landet, der, saavist som Norden,
Kan løses end af store Kirkeband;
Men mærk derpaa: det er *den sidste Time,*
Vil dine Klokker ei om Julen kime,
De snart maa ringe for dit kolde Liig.

45 |**A:384**Endnu engang den Guders Gud i Naade
Dig standset har paa Dødens brede Vei,
Saa løser *Ordet* mig din Trængsels Gaade,
Og Sandheds Ord det svigter, lyver ei;
O, stamp dog ei mod Braadden som en Daare,
O, knur dog ei, men knæl med Angers Taare
For Ham, som tugter hvem Han haver kjær!

46 Og nu, far vel! Guds høie Fred bevare
Din Konning bold, din gamle Kongeslægt!
Ja trindt dig leire sig Hans Engleskare,
Og tryg du hvile i Hans Varetægt!

Det skeer, naar kun du giver Ham Hans Ære,
Da vil igjen din faste Borg Han være,
Og du skal vorde Hans *Jerusalem*.

47 Da skal din Skov, o Dannemark! opfyldes
Af Psalmeklang, som Herrens Kirketoft,
Da skal dit Fjeld, o Norrige, forgyldes
Til Kirkepille under Høieloft,
Lad fnyse Hedninge og Drotter true!
Naar Gud er med os, vi for Kjød ei grue,
Og ingen Karl skal rokke Fredriks Steen.

37

Labyrinth.

|A:385

Til Grev Danneskjold.

(ved min lille Verdens Krønike.)

1 I Østresaltet laae en vakker Ø,
Dens grønne Krands var tætte Bøgeskove,
Og paa den vuggede saamangen Sø
Mod Bøgelund sin lille, blanke Vove;
Derfor den Ø imellem Sund og Belt
Af blanke Søer og af grønne Telt,
Fik *Sølunds* Navn udi de gamle Dage.

2 End ligger Øen udi Østresalt,
Men ei i Sø saa sagte triller Voven,
I Tidens Løb er Sølund Sædland kaldt:
Hvor Lunde stod, gaa Bønder efter Ploven,
Saa eenlig løfter mellem Belt og Sund
Sig hist og her en venlig Bøgelund;
Ved Siden af en bølgende Kjærminde.

3 |A:386Hvor Bakkeraden mellem Kalk og Sand
Sig, høi paa Dansk men og beskeden, reiser,
Ved Bakkefod, paa blanke Søers Rand
En gammel Borg imellem Bøge kneiser,
Men over den og over Bøgen med,
Paa Brinken modig, efter Nordmands Sæd,

Den ranke Fyr sit *grønne* Spyd fremholder.

4 Den Borg er reist af ham, som lege bad
Den vevre Karpe i de blanke Damme,
Og han, som plantede i lige Rad
De ranke Fyrre, det var og den Samme;
Om Sommeraftner, baade fjern og nær
Hans Navn udraabes udi Sjælands Kjær,
Og villig stammer Barnetungen efter.

5 I Danmarks Saga mon og Navnet staa,
Og kun med den det ganger vel ad Glemme:
Hos Daniels det staar ved Svarteraa,
Thi Eiermanden, skjøndt han sad der hjemme,
Fra Danehæren holt det værste Sværd:
Og han holt Huus, saa det er Ære værd,
Sit Navn til Trods, thi han heed Peder *Oxe*.

6 |**A:387**Alt paa den Borg, han reiste op med Magt,
Er, dog i Vraa, hans Lignelse at skue,
Den Rentemester lider ingen Pragt,
Han flygted ned fra Salen i en Stue,
Dog ogsaa der han blev af ham forfulgt,
Der under sit det store Navn har dulgt,
Som skrives burde paa hans egen Pande.

7 En Greve nu mon bo paa Gisselfeld,
Der ei var ræd for Peders Navn at bære,
Den Ø, hvor Hjalmar og hvor Griffenfeld,
For Jetter segned, mon hans Odel være;
Han og er Levning fra en bedre Tid,
Hans Hu staar fast til gjæve Fædres Id,
Med Ord og Daad han vil dem ihukomme.

8 En Sjælandsfar jeg er, med Tugt at sige.
Og Krøniken mit Hjerte ligger nær,
I Kløgt og Skjaldskab vil jeg Mange vige,
Men ei i Gud og Nord at have kjær;
Hvor kan min Bog et bedre Sted da finde,
End i den Borg, hvor ude og hvor inde,
Der tales *høit* om den *forgangne* Tid!

9 |**A:388**Den Jarl har end et saadant favert Navn,
Hvormed ei nogen Greveslægt kan bramme:
Det gyldent stod paa mangen Orlogsstavn,
Og hvor der stod, der stod det ei til Skamme;

Naar Kølen synker til den vaade Bund,
Og naar den løfter sig fra tørre Grund,
Da priser Doggen, som et Værk, sin Mester.

10 Naar Christne see hvor Krøniken mon love
En Gjøe, Fris og Holger Rosenkrands,
Hvor tæt de stod i Borge og til Hove,
De danske Riddere med Aandens Sands;
Og spørge da: var i de onde Dage
Ei nogen christen Ridder end tilbage?
Da svarer Saga: *Fredrik Danneskjold*.

11 Min Bog og jeg, du Greve gjæv og bold!
Vist høiligen et dygtigt Skjold behøve,
Og dygtigt er dit gode Danneskjold,
Men her nok ei det vilde staa sin Prøve;
Thi synligt er kun Lidt af Mørkets Hær,
For mange og for hvasse er dens Sværd:
For gloende og giftige dens Pile.

12 **|A:389**Mon, som en Bærserk, uden Hjelm og Skjold,
Dumdristig jeg da vil de Stærke møde?
Nei, Sværde døver jeg med Troens Skjold,
Og Pile slukkes, ihvor rødt de gløde;
Om Lænderne jeg haver Sandheds Gjord,
Jeg og har Sværd, ja Aandens Sværd: Guds Ord,
Og i den Rustning tør jeg Satan møde.

13 Forsmaa vi da Dit gode Danneskjold,
Som værgende sig over Fylket runder!
Mod Upligt og mod alskens Overvold
Jeg vaabenløs, men tryg jo staar derunder?
Vil *Det* i Bogen, som er Skjoldet værd,
Du tjelde over udi Herrefærd,
Da forud Tak! og Herren Dig velsigne!

14 Ja, bede skal jeg, som jeg beder her:
At Han sit Skjold vil over Dig og hvælve,
Naar Edens Kerub løfter stræng sit Sværd,
Og Du, som hver en Adams Søn, maa skjælve!
Da vinder du til Herrens Abildgaard,
Hvor Livets Træ i Blomster evig staar;
O! gid vi mødes i dets lune Skygge!!

Farvel til C. Molbech.

1 Saa er det vist, saa har du dig udvundet
Af Vennelykken, som os sammenbandt!
Saa est du flygted fra mig over Sundet,
Hvor Danmarks Søn saa ofte Døden fandt!
Hvor danske Mø forlorede sin Svend,
Der ogsaa jeg forlorede en Ven.
Ei meer at skifte vil med mig du have;
Ei heller da den sidste Sjælegave,
Ei heller da det venlige Farvel?

2 O! visselig det gik mig nær til Hjerte,
O! visselig jeg følte bitter Smerte;
O! visselig er det heel tung en Lod,
Naar Fjender fnyse, og naar Farer true,
I Fjenders Ledtog da sin Ven at skue,
At saares dybt i Hjerte af hans Braad!
|A:391Dog, Molbech! ei for dig igjen at saare
Jeg Harpen greb i stille Aftenstund,
Nei, jeg den greb, for med en Vemodstaare,
At byde dig: *Far vel!* af Hjertensgrund.

3 Som da jeg i vor første Vennesommer
Dig bad indgaae til Sørøes Altergrav,
Og skue der de favre, hvide Blommer,
Der huldt sig slynge om den brudte Stav;
Dig bad, at agte hvad dit Hjerte ahner,
Og fængsles ei af Tidens Tulipaner;
Saa rolig og saa venlig staaer jeg end,
Bag sjette Vaar i vores Vintersommer,
Og svarer dig paa bittre Ord: min Ven!
Gak ind og skue de favre, hvide Blommer!
Betænk i Fred ved Sørøes Altergrav,
At brydes skal og vores Vandringsstav!
Naar da vi ligge under Muldet stille,
Naar Graven synker, og naar Orme pille,
Da skal vi der, hvor klare Lys er inde,
See, *hvem* der saae og hvem der gik i Blinde;
Men tro vi Ham, Hvem alle Christne dyrke,
Vi veed, at hvo sig støder, gaaer i Mørke,
Hvo Lyset følger, han sig støder ei.

4 |A:392Og nu, Far vel! far, som jeg selv vil fare!
Ak! glat er Stien, som saa vis du troer,
Gid Himlens Lys maa dine Trin bevare!
Gid ei du fængsles i de vilde Spor!
Gid onde Urter ei din Aand forgifte!
Og naar engang du ikke meer saa stolt
Mit Venskab vrager, og bortkaster koldt,
Et *Hjerte* haver jeg med dig at *skifte*.

Tillæg.

Een Ting var jeg dog nær ved at haabe, da jeg skrev disse Linier, som indrykkedes i Skilderiet No. 62 1813, til Svar paa de bittre Ord i Skilderiet No. 59, og det var mit Haab, at Molbech i det mindste skulde ved dem følt sig forvisset om, at jeg kom ham venlig ihu, og at jeg ikke havde det hadefulde Hjerte han tiltroede mig, og at han gjorde mig stor Uret ved at tiltale mig, i den bittre foragtelige Tone. Ogsaa dette Haab glippede, som saamange der bygges paa saa forunderlig og foranderlig en Ting som det menneskelige Hjerte; men aldrig skal jeg angre at have sagt den af mig ufortørnede, af Verden forførte Ven et saadant Farvel, thi jeg veed, hvad Enhver kan see, jeg kunde ei have talt saa, dersom Kjærligheden ei først ved Guds Hjelp havde seiret over Verden, og *een* |A:393saadan Seier er mere værd end ti over udvortes Modstandere, hvis Angreb kun havde lidt at betyde, naar ikke Synden i os gjorde Forbund med dem. Imidlertid kan min Glæde over dette Farvel ei være fuld, førend, hvad Gud give! min forrige Ven, hvis ædlere Deel jeg aldrig har miskjendt, atter rækker mig Haand.

Karen Bjørns Minde.

1 |PS:142|US:110Danmarks Daatter! vil du vinde
Ærligt Navn af Dannekvinde,
Vil du, at i Arv dit Navn
Til Velsignelse skal gange,
At din Gravhøi som en Bavn
Vogtes skal i Nordens Vange,
At de Lys, saa favre, blaa
Blinke, blusse skal derpaa,

Til et Tegn, at der i Muld
Groves ned det ægte Guld,
Til et Tegn at der forvares
I det sorte Helgenskrin
Dannefæ og Perle fiin,
|A:394Som engang skal aabenbares,
Straale klart i Soleglands
Under evig Brudekrands;
Danmarks Daatter! hvis dit Øie
Funkler, flyver mod det Høie,
Staar du grebet, rørt i Sind,
Triller Taaren dig paa Kind,
Løfter Barmen sig og banker
Mod det Billed, mod de Tanker,
Sind og Øre da oplad
Lyttende, for Skjaldens Kvad!

2 |US:111Vil du vinde
Lovligt Navn af Dannekvinde,
Speil dig da i allen Stund,
Speil dig ret af Hjertens Grund!
|PS:143Speil dig selv, ei dine Lader,
Dine Smykker, dine Plader!
Speil dig ret i Døgnets Flaner,
Naar dig friste onde Vaner!
Mærk det vel og see det grant:
Verdens Pragt og Priis er Tant!
Speil dig mest i klare Minder
Af de fromme Dannekvinder!

3 |A:395Seer du hist, hvor ydmyg, lav
Løfter sig en Kvindegrav!
Ei udgravne Marmelsteen
Praler af de møre Been,
Men i Danmarks Mindebog
Medens Aar i Flok henrinde,
Skinner under Krone dog,
Navnet af den Dannekvinde,
Som de trætte Been til Fred
Lagde her i Graven ned.
Bag de Lys, saa fagre, blaa,
Monne blidt et Billed staae,
Af en ædel Dannekvinde,
Bøiede vi stirre paa
Billedet til Speil og Minde
For den Blides Børnebørn,

Billedet af Tyges Kvinde,
Billedet af *Karen Bjørn*.

4 Hør du mig, du favre Møe!
Hør du mig, du vakre Kvinde!
Ogsaa du engang skal døe,
Vil du arve Karens Minde?
Roserne, som nu er røde,
De maa visne,
|**A:396**|PS:144Disse Kinder, som nu gløde,
De maa isne;
Vil du, at, for Marmelsteen,
Rosen fiin med friske Blade
Duftende skal finde Stade
|US:112Over dine møre Been;
Skal de favre Aftenflammer
Lyse fra dit Sovekammer,
Skal den gjæve Mø og Kvinde
Glædes, gløde ved dit Minde;
Vil du, naar din Rose blegner,
Vil du, naar i Muld den segner,
Sjungende fra Støvets Hytte
Vinger brede, flyve, flytte
Ind i Edens Rosenlund;
Vær som hun!
Vær som Tyges ædle Kvinde!
Speil dig i det klare Minde,
Som han med den gamle Haand
Grædende, men stærk i Aand,
Reiste til et helligt Kiende
Over Støvet af sin Viv,
Reiste og gik hjem til hende,
Til sin Gud, til evigt Liv!
Sænk dig i det favre Billed,
Som hans christne Haand opstilled!
|**A:397**Prænt i Hjerte dybt dig ind
Hendes Aasyn, Færd og Sind,
Hendes korte, høie Taler:
Rene Gjenlyd af Choraler!
Sku den favre Blomsterkrands
Hun sig bandt i Kirkehaven,
Gyldensmykkets ægte Glands,
Som ei falmede i Graven!

5 |PS:145Hør! hun vil kun hede Kvinde,
Lader haant om Borgerinde,

Hører du det? Lærdoms Bram
Holder hun for Kvindens Skam,
Siger Fy til Alt paa Jorden,
Som vil staa mod Herrens Orden,
Siger Fy til det forvendte
Kvindemod og Regimente!

6 Hør, hvor kjærlig hun formaner
Sønnerne med kloge Raad,
Varsler for de glatte Baner,
Vækker dem til mandig Daad!

7 |US:113See, hvor Døttrene saa bly
Vandre i den store By,
Vandre og i Huset rundt,
Kloge paa dets Tarv og Dont!

8 |**A:398**Moders Arvegods Man kjender:
Milde Blik og rappe Hænder.
Hører du, hvor hist det klinger
Sødt i stille Aftenstund?
Sjælene paa Aandens Vinger
Løfte sig fra Hjertegrund,
Aanden under Vingeslag
Sjunger om den klare Dag,
Som igjennem Nattens Mørke
Bryder frem med hellig Størke,
Det er Tyges Dagligstue,
Hvor de Psalmer tone saa,
Det er Tyge Rothes Frue,
Som med Døttre, store, smaa,
Sætter Tungen saa igang,
Sjunger paa sin Aftensang.

9 |PS:146Seer du hist den gamle Bog!
Ak, du kjender den vel neppe,
Thi som Liget under Laag,
Nei, som Lyset under Skjeppe,
Er, Gud bedre det! den nu!
Seer du hist de slidte Blade!
Der faldt mangen Taare ned,
Men Guds Ord for Taarebade
Skjænked Hjertet Trøst og Fred.
|**A:399**Hører du, hvor sødt det stammer
Hist i Karens Sovekammer,
Kig derind! og lyt! hun stræber

From i Hu, af Barnelæber
At berede Herren Priis.
Hør, hvor fromt paa Barneviis
Søn og Daatter mangefold
Sig befale Gud i Vold,
Bede: Gud din Engleskare
Fader og os Smaa bevare!
Ja, forlad os, Fader milde!
Hvad vi gjorde som var ilde!
|US:114Hjelp os saa vi vorde fromme,
Saa vi i din Himmel komme,
Smile sødt i Englefavn!
Hør du os i *Jesu* Navn!

10 Seer du hist den fromme Kvinde
Hvor hun sidder syg i Stoel!
Straaler dog af Livets Soel
Hendes Aasyn blidt beskinne.
Medens Hjertet sig maa ømme
Under Lidelser i Løn,
Milde Blik fra Øiet strømme,
Tungen taler Trøst og Bøn.

11 **|A:400**|PS:147Seer du hist, hvor bleg hun hviler!
Seer du hist hvor blidt hun smiler!
Ingen Søn og Daatter kjær
Staa den fromme Kvinde nær
I de sidste, tunge Dage;
Men, hør efter! ingen Klage,
Nei, hør efter!
See, hun samler sidste Kræfter!
Mærk hvor livlig Hjertet banker
Ved de visse, christne Tanker!
Hør! hun taler: lad de Kjære
Borte fra min Smerte være!
Mine Børn i Dage haarde
En retfærdig Slægt skal vorde,
Dette Haab med christen Tro
Mig er nok til Hjertero.
Hør den Stemme, sagte, sød:
Føl min Arm; see, den er død!
See hvor blidt hun Hoved helder
Som en Blomst i Aftenstund!
See! hun Døden overvælder,
Smiler i sit Engleblund!

12 Seer du Gubben graa nedknæle
Rolig ved de sorte Fjele!
|A:401Seer du Børnene i Ring
Knæle blege rundt omkring!
Gubben beder, Flokken græder
Over Englens Jordeklæder.
|US:115See! hvor bøiede de stande,
Lægge Haand paa Karens Pande
Græde, takke og velsigne
Hulke: hende vi vil ligne!
Hører du fra Tyges Mund
Karens Ord i Dødens Stund:
|PS:148Mine Børn i Dage haarde
En retfærdig Slægt skal vorde!
See! hun lægger Hænder sammen
Sukker dybt og siger: Amen!
Tynges dybt af Blusel ned,
Lover Herrens Miskundhed,
Taler: see! jeg gaaer, I Kjære!
Men med eder Gud skal være.

13 Tyges Sønner! Døttre! Børn,
Billeder af Karen Bjørn!
Vist jeg veed, at eders Taare
Trille skal ved Skjaldens Sang,
Som hans egen triller saare,
Mens han Harpen slaaer til Klang,
|A:402Slaaer til Klang og slaaer til Minde
Om den fromme Dannekvinde.
Verdens Hvirvel kan henrive
Strømmene kan os fordrive
Fra vor Gud og fra Hans Fane,
Brat og glat er Livets Bane;
Men naar Aarene henskride,
Naar vi ængstes, naar vi lide,
Da skal i vort Bryst oplives
Fromme Mødres gode Sæd,
Under Taarer skal den trives
Som et Træ ved Bækkens Bred.
Kjende I den kjære Røst!
Det var eders Moders Trøst.
Om I faldt i Verdens Hilde,
Om I glemte Livets Kilde,
Om I fore vild fra Christ,
Det kun selv I vide vist;
|PS:149Jeg kun veed, at kloge, stærke,

Alle bar I Tyges Mærke
Jeg kun veed at Mand og Kvinde
|US:116Bøie sig ved Karens Minde;
Vist kun veed jeg, hvad jeg saae:
Een i Karens Fjed at gaae,
Sikkerlig dog mange vide:
Søstre gaae ved hendes Side.
|**A:403**Ikkun det endnu jeg veed:
Vil I sove hen i Fred,
Sove hen, som han og hun,
Smile sødt i Dødens Stund,
Svæve did hvor sødt de sjunge
Herren Lov med løste Tunge;
En retfærdig Slægt I være!
Blues! Giver Gud hans Ære!
Staaer i Tyges Tro og Sind
Trods hver Tidens Kastevind;
Vrager ei det Lys, hvis Skin
Lyste, ledte Begge trygge
Gjennem Dødens Natteskygge,
Lyste dem i Himlen ind;
Vrager ei den Aftensang,
Paa hvis Toner sig opsvang
Deres Aander over Støvet!

14 Hører mig, I unge Kvinder!
I, som bære Karens Navn!
Færdes saa, at eders Minder
Falde maa i hendes Favn!
Eder saa jeg bly og blide
Gange ved hinandens Side,
Ganger trøstig Haand i Haand!
|**A:404**|PS:150Bærer Livets Lyst og Møde
Gud hengivne som den Døde!
Verdens Roes og Verdens Latter
Aldrig røre Karens Datter!
Føder op de kjære Spæde
Til i Helgenfjed at træde;
Lærer dem i Moderfavn
Bøn til Gud i Jesu Navn!
Da med Fred I skulle bygge
Under Herrens Vingeskygge;
Eders Børn i Dannegaarde
|US:117En retfærdig Slægt skal vorde,
Eders Trøst skal være Gud,
Fædres Gud med eder være,

Naar I gaae af Verden ud,
Skal I gaae til eders Kjære,
Sørgende skal Børn omknæle
Eders Liig i sorte Fjele,
Naar de Unge vorde Gamle,
Gud dem skal til Jer forsamle.

15 Hør det, Kvinde, fra hvis Kammer
Brudefaklen venlig flammer.
Frygt din Gud! og lær de Smaa
For Guds Ansigt fromt at staae!
|**A:405**Lær dem med andægtig Stammen
Hænderne at lægge sammen
Lær dem til din Frelsers Priis,
Der hvor Fædrene opfore,
Der er Rum i Paradis
Til de Smaa som til de Store!
Lær dem, at Guds Engleskare
Tager venlig paa dem vare,
At Guds Engle Fromhed ynde,
Flygte, sørge, naar de synde!
|PS:151Lær dem i din Moderfavn
Bøn til Gud i Jesu Navn!
Da skal du i Huset bo
Som en Barnemoder fro,
Da skal Gud din Hytte bygge,
I den kjære Lindeskygge,
Da engang dit Æreminde
Krandses skal af favre Linde,
Favrere end den man saae
Høit paa Metas Grav at staae;
De om Grav sig skal forene,
Sænke dybt de stærke Grene,
Bladeraslen, Blomsterfald
Tone skal som Kvad af Skjald,
Spire skal fra Linderod
Blomster til en Dannebod.

---

16 |**A:406**|US:118Pigelil! du kjære Pige!
Du som huld gav mig din Tro,
Som paa Jord og i Guds Rige
Lyster med din Skjald at bo,
Vist jeg veed, din milde Taare
Ved min Sang nedrandt saa saare,

Vist jeg veed du har isinde
Her at færdes, her at bo,
Sødt at slumre hen til Ro
Som en christen Dannekvinde;
Vist jeg veed, at mangengang,
Skal du staae ved Karens Minde
Lytte til din Fredriks Sang
Om den fromme Dannekvinde,
|PS:152Sukke dybt til Ham i Himlen
Om at mindes Ham i Vrimlen,
Bede fromt om Kraft og Naade
Til at vandre i Hans Frygt,
Til at lade Herren raade,
Til i Ham at hvile trygt!

17 Pige! ei jeg tør forjætte
Dine Trin skal vorde lette,
Steil er Støvets Himmelstige
Trang er Veien til Guds Rige;
|**A:407**Til en Skjald du gav din Tro
Glad du hører Harpen tone;
Men see hist! hvor Torne groe,
Viid der voxer op hans Krone!
Ei for Guld og Herregunst
Rører han en Lyvetunge,
Ei vanærer han sin Konst
Ved i Verdens Tact at sjunge;
Verdens Krandse han forsmaaer
Til dens Harm han Harpen slaaer
Trodser den med Tro og Stave;
Pige! kan du bære glad
Verdens Spot og Daarers Had?
Thi det er hans Festensgave.

18 Pigelil! dog bliv ei bange!
Lad kun fare Verdens Fred!
|US:119Lad dem spotte Skjaldens Sange
Som hans Aand og Kjærlighed!
Du dog veed, at dette Hjerte
Bløde kan ved Brødres Smerte,
Du dog veed, at det kan slaa
Kjærlig selv mod kolde Barme,
|PS:153Du dog veed, at det kan slaa
Kjærlig høit i dine Arme;
|**A:408**Du med mig det troer og veed
At der er en bedre Fred:

Herrens Fred, som kan bevare
Hjertet blidt i Nød og Fare,
Den Guds Fred som overgaaer
Alt hvad Sjælen her forstaaer,
Som kan størke Støvets Tunge
Til i Nød og Død at sjunge,
Pige! hvo vil da forsage?
Bort med Frygt og bort med Klage!
Under festligt Tungeslag
Skal vort Hjerte over Vrimlen
Løfte sig til Gud i Himlen
Signe høit vor Fødselsdag
Lov og Tak og evig Ære!
Det skal Sangens Omkvæd være,
Al vor Lyst og al vor Gammen
I Guds Priis skal smelte sammen
Da skal Kogleren omsonst
Spøgelser ved Tryllekonst
Mane op i Fremtids Mørke
Thi naar Hjertet toner Gud!
Vælder Lys af Kilden ud,
Splitter Mulmet med sin Størke,
Skyerne de maa bortfare
Øinene, da maa sig klare,
|A:409Vidne under glatte Pande,
At hvor Spøgelser de saae
Vinkende Guds Engle staae.

19 |PS:154Ja, Elise! skal vi vandre
Gjennem Torne med hverandre
Vi blandt dem dog vist skal finde
Mangen favr og fiin Kjærminde,
|US:120Ja paa dem naar Vaaren kommer
Store, hvide Rosenblommer
Roser til en Rosenkrands;
Skal det storme, skal det bruse,
Vildt omkring os mangengang,
Stundom skal det sagte suse,
Røre Strengene til Klang;
Ja i mangen Aftenrøde
Skal det aande paa min Streng
Den skal tone om de Døde,
Medens du paa favre Eng,
Lader Haanden Blomster binde
Som en Krands til deres Minde;
Mens i Blomsterkalken ned

Vore milde Taarer rinde,
Mens vi love høit den Fred,
Som er kun i Gud at finde.
|A:410Da for Tyges Dannekvinde,
Da til Karen Bjørns Minde
Blomsterne sig og skal bøie,
Strængen tone mod det Høie,
Hvor hun med sin Tyge boer,
Hvor, naar Timeglasset vendes,
Vi vor Sang i Englechor
Evig blande skal med hendes.

20 Ja, naar Timeglasset vendes,
For ei meer at løbe ud
Vort Farvel det er som hendes,
Thi vi reise hjem til Gud.

21 |PS:155Da en Skjald skal og engang
Standse ved Elises Minde
Røre Harpen høit til Klang
For den christne Dannekvinde,
Sjunge rørt med Graad paa Kind,
Som jeg sang ved Karens Minde,
Røre dybt de fromme Sind,
Røre Taaren til at rinde.

|A:411 |US:121

Tillæg.

Ovenstaaende Vers, skrevet i September 1813 og hidtil utrykt, grunder sig, hvad Karen Bjørn angaaer, paa Tyge Rothes lille men indholdsrige, herlige Bog til hendes Ihukommelse, ja det Hele er udsprunget af den, thi dens Læsning rørde mig saa dybt og sødt, at jeg maatte stræbe at udsjunge hvad jeg saae og følde. Slutningen til min egen kjæreste Pige, kunde maaskee været udeladt, men vil Verden have Ret til at udskrive mig for en ukjærlig hjerteløs Mand, da vil jeg ogsaa have Lov til med den Stemme Gud miskundelig gav mig, at udsjunge de dybe Rørelser i mit Inderste, mine Længsler, mine Glæder, og beskjæmme den Verden der vil fradømme mig Kjærlighed, fordi jeg stræber ved Guds Bistand at efterkomme Apostelens Formaning: mine Børnlille! elsker ikke Verden ei heller

Verdens Ting, som ikke ere af Faderen. Det sagde den Apostel, som Jesus elskede og som vidner: hvo som ikke elsker, han kjender ikke Gud, thi Gud er Kjærlighed.

|A:412

Til Fædrenelandet.

1 Fædreneland!
Paa Gravens Rand,
Saa bleg og blaa,
Du ligge maa,
Nu spænder Hel
Sin Buestræng,
Og reder vel
Din Ormeseng,
Saa falsk og fiin,
Din gamle Træl,
Og tvætter vel
Dit Jordelin,
I røde Flod
Af Mandeblod:
Han venter vist,
I Galgenfrist,
|A:413Din Ædelsteen
Med Sølv og Mos,
Din Agerreen,
Til Arvegods.
O! hør den Skjald,
Hvis tunge Kald,
Det blev at spaa,
Hvad grant han saae:
Dit Knald og Fald;
Hvis første Syn,
Ved Himlens Lyn,
I Ungdoms Vaar,
Bar dig paa Baar,
Hans Moder død
I Kjortel rød!
O! hør den Skjald,
Hvis gode Kald
Det blev at spaa,

Hvad grant han saae:
Fra dybe Fald
Dig reist af Gud
Saa høi og prud;
Hvis sidste Syn,
Ved Himlens Lyn,
I Manddoms Aar,
Var Dig paa Fjæld,
|A:414Forløst fra Hel,
Og klædt i Maar,
Ja pyntet ud
Som Herrens Brud!
O hør den Skjald!
Og følg hans Sang!
Til høien Hald
Er Veien trang,
Men lyse Fjeld
Dog naaes vel
Ved Herrens Stav.
Den Vei er bred
Som løber ned
I dybe Grav,
Men mørkt er der,
O Moder kjær!
O! vogt Dig vel!
Der reder Hel
Din Ormeseng!
O følg din Skjald
Til høien Hald!
O lyst er der
I Morgenskjær,
Og Blomstereng
For Ormeseng.
O hør min Bøn!
|A:415Lad ei din Søn
Med Hjertevee
Dig jordet see!
Saa paa Din Grav
Sin Sagastav
Han bryde maa,
Som Vidne staa
Paa Dommedag
Med disse Ord:
Gud sagde: lev!
Men fræk dit Mord
Du selv bedrev.

O, hør mit Ord,
Og mærk det vel!
For Døden groer
En Urt paa Fjeld!
Er Talen sær,
O Moder kjær!
Da kom ihu,
Hvad Verden seer;
Ei frelses Du,
Hvis ei der skeer
Et Underværk!
O hør engang
Min Paaskesang!
O hør og mærk!
|A:416Og følg Din Skjald
Til høien Hald!

2 I Verden mon være de Sygdomme to,
Som Verden kan aldrig helbrede,
Og den som de pine, ei Rist eller Ro
Dog har, mens han færdes hernede;
Ja mindre forsand
I Dødningeland;
Thi Synden og Døden de hede.

3 Den første er Moder, den anden er Søn,
De ere saa gamle af Alder,
Dog synes den Kvinde saa ung og saa skjøn,
Hun kurrer og lokker og kalder,
Hun reder saa blødt,
Og smiler saa sødt,
Hver Kjæmpe maa fly eller falde.

4 Heel listig den Kvinde forvender sit Navn,
Hun kalder sig Gammen og Glæde,
Sin Slave hun kryster saa kjærlig i Favn,
Paa Roser hun lader ham træde;
Men Kys er, som Smiil,
Saa giftig en Piil,
Det er paa *Guds Roser* han *træder*.

5 |A:417Da blegne de Kinder, da rynkes de Bryn,
Den Synder han gjøres saa bange,
Thi for Ham sig leirer et grueligt Syn,
En Beenrad han seer at fremgange;
See, det er min Søn!

Saa hvisker i Løn
Den Kvinde, og hans skal du vorde.

6 Han haver ei Bue, Han haver ei Sværd,
Han haver kun Fingrene kolde.
Men komme de Fingre til Hjerterne nær,
Da synke de Kjæmper saa bolde;
De isne saa brat,
Og sorteste Nat
Indhyller det bristende Øie.

7 Den Synder han byder det rødeste Guld
For Lægedom i sin Elende,
Han gruer, Han stirrer saa angest paa Muld,
Thi Muldet sig kalder hans Frænde;
For Døden dog groer
Ei Urter paa Jord,
Det monne de Læger bekjende.

8 |A:418O Synder! Du maa da for Beenraden fly,
Men ikkun omsonst er din Møie,
Han følger dig fast, naar Du reiser af By,
Du seer Ham med lukkede Øie;
Dog hør, om Du vil,
Hvad underligt Spil
Du kan med den Helkonge drive!

9 Jeg siger forsand, at dog Urter mon groe,
Med synderlig Størke og Evne,
De mægte at læge de Sygdomme to
Men Faa kun til dem vil henstævne,
Thi de voxe ei
Paa alfare Vei,
Og ei i de blommede Enge.

10 Paa skaldede Hede, der stander et Træ,
Der falder en Dug fra dets Grene,
Da spirer og voxer en urt i dets Læ,
Blandt Golgathas Dødningebene,
Den er ikke sød,
Thi Duggen var rød,
Den bider, den brænder paa Tunge.

11 |A:419Dog, lad den kun brænde og bide heel hvast!
Den haver dog Safter som due,
Den Beenrad han stirrer da paa dig saa fast,

Og vist maa Du gyse og grue
For Moder og Søn,
I Kvinden saa skjøn
Hin ledeste Hex Du mon skue.

12 Vist er det ei Urten som knuger Dig saa,
Men Giften fra forrige Dage:
Med Synd er den kommet, med Sorg maa den gaae,
O, lad Dig dog ikke bedrage!
Det hvisker saa tit:
Den Urt du har bidt
O kast den, saa stilles Din Pine!

13 Vær døv, om Du ellers Dig selv haver kjær,
De Stemmer fra Afgrunden komme,
Ved Golgatha ligger en Urtegaard nær,
Der voxer saa faver en Blomme,
O følg mig derind
Med haabefuldt Sind!
Den Urt kan for Døden helbrede.

14 |A:420See vist paa den Grav! den er hugget i Steen,
Mon Urter kan voxe derinde?
Det klinger heel sært hos de Døde paa Steen
En Urt imod Døden at finde;
Dog, tvivl ei, men tro!
I Grav den maa gro,
Om Grav skal en Blomsterseng vorde.

15 I Graven sig hviled en Herre saa bold,
Han døde paa Golgathas Hede,
Af Ham haver Synden annammet sin Sold,
Han plantede Urten dernede,
Thi der han opstod,
Den under Hans Fod
Opsprang som den favreste Blomme.

16 Den dufter som Rose og Lilie sød,
Dens Blade de skinne og prange,
De lyse, og husvild den dagskye Død,
Er vorden i Fædrenevange;
O løft den i Haand
Med troende Aand!
Da er den en Evigheds Palme.

17 |A:421O, knæl da i Støvet for Helten saa prud,

Hvis Urter kan rense og kvæge!
Han døde som Mand og opstod som en Gud,
Og han er de Fattiges Læge;
Hvad heder vel Han
Den Herre og Mand?
O! Jesus Han heder med Ære.

18 Fædreneland!
Paa Gravens Rand
Saa bleg og blaa
Du ligge maa,
O tænk kun ei
At Du kan flye,
Ad nogen Vei
Til noget Ly,
Fra visse Død,
Fra Gravens Vold;
Thi viid at Død
Er Syndens Sold!
Men døe du kan
Som Verdens Ven
Og døe Du kan
Med Frelseren.
O! est Du klog,
Du kaarer dog,
|A:422Trods Korsets Skam
At døe med Ham;
Thi da forvist
Du og med Christ
Opstaaer af Død
Fra Klippeskjød;
Og farer op
Fra Bjergets Top,
Saa lystelig,
Alt i Hans Navn,
Alt i Hans Favn
Til Himmerig.
Men randt dit Blod
Paa Verdens Viis,
Hvor var da Bod
For dit Forliis.

19 Fædreneland!
Paa Gravens Rand,
Jeg bleg og blaa
Min Fader saae,

Og Urten fra
Guds Golgatha
Han brød og beed,
Med Christ han leed,
Og slumred hen
|A:423Med Frelseren,
Og lever vist
Evindelig
Med Jesu Christ
I Himmerig.
I Guds Forstand
Det være maa
Et Billed paa
Mit Fædreland!

20 Fædreland! ja hvor Du monne Dig brede
Langs i den brusende Sø,
Der, o ja der er Din Golgathas Hede,
Der skal Du døe.
Men lad det reise i Herren Dit Mod,
At mellem Sønner Du haver endnu
Dem som i Herren med sønlige Hu
Vil Dig til Frelse udgyde sit Blod!
Sjelden en Tone jeg hørte saa gjerne,
Thi jeg fik Syn paa den venlige Stjerne,
Som ledte Helligtrekongerne frem,
Frem over Ørken fra Hedningehjem;
Did hvor Marie med nyfødte Søn
Sad udi Løn.

21 Ja, jeg har seet Dig, Du venlige Stjerne,
Dig som jeg stirrede efter saa gjerne,
|A:424Som for min Fader gik straalende frem
Der Han opreiste fra Hedningehjem,
Der Han opreiste for glad at tilbede
Kongen, hvis Komme han vented hernede.
Stjerne! ja Dig har jeg skuet forsand
Blinkende over mit Fædreneland.

22 Fædreland! hist, hvor sig Fjeldene løfte
Høit over Hav,
Der i de brede, nyhuggede Kløfte
Der er Din Grav.
Der, naar Du dødes paa Golgathas Hede,
Gud Dig med Christo skal Hvile berede;
Der til vor Fryd og til Vogternes Skam

Levende Du skal opstande med Ham,
Og i Hans Glands for Disciplenes Skare
Dig aabenbare.

|A:425

Til min Sangfugl.

1 Du lille Fugl, som Gud mig naadig gav
Til Tolk af Synerne Han mig forunder,
Til Sendebud alt over Mark og Hav
Om hvad jeg føler og hvorpaa jeg grunder;
Du lille Fugl! udspænd nu lette Vinge!
Lad Søndenvind kun raade for din Kaas!
Thi over Hav Du Tidender skal bringe
Til Egebjerg og Dovres høie Aas.

2 Saa flyv nu flux foruden Tvivl og Frygt!
Guds Engle vil dig gjennem Luften føre,
Der er et Huus, som Du, i Kors opbygt,
Der dale du, og lade Stemmen høre!
Og ihukomme skal hver christen Mand
Naar han dig seer paa helliggjorte Stade,
At der kom Andet tit fra Sønderland
End giftig Dunst og Støv og visne Blade.

3 |A:426Ja, siig kun høit, og blues ei derved,
Hvorfra du komst alt over salte Vove!
Forkynd det frit; naar du har sagt: Guds Fred!
At der er Syn og Sang i Danmarks Skove;
At dybere i Dovres brede Sø
Og vissere i Stjernebogens Blade
Er keget *end* fra Lund paa lave Ø,
End midt paa Dovre fra det Kjæmpestade.

4 Forkynd det frit: hvor Gud har Øiet sat,
Der satte Han og Lyset til at klare,
At, uden Lys, paa Fjeld i mørke Nat,
Selv Kjæmpen raver og maa ilde fare;
At, uden Lys, forgjæves Malmen rød,
Og Malmen hvid og klare Ædelstene
Hinanden klemme udi Klippeskjød,

De findes ei ved Staal og Kjæmpesene.

5 Forklar det fiint, eenfoldeligt, at du
Ved Lys forstaaer kun Ordets blanke Lue,
At Øiet er, hvad der har sat sin Hu
Til Alt ikkun i Herrens Lys at skue;
Thi hvad er Lys, som ei kan holde ud
Til Dagen gry'r og Phosphoros oprinder,
Og hvad er Øiet, naar det seer ei Gud?
Kun Mørkhed, det, hvor det sin Grændse finder.

6 |A:427Siig saa igjen kun frit og aabenbart
At Lyset ei er end paa Norges Fjelde,
Thi var det der, da straaled det og klart
Til Mark og Eng som Solen i sin Vælde.
Thi Herrens Lys, som Løgtemænd, ei ned
Kun tye i Sump til Basilisk og Øgle,
Og hvor det skinner i sin Herlighed
Maa Løgtemænd vist holde op at gjøgle.

7 Ja, throned Lyset over Klippeland,
Da maatte fro mod det sig Fugle svinge,
Da kvidrede det ei saa hæst i Gran,
Nei, høit og klart i Sky det maatte klinge,
Da tykdes Granen ei saa lys og bold,
Og Klipperne ei nær saa himmelhøie,
Da hviled Taage ei paa Sagas Skjold,
Forklaret stod dets Billedværk for Øie.

8 Ja, straaled Solen over Dal og Fjeld,
Da kunde Frost ei Elvekjæmpen binde,
Han iled da fra varme Kildevæld,
Paa Marken ned i Sø sin Brud at finde;
Ja, var der Lys, da skulde Sol og Sang
Og Sagas Røst og Hjertets høie Stemme
Nedpege, lokke til den favre Vang,
Til Bøgelunden, hvor jeg haver hjemme.

9 |A:428Saalunde sjung, o Fugl, paa Kirketag!
Giv flittig Agt paa Øie og Gebærde.
Vil Mænd ei høre dine Toneslag,
Men klappe stoltelig paa deres Sværde,
Da vend dig skyndelig til Danevang,
Thi Graad og Blod skal kolde Klipper svede,
Med Suk jeg lærer dig en Svanesang,
Som du skal sjunge paa den brune Hede.

10 Men høres du, og rynkes høie Bryn,
Og spænder Kjæmpen funklende sin Bue,
Da vogt dig vel, at ikke Piil og Lyn
Dig kyse til at vredes eller grue,
Nei, sid kun rolig paa det Kirketag,
Og meld et Ord om dine løse Vinger!
Siig du kun: jeg er Nordens Fugl i Dag,
Da tænker jeg sin Vrede Kjæmpen tvinger.

11 Ja, sjung kun du med Tone høi og klar:
Hvad vilst du mig, du Einer Tambaskjælver?
Veedst du det ei, at hvo som Vinger har,
Har Kropperum, saa høit sig Himlen hvælver,
Og holder Strængen, farer Pilen op,
Af Olavs Haand dog Norges Rige brister,
Thi med mig tager jeg den Kirketop,
Og hvad er Kronen, naar den Spiret mister!

12 |A:429Mærk vel, o Fugl! om Kjæmpen tankefuld
Sin Bue lægger eller dog nedspænder,
Om Øiet mærker at det er af Muld,
Om det sig fromt mod Himmelbuen vender!
Og, seer du det, da syng *Halleluja!*
Og syng mit Kirkesyn med dæmpet Stemme!
Læg Intet til og tag ei heller fra!
Thi høiere end vi det haver hjemme.

13 Naar Amen du har sagt i Jesu Navn,
Naar Synet du høitidelig har tolket
Da flyv Enhver, som vinker dig, i Favn!
Flyv ned af Tag og sæt dig lavt blandt Folket!
Og syng for dem! jeg er en fattig Fugl,
Min Sang og jeg de er mig selv en Gaade,
Den Rige gav mig ved Sit Alter Skjul,
Og Syn og Sang jeg har udaf Hans Naade.

14 Du kjære Folk! o hør den rige Fugl
Som suser høit alt over Bjerg og Dale!
Han sjunger liflig om den søde Jul,
Om Himmeltonen i den Nattesvale,
Han sjunger liflig om den Paaskefest,
Han sjunger liflig om de *Pindseluer,*
Han er saa villig og saa god en Gjæst
I Kongesale og i Bondestuer.

15 |A:430O! hør kun ham! o lær kun at forstaa

De Himmeltoner fra Hans Bibeltunge!
Da af dit Hjerte skal en Sang udgaa,
Som jeg kan høre men kan ei udsjunge;
Ja, kjære Folk! kald mig hvad Fugl Du vil,
Selv bedst jeg veed, at jeg er saare ringe,
Men lyd min Sang, naar jeg dig raader til
Med Kjærlighed din Stolthed at betvinge!

16 Ja, lyd min Sang, naar jeg med hellig Aand
Paa Herrens Ord dig byder fæste Øiet,
Og ei adskille med forvoven Haand
Hvad Gud Almægtigste har sammenføiet!
Og tro min Sang: mit Fædreland er Nord
Det Tvillingnord, som Gud har sammenføiet,
Her under Fjeld jeg sjunge maa: til Jord!
Paa Marken synger jeg: tilfjelds med Øiet!

---

17 Du lille Fugl! du lette Fjederham,
Hvori min Aand kan over Bølgen stævne,
Flyv først og sidst i Hænderne paa Ham,
Som det er Synd, for dig min Fugl! at nævne!
Flyv ind i Kamret til den Ungersvend,
Og sæt dig kjærlig paa Hans Haand til Hvile,
Og klap hans Kind, og syng saa venlig: Ven!
At han maa græde og at han maa smile!

18 **|A:431**Naar da han klapper dine Vinger smaa,
Naar han betragter dig vemodig, stille,
Da syng saa liflig, som du kan formaae,
Som du det hørde mig i Hjertet spille!
Ja, syng mit Hjerte i hans Hjerte ind,
Saa han det føler, at de smelte sammen!
Ja, syng Guds Fred ind i det rørte Sind,
Saa til din Sang han høit maa svare: Amen!

19 Naar da han ømt dig trykker i sin Favn,
Naar Hjertet banker, og dets Kilder briste,
Da spørg ham kjærlig udi Jesu Navn:
Om han sin Ven, den danske, vilde miste?
Om han, hvis Vennen i en Vandheldsstund
Sig kue lod til ham Farvel at byde,
Om stolt han vilde da med Haand og Mund
Sin gamle Ven foragte og forskyde?

20 Naar da af Øiet du det klart forstaaer
Langt meer end det han vilde mig tilgive,
Da syng igjen: mon firehundred Aar
For Patriarcher ei det Samme blive,
Hvad fire kun er for et Vennepar,
Hvis Aar kan voxe indtil firsindstive?
Naar Hjertet eet kun i dem Begge var,
Mon de vel da det vilde sønderrive?

21 |A:432Naar veemodsfuld da til vor Danevang
Han stirrer ned og op til sine Fjelde,
Og leder der forgjæves mangengang
Om Kjærligheden i sin høie Vælde,
Da syng: o lad os stride for den Rod,
Hvoraf endnu opvoxe kan den Blomme!
O lad os skyndelig dog gjøre Bod,
Før korte Frist og Naadens Tid er omme!

---

22 Du lille Fugl! naar for den Ungersvend
Du sjunget har saa liflig som du kunde,
Da flyv i Hast og til den kjære Ven,
Hvis djærve Navn du glemte ingenlunde,
Hvem før eengang i Dimmelugen du
En Paaskesang har over Marken baaret,
Hvis Tonefald du kommer end ihu,
Naar sidstegang for mig omskiftes Aaret!

23 Endnu som da, jeg veed det ei saa grandt,
Hvor du min Ven i Paasketid skal finde,
Men beed den Haand, ved hvilken du ham fandt
Den første Gang, end hjelpe dennesinde!
Om *Christianstad* ham ikke huser end,
Saa glem dog Ærindet ei over Sorgen!
Nei, flyv i Hast til Idavøllur hen
At ønske ham en hellig Paaskemorgen!

24 |A:433Naar da du kommer til den Kammerdør,
Da sidder han forvist i dybe Tanker,
Maaskee i meer urolige end før,
Og hører ei naar Nebbet sagte banker:
Men tab ei Modet, bliv ei heller vred!
Nei, stiil din Kaas kun til den klare Rude
Og slaa med Vingerne, und ham ei Fred,
Før han det seer, der er en Fugl derude!

25 Der Eigil smeddede sit Hovedguld,
En Fugl i Værket vilde ham forstyrre,
Men troer min Ven du est af samme Kuld,
Da syng saa smaat: jeg heder Olav Kyrre[38],
Og alle Mærker maatte slaae mig feil,
Om ei, ved Lyden af de vakkre Navne,
Han flux for dig oplod sit Rudespeil,
Og tog sig Tid til venlig dig at favne.

26 Siig saa: Guds Fred! og sæt dig paa en Bog,
Den helligste i Kammeret du finder,
Og hils saa smukt fra gamle Dannebrog,
Fra Oldtids og fra Nutids blaa Kjærminder,
Fra Halvdan Svarte, Hakon Adelsteen,
At du har sjunget under deres Kroner,
Og eftersjunget over deres Been
De gamle Svaners vaandefulde Toner!

27 |A:434Naar da han lytter, lille Fugl! til dig,
Hvis Kjæmpeviser var ei ham for gamle,
Da syng saa sagte: det var ogsaa mig
Der hos dig sad alt paa de lave Skamle,
Ja, det var mig, som med en Paaskesang
Kom til dig flyvende i Dimmelugen,
Der din Regine du i Danevang
Indsvøbde grædende i Svededugen.

28 Det og var mig, du hørde mild engang,
Da i Paulunet, mellem Venner fine,
Jeg nynnede en christen Riddersang,
Et Klagemaal for Nørrelands Regine,
Den Riddersang, det høie Klagemaal,
Det Indgangsvers dog til en Paaskepsalme
Har nu jeg lært, og seet, at Granenaal
Saa underfuld blev Roden til en Palme.

29 Det er nu skeet, hvad og for dig engang
Jeg sjunget har, at i de Helligdage,
Naar grønnes skulde Klippens Kildevang,
Da vilde Gud det vide saa at mage,
At Stade du fik i den Urtegaard,
Og Gierningen, hvortil han dig beredte,
Her kommer jeg med Sang i samme Vaar
Om Kirkesynet Han for mig udbredte.

30 |A:435Saa tag dig Tid, den Time ei er spildt,

At høre Riim om Nordens Rosenkilde!
Thi viid, at Alt paa Fjeld maa voxe vildt,
Naar ei det vandes af dens Bølger milde!
Dog, selv du harmedes saamangengang
Paa det Ukrudt, som kvalde Nordens Blomme,
Saa lyt da, Kjære! til min Kildesang,
Kun for dit Syn ret klart at ihukomme!

31 Naar, Fugl! han da har lyttet til din Sang,
Naar du det seer alt paa hans Øielaage,
At høit hans Aand sig over Jorden svang,
Og stirrede igjennem Tidens Taage,
Ja, naar du seer en Taare paa hans Kind,
Og mærker vel paa Øiets klare Lue,
At det har seet med Lyst paa Dovres Tind
Det Fjeldkapel med kjække Marmelbue.

32 Naar du ham seer, som du saa tit ham saae,
For alt Guddommeligt saa høit opflammet,
Og viis derpaa, at Skjaldetunger spaa,
Naar Øret tro har Røsterne annammet,
Og vis derpaa, at for al Verdens Guld
Du vilde ei din Herres Navn misbruge,
Men heller tie under sorten Muld
End sjunge Løgne i en Dimmeluge;

33 |A:436Da let din Fod saa læmpelig fra Bog,
Og sæt dig venlig paa den brede Skulder,
Og hvisk til ham i Jesu Navn, at klog
Han holder Styr paa Althings vilde Bulder,
Saa Hellig Olav man ei driver ud,
Ved paa hans Aand hans Hellebard at prøve,
Saa at ei, for at forekomme Gud,
Til Jordefærd man kroner Norges Løve!

34 Du Kjæmpesøn! saa vend den Hellebaard
Dig Herren gav, mod Kalf og imod Thore!
Giv Erling Skjalgsen kun et Skuldersaar
Og synderhug kun alle Gyldensnore!
Byd Løven knæle for sin Frelsermand,
For Herren Christ paa høie Himmelthrone
Betimelig han da som Christian
Skal Løven smykke med en Trillingkrone.

35 Saalunde, Fugl! du sjunge for min Ven,
Langt mere kjærlig end jeg det kan sige;

Langt sødere, end naar en Ungersvend
I Vellyd kjæler for sin kjære Pige,
Langt meer vemodig, end i Bøgelund
Din Frænde sang om Dannemarkens Helte,
Thi viid, du sjunger i den tunge Stund,
Da Sværdet svæver over Freias Belte!

36 |A:437Naar Timeglasset da er løbet ud,
Naar du igjen udspænde maa din Vinge,
At flyve hjem, som trofast Sendebud,
Og Norges Mænd forsamle sig paa Thinge!
Da sjung min Ven et hjerteligt Farvel,
Ja, om du kan, hver Mand som er paa Thinge!
Og beed om eet af alle Mand paa Fjeld,
Som over Hav du kan til Marken bringe!

37 Ja syng kun du: jeg er en fattig Fugl,
Og daglig tyndes mine Bøgelunde,
O, give Gud! at I mig Kvist og Skjul
I Graneskoven vilde kjærlig unde!
Da skulde jeg, nu er jeg Nordens Fugl,
For eder sjunge om den høie Palme;
Men ei jeg kommer før I vente Jul,
Ei før, I sjunge vil den Paaskepsalme:

38 "I Døden Jesus blunded,
I Graven lagdes ned,
Har nu dog overvundet
Al Dødens Bitterhed,
Nu rinder op saa klar
Den Sol med Lys og Glæde,
Som i sit Jordeklæde
Saa slet formørket var."

39 |A:438"Der brat ved Englestyrke
Den Steen var veltet hen,
Af Gravens Stæd hin mørke
Opstod vor Sjæleven,
Seer, I Blodtørstige!
Som Jesum nys ombragde,
Som ham paa Korset strakde,
Seer Jesum levende!"

40 "Med Lov vor Mund udbryder
Om Jesu Herlighed,
Det hele Land sig fryder

Fordi hans Ord er skeet,
Sit Løfte holdt Han vist;
Thi sjunger alle Munde
Af dybe Hjertens Grunde:
Tak skee Dig, Herre Christ!”

41 “O mægtig Seierherre!
Som Fjendens hele Magt,
Dit store Navn til Ære,
Har under Fødder lagt;
Hjelp og at kjæmpe saa,
At, naar vor Strid har Ende,
Vi Palmer kan ihænde
Og Seierskrone faae!”[39].

|A:439

Tillæg.

Dette Vers, forhen indrykket i Roskilde-Saga, er skrevet i Foraaret 1814 da jeg sendte min inderlig elskede Hersleb i Christiania mit Roskilde-Riim.

38
Den Stille.
39
Kingos Paaskepsalme.

Thryms Kvide eller Hammervisen.

Fortaleriim.

1 |PS:445|US:121I Danske, Norske Drenge!
Som end af Kløgt ei sprak!
Nu har jeg tiet længe
Alt med min Mythesnak,
|PS:446Men laaner mig nu Øre,
Saa skal I faae at høre

Et lystigt Eventyr.

2 |A:440At Alvor ei I lide,
Det veed jeg nu bestemt,
Thi er det paa de Tide,
Man føier sig til Skjemt,
Og vil I Tiden vide
Da er det paa de Tide
Man leer sig vist ihjel.

3 |US:122Saa hører mig nu milde
I Drenge smaa i Nord!
Saa vil jeg jer indbilde
En Snak om Asa-Thor,
Den er ei for de Kloge,
Jeg sjunger kun for Poge,
Jeg er jo selv en Pog.

4 Jeg før har havt den Lyde,
Som er lidt tydsk af Byrd,
Heel flittelig at tyde
De gamle Eventyr;
Men det jeg veed I hader
Jeg derfor overlader
Det smukt til min Uven.

5 |A:441I skal jer da ei bryde
Om nogen Verdsens Ting,
Ei tænke eller tyde,
Men læse kun i Spring,
Jeg rimer kun en Mythe
Som er til ingen Nytte,
Men kun til *Tidsfordriv*.

6 |PS:447I grumme gamle Dage,
Opspundet er den Digt,
For eder at behage
Jeg pusler nu med Sligt,
Paa Edda vil jeg flikke
Nu aldenstund jeg ikke
Har andre Skoe at sye.

7 I Edda staae de Stave
Alt som et Skumpelskud,
Jeg med poetisk Gave,
Dem nu har smykket ud,

Thi skal I derpaa skjønne,
Og gunstigst mig belønne
Alt med et Bifaldssmiil.[40]

8 |**A:442**|US:123Der var en vældig Herre,
Saa vide gik hans Ry,
Naar paa sin Torden-Kerre
Han aged, under Sky;
|PS:448Hans Aandepust var Flammer,
Som *Dovre* var hans Hammer,
Som *Kjøl* hans Hammerskaft.

9 Han havde sig et Belte,
Saa bredt og bøieligt,
At ikkun danske Helte,
Kan tænke sig et sligt
Med Beltene for Øie,
Som bølgende sig bøie
Og snoe om Danas Lænd.

10 |**A:443**Det var saa blødt som Silke,
Men underfuldt af Kraft:
En Væv af Blomsterstilke,
Alt med en Himmelsaft,
Thi førde det i Norden
Og Navn af Størke-Gjorden
Det Belte underfuld.

11 Kun med den Gjord om Lænder,
Har Thor sin fulde Kraft,
Først da han fast omspænder
Det korte Hammerskaft,
Først da de onde Vætter,
De Trolde og de Jetter
For Mjølner føle Gru.

12 |**A:444**En Borg som Skov og Haver
Med Lys og Fuglesang
Med Urt og Mai saa faver,
Den heder *Folkevang*,[41]
|PS:449|US:124Dens Billede i Norden,
Det favreste paa Jorden,
Er Sølund som jeg veed.

13 Alt paa de grønne Høie
Udi den Borg saa prud,

Med Solen i sit Øie
Sad Freia Himmelbrud,
Og søde Fuglesange
Hensused over Vange,
Mens Freia Væven slog.

14 Hun sad alt paa Fioler
Og Skøtten var en Løg,
Men Spyde var til Spoler,
Hver Bom saa grøn en Bøg;
Saa fort som Bække rinde,
Alt med en blaa *Kjærminde*
Skjøn Freia Væven slog.

15 |**A:445**Saa væved hun det Belte,
Som hun gav Asa-Thor,
Og mandelig han fældte
En Jetteflok i Nord,
Alt med sin haarde Hammer,
Alt med de stærke Flammer
Som gnistrede af Flint.

16 Der gaaer et Sagn i Norge,[42]
Saa tungt det er at troe,
|PS:450Om Sorg i Asaborge,
Om Fryd i Jetteboe:
Ving-Thor, ak det var Sorgen,
Han vaagnede en Morgen,
Og savned Hammer sin.

17 Man Hvisker udi Kammer:
Han havde sig en *Ruus*[43]
Og kastede sin Hammer
Da selv i Jettehuus,
|**A:446**|US:125Men Sligt er mod den Sage,
At altid selv tilbage
Den kom som Hammershuus.[44]

18 Saa har og Ordet gaaet
At stærke Asa-Thor
Har i sin Ruus forsmaaet
Den favre Størkegjord,
Og derfor Mjølner misted
Saa Troldene udvristed
Ham den med Vold af Haand.[45]

19 Saa gjættes uden Føie
Vel ei paa egen Haand,
Skjøndt hver kan see for Øie
At favre Beltebaand
Det skjæmmed ei at bære,
|PS:451Det bares før med Ære,
Men skjæmmed at forsmaae.

20 |A:447Dog, Jetter tog med Staalet
Vist Mjølner ei fra Thor,
Nei, As blev Hamren stjaalet,[46]
Men havde i sin Gjord
Han fæstet den med Læmpe,
Vist ingen Tyvekjæmpe
Den skulde listet ud.[47]

21 Der stod da i sin Vælde
Den kjække Jordens Søn,
Og stamped saa i Fjelde,
At det gav Efterdøn,
Af Hoved og af Hage
Han reev de Haar saa fage
For Panden han sig slog.[48]

22 |A:448|US:126Dog ei de hule Fjælde
Med stærke Efterdøn
Om Mjølner kunde melde
Hvor den var dulgt i Løn,
Og ihvor hardt han banker,
Ei komme ud de Tanker,
Som trøste kan hans Sind.

23 |PS:452Dog kom den kloge Loke,
Og sagde: hør min Ven!
Vil du det Værk af Broke,
See nogentid igjen,
Skjøn Freia du maa bede
Dig til derom at lede
At laane Fjedreham.

24 Hvis før han Freias Belte
Forsmaaed, som det lod,
Vel Helten over Helte
Nu ømmede sin Fod,
Men det som nøgne Kvinde
Mon lære til at spinde,

Det lærde Thor at gaae.

25 |A:449Skjøn Freia sad med Smerte
I sin *Kjærminde-Sal,*
Det klemde hendes Hjerte,
At Jetter Mjølner stjal,
Hun salte Taarer fældte,
Fordi det favre Belte
Forsmaaedes af Thor.

26 En Taare maatte rinde
Paa Ving-Thors Klippekind,
Han sagde: ædle Kvinde!
Vil kjærlig du i Sind
Din Fjederham mig laane,
Saa under Luftens Blaane
Jeg Mjølner søge kan.[49]

27 |PS:453|US:127Det svarede med Milde
Skjøn Freia veemodsfuld:
Jeg dig den give vilde,
Var den af røden Guld,
Jeg skulde den ei spare
Om og af Sølvet klare
Den hamret var i Kryds.[50]

28 |A:450Saa svang paa Troe og Love
Sig Loke høit i Hast,
Det sused over Skove,
Alt som han fløi saa fast,
Igjennem Asarige,
Han fløi og ud tillige,
Han kom til Jotunheim.[51]

29 Der sad i onde Tanker
Den Thrymer Thusse-Drot
Og klipped Hestemanker,[52]
Og snoede med Spot
De Snore og de Snerte,
Som det var i hans Hjerte
At pine Aser med.

30 De Snarer og de Doner,
Han snoede med Flid,
Dog ogsaa Guldgaloner
Han fletted samme Tid

Til Mynde og til Støver,
Som imod Asaløver
Nu skulde løses brat.[53]

31 |**A:451**|PS:454Alt med sin Rævemine
Han spurgde nu paa Stand:
Hvad Nyt fra Aser fine,
Hvad Nyt fra Alfeland,
Mens i min Jettestue
Det times mig at skue
Den smukke Herre nu?[54]

32 |US:128Alt paa sin lette Vinge
Det svared Loke flux:
Hvad Nyt jeg har at bringe,
Du spørger som en Lux,
Hvor har du gjemt den Hammer,
Du stjal i Ving-Thors Kammer
Din gamle Tyveknegt?[55]

33 Det svarede med Liste
Den Thursedrot saa leed:
Ja Kragen sad paa Kviste,
Og sagde hvad hun heed,
Du *Mester* mig skal nævne,
At stjæle efter Evne
Det er en ærlig Sag.

34 |**A:452**Saa hils du nu kun hjemme,
Og meld den tappre Thor:
Jeg Mjølner har i Gjemme
Ni Mile under Jord,
Han skal den aldrig skue,
Med mindre han til Frue
Mig Freia skaffe kan.[56]

35 |PS:455Nu Loke brat sig hæved
Alt i sin Fjederham,
Med Vingeslag han svæved
Det susede med Glam.
Igjennem Jetterige
Han fløi og ud tillige,
Han kom til Asagaard.[57]

36 Hvad fikst du for Umagen?
Saa raabde Asa-Thor,

Man famler let i Sagen
Alt over breden Bord,
|A:453Paa Hyndet let man lyver
Thi siig mig, mens du flyver,
Beskeed fra Jotunheim.[58]

37 |US:129Jeg fik for min Umage,
Saa svared Loke brat,
En herlig Skjemte-Sage
Thi Thrymer har din Skat,
Og, lyster dig din Hammer,
Til ham i Brudekammer
Du Freia lede maa.[59]

38 Skjøn Freia flux at finde
Hengik nu Asa-Thor,
Og til den ædle Kvinde
Han talde Ukvems Ord:
"Iør dig Bryllupsklæde!
Saa age vi i Slæde
Nu flux til Jotunheim."[60]

39 |A:454|PS:456Som Ild da blussed Harmen
Paa Freias favre Kind,
Og høit sig hæved Barmen
Alt for det vrede Sind,
Og hendes Øine milde
De blaa Kjærminders Kilde,
Nu funklede som Lyn.

40 Saa svulmede hver Aare
At Brysing-Kjæden sprang,
Og Haand i Haand saa saare
Hun slog med høien Klang,
At alle Gudesale
Paa Fjelde og i Dale
De skjalv som Espeløv.[61]

41 Sin Læbe dog forvared
Hun vel for bittre Ord,
Og sømmelig hun svared,
Den stolte Asa-Thor
|A:455"Hvis jeg mig kobble lader
Til Thrymer Gudehader,
Da kald mig giftesyg!"[62]

42 |PS:468|US:130De Aser ufortøvet
Nu holdt en Herredag,
Og hos dem under Løvet
Sad Diserne i Mag;
|PS:457Det gjaldt om ret at raade,
Saa Ving-Thor paa en Maade
Fik Hammeren igjen.[63]

43 Da reisde sig paa Stævne
Den Gud saa reen og klar,
Som Heimdal er at nævne,
Han gav det bedste Svar[64]
Han sattes til at vaage
Ved Himmelvangens Laage
Mod Jetters Argelist.

44 |**A:456**Han skulde Bifravst værge
Mod Jetters Overvold,
Han sad paa Himmelbjerge
Alt under Norneskjold,
Han skued i det Fjerne,
Han saae i Thrymers Hjerne
De fine Skalkeraad.[65]

45 Han saae de Kaar saa bange,
Hvis udi Jettevold
Med favre Folkevange
Kom Freia fiin og bold,
Da Kampen kom for silde,
Naar Asalivets Kilde
Var først i Jotunheim.

46 |PS:458Han sagde høit paa Thinge
At selv ei Thor engang
Skjøn Freia kunde tvinge
Et Fjed fra Folkevang,
|**A:457**Hans Flammer maatte isne
Hans Hænder maatte visne,
Naar Freia ham var gram.

47 |US:131Nei skal om Raad vi lede,
Det sagde hvide Van,
Skjøn Freia vi vil bede
Om hvad hun give kan,
Om favre Bryllupsklæde,
Om Brysings gyldne Kjæde,

Om pæne Brudeliin.

48 I Skjørt af Gyldenstykke
Vi klæde Thor saa prud,
Med Ædelstene smykke
Vi ham alt som en Brud,
Ved Laar skal Nøgler lyde,
Vi stadselig ham pryde
Med Hue og med Liin.[66]

49 Det raabde da med Harme
Den stolte Asa-Thor:
Før visne mine Arme,
Før synke jeg i Jord,
|A:458End jeg mig lader binde
Med Skjørt og Liin som Kvinde
Til alle Guders Spot.[67]

50 |PS:459Da svared Loke listig:
Du skjaldrer, Asa-Thor!
Men hvad man synker dristig
Er Flæsk og store Ord,
Og troe mig, snarlig Trolde,
Hvis Hamren de beholde
Skal i Thrudvanger boe.[68]

51 Saa maatte Thor da tvinge
Det stolte Kjæmpesind,
Og Freia sine Ringe
Ham gav med Smiil paa Kind,
Og sagde: nu jeg tænker
Du mine gyldne Lænker
Ei længere forsmaaer.

52 |A:459|US:132Med Taarer dog i Øiet
Hun smiled vemodsfuld,
Der hun saae Thor nedbøiet
Alt under Liin og Guld;
O gid han dog, hun meldte,
Ei havde før mit Belte
Forsmaaet stolt og kold!

53 Der stod da som en Frue
Den stærke Asa-Thor,
Og Øiet under Hue
Sig sænkede i Jord,

Og smidskende tillige
Alt som en Fruerpige
Stod hos Laufeias Søn.[69]

54 |PS:460Dernæst man lod hjemhente
Det Bukkespand saa rap,
I Skagle man dem spændte
De løb saa tungt om Kap,
Alt over Fjeld og Skove,
Alt over Ifings Vove
De løb til Jotunheim.[70]

55 **|A:460**Saa reisde uden Værge
Den stolte Asa-Thor,
Da revned haarde Bjerge
Da lued kolde Jord,
Ja under rappe Bukke
Man hørde hult at sukke
Det ganske Asaheim.[71]

56 Mod Østen Elivage
Adskiller Asaland
Fra Jotunheim, og Mage
Er ei til dette Vand
Det skulde *Ifing* hede
Det skummed Had og Vrede
I Vinter som i Vaar.[72]

57 **|A:461**|US:133Vel saae man Thor at vade
Saa tit i samme Flod,
For Hammeren at bade
I levret Jetteblod,
|PS:461Men aldrig før paa Kerre
Man saae den stolte Herre
At age over Sund.

58 Vel saae man tit og Trolde
At stævne over Aa,
At storme Asgards Volde
Var dem en kjær Attraa,
Dog mest af dem tilbage
Kun kom til Elivage
Det sorte Hjerteblod.

59 Men nu paa Elivage
Et Undersyn man saae,

Thi Kerren gleed saa fage
Og Is derunder laae,
Og om den Brudeslæde
Sig baltrede med Glæde
En lystig Nissetrop.

60 |**A:462**Nu Jetter, I Jer skynde,
See det var Thrymers Ord,
At brede Bænkehynde,
Og dække breden Bord
Og leder mig til Frue
Saa i min Jettestue
Den Møe fra Noatun.[73]

61 Jeg i min Gaard herude
Har nok guldhornet Kræ,
Dertil kulsorte Stude,
Og liggende Guldfæ,
|PS:462Det Eneste jeg mangled
Jeg nu med Hamren angled
Skjøn Freia favr og fiin.[74]

62 |US:134Man Gildesfolket bænked
Om Bord i Kveld saa brat,
For Jetterne man skjænked
Paa en god rolig Nat,
Det ahned dem dog ikke,
Det lysted dem at drikke
Paa Asers Undergang.[75]

63 |**A:463**Der sad paa Kvindesæde
Nu Asa-Thor saa vreed,
Han gav sig til at æde
Og gjorde fuld Beskeed,
Han aad al Kvindeføden
Og drak dertil al Mjøden
At slukke Sorgen ned.

64 Ja otte Lax med Oxen
Han aad foruden Brød,
Og dertil drak han moxen
Tre hele Tønder Mjød,
De Jettefruer runde
De sad med tørre Munde,
Og fintede Fru Thor.[76]

65 Da faldt det ham paa Sinde
Den trædske Thusse-Drot:
Er det den pæne Kvinde?
Nei, det gaaer aldrig godt,
|PS:463Hun bare med sin Føde
Mig jo kan lægge øde,
Hun æder mig jo op.

66 |**A:464**O! mine sorte Stude!
Saa raabde han paa Stand,
Naar saae man vel paa Brude
Saa hvas en Huggetand?
Hvor saae i Verden vide
Man Brud saa bredt at bide,
Og Møe af Mjød saa kjær.[77]

67 |US:135Det var polisken Terne,
Hun ledte ei om Svar,
Og hvad hun vilde gjerne,
Det var at gjøre Nar:
"Betænk, i otte *Nætter*
Af Længsel efter Jetter
Holdt Freia *Fastedag*."[78]

68 Den Thusse var lidt tosset,
Ham gotted glatte Ord,
Og, paa sin Viis, saa klodset,
Han klappe vilde Thor,
|**A:465**Sig bukkede den Jette,
Han Linet vilde lette,
Og kysse Asa-Thor.[79]

69 Da kaagede af Harme
Den stolte Asa-Thor,
|PS:464Og sprang af Jettearme
Alt over breden Bord,
Man saae med Hop saa plumpe
Den Jette efter humpe
Igjennem lange Sal.[80]

70 Det var en Lyst at skue
Den Brud med sin Gemal
At lege Høg og Due
Alt i den Jettesal,
Dog Kys fik Thrymer ikke,
Med et Par Lueblikke

Han maatte hjelpe sig.[81]

71 |**A:466**Den Thusse var lidt tosset,
Forstod ei Kjærlighed,
Thi spurgde han lidt klodset:
Hvorfor er Freia vreed?
Jeg maatte hardtad grue,
Det gnistrede som Lue
Fra hendes Øiesteen.[82]

72 |US:136End holdt polisken Terne
Den Thussedrot for Nar,
Og ud af vittig Hjerne
Hun gav ham det til Svar,
"I hele otte Døgne
Ei Søvn i sine Øine
For Længsel Freia fik."[83]

73 |PS:465Nu stædtes ind for Borde
Den lede Jettekvind,
Og saa hun tog til Orde,
Det gale gamle Skind:
|**A:467**Nu har jeg svedt saalænge
For mine Drikkepenge,
Ved Jetters Arnested.

74 Min Rare! vil min Naade
Hun have allen Stund,
Da maae jeg hende raade
At være nu lidt rund;
Paa hendes Fingre gløde
Saamange Ringe røde,
Dem faaer jeg for Min Gunst.[84]

75 Da tænkde Thrymer trædske,
Ja vist, din gamle Hex!
Snak du kun for din Æske,
Men jeg skal sige Sex.
Han raabte: Syster kjære!
Skjøn Freia maa jo bære,
De Smykker end en Stund.

76 |**A:468**Nu skynd jer at indbære
Min Hammer som jeg bød,
Og lægger den med Ære
I Freias Jomfruskjød!

Da skal med Fryd og Gammen
|PS:466Vi os trolove sammen,
Alt under *Hammerstegn*.[85]

77 |US:137Der Thor nu under *Kerte*
Saae Hammeren i Sal,
Da loe han i sit Hjerte,
Den haarde Klippekarl,
Ja knap han kunde bie,
Til han fik Lov at vie
Den Thussedrot til Hel.[86]

78 Nu blev der Lyn og Torden
Alt i det Jettehuus,
Og Thrymer laae paa Jorden,
Saa stille som en Muus,
|**A:469**Af Kjærlighed til Freie
Han redte sig et Leie
Alt under hendes Fod.[87]

79 Den Jettekvind, hvis Øie
Var lystent efter Guld,
Sig maatte lade nøie
Alt med det sorte Muld,
Hun fik nu røde Ringe
Ved Hammerslag for Bringe,
Og for sin Skilling Smæk.[88]

80 Den ganske Jetteskare
Fik baade Last og Skam,
|PS:467Thi Hug er holdne Vare,
Og Thor var dem saa gram,
Ei kom den Flok til Gilde
For tidlig eller silde
Men lige ret tilpas.[89]

81 |**A:470**Det var den bolde Herre,
Han tog de Jetteliig,
Og bandt dem ved sin Kerre,
Og drog til Asariig,
Han fyldte Elivage
Med Liig, og saa tilbage
Han kjørde i Triumph.

82 |US:138I hver en Klipperevne
Var nu en Kongevei,

Han aged paa det Jævne
Og Luer gnisted ei;
Men søde Fuglesange,
Hensused over Vange,
Og Solen skinned klar.[90]

83 |A:471De Aser ufortøvet
Nu holdt en Herredag,
Og hos dem under Løvet
Sad Diserne i Mag,
|A:472Og aldrig før paa Thinge
Saa høit man hørde klinge
De høie Norners Priis.

84 |PS:469|US:139Nu løftede sin Stemme
Den stærke Asa-Thor:[91]
Alfader mig forglemme,
Saa sagde han og svor,
Om Freias gyldne Lænker
Jeg nogensinde tænker
At sprænge stolt og kold.

85 |A:473Saa lagde han sin Hammer
I Freias Jomfruskjød,
Og milde Rosenflammer
Af Mjølner sig udgjød,
Da viedes tilsammen
Alt under Gudegammen
Det høie Gudepar.

86 Alt som de Hammerstene,
Det Aser kvad i Chor,
Sig fast i *Kors* forene,
Saa Freia nu og Thor,
Og indtil Gudemørke
Skal Kjærlighed og Størke
Ei mere skilles ad.

87 Hvor Aser holde Stævne
Der staaer en Ask saa prud,
Et Underværk at nævne
Med mange Underskud,
Den gammel er af Alder,
Og naar eengang den falder,
Da falder *Tiden* med.

88 |A:474Der sprang en hellig Kilde
Fra Askens *Himmelrod,*
|PS:470Og disse Bølger milde
Dens Vaande raade Bod,
Saalænge Norner lædske,
Dens Top med Urdurs Vædske
Den stander fast og grøn.[92]

89 |US:140Alt i de klare Strømme
Et Svanepar saa prud
Fra Tidens Fødsel svømme,
Som Brudgom og som Brud,
De svam saa tyst henover
De honningsøde Vover,
Alt under Ydrasill.[93]

90 |A:475Men der Hlorridas Hammer,
Var lagt i Freias Skjød,
Og der de Rosenflammer
Af haarde Steen udbrød,
Fra Svanenæb og Vinge
Da hørdes høit at klinge
En Sang saa underfuld.

91 Den blanke Kildevove
Saa høit i Straaler sprang,
Sig kjærlig at trolove
Alt med den Svanesang,
Saa svunge de sig begge
Saa brat i Buer kjække
Alt over Asaheim.

92 |PS:471Thrudvangers høie Fjelde
Gjenlød af Sang og Klang,
Lod sig med Blommer tjelde
Som favre Folkevang,
I Vexelsang de Svaner
Opkaldte Fjeldets Graner
Alt i Folkvangurs Lund.

93 |A:476Det var en Lyst at lyde
Alt paa den Svanesang,
Dog maatte Taaren flyde,
Saa vemodsfuld den klang;
Thi det var Tidens Tunge,
Der maatte nu udsjunge

Sit Levnet og sit Liv.

94 |US:141I Toner stærke, rene,
Om Ygdrasill den sang,
Alt om dens Rod og Grene,
Og om dens Undergang
Om Ørnen i sin Rede,
Om Ormene dernede,
Om Egernet paa Kvist.

95 Da randt der end af Rode
En Kvist saa underfuld,
Og rank i Skye den groede
Og straalede som Guld,
Den skjød to Sidekviste,
De korteste og sidste
Alt paa den gamle Ask.

96 |**A:477**I Træets sidste Alder
Det Kors med Gyldentop
|PS:472Til Dommerspiir for Balder
Saa vældig voxer op,
Det fældes maae af Loke,
Da kommer Ragnaroke,
Da klinger Gjallarhorn.

97 Alt under Svanesange
Skjøn Freia skal i Løn
Af Asathor undfange
Den sidste Gudesøn,
Han rykkes bort fra Jorden
Alt i den sidste Torden,
Og lyner ned igjen.[94]

98 |**A:478**Paa lette Svanevinger
Nu Freia med sin Thor
Til Gjallarhornet klinger,
Skal svæve over Nord,
Og det skal Jetter mærke
At i de Vinger stærke
Der sidder Mjølners Kraft.

99 |US:142Udsjunget Mjølners-Kvæde
Er nu i høien Sal
Til Asafolkets Glæde
Til Jetters Spot og Kval;

|PS:473Hil være Skjaldens Tunge!
Hil være dem der sjunge
Den Vise rettelig![95]

100 |A:479Hver nyde som han nemmer!
Da Ingen skeer Uskjel.
Hil være den som gjemmer
Det flittelig og vel!
Ja, hil enhver som hører
Den Skjald som Harpen rører
Til Gudefolkets Fryd!

40

Thryms Kvide eller Hamarsheimt er, som kanskee Ingen af mine Læsere veed, det syvende, skjøndt ei |A:441det sidste eddiske Kvad i Commissions-Udgaven og det niende hos Sandvig, hvilket jeg her anmærker, ikke just for at prale af min Lærdom som dog er Intet med de Adelungers og Ruhsers og Paarsers &c. &c. men for at den lærde Læser kan meditere over Forholdet imellem Originalen og Copien, Handskrifter har jeg ikke brugt, undtagen et Autographon fra det Capellanske Biblio|A:443thek, som ikke før er benyttet, men begrunder critisk alle de Varianter og Supplementer, med hvilke det glæder mig at kunne udstyre denne Oversættelse. Bemeldte Autographon har jeg med egen Haand udskrevet paa mine Reiser i Barbariet, og Fædrelandet har da sit, i en vis Tidende nys lovede, Venskab med de barbariske Magter for denne litteraire Aqvisition at takke.

41

Grimnismal XIV.

42

Licentia poetica isteden for i Norske Skrifter, men foruden den *Rimelighed,* Enhver kan see, er det jo dog ogsaa rimeligt at et Norsk Sagn gaaer i Norge, og posito jeg sætter at det ikke gaaer der, saa burde det dog gaae der, og det er da en captatio benevolentiæ tillige, alt efter Ordet miscere utile dulci.

43

Edd. Sæm. pag. 182 No. 2 annotatum est in margine, Thorum hic ex *crapula* expergisci.

44

Edd. Snorr. Dæmes. LIX.

45

Authograph. p. 7 hvor der findes anmærket i Randen: Iliacos intra muros peccatur et extra, noget mig tykkes hartad ligesaa vanskeligt at forstaae, som: Die Veneris Hafnia profecturus sum, dog sættes det ob

salvam conscientiam og finder kanskee sin Peer Degn.

46

Hamarsch. Stroph. 2.

47

Man kunde mene at Thor var lovlig undskyldt, aldenstund Mjølner var saa stor, men det var just Dyden ved de gudelige Vaaben i Norden, at naar de ei brugdes i Strid, kunde de gjøres bitte smaae og puttes i en Lomme, end sige stikkes ved saadant et Belte, og om Mjølner staaer der udtrykkelig. Dæmes. LIX *ef that villdi,* tha var hann sva litill, at hafa matti i serk ser.

48

Hamarsch. Stroph. 1. Skeg nam at hrist.

49

Hamarsh. Stroph. III.

50

Hamarsh. Stroph. IV.

51

ibid.

52

Stroph. V.

53

Stroph. V. Greyom sinom Gullbavnd snöri.

54

Stroph. VI.

55

Stroph. VII.

56

Stroph. VIII. En vel lidt bondagtig men ei upassende Glosse findes hertil Autograph p. 13 nemlig denne: *Smør dig ikke paa Flæsket!*

57

Stroph. IX.

58

Stroph. IX og X liggiandi lygi um bellir.

59

Stroph. XI.

60

Stroph. XII.

61

Stroph. XIII Stauk that ith mikla men brisinga. Somme mene at denne Brising-Kjæde hvis Betydning er lidt dunkel, *sprang itu,* andre mene at den *sprang kun af* Edd. Sæm. p. 187 Not. 16. 17. Man maae da sige: *sub judice lis est* og overlade det til Fremtiden at opklare dette saavelsom flere dunkle Stæder.

62

Stroph. XIII og Glossen er: i Morgen bager *Alliken* Autograph p. 16.

63

Stroph. XIV.

64

Stroph. XV.

65

Vissi hann vel fram Stroph. XV. Grimnism. XIII vörthr goda drekkr gladr hien goda miod. Dæmes. XXV. Systra Sonnr, hann sier jafnt Nott sem Dag hundrad Gradur fra sier, Heimdalls Svörd er kallad *Höfud.*

66

Stroph. XV. og XVI.

67

Stroph. XVII.

68

Stroph. XVIII.

69

Stroph. XIX og XX.

70

Stroph. XXI.

71

ibid.

72

Vaftrudnismal XVI. Not. 20. Ifing discordiam, inimicitiam perpetuam nec unqvam coalescentem notat. Opin renna hon skal um aldr daga, verdrat is a a, deilir med jotna sonum Grund ok med godom. Glossen er: *T*empora mutantur et nos mutamur in illis.

73

Stroph. XXII.

74

Hertil er den Glosse gjort: fikst du Pæren? Stroph XXIII.

75

Stroph. XXIV.

76

Stroph. XXIV.

77

Stroph. XXV.

78

Stroph. XXVI.

79

Stroph. XXVII. Glossen er: hun var god for Tørst at kysse.

80

Stroph. XXVII.

81

Glossen er: lige Børn lege bedst.

82

Stroph. XXVII. Glossen er: Hr. Pave! forvar jer Næse for Lyset!

83

Stroph. XXVIII. Glossen er: Mands List er vel behænde, men Kvindens uden Ende.

84

Stroph. XXIX. Hertil er mange Glosser, saasom: har du lært at bie? Man kaster ikke Perler for Sviin. Tryne og Finger med Forskjel man ringer o. s. v.

85

Stroph. XXX.

86

Stroph. XXXI.

87

Stroph. XXXI. Hertil er Glossen: Fals slaaer sin Herre paa Hals.

88

Stroph XXXII. Hon skell um hlavt fur skillinga, enn havgg hamars fur hringa fjöld og Glossen er: det er Profiten man skal leve af.

89

Stroph. XXXI. Glossen er: Gilde og Slædeføre maae man ikke forsømme.

90

Paa en Tid da Critiken, især den conjecturale og divinatoriske, har som al Oplysning naaet en Høide som Fædrene ei drømde om, tør jeg, for mit gode Navns og Rygtes Skyld, ei undlade at nævne en Conjectur, som en af mine mythologiske Venner, som ret er en Hund efter Alt hvad vi Lærde kalde spurium og besidder udmærket Divinations-Gave, nylig for mig har yttret om Hamarsheimt. Han erklærer dette Kvad reentud for spurium og paastaaer, at efter alle en sund Critiks Regler og i Følge umiskjendelige Criteria, er dette Vers ingenlunde digtet i Hedenskabet, men i en ligesaa christelig Tid, som den nærværende, nemlig i Dronning Margrethes Dage eller |A:471kort derefter, som en Slags Gratulation til benævnte Dronning efter Calmar-|PS:468Unionen, eller som et Ærevers over hende. Om det er digtet i Dannemark eller Norge, tør han ei bestemt afgjøre, for det Første taler Tonen, for det Andet Sproget, men Indholden forklarer han saaledes: Thor, siger han, er aabenbar Nordens Aand, og Norge er hans Hammer, Freia er Nordens Hjerte og Symbol paa Dannemarks Aand, og Dannemark er da Beltet, Sverrig er Jotunheim, Magnus Smek og Albrecht er Thrymer, Valdemar Atterdag og Ivar *Lykke* er *Loke,* hvis Navn endog spiller paa *Lykkes*. At Thrymer stjal Hammeren vil sige at Magnus Smek fik listet baade Skaane og Norge til sig, at Thor maatte laane Freias Fjederham, vil sige, baade at det var den danske Konge som narrede Magnus, og at han dertil brugte en Elskovshandel. At Thrymer vilde have Freia for Hammeren betyder, at han vilde have Margrethe gift med sin Søn, og gav derfor Skaane og paa en Maade Norge fra sig, og tænkde derved at skaffe sin Slægt baade Dannemark og Norge, og det er en

meget smuk Vending, at da han gjorde Dannemarks Kongedatter til Norges Dronning, lod han sig vie til Freia med *Hammeren*. At Thor kom istedenfor Freia, men i hendes Klæder, betyder at Margrethe kom som en dansk Konge|A:472datter men med norsk Mandemod, hun slog Thrymer ihjel, da hun fangede Albrecht og styrtede Upsals Throne, og hun fyldte Elivage eller Ifing der hun sammenknyttede de nordiske Riger. Han har endnu den Conjectur at Jettekvinden kunde betyde *Lybek,* og finder i Ordet *Skillinger* et nyt Beviis saavel herfor, som for Sangens Uægthed, men dette og Mere vil jeg forbigaae, da det Sagte er nok til at vise min Vens Habilitet i den ingenieuse Critik, og jeg, trods min store Forundring over, at det Alt kan passe saa, ingenlunde kan bifalde Conjecturen. Var jeg derimod ikke bange for at ansees for overtroisk og fordomsfuld, vilde jeg hellere ansee Mythen for en Slags Spaadom, der i Margrethes Dage vel ei fuldelig, men dog mærkelig opfyldtes.

91

Dette samt alt det Følgende er af Autograph. S. 31-35.

92

Dæmes. XIII. Thridia Rot asksius stendur a himni ok undir theirri rot er brunnr sa er miök er hailagur &c. Det synes imidlertid at smage af Christendom, som man jo har kaldt Tidens Rosenkilde af Himmelrod.

93

ibid. Fuglar tveir fædast i Urdar brunni, thær heita *Svanir.*

94

Ihvorvel alle disse Ting og kunde siges med en god mythologisk Samvittighed, kan jeg dog ikke nægte at disse Vers synes aabenbar at røbe en christelig Sanger, der i Mythebilleder taler om de tvende sidste Menigheder, Philadelphia (*Broderkjærlighedens*) og Laodikeas (*Folkedommens*) og tilkjendegiver den Formening, at disse Menigheder skal i Norden finde deres jordiske Hjemstavn. At Sligt er en *Fordom* der kun rimer sig slet med vore oplyste Tider behøver jeg neppe at be|A:478mærke. I Øvrigt vide Vafthrudnism. LI. Völuspa LXI.

95

Dette saavelsom det følgende Vers synes at være en Efterskrift, og er en Efterligning af det bekjendte Vers, hvormed Havamal ender: Nu er Havamal kvedinn, hava höllu i, hava höllu at, allthaurff Ytasonum, othorf Jotnasonum heill sa er kvad, heill sa er kann, nioté sa er nam, heilir their er lyddu.

|[A:480]

Rettelser.

Side	31	Lin.	16	til os l. os til
–	35	–	12	Ven l. Van
–	68	–	21	al l. at
–	87	–	10	Midgurd l. Midgard
–	96	–	5	Honningdug l. Hunningdug og Biernes Føde
–	142	–	17	Troe l. Tone
–	146	–	4	forstaa l. forestaae
–	182	–	14	med l. mod
–	192	–	11	forstaae l. forslaae,
–	–	–	12	At l. Ei
–	207	–	2	Jer tog l. tog jer
–	209	–	6	Sønnen l. den Søn og
–	212	–	11	ei I l. I ei
–	233	–	14	uddraget l. udperset
–	280	–	6	Morgenrøde l. Aftenrøde
–	328	–	20	bort saa ham l. bort ham tog saa
–	330	–	14	synke l. speile
–	333	–	11	blot ei l. ei blot.